דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מיסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום בדבר
עניין מדיני / חגי אשד, חיים צדוק, אמיר אורן, חיים גורי, טלי זליגר, גדעון קיץ. עניין היסטורי / מאיר אבידן, אמנון דנקנר. עניין ספרותי / א.ב. יהושע, עמוס עוז, חיים באר, יהושע קנז, עמליה כהנא־כרמון, יצחק בן־נר, אורי ברנשטיין, סמי מיכאל, חנוך ברטוב, יהודה עמיחי, הדרה לזר, דוד שיץ, דויד גרוסמן, נילי מירסקי, משה רון, אביטל ענבר, דני רובינשטיין, שמשון ארד, אידים קלקא. עניין עסקי / דרור שרביט. עניין אקדמי / עמית דובקין. „משא" לספרות ולאמנות / ו „דבר השבוע"

מזג האויר
(ע). – מזג האויר להיום: ירושלים: 16־26, רמת־הגולן: 15־28, נהריה: 20־26, צפת: 16־27, חיפה: 21־28, טבריה: 19־34, נצרת: 17־27, עפולה: 15־32, שומרון: 19־28, תל־אביב: 20־26, לוד: 19־28, יריחו: 19־37, עזה: 20־27, באר־שבע: 16־33, אילת: 23־38.

יום שישי, כ"ב בסיון תשמ"ז, 19 ביוני 1987 • גליון 19148

היום 68 עמודים כולל „דבר־השבוע" • המחיר 1.50 ש"ח, באילת 1.30 ש"ח

מו"מ קדחתני בשעות הלילה בניסיון לסיים שביתת „אגד"

צו נוסף שהוצא אתמול מחייב חברי האגודה כולה לחזור לעבודה מלאה • חברי הקואופרטיב: נמשיך לשבש

מאת דויד מרשיוב ומאיר תרמור, סופרי „דבר"

משא־ומתן קדחתני בין יו"ר הקואליציה ח"כ חיים קופמן לבין חברות הדלק ונציב מס הכנסה עשוי היה כבר אמש לסיים את שביתת „אגד" כבר אמש.

ח"כ חיים קופמן ניסה לפשר בין עמדת משרד התחבורה והאוצר לבין „אגד" מצד אחד וכן „אגד" חברות הדלק להן חייב הקואופרטיב סכומים גדולים על חשבון רכישת דלק ובין נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ', שניהם נתבקשו לדחות לעשרה ימים את התשלומים שחייב להם הקואופרטיב.

כזכור, הוציא בית המשפט צו המורה להנהלת „אגד" להפעיל את שרותי הקואופרטיב. בעקבותיו התפטרה ההנהלה. צו נוסף המורה לאגודה ולחבריה לחזור לעבודה תקינה הוצא. אם לא יסתיים המשא ומתן באורח חיובי הלילה עלולים חברי הקואופרטיב להפר את צו בית המשפט ולהמשיך בשביתה חלקית או מלאה גם היום.

מזכירות „אגד" התפטרה אתמול אחר הצהריים בנימוק שאין אפשרות לקיים את שירותי התחבורה הציבורית של הקואופרטיב באורח מלא בגלל מחסור במזומנים.

שירותי „אגד" בקווים העירוניים ובקווים לישובים הכפריים, מושבים, קיבוצים ומושבות וקווים פרבריים הופסקו אמש מהשעה 6 בערב והם יחודשו היום החל מהשעה 7 בבוקר וימשכו עד שעה ארבע אחר הצהריים. ביום השבת לא יקויימו שירותי התחבורה הציבורית בקווי „אגד" בחיפה. שירותי „אגד", הופסקו אמש על אף שבית המשפט הוציא אתמול לבקשת המועצה הציבורית לצרכנות צו המונע מהקואופרטיב להשבית את השירותים שהקואופרטיב נותן לציבור.

היועץ המשפטי של המועצה

(המשך בעמ' 2)

משלחת הוועד־הפועל הציוני – מול נציגות הוואתיקן בירושלים (צילום: יצחק הררי)

ההסתדרות למאבק ארגוני במקביל לדיונים על השכר

לאחר שלא הושגה התקדמות ממשית במו"מ

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

פגישת המשא־ומתן בין צוותי ההסתדרות והאוצר על הסכם שכר חדש במגזר הציבורי הסתיימה גם אתמול ללא התקדמות ממשית.

בצמרת ההסתדרות הוחלט שלא להפסיק, בשלב זה, את המשא ומתן חרף התנגדותו של האוצר לתשלום תוספות שכר. ואולם מזכירי האיגודים המקצועיים במיגזר הציבורי יתכנסו ביום שני הקרוב ויחליטו על פתיחה במאבק ארגוני, במקביל לדיוני השכר.

מזכיר הסתדרות הפקידים, משה בית רגון, אמר אמש: „ביד אחת נמשיך במשא ומתן וביד השנייה נלך למאבק בלתי מתפשר. בלי איום ממשי, נציגי האוצר לא יתרצו. מתנהלת כאן מלחמת עצבים בלתי הוגנת."

בפגישת המשא ומתן חזר נציג האוצר, הלל דוראי, על העמדה השוללת תוספת שכר בשנת '87. הוא ציין שהאוצר מתנגד לקיצור שבוע העבודה בשירות הציבורי לחמישה ימים או ל־40 שעות כדרישת ההסתדרות.

השינוי היחידי בעמדת האוצר מתייחס לתביעת ההסתדרות לפצות את הגמלאים שפרשו משירות המדינה ומהרשויות המקומיות. דוראי הודיע ש„הבעייה נבדקת, תוך נכונות לפתור אותה".

ראשי האיגודים המקצועיים הדגישו בדיון כי הם רואים יעד מועדף בהעלאת השכר התחילי לכדי 50 אחוז מהשכר הממוצע במשק. ראוי לציין, שמזכיר הסתדרות עובדי המדינה, ראובן בן־עמי, נעדר אתמול מפגישת המשא ומתן, בגלל החלטתו לפתוח במו"מ נפרד עם המעסיקים.

צוותי ההסתדרות והמעסיקים ייפגשו פעם נוספת ביום חמישי בשבוע הבא. בהסתדרות מעריכים כי יתכן שעמדת האוצר הבלתי מתפשרת אינה בגדר „המילה האחרונה" וקיימת אפשרות שבפגישות הבאות יועלו הצעות לפתרון, שיענו על רוב תביעותיה של ההסתדרות.

מזכיר איגוד המיקרוביולוגים והביוכימאים, אשר גולדשלגר, מסר כי לא יסתפק בתוספת שיבטיח הסכם המסגרת. הוא דורש שימולאו תביעות האיגוד מהשנים '81 עד '86, בעיקר בנוגע להפעלת השיטה של שכר עידוד.

בעולם מוחים בחריפות באוסטריה שבעי־רצון מהזמנת ולדהיים לוואתיקן

ישראל מגנה • יהדות ארה"ב: נשקול מחדש את קשרינו עם האפיפיור

מאת יוסי מלמן, יקיר צור וחיים פוקס, סופרי „דבר"

ישראל מגנה את כוונת האפיפיור יוחנן פאולוס השני לפגוש בוואתיקן את נשיא אוסטריה קורט ולדהיים.

דובר משרד החוץ אהוד גול, אמר אתמול בירושלים, כי „אנו תוהים מה היו מניעיו של האפיפיור ומגנים את החלטתו. החלטת הוואתיקן הפתיעה את העם היהודי".

עם זאת נודע, כי אין בכוונת ישראל לנסות ולהשפיע על האפיפיור לשנות את החלטתו בעניין זה.

נציג הוואתיקן סירב לקבל משלחות

נציג הוואתיקן בירושלים קרלו קורדי, סירב אתמול לקבל את פניה של משלחת מנציגי הוועד הפועל הציוני, הקונגרס היהודי העולמי ונציגי

(המשך בעמ' 2)

נמשכים עיצומי הטלוויזיה

(ע). – שידורי הטלוויזיה נפסקו אתמול בשעה 9 בערב ולא חודשו, בגלל העיצומים של עובדי הטלוויזיה.

בשעה 9 בערב שודרה הודעה, כי השידור נפסק לשעה, וכי בשעה 10 בערב תשודר תכנית „מבט" לחדשות.

אך בשעה 10 שודרה הודעה, כי השידורים נפסקים.

הנהגים עובדים על־פי הספר ובת"א נערם הזבל

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

פועלי הנקיון של עיריית תל־אביב משביתים זה כמה ימים את הזבל מהעיר „על פי הספר", וערימות של זבל נערמות ברחובות העיר.

כ־200 נהגי רכב תברואה בעיריית תל־אביב עובדים על פי הוראת הוועד וללא הסכמת ארגון העובדים של העירייה. צעד זה הוביל לפינוי כמויות אשפה קטנות מהרגיל ובעקבות כך מפונה פחות אשפה מהעיר.

מן העירייה נמסר, כי הצעד של הנהגים בוצע ללא הודעה מראש ותוך התעלמות מהסכמתו המפורשת להמשיך במתכונת העבודה הרגילה במהלך המו"מ. ועד עובדי התברואה נקט בצעד זה כשמתקיים מו"מ בין הצדדים על תנאי השכר ובניגוד מפורש להסכמה שבמהלך המו"מ לא יעשו שינויים במתכונת העבודה הרגילה. העירייה הפסיקה את המו"מ ופנתה לארגון העובדים, על מנת שזה יטיל מרותו של ועד הנהגים.

בתוך כך נמסר, כי הנהלת „חיים וסביבה" ערכה באחרונה ישיבה שנסבה על התדרדרות התחזוקה והנקיון בתל־אביב, ליקויים במצב התברואה והאחריות לגבי מצב הנקיון מצד חלק מאזרחים ובעלי עסקים ומצד הרשות המקומית.

במהלך הישיבה אמר יוסף תמיר, יו"ר ההנהלה, כי שוק הכרמל והתחנה המרכזית בתל־אביב הפכו למצבור של לכלוך ופריצת חוק המהווים אות קלון לתל־אביב.

עזריה אלון אמר: „בעיר שורדת אווירה של הפקרות. אין ריווח על כלי רכב מופקרים שנשארו בחוצות. עדיפות הפסולת הם את קלון. לגיוס נוער ואזרחים לפעולה בנדון חייבת להיות הדרכה מוקדמת וצריך להיות המשך. מה שקורה בחיפה שאווירה מוזהם ובתל־אביב שרחובותיה מלוכלכים – זה מה שמגיע לכולנו."

פרופסור אפרים סורגובניק, ראש אגף איכות הסביבה בעירייה אמר: „אנו בעיצומה של תוכנית הפרוייקטים הגדולים הגרנדיוזיים ומול אלה אנו עדים לריבוי הזוהמה המכסה את העיר, הרעש היורד לחיי התושבים. אני עבד ברור בעיות היסוד של תרבות הסביבה ואיכות הייצור".

לשכת ראש הממשלה:

„פרס ניצל היעדרות שמיר כדי לתת אשרת כניסה לסובייטים"

פקידים במשרד החוץ: יש הסכמה עקרונית בין השניים

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

פקידים במשרד ראש הממשלה בירושלים מאשימים את ממלא־מקום ראש הממשלה שמעון פרס, כי ניצל את היעדרו מן הארץ של יצחק שמיר, כדי להעניק אשרות כניסה למשלחת הסובייטית.

הפקידים אמרו אמש ל„דבר", כי הם הופתעו מההחלטה שהתקבלה בלי שיתייעצו בהם. פקידים במשרד החוץ הסבירו, לעומת זאת, כי יש הסכמה עקרונית בין שמיר לפרס שהושגה עוד לפני חודשים אחדים, לפיה תעניק ישראל אשרות כניסה

(המשך בעמ' 2)

שריר כנראה יסגיר את נקש – קיבל גיבוי שמיר

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

שר המשפטים אברהם שריר יודיע ככל הנראה בראשית השבוע הבא, על החלטתו להסגיר את ויליאם נקש לצרפת. לסופרת „דבר" נודע, כי שריר קיבל את גיבויו המלא של ראש הממשלה יצחק שמיר להחלטה.

שר המשפטים יודיע על כך לאחר שיעיין גם בחוות דעתם של היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש ופרקליט המדינה יונה בלטמן. הללו יחוו את דעתם בהסתמך על דו"ח הצוות שבדק את נושא הסגרתו של נקש לצרפת שפורסם אתמול ברבים.

ככל הנראה יסמכו חריש ובלטמן את ידם על דו"ח הצוות שבראשו עמד מנכ"ל המשרד חיים קלוגמן. הצוות קבע, כי לאחר שבדק את חומר הראיות לרבות חומר שהגיש בא כוחו של נקש, עמדת לשכת עורכי הדין בצרפת, עמדת משרד החוץ ועמדת שירותי הבטחון הגיעו לכלל מסקנה „שלא נמצא בסיס לטענה שהסכנה לחייו של נקש היא סכנה הנושאת עמה ממשות ומוחשיות היוצרות סבירות גבוהה לכך שנקש אכן ייפגע אם יוסגר וכי אמצעי בטחון והזהירות שיינקטו לא ישאו פרי, אם אכן יוסגר".

הצוות קבע, כי מטרת הבדיקה היתה להביא בפני השר את העילות המונעות הסגרה, אם יש כאלה. לאחר בדיקה „עניינית, שיטתית והוגנת לא מצאנו ביסוס לקיומן של עילות כאמור, או לקיום טעמים מיוחדים וכבדי משקל המונעים הסגרה. אשר על כן עומד בפנינו הכלל שנקבע ע"י כבוד הנשיא בפסק הדין והוא – שבהיעדר טעמים מיוחדים וכבדי משקל על שר המשפטים להפעיל סמכותו, לפי סעיף 18 לחוק ההסגרה להסגרת המבוקש לשלטונות צרפת".

מסדר סיום בבית־הספר הפך לקטטה המונית – שניים נדקרו

מאת יוסי ליבוביץ, כתב „דבר"

שני תלמידים בני 16 בבית־הספר המקצועי אינטרנשיונל שבקריית־חיים, נדקרו אתמול בבוקר במכשירים חדים בעת תיגרה ביניהם. המקרה אירע במסדר סיום בשנת הלימודים בבית־הספר, לעיני מדריכים, מורים ומנהל בית־הספר.

באמצע המסדר בבניין המרכזי של בית־הספר פרצה לפתע קטטה בין השניים. הם שלפו סכינים ובקבוקים והיו דוגמת סכינים איזמלים וברזלים חדים. ידקרו בהם זה את זה. הקטטה התלהטה, ולמריבה נוספו בעקבה תלמידים נוספים, מקבוצת עבודה שנחלקה לשתי קבוצות יריבות. במהלך הקטטה ההמונית נפצעו קל שני תלמידים שנזקקו לטיפול רפואי. מדובר בדקירה ביד וכן בחבלות ושריטות וחתכים בבטן. אחד התלמידים פונה לתחנת מד"א בקריית ביאליק והחבש בבטנו. שני המתקוטטים הראשיים נמלטו, והמשטרה מחפשת אחריהם.

אתמול הובאו לחקירה במשטרת זבולון מדריכים, מורים מנהל בית־הספר וכן חלק מהתלמידים והחשודים בהשתתפות בתגרה. נודע, כי תגרה זו היא אירוע שלישי של מכות בין שתי החבורות בתקופה האחרונה. המשטרה בודקת כעת אם המניע לתגרות קשור לאירועים פליליים.

470 אלף תלמידים – לחופשה

מאת יעל מישביץ, סופרת „דבר" לענייני החינוך

470,000 תלמידי תיכון וחטיבות ביניים יוצאים היום לחופשת הקיץ.

בשנת הלימודים היוצאת, למרות השיבושים, רוב ימי השביתה הצטברו בחינוך היסודי ולא עלו על כחמישה ימי לימוד. בעל־יסודי הצטברו בסה"כ כ־4 שעות שביתה במשך כל שנת הלימודים. מזכ"ל הסתדרות המורים יצחק ולבר אמר בסיום השנה, כי המורים מאיימים בשביתות יותר מאשר שהם שובתים באמת.

ב־7 השנים האחרונות, המגזר החינוכי שניזוק ביותר מהקיצוצים הוא חטיבות־הביניים. מספר שעות הלימוד בחטיבות־הביניים קוצר בכ־20 אחוז כלומר, בשמונה שעות לימוד בשבוע לעומת שנת תש"מ. בשנת הלימודים הבאה תיבדק הירידה במספר שעות הלימוד בכל שלבי החינוך. האם מכיתה ג' תקוצץ שעת לימוד אחת.

פעוטה במעון עולים נתפסה במעלית – ונמחצה למוות

(ע). – פעוטה בת 4, עולה חדשה מאתיופיה, נמחצה למוות ביום חמישי בערב בתא מעלית במעון עולים ברחוב מאגור ברמת־אביב.

הילדה נסעה במעלית יחד עם אימה, כשלפתע נשמט מידיה כדור משחק. הפעוטה נסתה לתפוס את הכדור ואולם היא נתפסה, ככל הנראה בדלת, נפלה וספגה שברים בצווארה.

אימה שנכנסה לחלץ אותה, נפצעה בידה באורח קל.

למקום הגיעו אנשי משטרה ונט"ן של מד"א שאנשיו ניסו להציל את חיי הפעוטה. במשך כשעה וחצי עמלו אנשי מד"א בניסיון להחיות את הפעוטה, אולם ללא הצלחה.

מורת־רוח בפרקליטות: חריש העדיף יועץ פרטי להופעתו בבג"ץ כהנא

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

התנגשות חריפה היתה השבוע בין היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש לבין רבים מעובדי פרקליטות המדינה לאחר שנודע, כי חריש העדיף להשתמש בשירותיו של עורך־הדין הפרטי צבי טרלו כדי להכין את הופעתו בבג"ץ בעניין ח"כ מאיר כהנא.

זאת, למרות שמחלקת הבג"צים במשרד נתבקשה ואף הכינה את תשובת המדינה לבג"ץ. חריש, מבלי להודיע למחלקת הבג"צים, החליט שהוא מעדיף על פני תשובת המחלקה את ההודעה שהכין עבורו טרלו.

ידיעה זו עוררה תסיסה ומורת רוח בקרב עובדי הפרקליטות שאף שקלו שלא ללוות את חריש להופעה בפני הבג"ץ בטענה שאינם יודעים במה מדובר.

שמיר עשוי להתעכב בגאבון או גיניאה המשוונית – לחידוש יחסים

מאת בני מוריס, שליח „דבר" ו„ג'רוזלם פוסט" למסע שמיר באפריקה וכתבי סוכנויות הידיעות

שובו של ראש הממשלה לארץ עשוי להתעכב ביום אחד עקב האפשרות שמדינה אפריקאית נוספת, גאבון או גיניאה המשוונית, תתווסף למסלול ביום א'.

יאונדה (ע"צ). – ראש הממשלה יצחק שמיר המריא ביום חמישי בבוקר מיאונדה לליבריה, בתום „ביקור עבודה וידידות" של 24 שעות בקמרון.

הנשיא פול ביאה ורעייתו ליוו את שמיר לנמל התעופה.

ממקור דיפלומטי ביאונדה נודע, כי בעת ביקורו נפגש שמיר עם נציג של נשיא גיניאה המשוונית, טיודורו אוביאנג נגמה. ביום רביעי בערב, במסיבת עתונאים, סרב שמיר לגלות פרטים על המדינות האפריקאיות האחרות העשויות לחדש את קשריהן הדיפלומטיים עם ישראל. כאשר נתבקש להגיב על שמועות בדבר חידוש הקשרים עם מדינות נוספות באפריקה, השיב שמיר אך ורק: „אנו אופטימיסטים והכל יתכן".

ח"כ לין בפורום הביטוח בת"א

כשלונות המגזר הציבורי עלו 10 מיליארד ב־3 שנים

מאת מאיר תדמור סופר „דבר" לענייני כלכלה

הכשלונות הכלכליים של המגזר הציבורי בשלוש השנים האחרונות עלו לאוצר המדינה 10 מיליארד דולר – אמר אתמול חבר־הכנסת אוריאל לין בפורום הביטוח שנערך בתל־אביב.

לדבריו, הכשלונות הם פרי תהליך שגוי של קבלת החלטות במישור הלאומי. בין הכשלונות מנה הדובר את הבנקים, האחראים במתן גיבוי לכשלונות של עצמם ושל אחרים, מנועי בית־שמש, מספנות ישראל, התעשיה האווירית, קופת־חולים, סולל־בונה, וארגוני הקניות של המושבים, האוניברסיטאות ועוד. כל אלה העמיסו על המשק רמה כזו של כשלונות, שאין בטחון כי יוכל לשאתם.

פרס לשיחות עם תאצ'ר – לקידום השלום

מאת דליה שורץ, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – שמעון פרס יהיה אחד המנהיגים הראשונים אשר ייפגשו עם ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר ושר־החוץ ג'פרי האו אחרי הבחירות בביקורו בבריטניה בראשית השבוע הבא.

פרס יבחן יחד עם תאצ'ר אפשרות, כי בריטניה תשתתף בקידום תהליך השלום במזרח־התיכון. מקור בכיר בשגרירות ישראל בלונדון מסר, כי פרס מתכוון להציג את מגוון הדעות הקיימות בישראל בנושא תהליך השלום ורעיון הוועידה הבין־לאומית ואז יציג גם את עמדת מפלגת העבודה בשאלה זו.

פרס ינסה להשיג הבנה בריטית כי הוועידה הבין־לאומית תהיה צעד פתיחה למו"מ ישיר בין ישראל לירדן, וכן תמיכה בריטית בתביעה לחידוש היחסים הדיפלומטיים ועלייה משמעותית של יהודים מברה"מ כתנאי להשתתפותה בוועידה.

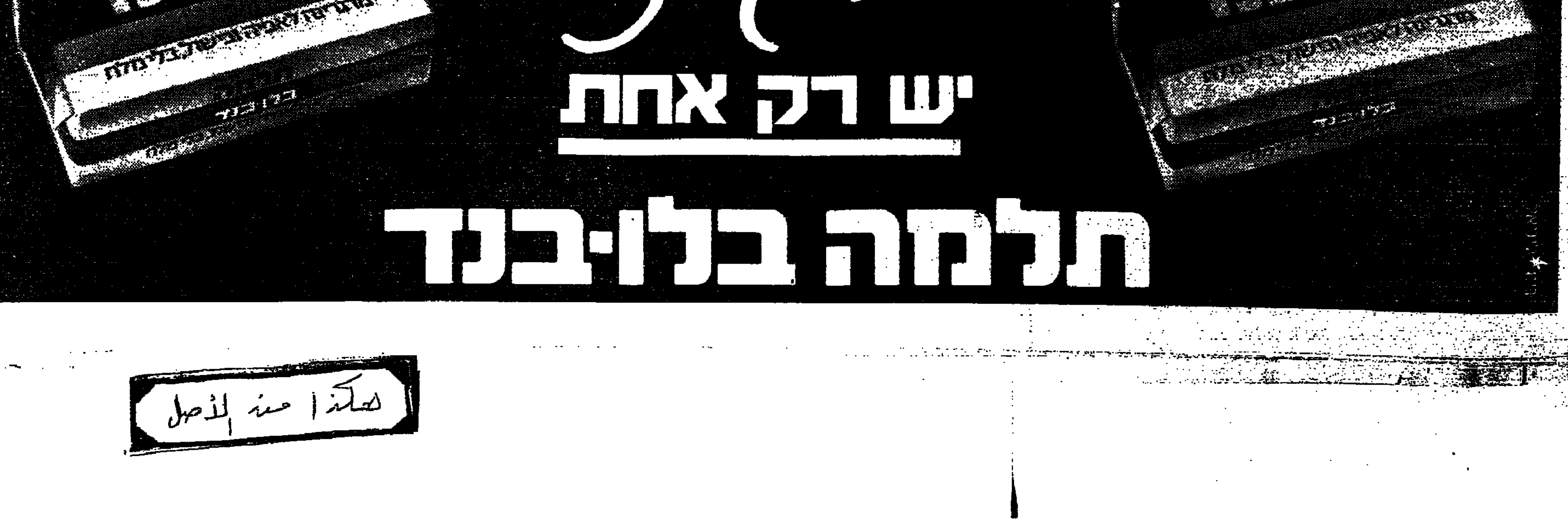

هكذا من الأصل

هكذا [illegible] الأصل

קשישה ערירית נרצחה בצריפה בעין־שריד

שודדים כפתו ידיה ורגליה, לקחו תכשיטים ונמלטו

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

מזהה חג'יג'י, (65), נרצחה אתמול בשעות הבוקר במושב עין שריד שבשרון. במשטרה סבורים, כי המדובר בשוד שהסתיים ברצח האשה הערירית.

מזהה חג'יג'י נהגה לטפל בחצר צריפה בכבשים ובתרנגולות. בשעות הבוקר נכנסו לחצר הצריף שודדים שהתנפלו עליה, כפתו אותה בידיה וברגליה וכיסו את פניה במטפחת. לאחר מכן גזלו ממנה את תכשיטי הזהב שאותם ענדה ונמלטו מן המקום.

גופתה של הישישה נמצאה בשעות הבוקר על ידי אחד השכנים שעבר בסמוך לצריפון שבו היא התגוררה.

דוברת מחוז המרכז, אורית דקה, מסרה אתמול, כי המשטרה חוקרת שני כיווני חקירה מרכזיים: נסיון לשוד התכשיטים או נסיון לשוד הכבשים שנסתיים ברצח. המשטרה פתחה בחקירה.

עיתונאי אמריקאי ובנו של שר ההגנה הלבנוני נחטפו בביירות

ארה"ב: „לא ניכנע לסחטנות טירוריסטית"

ביירות (ע"צ, רויטר ועתו"ים) – עיתונאי אמריקאי, צ'רלס גלאס, 36, נחטף ביום שלישי יחד עם עלי אוסיראן, בנו של שר ההגנה השיעי של לבנון, בביצה הדרומית לביירות.

משרד החוץ האמריקאי אישר היום בוואשינגטון את חטיפתם של העתונאי ובנו של שר ההגנה הלבנוני.

דובר של משרד החוץ האמריקאי אמר, „אנו מטילים על החוטפים את האחריות לבטחון קורבנותיהם וקוראים לשיחרורם המיידי וללא תנאי של כל אלה המוחזקים כבני ערובה בלבנון".

עם חטיפתו של העתונאי גלאס, סבורים כי 10 אזרחים אמריקאים מוחזקים כיום כבני ערובה בידי קיצונים מוסלמים.

גלאס, כתב טלוויזיה לשעבר של הרשת האמריקאית איי.בי.סי, בא בראשית החודש ללבנון ועסק בכתיבת ספר־זיכרונות על המזה"ת.

עדי ראייה מסרו, כי שני האנשים, שבאו מרמאילה, (37 ק"מ מדרום לביירות), שם בילו את יום שלישי בלילה בביתו של אוסיראן, היו במכונית וולוו לבנה של בן־השר. הם יורטו ביום רביעי בסביבות השעה 15:00 ע"י מכונית ב.מ.וו. בעוזאי מרחק 450 מטר ממחסום ודרכים של הצבא הסורי.

החוטפים הורידו את גלאס ואוסיראן ואילצו אותם להיכנס למכוניתם. שתי המכוניות, וכן שתי מכוניות אחרות שהשתתפו בחטיפה, נסעו מיד לעבר בורג'־ברג'נה, בשכונות השיעיות בדרום ביירות, בקרבת נמל התעופה הבינלאומי של ביירות, מסרה משפחת אוסיראן.

גלאס נולד בקליפורניה, נשוי ואב לשלושה ילדים החיים בלונדון. שר ההגנה הלבנוני טילפן מיד לסגן נשיא סוריה, עבד'ל חאלים חדאם, והתקשר אל הקולונל עלי חאמוד, ראש המשקיפים הצבאיים הסורים בביירות.

הוא גם בא אל השייח מוחמד חוסיין פאדלאללה, המנהיג הרוחני של אנשי חיזבאללה, ואל המופתי השיעי עבדל אמיר קאבאלאן.

זוהי חטיפה ראשונה של אזרח זר בביירות מאז נכנסו הכוחות הסורים לעיר בסוף פברואר השנה.

מאז 1984 נחטפו 25 אזרחי־חוץ, ביניהם שלושה אמריקאיים המוחזקים בידי הג'יהאד האיסלאמי".

בהודעה של משרד החוץ האמריקאי נאמר, כי ארה"ב משערת שחטיפת העתונאי האמריקאי צ'ארלס גלאס היא פעולת טרור נוספת, אולם ארה"ב לא תיכנע לסחטנות.

„בעוד אנו דואגים עמוקות לרווחתם של מר גלאס, מר אוסיראן וכל בני הערובה, אמריקנים וזרים ומביעים את אהדתנו למשפחותיהם וידידיהם אנו חוזרים ומדגישים, כי לא ניכנע לסחטנות טרוריסטית.

באיזור הביטחון:

תוך פחות מיממה חיסל צה"ל 2 חוליות מחבלים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

בתוך פחות מיממה הרגו אתמול חיילי צה"ל חוליית מחבלים נוספת שחדרה לאזור הבטחון צפונית לעיירה חרזיה. הצבא בגזרה המזרחית של אזור הבטחון.

בתקרית שאירעה אתמול בלילה, נהרגו שלושה מחבלים שהגיעו, ככל הנראה, מאזור בקעת הלבנון. בדיקה העלתה כי מדובר במחבלים שיעים, אנשי הארגון „חיזבאללה".

התקרית אירעה כאשר כוח של צה"ל שעסק בפעילות בטחון שוטף באזור הבחין בשלושה מחבלים מיד אחרי שחצו את הגבול הצפוני של אזור הבטחון. החיילים פתחו באש עזה והסתערו על המחבלים שנקטלו כבר במטחים הראשונים.

כוחות צה"ל וצד"ל פתחו בסריקות שבמהלכן נתגלו גופות המחבלים ולידן כלי נשקם האישי ואמצעי לחימה מגוונים שהעידו כי היו בדרכם לביצוע פיגועים ומיקושים באזור הבטחון.

כזכור, הרגו חיילי צה"ל, שלשום בבוקר, שלושה מחבלים בגזרה המרכזית של אזור הבטחון. מקורות צבאיים בצפון מעריכים, כי מדובר בריבוי נסיונות פיגוע על רקע השקט השורר מצפון לרצועת הבטחון ובאזור ביירות ואין להוציא מכלל אפשרות כי מדובר בגל של נסיונות פיגועים חוזרים של מחבלים שנועדו לשבש את מהלך החיים ברצועת הבטחון.

הגורמים הצבאיים אמרו, כי בצה"ל ובצד"ל העריכו שהמחבלים יחדשו את נסיונות התקיפה שלהם אחרי תקופה של רגיעה יחסית. צה"ל וצד"ל נוקטים בכל האמצעים לסכל את נסיונות הפיגועים, הדגישו הגורמים הצבאיים.

פרס ניצל היעדרות

(סוף מעמוד 1)

למשלחת קונסולארית של ברית־המועצות.

אמש אישר דובר משרד החוץ בירושלים, כי אכן ברית המועצות הגישה בקשות לקבל אשרות כניסה לישראל באמצעות שגרירות הולנד במוסקווה, המייצגת את האינטרסים של ישראל. הדובר אהוד גול אמר, כי האשרות הונפקו וסירב למסור פרטים נוספים על מועד ביקורה הצפוי של המשלחת, על גודלה והרכבה, אולם נודע כי מדובר במשלחת גדולה יחסית של פקידים סובייטים.

על־פי הודעה שמסר שלשום דובר משרד החוץ הסובייטי במוסקווה תגיע המשלחת בחודש יולי ומטרתה לבדוק את הנכסים והרכוש של ברית המועצות ובמיוחד של הכנסייה הרוסית בישראל.

הדובר הסובייטי הדגיש, כי אין בכוונת ממשלתו להעניק אשרות למשלחת דומה מישראל. אולם דובר משרד החוץ הישראלי הביע את התקווה שהאשרות בכל זאת ינתנו, אם וכאשר תחליט ישראל לשלוח משלחת כזו. בשלב זה עדיין אין החלטה של ממשלת ישראל בנדון.

יצויין, כי ראש הממשלה יצחק שמיר ושרי הליכוד הביעו בעבר התנגדות להעניק אשרות כניסה למשלחת הסובייטית, אם ישראל לא תקבל על בסיס הדדיות אשרות כניסה לברית המועצות.

מאת בני מוריס, שליח „דבר" וג'רוזלם פוסט" למסע שמיר באפריקה

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אתמול שישראל תדבק בעמדתה ביחס להדדיות בכל הנוגע לביקורה של המשלחת הקונסולרית הסובייטית בישראל, אבל לא תתעקש על בו־זמניות.

„אנחנו גמישים, במידה סבירה, ביחס למועד ביקורה של משלחת ישראל במוסקווה", אמר שמיר בעת תידרוך לכתבים מדיניים שנערך על סיפון מטוסו בעת טסו בין דואלה שבקמרון למונרוביה שבליבריה.

שמיר הוסיף שהסובייטים הבטיחו לפני מדינות ערב, כי הסכימו להסתה ישירה של יהודי ברה"מ לישראל, וסיפר כי בין הישגיו העיקריים במסע לארה"ב בפברואר האחרון היה שיכנוע המנהיגות היהודית והאמריקאית לתמוך ברעיון הטיסות הישירות הללו.

ראש הממשלה אמר, כי הוא „מאוכזב ביותר" מן הנשירה בקרב העולים, שמתוכם הגיעו לישראל – לפי נתוני חודש יוני – פחות מעשרה אחוז. „אלה נתונים איומים" אמר שמיר. עם זאת, אמר ראש הממשלה כי לדבר יש סיבות משלו: „ההסברה הישראלית לא הצליחה להגיע לקהל היהדות הסובייטית והטיפול האמריקאי בנושא זה היה בו כעין איתות ליהודי ברה"מ שארה"ב תומכת באינטרסים שלהם ומזמינה אותם אליה".

שמיר אמר, כי המאמץ לשכנע את ארה"ב ואת המנהיגים היהודים האמריקאים לבטל את מעמד הפליטים שיש ליהודים המהגרים מברה"מ לארה"ב הוא „חסר סיכוי". הוא הביע הבנה ביחס לעמדה האמריקאית שנסיון לכפות על המהגרים בכוח עליה לישראל יהיה „מנוגד לדמוקרטיה".

ב"ה

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע „פר' שלח לך" כ"ג סיון תשמ"ז

כניסה		מוצ"ש	
ירושלים	7.09	ירושלים	8.30
תל־אביב	7.29	תל־אביב	8.29
חיפה	7.22	חיפה	8.34

דבר DAVAR دافار

מאוחד עם „למרחב"

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך „דבר־השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
מדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־642113, מ. 33104

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברנו

גדליה גלברט

הלוויה תתקיים היום יום שישי כ"ב סיון תשמ"ז 19.6.87 בשעה 14.00
יציאה מבית הכנסת לבית העלמין בתל־יוסף

המשפחה
ובית תל־יוסף

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירתנו

אידה זילברמן ז"ל

הלוויה התקיימה אתמול יום חמישי 18.6.87 כ"א סיון תשמ"ז בבית העלמין הדרום – בגבול חולון בת־ים

האבלים:
בעלה דוד
וכל בני המשפחה

לחברתנו קפלן שרה
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף רמת־אביב
ההנהלה והעובדים

לחברנו ג'ורג' ביל
אתך באבלך במות
אשתך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על מותו של חברנו

יהושוע רון

הלוויה תתקיים היום יום שישי כ"ב בסיון תשמ"ז 19.6.87 בשעה 14.00 בבית העלמין בקיבוצנו.

המשפחה
ובית גבעת חיים מאוחד
מתאספים ליד המועדון בשעה 13.45.

המשרד לענייני דתות

אוזן קשבת – לב שומע

חייג 02-551000
02-551009

בימים ראשון ורביעי
בין השעות 18.00-22.00

תיענה פניותיך ושאלותיך בנושאים ערכיים ורוחניים ובנושאים מעשיים טכניים וארגוניים הקשורים לשרותי הדת בישראל.

השרות ניתן לציבור ע"י המשרד לענייני דתות בסיוע תנועת אל־עמי.

„אומץ" אישרה הליכה עם הליכוד בבחירות

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

הנהלת „רפ"י־אומץ" החליטה אתמול ברוב של כ־90 אחוז על היענותה לפניית הליכוד להתייצב ברשימתו לבחירות הבאות. ראשי המפלגה, יגאל הורביץ וזלמן שובל, יחתמו היום או בתחילת השבוע על ההסכם שחתימות שרים בליכוד כבר מתנוססות עליו.

על־פי ההסכם יובטחו לנציגי „אומץ", שאינם מתמזגים בליכוד וקושרים את עתידם הפרלמנטרי בו בברית, המקומות: עד 6 לנציג הראשון, שיהיה יגאל הורביץ; בין 20 ל־30 לנציג השני, שיהיה זלמן שובל, ובין 40 ל־50 לנציג השלישי.

ההנהלה הסמיכה את הורביץ ושובל למנות נציגים מטעם „אומץ" לצוות משותף עם הליכוד, שידון בכל הנושאים האחרים הכלולים בהסכם, וביניהם ייצוגה של „אומץ" במועצות מסוימות, בהסתדרות ובגופים נוספים.

יצויין, כי הבטחת שני מקומות ריאליים ל„אומץ" מקוממת חברים רבים ב„חירות", וביטוי לה נתנו גם שרים בישיבת שרי הליכוד בשבוע שעבר. היו שתבעו, שמתכונת ההסכם עם „אומץ" תהיה זהה לזו של ההסכם עם ח"כ אבוחצירא, היינו שהנציג השני יושבץ מעבר למיכסת חברי־הכנסת שיש לליכוד כיום, רק כתגמול על תרומתה האלקטוראלית של המפלגה המקבלת שריון ברשימת הליכוד לכנסת.

אבוחצירא לפרס: התמתי עם הליכוד

ההסכם בין אבוחצירא לליכוד נחתם סופית בתחילת השבוע. ח"כ אבוחצירא צירף את חתימתו להסכם אחרי ששרי הליכוד חתמו עליו.

שלשום נפגש ח"כ אבוחצירא עם ממלא־מקום ראש הממשלה שמעון פרס והודיע לו על חתימת ההסכם עם הליכוד. בשעות הבוקר של אותו יום ניסה עוד ח"כ רפי אדרי לשכנע את ח"כ אבוחצירא שיצטרף למפלגת העבודה ואף דיבר אתו על כיבודים לאנשיו מחוץ למערכת הפרלמנטארית.

תוכנית הסברה לשלום של „העבודה" – ממחר

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

מפלגת העבודה פותחת מחר במבצע הסברה המוני לתוכנית השלום של שמעון פרס בשתי סיסמאות: „אסור לבלום את השלום" ו„למען הביטחון – העם בעד יוזמת השלום".

לכאורה, נפתח המבצע אתמול, במודעות גדולות שמפרסמת המפלגה בעתונים, אך מחר יתפשט המסע על פני רחבי הארץ באמצעות כ־60 דוכנים לחלוקת חומר באתרים הומי אדם, כמו פארקים, חופי הים וצמתי דרכים. על המבצע בשבת הופקדו פעילי התק"ם ותנועות הנוער.

מלבד חומר הסברה יקבלו המעוניינים מדבקות למכוניותיהם, ועליהן הסיסמאות הנזכרות, וכן יחתמו על עצומה, שנועדה לחזק את ידי פרס במאמציו לקדם את יוזמת השלום וליצור לחץ על הממשלה.

תיאטרון

מוכר, צפוי – ומייגע

מאת מירי פז, סופרת „דבר"

„עקרונות צבעוניים". הצגת יחיד של קונסטנטין אנטול. מאת קונסטנטין אנטול. נוסח עברי: יוסי יבלונקה. „הסימטה", יפו.

הצגות יחיד הולכות וכובשות את בימות התיאטרון, אם בשל געגועים של שחקנים בכירים – ותיקים וצעירים – לתפקידים ראשיים שהתיאטרון הרפרטוארי מונע מהם, ואם בשל יצר שאינו ניתן לכיבוש לכבוש את הבמה כולה, כמבצעים וכמחזאים גם יחד.

קונסטנטין אנטול; שמאז עלייתו לישראל ב־1980, הפגין את כשרונותיו הרב־גוניים בשורה ארוכה של הצגות, עושה זאת גם בערב היחיד שלו. הוא שחקן רגיש היודע לשרטט דמות בניואנסים דקים. אילו הסתפק בכך – דיינו.

אנטול בחר להיות גם מחזאי ובחירה זו אינה עושה לו שרות טוב. מיטבו של הערב הזה הוא במונולוג „הצמאון" של ההומוריסטן ההונגרי קארינטי פרידיש (בתרגומו העברי של רוברט הניג). הצימאון הוא קטע קטן המשולב בסיפורו של אנטול על בדידותו של שחקן מזדקן המתרפק על עברו באין לו, כנראה, הווה ועתיד מרתקים יותר.

הסיפור עשוי להיות נוגע ללב, אילמלא היה מוכר, צפוי ועל כן גם מייגע. בעייתו של הצופה בהצגה כזאת היא הקלות הבלתי־נסבלת בחיזוי השורות הבאות במונולוג. המקצוענות של אנטול השחקן והבמאי אינה גואלת את הטכסט של אנטול המחזאי מרדידותו. ההודאה בנאיביות ובחנפות מיומרות ספרותיות (בדברי ההסבר בתוכניה) אין בה נחמה.

מי שמסתפק במפגן משחק נעים, לא יינזק, מי שמבקש תיאטרון של ממש, ייצא מאור לא מסופק.

„אגד"

(סוף מעמוד 1)

הישראלית לצרכנות עו"ד דן ארנסט מסר אמש לסופר „דבר", כי לאחר ההודעה על התפטרות מזכירות „אגד", ולבקשת המועצה נתן נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים תוקף מחודש לצו המניעה ובדרך זו הוסר כל ספק בדבר תוקפו של הצו. המועצה לצרכנות אמורה להגיש היום תביעה לבית הדין נגד „אגד" על ביזיון בית המשפט בגלל אי־קיום שרותי התחבורה לציבור אמש ובגלל שיקיים את שירותי התחבורה הציבורית בעתיד ללא כל שיבושים.

גם אמש התיר המפקח על התחבורה לרכב פרטי ולחברות אוטובוסים פרטיות להסיע נוסעים תמורת תשלום לאורך הקווים המושבתים של „אגד".

בגלל התפטרות מזכירות „אגד" והתפטרות יו"ר המזכירות שלמה לוין גם מתפקידו כיו"ר הנהלת „אגד", אין מי שיכנס את ההנהלה לישיבה ולמעשה אין בקואופרטיב גוף היכול לקבל החלטות. יתכן והדבר יביא לבחירות חדשות במוסדות „אגד".

דובר הקואופרטיב אמר אמש לסופר „דבר", כי ל„אגד" אין כסף מזומן ואין אפשרות להפעיל את התחבורה, אין מלאי דלק ואין חלפים. כדי להחזיר את התחבורה הציבורית לתקנה על הממשלה – לדבריו – להכריז על פתיחת מו"מ לסל תחבורה חדש וכן להמציא ל„אגד", אמצעים גדולים, שיאפשרו לקואופרטיב להפעיל תחבורה ציבורית סדירה בתקופת המו"מ.

בהודעה לעתונות מטעם „אגד" נמסר, כי מצבו הכספי הקשה של הקואופרטיב נובע מהפרה חד צדדית של הממשלה ביחס להתחייבויותיה הכספיות ל„אגד". הממשלה כופה על „אגד" לקיים את כל מערך הקווים אולם אינה מוכנה לקיים את חלקה בהסכמים המחייבים אותה לשאת בהפרשי העלויות של קיום שרותי התחבורה הציבורית הקבועה ובהצטיידות באוטובוסים חדשים. „אגד" טוען, כי הממשלה חייבת סכומים גדולים מהתשלומים השוטפים המגיעים לקואופרטיב המסתכמים בעשרות מיליוני שקלים.

בהמשך להודעת „אגד" לעתונות נאמר, כי עד שלא תכבד הממשלה את התחייבויותיה הכספיות כלפי „אגד" לא תמצא כל דרך להפעיל תחבורה ציבורית מלאה ומסודרת בקווי הקואופרטיב.

לפני התפטרותה העריכה המזכירות, כי תוך 48 שעות יעצרו האוטובוסים בכל קווי „אגד", אלא אם כן ימצא פתרון כספי מנכה את הרעה.

נציג סין באינטרנציונל הסוציאליסטי:

בעיית יחסי סין־ישראל צריכה להיפתר בשלב הכנת הוועידה

מאת גרשון קיק, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר") נציג סין העממית שהשתתף אתמול במושב הוועדה לענייני המזרח התיכון של האינטרנציונל הסוציאליסטי אשר התכנסה בפאריס, אמר כי „במסגרת ההכנות לוועידת שלום בינלאומית צריכה להיפתר גם בעיית היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות".

הנציג, ואנג־לידז'ין; המשמש כציר בשגרירות סין בפאריס ציין עוד, כי סין מקיימת קשרים ענפים עם ישראל בתחומי הכלכלה, התעשיה, החקלאות, המדע ועוד.

הנציג הסיני אמר לחברי הוועדה, נציגי מפלגות סוציאליסטיות משש עשרה מדינות, כי סין מעוניינת להשתתף במהלכים לכינוסה של ועידת שלום בינלאומית למזרח התיכון.

מפלגת העבודה הישראלית יוצגה בישיבה על ידי ראש המחלקה לקשרי חוץ, ישראל גת. הוועדה החליטה להזמין למושבה הבא שייערך בספטמבר, מועצת האינטרנציונל בדאקאר בסנגל בחודש אוקטובר נציגים מירדן ומצרים.

שר הפנים של סנגל ג'יבריקה שותמה בישיבה אמר בפגישה עם ישראל גת, כי חשוב ששמעון פרס ישתתף בכינוס בסנגל. הוועדה החליטה לשגר משלחת מטעמה למזרח התיכון לקראת המושב הבא. משלחת זו תיועד עם נציגי אש"ף, אך בשלב זה הוחלט שלא להזמין אנשי אש"ף לוועידה.

בעולם מוחים בחריפות

(סוף מעמוד 1)

ארגוני סטודנטים יהודיים שבאו למחות בפניו על החלטתו של האפיפיור להזמין רשמית את קורט ואלדהיים לוואתיקן. חברי המשלחת מסרו למזכירותו של הנציג מחאה בכתב ולפני שהתפזרו שרו „התקווה" ליד פתח ביתו של נציג הוואתיקן.

הסכמת האפיפיור לקבל את נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים לפגישה בוואתיקן התקבלה בביקורת קשה על־ידי שגריר ישראל באו"ם והארגונים היהודיים בארה"ב.

שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו אמר „קורט ואלדהיים מואשם בפשעים חמורים ביותר נגד האנושות. עצרת האו"ם לפושעי מלחמה קבעה שעליו לעמוד לדין על האשמות אלו, תמוה שהאפיפיור האמור להיות סמכות מוסרית בינלאומית מתעלם מהאשמות כבדות אלה ומכשיר את ואלדהיים על ידי פגישה רשמית". לדברי נתניהו, זו חזרה על המשגה המצער של פגישת האפיפיור עם יאסר ערפאת ובצעדו זה הצטרף האפיפיור, טוען נתניהו, ללוב, ירדן ואוגנדה המדינות היחידות שהסכימו לארח את ואלדהיים.

נשיא בנ"ברית, סימור רייך, טוען שביקור ואלדהיים בוואתיקן הוא מסר לעולם שהואשם חסר חרטה זה מקבל שנית לשאת בתפקיד של מדינאי, בעוד שעליו להיות מנודה ואילו נשיא ועידת הנשיאים מוריס אייברהאם מזכיר שבעת ביקור האפיפיור במחנה ריכוז מיידנק שבפולין הוא הביע פלצות על מעשי הזוועות של הנאצים. על כן, „לא מובן לנו כיצד מוכן האפיפיור להיפגש עם ואלדהיים. פגישה זו אינה מתקבלת על הדעת", מסיים אייברהאם.

יהדות ארה"ב: עשויה לשקול קשריה עם האפיפיור

ואשינגטון, (ע"צ).– הפגישה הקרובה בין האפיפיור יוחנן פאולוס לבין נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים עשויה להעמיד בספק את הפגישה האמורה להתקיים ב־11 בספטמבר במיאמי בין מנהיגי הקהילה היהודית האמריקאית לבין האפיפיור, מסרו ביום חמישי ראשי ארגונים יהודיים.

גילברט קלאפרמן, הנשיא של מועצת בתי הכנסת, ארגון המאגד בתוכו רבנים מכל הזרמים ביהדות ארה"ב, הדגיש כי הפגישה בין האפיפיור לבין ואלדהיים היא „עלבון לניצולי השואה. אי לכך אנו נצטרך לשקול מחדש את הקשרים שלנו עם הכנסיה הקתולית".

נחת רוח באוסטריה

וינה (ע"צ). – הביקור הרשמי אותו יערוך נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים ב־25 ביוני בוואתיקן, עורר ביום חמישי קורת רוח באוסטריה, ואפילו תקווה להינתק מן הבידוד הבינלאומי של אוסטריה.

עיתונאי אוסטריה סבורים, כי הזמנת הנשיא לוואתיקן מטהרת את ואלדהיים מן ההאשמות שהביאו את ארה"ב להכריז עליו כאישיות בלתי רצויה.

ברעם לוועידת הנשיאים:

„ייתכן שתידרש התערבותכם נגד פקודת ההמרה"

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

מזכ"ל מפלגת העבודה נפגש באמצע השבוע עם ועידת הנשיאים והתריע באזניה על האפשרות שירכשו בכנסת רוב להצעת התיקון לפקודת המרת הדת.

ח"כ ברעם הבהיר למארחיו, כי בגלל העסקות שעשה הליכוד עם סיעות־יחיד ובגלל הלחץ של הליבראלים יש להצעת התיקון סיכוי יותר מאשר בעבר. לפיכך, הדגיש על הקהילה היהודית בארצות־הברית להחליט אם הנושא עקרוני לה עד כדי כך שתעמיק את התערבותה לסיכול קבלת התיקון.

מזכ"ל מפלגת העבודה נפגש בוואשינגטון עם דייוויד מרפי השיחה בין השניים נסבה בעיקר על ההוויה הפוליטית בישראל.

משלחת הנשים יצאה למוסקווה

מאת סופרת „דבר" לענייני מפלגות

משלחת של 15 נשים, וביניהן ח"כ אורה נמיר וח"כ חייקה גרוסמן, יצאה אתמול בבוקר לוועידת השלום של הנשים במוסקווה.

חוץ משתי חברות־הכנסת וחברת מפלגת העבודה, ד"ר עדה אהרוני, כל שאר המשתתפות מקורבות לרק"ח. גם ח"כ נאוה ארד יוצאת לוועידה, אך במעמד של משקיפה, בתוקף היותה סגנית למזכ"ל האינטרנציונל הסוציאליסטי.

יצויין, כי מאז הוועידה ב־1963 לא השתתפה משלחת של נשים בוועידות במוסקווה. חברות המשלחת יגיעו למוסקווה רק היום, שכן מסלול טיסתן עובר דרך אתונה וורשה. הוועידה תיפתח ביום שלישי הבא ותסתיים בסוף השבוע הבא; אך חברות־הכנסת יחזרו לישראל רק בשישה ביולי.

זכו בפיס

בהגרלת הכרטיס מבצבר של מפעל הפיס מס. 25/87 שהתקיימה ביום 18/06/87 זכו הכרטיסים הבאים:

בהגרלה הגדולה בהגרלת כתר המזל זכה כרטיס מס. 748097 בסך כולל של 380,000 ש"ח. מקסימום. פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 280,000 ש"ח.

בסך 12,000 ש"ח זכה המספר: 219475.

בסך 6,800 ש"ח זכו המספרים: 177467, 401256.

בסך 300 ש"ח זכו המספרים: 067710, 079851, 081395, 184644, 208861, 208862, 238259, [illegible], 246798, 254258, 283114, 286069, [illegible], [illegible], 308563, [illegible], 389626, [illegible], [illegible], [illegible], 669397, 674692, 749536, 757865, 760280, 775635, 786796, 791071, 800039, 804278, 827795, 852130.

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 2906, 6659.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 826, 892.

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־ 010, 465, 988.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 5 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך 3 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 006, 044, 048, 127, 141, 194, 248, 259, 316, 333, 466, 502, 503, 569, 582, 588, 619, 672, 716, 718, 786, 807, 825, 866, 946, 985.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 05, 06, 08, 34, 16, 19, 28, 31, 36, 41, 42, 45, 47, 52, 57, 58, 64, 66, 67, 69, 72, 79, 81, 88, 90.

רק הרשימה הרשמית של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

תורנות בתי־מרקחת

ליום שישי 19.6.87

תל־אביב

שור – המלך ג'ורג' 54 – 280644.

סל־שפר – שלום אש 9, הדר יוסף – 499312.

ירושלים

הגבעה הצרפתית – הגבעה 23 ג. מסחרי – 810955.

חיפה

הנשיא – שד' הנשיא 38 – 333312.

פתח־תקוה

הכל – רוטשילד 89 – 911486.

בני־ברק – רמת־גן

הרצל – הרצל 52 רמת־גן – 722372.

בת־ים – חולון

גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671.

ד"ר זמיר – סוקולוב 70 חולון – 842433.

ליום שבת 20.6.87

תל־אביב

אונה – דיזנגוף 165 – 224717.

צפון – יהודה המכבי 33 – 449995.

אונה – דיזנגוף 165 – 224717 – מוצ"ש.

בנה ישראל – בנה ישראל 11 – 226545 – מוצ"ש.

ירושלים

מרפאת רוממה – המ"א 28 – 525191.

רמת אלון – מ. מסחרי רמות – 863550 – מוצ"ש.

חיפה

נורדוי – נורדוי 13 – 664089.

פתח־תקוה

סמרשים – שפרא 43 – 909030.

בני־ברק – רמת־גן

רמה – ז'בוטינסקי 65 רמת־גן – 7514483.

בת־ים – חולון

כלפה – כלפור 90 בת־ים – 583448.

ד"ר זמיר – סוקולוב 70 חולון – 842433.

מידען

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת וחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:

טלפון 03-433300

בימים א' עד ה'

מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג

מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה

אזור תל־אביב

רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649

בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00

בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00

שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אזור חיפה

רחוב הגפן 26 קומה ב' – 04-528566

כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

ער"ן עזרה ראשונה נפשית

בתל־אביב – קו למבוגרים 03-5461111

קו לילדים ונוער 03-261113

בירושלים – 02-227171

בחיפה – 04-672222/3

קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני נוער

בתל־אביב 03-221680 (24 שעות)

נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה

בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03-235922

קו פתוח לקשיש 02-690685

תבצעו!

לציבור החקלאים
בעלי טרקטורים וקטפות
מתוצרת CASE-IH

לבקשת גורמים שונים
ממשיך המפרק וכונס הנכסים
של הספקה להפעיל
את המחסן בפ"ת (סגולה)
ולמכור חלקי חילוף
בהנחות נכרות

המכירות יעשו במחסננו
בפ"ת אזור התעשיה סגולה
ליד בנין "רוטקום"
טלפון 03-909981

הודעה ללקוחות

החל מיום א' 21.6.87 יחולו השינויים הבאים בשעורי הריבית ללקוחות פרטיים במוסדנו:

במסגרת השכיה של זכות יתר ריביה עדיף תופחת הריבית ב־3% ותעמוד על שעור שנתי של 33% דהיינו ריבית אפקטיבית של 37.89%.

מודעה זו באה במקום משלוח הודעה ללקוחות. בדבר פרטים נוספים תוכלו לפנות לסניף בו מתנהל החשבון.

בנק לאומי

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

סמינר מחנכים יהודים־ערבים

יתקיים בכפר הנוער הדסים בימים ד'־ו' בתמוז תשמ"ז, 1.7-3.7.87

בסמינר יוצגו בפני המחנכים תוכניות חדשניות של התנועה ליהדות מתקדמת בנושא מפגשי נוער יהודי־ערבי, תוכניות הפעלות בשטח כבר מספר שנים.

בסמינר ישתתפו אנשי ציבור וחינוך בכירים.

דמי הרשמה בסך 35 ש"ח כוללים ארוחות מלא.

ההרשמה בימים הקרובים על־ידי פניה אל: יוסי אפלבוים 04-934343, 04-936066, ברחובות בריש 03-414961, ובמשרדי התנועה ליהדות מתקדמת ברחוב המלך דוד 13 ירושלים או בטלפון 02-203448.

המטוס לאחר ההתרסקות (צילום: יוחנן קישון)

מטוס ריסוס התרסק בגליל המערבי – הטייס במצב קשה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

מטוס ריסוס מסוג „טורבו תרשוש" התרסק אתמול בשעות הבוקר בסמוך לצומת „שבעי" בגליל המערבי.

הטייס רמי ברניר, בן 41, מהישוב תמרת שליד נהלל חולץ מהמטוס הבוער על ידי חיילים שנכחו במקום. הטייס איבד את ההכרה והוא סובל משברים בכל הגוף ודם בריאות. הוא פונה לבסיס צבאי סמוך ומשם הוטס לבית החולים רמב"ם בחיפה והוכנס מיד לחדר הניתוח.

בשעה 7.21 בבוקר הבחינו קצין משטרה מפקח פורטן וצייד שהיו בכרם לראש פינה במטוס כשהוא פוגע בחוטי חשמל ומסתחרר. המטוס נפל על הכונן המרוסס בשולי הכביש, התרסק והתלקח. שני עדי הראייה ושני חיילים נוספים שהמתינו בצומת להסעה, וכן רופא צבאי שעבר במקום רצו מיד למטוס הבוער וחילצו ממנו את הטייס הפצוע.

כעבור דקות ספורות הגיע למקום אמבולנס צבאי ורופאה. אחר כך הגיעו שני אמבולנסים של מד"א ורופאה נוספת. משראו הרופאים, כי מצבו של הטייס קשה הוזעקה ניידת לטפול נמרץ. כמו כן הגיעו לשטח שלוש כבאיות מכרמיאל שכיבו את המטוס הבוער.

צוותי ההצלה גם ניקו את הכביש מחומר הריסוס שנשפך מהמטוס. רשות שדות התעופה והמשטרה פתחו בחקירה לבירור נסיבות האירוע.

שר הביטחון רבין במלאות שנתיים לנסיגה מלבנון

רצועת הביטחון הוכיחה עצמה אך בעיית הטרור עדיין לא נפתרה

מאת טלי ולינגר, הכתבת הצבאית של „דבר"

„תפיסת הבטחון של אזור בטחון בדרום לבנון הוכיחה את עצמה". כך קובע שר הבטחון יצחק רבין.

במסיבת כתבים צבאיים במלאות שנתיים לפינוי לבנון, תוך הקמת איזור בטחון בו פועל צד"ל בגיבוי מוגבל של צה"ל שנפרס מחדש לאורך הגבול הבינלאומי, הביע שר הבטחון שביעות רצון מהעובדה שאף אזרח ישראלי לא נפגע בשנתיים האחרונות כתוצאה מסרור הגבול בלבנון. „מבחינת השגת המשימה, היא הושגה אך המחיר של צה"ל היה כואב. 16 חיילי צה"ל נהרגו בשנתיים האחרונות במגע עם מחבלים, עוד שניים נהרגו בתאונות דרכים, שלושה נעדרים או מוחזקים שבויים בידי ארגונים שיעיים ו־112 נפצעו", אמר שר הבטחון.

ואולם, מבהיר השר רבין, גם אם הושג שקט בגליל הבעיה לא נפתרה, שכן המציאות הפוליטית בתוך לבנון, מאבקי הכוח הגורמים הזרים המשפיעים מצביעים על מצב של חוסר רגיעה נמשך. „אנחנו עומדים בפני איום סרור בו הגורמים השיעיים מתמקדים בעיקר נגד אזור הבטחון", אמר שר הבטחון.

להערכתו, יש אפשרות של הערבות סימני התקרבות בין ארגון חיזבאללה השיעי לבין הארגונים הפלשתינים כדי לחסום את ארגון „אמל", והתוצאה תהיה יתר התמקדות בטרור נגד צה"ל וישראל. גם התקרבות אפשרית בין סוריה לעיראק יכולה להשפיע על עקומת הטרור, אם יתעסק בכך הפער בין סוריה ואיראן ולא תאופשר תנועה חופשית או נוחה של אנשים ואמצעי לחימה איראניים לחיזוק ארגון חיזבאללה.

בשנתיים האחרונות נפגעו 12 אזרחים מ־80 קטיושות שנורו לעבר ישראל, הגל האחרון שהיה בפסח מקורו בפלשתינים. צד"ל, שלדברי שר הבטחון השתפר עד מאד, איבד בשנתיים האחרונות 76 לוחמים בקרבות. מניין חיילי צד"ל עתה 2695 לוחמים לאחר שפל שמקורו במתקפות החיזבאללה בסוף השנה שעברה. בפרק הזמן של השנתיים האחרונות היו שמונה נסיונות שסוכלו לחדירה לביצוע פיגועים בישראל, שתי חוליות נתפסו אחרי שחצו את הגדר ולדברי שר הבטחון היו עוד למעלה מ־10 נסיונות חדירה שנעצרו עוד בתוך אזור הבטחון על־ידי כל הגורמים הפועלים בשטח, כולל יוניפי"ל.

בהתייחסו לתקרית עם הגדוד הגורקי בראשית השבוע אמר אלוף פיקוד הצפון שנכח במסיבת העיתונאים כי „עשינו טעות בתום לב", משלא הבחינו מפקדי הכוח הקטן שחנה על הגבעה, כי במפות היא מסומנת כשטח שהיה של האו"ם ועתה הוא עמדה נטושה, ובכל־זאת לא היה צריך לעלות דווקא עליה.

שחל מציע:

לבדוק אפשרות שהמוסלמים ייהנו מנכסי ההקדש

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

השר משה שחל יעלה בממשלה הצעה להקים ועדה לבדיקת בעיית נכסי ההקדש המוסלמי, שהועברו לידי האפוטרופוס על נכסי הנפקדים לאחר הקמת המדינה, כדי שתמליץ איך יוכל הציבור המוסלמי ליהנות מפירותיהם.

„אחרי שפתרו את בעיותיהם של תושבי איקרית ובירעם המרונים", אמר שחל בלגלוג, „יש לתת לציבור המוסלמי ליהנות מפירות הנכסים בשירותים חיוניים כמו חינוך, בריאות ותרבות". מעבר לניגודו של הליכוד נשענת ההצעה על סעיף 23 בקווי היסוד של ממשלת האחדות, הקובע „הממשלה תבדוק נושא ההקדשים המוסלמים".

מזכ"ל אונר"א סייר במחנה הפליטים:

„הקמת הגדר בדהיישה רק מגבירה העוינות"

מאת דני רובינשטיין, סופר „דבר"

המזכיר הכללי של אונר"א (ארגון הסעד והתעסוקה של האו"ם) גורגיו ג'יאקומלי, המבקר עתה בארץ ערך אתמול ביקורת על הקמת הגדר הגבוהה בין מחנה הפליטים דהיישה לכביש הראשי.

ג'יאקומלי שהלך אתמול לאורך הגדר אמר לעיתונאים שליוו אותו: „זו התפתחות מציקה המסמלת שאין כל שיפור. הקמת גדר כזו מגבירה את העוינות ואין זה מעודד". הוא מסביר שלפני זמן מה שאב עידוד מכך ששמע כי בישראל מדברים על שיפור איכות החיים בשטחים ובמחנות הפליטים והנה, הוא רואה התפתחויות כאלו שמנוגדות באופן „מכאני" לפתור בעיה, ולא ע"י השפעה על תנאי המחיה במחנות ובניין יחסי שכנות טובים.

ג'יאקומלי שסייר במשך השבוע במחנות בעזה ובגדה נפגש עם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ועם ראשי המינהל האזרחי. הוא אמר אמש עוד, כי תקציב ארגונו לכל הפליטים במזרח התיכון עומד השנה על 200 מיליון דולאר.

מכונית ישראלית הוצתה ברמאללה

(ע). – מכונית ישראלית הוצתה שלשום בלילה ונשרפה כליל בצומת חירבתא שבאיזור רמאללה. המכונית הוצתה לאחר שנתקעה בדרך והנהג יצא לחפש עזרה להילוצה.

כוחות בטחון שהגיעו למקום גילו שני בקבוקים עם חומר דליק אשר שימשו ככל הנראה להצתת המכונית.

משטרת רמאללה פתחה בחקירה.

מדינה אירופית עומדת להצטייד במזל"ט ישראלי

מאת אריה ארד, שליח „דבר" בפאריס

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – מדינה אירופאית עומדת להצטייד במזל"ט הישראלי „פיוניר" – נודע לסופר „דבר". על פי המקובל יוצר המזל"ט באותה מדינה על פי הידע שתספק חברת „מזל"ט" הישראלית, המשותפת לתדיראן ולתעשייה האווירית.

זאת תהיה גירסה מיוחדת של „הפיוניר" שתותאם לצרכיה המיוחדים של המדינה הרוכשת. אתמול לא היה אפשר לברר את שווי העיסקה מן הבחינה הישראלית.

עוד נודע, כי חברת מזל"ט, בשותפות עם חברה אירופית חשובה, עומדת לגשת למכרז לאספקת „הפיוניר" לצבאה של אחת המדינות הגדולות ביבשת. גם כאן מוצע לייצר את הפיוניר באותה המדינה, על פי ידע שתספק החברה הישראלית.

מומחים בסלון האווירי אומרים, כי מבחינה מקצועית עולה המזל"ט הישראלי ללא כל ספק על כל מתחריו.

הישג במושב הנעילה של הוועד הפועל הציוני:

החלטה לכבוד הדדי בין כל הזרמים ביהדות, בארץ ובחו"ל

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

הצעת ההחלטה הקוראת לכבוד הדדי בין כל הזרמים ביהדות, התקבלה אתמול פה אחד במושב הנעילה של הוועד הפועל הציוני.

ההחלטה זו שהוגשה במשותף ע"י שלוש התנועות הציוניות של הזרמים הדתיים האורתודוכסיים הקונסרבטיביים והרפורמים, מביעה את צערה על הפירוד והקיטוב הגוברים ביהדות העולם וקוראת להקטנת המתח בין יהודים הן בישראל והן בתפוצות.

הוועד הפועל הציוני קורא לחברי ההסתדרות הציונית העולמית להשתדל להימנע ממחלוקות ועימותים במסגרותיו ולסייע ולעשות במיטב יכולתם על מנת להשפיע ולתרום להגברת רוח ההבנה והכבוד ההדדי.

ההחלטה זו מהווה הישג בתולדות התנועה הציונית. מאחר וזו הפעם הראשונה ששלושת הזרמים הדתיים ביהדות התלכדו בהצהרה משותפת הקוראת לכבוד הדדי בין כל הזרמים.

גינוי למגעים עם לה־פן

ההחלטה המגנה את מגעיהם של מנהיגי ארגונים יהודיים בארה"ב עם הפאשיסט זאן מרי להפן, יו"ר המפלגה הצרפתית „החזית הלאומית" שהתקיימה לפני מספר חודשים בארה"ב, התקבלה אתמול ברוב קולות במושב הנעילה של הוועד הפועל.

„פגישה זו", נאמר בהחלטה, „היא נגד הטבע מכיוון שהערכים בהם דוגל להפן נוגדים ניגוד מוחלט את ערכי היהדות והציונות. הוועד הפועל הציוני קורא לארגונים יהודיים להימנע מכל מגע עם ארגונים או אישים גזעניים גם אם הם נוקטים בעמדות פרו־ישראליות".

רק דיפלומט בריטי אחד נותר בשגרירות באיראן

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – בריטניה הוציאה אתמול מאיראן עוד חמישה דיפלומטים. הסגל הדיפלומטי הבריטי באיראן מונה עתה אדם אחד.

משרד החוץ הבריטי מנסה, ככל יכולתו למנוע ניתוק מוחלט של היחסים עם איראן, אך יחד עם זאת מנסה שר החוץ, סר ג'פרי האו, ללמד את האיראנים, כי יחסים דיפלומטיים הם הדדיים, וכי הם כוללים הידברות. אתמול החזיר משרד החוץ עוד חמישה דיפלומטים מאיראן ומהצוות המקורי של 19 איש נותר עתה באיראן אחד בלבד. הבריטים פועלים באיראן מן השגרירות השוודית והיות ובריטניה סגרה את השגרירות הבריטית באיראן ב־1980 אחרי ההתקפה והחזקת בני הערובה בקונסוליה האמריקאית. כאן תחילת המשבר הדיפלומטי שהחל בתפיסתו של אחד מעובדי הקונסוליה האיראנית במנצ'סטר בגניבה. מתגריות והכאתו של דיפלומט בריטי בטהרן, טרם דיברו האיראנים עם הבריטים. הם לא נתנו הסבר לתפיסת והכאת אדוארד צ'פלין, ואת הוראותיהם לדיפלומטים בריטיים לעזוב את איראן, מסר לשגרירות השוודית.

כיום נמצאים בבריטניה 25,000 אזרחים איראנים, לעומת 250 בריטים באיראן, רובם נשים הנשואות לאיראנים.

„הדליקות – הצתות זדון"

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

יו"ר איגוד כבאי הצפון, צבי רסקי, שיגר אתמול מברקים לשר המשטרה, מפכ"ל המשטרה ומפקד משטרת מרחב הגליל, נצ"מ יעקב בנות, ובו הוא תובע לחקור היטב את הסיבות לדליקות היער הרבות שנגרמו בתקופה האחרונה באזור הגליל, הגולן והעמק.

במברקו טוען רסקי כי בדיקה שעשו כבאי תחנות מכבי האש בגליל ובגולן, העלתה כי יש יותר מחשד סביר שמרבית הדליקות נגרמות בזדון על־ידי גורמים עוינים, המבקשים לחבל בטבע ובנוף ולגרום נזקים כבדים.

רסקי טוען כי שעות הדליקות ומשבי הרוח שנשבו באותן שעות, מלמדות כי המציתים עושים את צעדיהם בחישוב ומאחוריהם עומדים אנשים המכירים את נושאי היער והתנהגות האש בתנאי מזג אוויר משתנים. לבד מזאת, טוען רסקי כי בכמה מהדליקות נמצאו ממצאים המחשידים גורמים עוינים בהצתות, בפרט על רקע העובדה כי היערות שנשרפו נמצאים בסמוך לכפרים ערביים בגליל וכפרי הדרוזים בצפון הגולן. הוא דורש לפתוח בחקירה מקפת בנושא.

בלשכת ארנס מטילים האחריות לשביתה במגזר הערבי על השר נסים

מאת מוחמד חלילה, סופר „דבר"

בלשכתו של השר ארנס, האחראי על הטיפול בעניינים הערביים מטעם משרד ראש הממשלה, מטילים את כל האחריות על החלטת המועצות הערביות לקרוא לשביתה כללית במגזר הערבי ביום ד' ה־24 לחודש זה על שר האוצר משה נסים.

עובד בכיר בלשכתו של השר ארנס אמר בשיחה עם סופר „דבר" שהשר ארנס מגלה הבנה ואף הזדהות עם התביעות הצודקות של הרשויות הערביות ובמיוחד במה שנוגע לשיוויון בתקציבים ובביטול הגרעונות, אך לטענתו, שר האוצר מגלה אדישות, אי איכפתיות ואף לא מגלה נכונות לקיים דיון עם השר ארנס וממלא מקום שר הפנים בנושא התקציבי של הרשויות הערביות.

כמו כן אמר העובד הבכיר ששר האוצר מסרב להעביר לקופת המועצות הערביות סכום מוגבל על חשבון מה שמגיע לרשויות הערביות מזה מספר חודשים. ממטה השביתה נמסר שכל המועצות הערביות, יחד עם הגורמים הציבוריים בכל יישוב ערבי, קיבלו החלטות המחייבות תאום משותף בכדי להביא להצלחת השביתה שתקיף את כל המגזר הערבי.

מועצת פועלי שפרעם התכנסה אתמול וקיבלה פה אחד החלטה להצטרף לשביתה ויצאה בקריאה לפועלים הערביים שבתחום שיפוטה לא לצאת לעבודה ביום ד' ולהצטרף לשביתה.

גם מועצת פועלי טייבה במשולש הדרומי וועדי הפועלים באום אל פחם ובכפר קסם קיבלו החלטות באותה רוח דברים והבטיחו הגנה מקצועית לכל פועל ערבי שיפוטר מעבודתו בגלל השתתפותו בשביתה. סניף הסתדרות המורים בנצרת המונה על 1500 מורים ערביים באזור החליט להזדהות עם השביתה וקרא למורים הערביים לשבות.

ריכוז מפ"ם יחד עם וועדת האיגוד בנצרת מפ"ם קיבלו החלטה המזדהה עם השביתה של האוכלוסיה הערבית ויצאו בגילוי דעת הקורא לממשלה להבטיח את השוויון המלא ברוח מגילת העצמאות לאזרחים הערביים.

ריכוז מפ"ם החליט לקיים באותו יום שלוש עצרות של הקיבוץ הארצי. העצרות יתקיימו בקיבוץ בית העמק בגליל המזרחי, יסעור בגליל המערבי ובקיבוץ מעגן מיכאל שבאזור חדרה.

מפחידים אותך!

האמת על יוזמת השלום עם ירדן

יצחק שמיר ומשה ארנס התנגדו להסכם השלום עם מצרים.
היום, הם מתנגדים להסכם שלום עם ירדן.
יצחק שמיר ומשה ארנס ניסו, אז, להפחיד את כולנו שהסכם השלום עם מצרים - יהיה אסון לישראל.
היום, הם זועקים שהסכם שלום עם ירדן יביא אסון על ישראל.
לכן, הם שוב מנסים להפחיד את כולנו - באמצעות מסע תעמולה שכולו מערכת שקרים - על תכנית השלום של שמעון פרס.
כל אחד מאיתנו, החרד לעתיד העם והמדינה - חייב לדעת את האמת מול השקרים.

האמת	השקרים
מסגרת בינלאומית תפתח את המו"מ. **לאחר מכן יהיה מו"מ ישיר - פנים אל פנים - בלי תנאים מוקדמים.**	הליכוד מנסה לשקר לך כאילו לא יהיה משא ומתן ישיר בין ישראל וירדן.
נציגי אש"ף לא ישתתפו. זהו תנאי יסודי בהסכם למו"מ לשלום עם ירדן.	הליכוד משקר ומנסה להפחיד אותך כאילו נציגי אש"ף כן ישתתפו במו"מ.
לא תהיה חזרה לגבולות 1967. ירושלים המאוחדת, בירת ישראל, לא תחולק.	הליכוד מפחיד אותך כאילו מפלגת העבודה מתכוננת להחזיר את כל השטחים ולוותר על ירושלים המאוחדת.
בפתיחת ועידת השלום ישתתפו: ארה"ב, בריטניה, צרפת, בריה"מ וסין. **השתתפות בריה"מ וסין תאושר רק אם יקיימו איתנו יחסים דיפלומטיים** ורק אם בריה"מ תשנה את יחסה ליהודים ותתיר להם עליה לישראל.	הליכוד מסתיר ממך עובדות אלה ומנסה להפחיד אותך מפני השתתפות סין ובריה"מ בטענה שאין להם יחסים דיפלומטיים איתנו למרות, שהליכוד יודע היטב כי חידוש היחסים הוא תנאי בלעדי להשתתפותן במו"מ.
המעצמות המשתתפות בועידה לא תוכלנה להתערב במו"מ הישיר **ולא תוכלנה לכפות שום פתרון על הצדדים.** במקרה של הפרת נוהלים אלה מובטח לישראל שארה"ב תפרוש יחד איתה מהועידה ומהמשך המו"מ.	למרות שהליכוד יודע עובדות אלו הוא מנסה להפחיד אותך כאילו המעצמות יכפו עלינו פתרון וכאילו לא תהיה לנו ברירה אלא לקבל כל פתרון.

זוהי האמת וכל האמת, עכשיו אתה יודע.
מעולם לא היה לנו סיכוי טוב יותר.
מעולם לא היה השלום עם ירדן קרוב כל כך.
אסור לבלום את יוזמת השלום.
עם ישראל רוצה בשלום כי שלום הוא גם בטחון.

למען הביטחון

העם בעד יוזמת השלום

מוגש כחומר למחשבה לאזרחי ישראל ע"י מפלגת העבודה

[illegible] من الأصل

רבבות מפגינים התכתשו עם שוטרים בגלל מהומות אלימות בדרום־קוריאה

סיאול („רויטר"). – רבבות אזרחים דרום־קוריאנים מתנגדי הממשלה השתוללו אתמול בעריה המרכזיות של המדינה, הפגינו הפגנות אלימות ונאבקו בזעם בכוחות משטרה עצומים שנערכו להתמודדות עימם. המפגינים, רובם סטודנטים וחלקם אזרחים כהם, יצאו לרחובות בקריאה לנשיא דרום־קוריאה צ'ון דו הוואן להתפטר לאלתר.

כתבים זרים דיווחו על התכתשויות מרות במקומות רבים בעיר הבירה סיאול וכן בעיר השנייה בגודלה במדינה, פוסאן. כן נודע על קרבות רחוב בין מפגינים ושוטרי דיכוי מהומות בערים מרכזיות כגון אינצ'ון, קואנגג'ו וטאי־ג'ונג.

ברד סמיך של אבנים ושל בקבוקי־מולוטוב ניתך אתמול על ראשיהם עדויי הקסדות של אנשי כוחות דיכוי המהומות, – שהיו לבושים במדי־מגן ואחוזו במגיני פלאסטיק קשיחים – ברחובות הצרים שליד המרכז הקאתולי בעיר פוסאן, מקום שם התקבצו כ־10,000 מפגינים נזעמים – ולפי דיווחים אחרים 20,000 – שהתנפלו גלים־גלים על שורות השוטרים.

בסיאול כיתרו מאות סטודנטים יחידת שוטרים שמנתה כ־40 איש, פרקו אותם מנשקם, קרעו מעל פניהם את מסיכות הגאז שלהם ורמסו אותן, סיפר עד ראייה. האיש הוסיף, כי הצעירים קדמו את כל ציוד המשטרה והעלו אותו אח־כך באש.

בחלק אחר של סיאול, הצליח קהל של כ־2,000 מפגינים להשתלט מחדש לזמן־מה על איזור הקאתדראלה הקאתולית של העיר, מקום שם התרחשו התנגשויות חריפות עם כוחות הממשלה בשבוע שעבר. נודע, כי המפגינים עזבו את המקום להתקל בשוטרים.

כתבים זרים מסרו, כי במקומות שונים בסיאול ניהלו מפגינים התכתשויות אקראיות עם כוחות המשטרה – שמנו, לפי ההערכות, לא פחות מ־20,000 איש ועם אנשי משטרה בלבוש אזרחי. פעמים רבות ירו השוטרים לעבר המפגינים פצצות גאז מדמיע.

אתמול היה יום המהומות התשיעי הרצוף בדרום־קוריאה ומשקיפים ציינו, כי אתמול היה גל ההפגנות האלים ביותר שהיה במדינה מאז ה־10 ביוני, עת הבריזו מנהיגי הסטודנטים, תנועות ההתנגדות למשטר וארגונים אזרחיים אחרים יום מחאה כלל־ארצי נגד סירובו העקשני של הנשיא צ'ון להנהיג בדרום־קוריאה יותר דימוקראטיזציה.

העילה למהומות ספורט אתמול היתה קריאתו של ארגון נשים קאתוליות להוציא מהתוך לחוק את השימוש בגאז־מדמיע התורך את העור לשם דיכוי מהומות.

עדי ראייה מסרו לכתבים, כי בשערי אחת הכנסיות הגדולות בסיאול ראו עשרות רבות של נשים ונערות צעירות, עיניהן דומעות מפצצות הגאז המדמיע שנורו עליהן, נאבקות באנשי משטרת דיכוי המהומות שהלמו בהן באלות.

הנשים ביקשו למחות על פציעתה הקשה של סטודנטית שנפגעה בשבוע שעבר פגיעה ישירה בפצצת גאז מדמיע, עת ירו אנשי משטרת דיכוי המהומות בגובה ראשי המפגינים, כדי לפזר המון סוער.

הסטודנטית הפצועה עדיין מאושפזת במחלקה לטיפול נמרץ באחד מבתי החולים בעיר, והרופאים אומרים, כי מוחה נפגע ללא תקנה.

העיר סיאול רעשה אתמול, כאשר נהגי מוניות ואוטובוסים צייתו לקריאת מפלגות האופוזיציה ותרעו זמן רב בצופרי רכביהם, לאות מחאה נגד המשטר.

משקיפים ציינו מחאה זאת כסימן לזה שיותר ויותר אזרחים מן השורה מתגייסים למאבק במשטר צ'ון, שנסמך עד לזמן האחרון בעיקר על הסטודנטים הראדיקאלים ועל פעילי מפלגות האופוזיציה.

הדו־שיח מפתיע

בתוך כך ציינו אתמול משקיפים מדיניים, כי הגנראל לשעבר רו טאי־וו, שמפלגות האופוזיציה השמיצוהו עד־כה כ„בובתו חסרת ההשפעה של הנשיא צ'ון דו", התגלה בימים האחרונים כמדינאי בעל השפעה בלתי־מבוטלת, שהביא, כנראה לפשרה גדולה במפסל הדרום־קוריאני.

רו בן ה־54, שנאבק על מציאת פתרון למשבר העכשווי מיום כפרץ, נחשב במועמדה המוביל של מפלגת השלטון לרשת את מקומו של הנשיא צ'ון דו הוואן.

המשקיפים אמרו לכתבים אתמול, כי לפי כל הסימנים שבידיהם, התנהל בימים האחרונים ויכוח קדחתני בשני השלטון בנוגע לשאלה כיצד יש לטפל בגל המהומות. לדבריהם, נראה כי דווקא רו טאי־וו ועוזריו במפלגה הם שלחמו בעקשנות בחסידי הדיכוי חסר הפשרות של המצבים הזועמים.

ככה כן המשקיפים אמרו, כי נראה שרו הצליח לשכנע את בעלי הקו הנוקשה במפלגה, שביקשו להכריז על משטר צבאי בדרום קוריאה, כי צעד קיצוני כזה עלול לחבל בקיום המשחקים האולימפיים בסיאול בשנה הבאה.

ראש יוניצ"ף בבלגיה נעצר בחשד שניסה לפתות ילדים

בריסל („רויטר"). – מנהלו של הסניף הבלגי של יוניצ"ף – ארגון הילד הבין־לאומי של האומות המאוחדות – נעצר אתמול בבריסל בחשד של „התנהגות הזורנת מכללי המוסר" ובחשד שניסה להדיח ילדים למעשים מגונים – זאת מסר אתמול דובר של לשכת התובע הכללי הבלגי.

דובר מטעם יוניצ"ף אישר, כי האיש שנגדו הועלו החשדות האלה הוא ז'וזף ורביק, מנהלו בן ה־63 של סניף יוניצ"ף הבלגי. „אני מזועזע עד עמקי נשמתי. מקרה כגון זה גורם לך שתהרהר בשאלה במי כבר אפשר לבטוח בעולמנו זה... אני מתקשה להאמין במה ששומעות אוזני. כולנו שרויים כהלם מוחלט כאן", אמר לכתב „רויטר" דובר מרכז יוניצ"ף.

נודע, כי ז'וזף ורביק נעצר בקשר עם פרשה אחרת של חשיפת רשת אנשים שעסקו בהפצת פורנוגראפיה של ילדים. תשעה מאנשי אותה רשת נעצרו בבלגיה במארס השנה.

בין תשעת העצורים היה גם מישל פלו, שעבר בהתנדבות המוסדות יוניצ"ף הבלגיים עד שנעצר.

כאשר נחשפה הרשת שבה מדובר, בעקבות פשיטה משטרתית על הבניין שבו שוכן מרכז יוניצ"ף הבלגי, מסרו חוקרי המשטרה הבלגים, כי מישל פלו השתמש במרתף הבניין לשם צילומים פורנוגראפיים של ילדים בני 12 עד 16.

את הצילומים שהופקו בבניין יוניצ"ף נהג פלו להפיץ תמורת תשלום נאה בשוק הפורנוגראפיה המקומי. עתה הוא ממתין למשפטו, שייפתח בקרוב.

נורווגיה התנצלה לארה"ב על מכירת ציוד מחשבים רגיש שסייע לצבא ברה"מ

אוסלו („רויטר"־עתי"ם). – ראש ממשלת נורווגיה גרו הארלם ברונטלנד הודתה במכתב לנשיא רייגן, כי נורווגיה טיפלה בצורה לקויה במכירה בלתי חוקית של ציוד מחשבים רגיש לברה"מ, והיא הבטיחה להטיל הגבלות קפדניות יותר, כך מסר משרד החוץ באוסלו.

התנצלותה של ברונטלנד היא ניסיון לשכך את הזעם הגובר והולך בארה"ב על מכירת הציוד ע"י מפעלי הנשק הממשלתיים „קונגסברג".

הציוד הזה נוצל, יחד עם מכונות יפניות שיוצאו שלא כחוק, כדי לייצר מדחפי־צוללות כמעט־חרישיים.

מומחים בטחוניים אמריקאיים אמרו, כי העיסקה הנורווגית־סובייטית, שהפרה את הכללים שנקבעו ע"י הוועדה המתאמת לפיקוח על הייצוא, שמושבה בפאריס – עלולה לעלות לברית נאט"ו ב־30 מיליארד דולר, שאותם תיאלץ להשקיע בנסיון לשוב ולזכות בעליונות בתחום הלוחמה בצוללות.

סניגורו השחור של בארבי: „באתי להשוות את פשעי הנאציזם לקולוניאליזם"

ליון (ע"צ, „רויטר"־עתי"ם). – סניגורו השני של קלאוס בארבי ז'אק־מרסין מבמבה מקונגו, אמר, כי הסכים להגן על מפקד הגסטאפו לשעבר כדי להבליט את הצדדים השווים בין הנאציזם והקולוניאליזם והגזענות בדרום אפריקה".

עורך הדין השחור בן ה־45 מבראזאוויל הופיע בחודש שעבר פעם אחת ליד סניגורו של בארבי, ז'אק ורז'ס, בשבוע השני של המשפט. לאחר מכן חזר לאפריקה ואתמול התייצב מחדש, בהיעדרו של ורז'ס.

בין היתר, אמר „כאשר אנשים מתים בדרום אפריקה, הסיבה לזה היא שהם שחורים, בדיוק כפי שהיהודים הושמדו ע"י הנאצים משום שהיו יהודים".

נשיא מוזאמביק האשים בפומבי את דרא"פ במות סאמורה מאשל

מאפוטו, מוזאמביק (א.פ.). – נשיא מוזמביק ז'ואקים צ'יסאנו השמיע אתמול בפומבי, בפעם הראשונה, את ההאשמה כי התרסקות המטוס שבה נהרגו קודמו הנשיא סאמורה מאשל ועוד 33 בני אדם נגרמה בזדון, על־ידי איחוד־דרום־אפריקה.

צ'יסאנו אמר אתמול, בשידור ברדיו הממלכתי של מוזאמביק: „אויבינו... שהם הקולוניאליזם, הגזענות והאימפריאליזם, החליטו שוב, כי הנשק היאה להם הוא האלימות – הרגו בזדון את נשיאנו סאמורה מאשל".

סאמורה מאשל נהרג, כזכור, כ־19 באוקטובר, כאשר התרסק מטוסו הנשיאותי באישון לילה בשטח דרום־אפריקה, סמוך לעיר הגבול קומאטיפורט, בעת שטס חזרה למאפוטו מזאמביה.

ועדת חקירה מיוחדת דרום־אפריקאית, שאחד מחבריה היה האסטרונאוט האמריקאי לשעבר פראנק בורמן, קבעה כי שגגת טיסה היא שגרמה את ההתרסקות הקטלנית.

אולם, מוזאמביק וברית־המועצות, שלא היה להן כל חלק בחקירה זאת, דחו את המסקנה האת.

שלטונות מוזאמביק טענו, כי איחוד־דרום־אפריקה הוא שהתעה את מטוס ה„טופולב 134" של הנשיא מאשל מנתיבו וגרם את התרסקותו. דרום־אפריקה הכחישה מכל וכל טענה זאת.

הנשיא והאשון צ'יסאנו אמנם לא הזכיר בדבריו אתמול את דרום־אפריקה במפורש, אולם משקיפים אמרו, כי אין כל ספק שכיוון את דבריו לממשלת פרטוריה.

צ'יסאנו אמר עוד: „מאשל נעשה אדם מסוכן לאויב... משום שהיה אחד המגייסים הנמרצים ביותר למתנה ההתנגדות לכוחות הגזענות והקולוניאליזם. משום כך, החליט האויב לשים קץ לחייו. מכשיר מיוחד, שהוצב על הקרקע הרחק ממאפוטו, יצר קשר רדיו עם המטוס ושיגר את האיתות הכוזב. היתה זאת תאונה יזומה, שתוכננה היטב על ידי האויב".

27 כפרים מסביב לצ'רנוביל יישארו בלתי־מיושבים לעולם

צ'רנוביל (ע"צ ו„רויטר"־עתי"ם). – 27 מבין 179 כפרים שתושביהם פונו בעקבות אסון צ'רנוביל, בקוטר של 30 קילומטר מסביב לתחנת הכוח הגרעינית, לא יושבו לעולם – כך מסר אבגש בקייב קונסטאנטין פורסוב, סגן ראש המפלגה הקומוניסטית באזור קייב.

הוא אמר לקבוצה של כתבים מערביים שביקרו ביום ג' השבוע באזור תחנת הכוח כי במיוחד העיר פריפיאט, השוכנת במרחק של פחות מ־4 קילומטר מצ'רנוביל, ואשר 50,000 תושביה פונו, לא תיושב עוד לעולם.

מבין 179 כפרים שפונו, שוב מאוכלסים כיום 16, ובסך הכל 35,000 תושבים.

משפטם של הממונים על תחנת הכוח, המואשמים ב„רשלנות פלילית", ייפתח „בבית הזרבות" בצ'רנוביל ב־5 או ב־7 ביולי.

נודע, כי יועמדו למשפט לפחות שני נאשמים: מנהל התחנה ויקטור בריוחנוב, והמהנדס הראשי ניקולאי פומין, ששהו בתפקידם בעת האסון. כ־50 עדים יוזמנו למשפט, שיהיה פתוח לקהל.

כתבת „רויטר" מרי־אלן בודסין, שביקרה באזור עם משלחת העיתונאים, מוסרת כי פעמים בחודש נכנס לאיזור הפגוע צבא חדש של פועלים, שצויידו בתגים לגילוי קרינה, מתוך ידיעה שאחרי שהות של 15 יום באיזור „יוכלו לשוב לציוויליזציה".

יותר משנה אחרי האסון הגרעיני החמור ביותר בעולם, עדיין מפקחת המשטרה על הכניסה לאזור המסוכן שמסביב לתחנת הכוח הגרעינית של צ'רנוביל, במחסום־ביקורת הנמצאים 30 ק"מ מתחנת הכוח.

בכפרים האוקראיניים שבאזור אין רואים סימן חיים. עדרי הבקר ההבאן פונו, יחד עם 130,000 התושבים שחיו על האדמה שבסביבות צ'רנוביל.

לכתבים נמסר, כי אף אחד מהפועלים אינו חי בקביעות באיזור. „רובם תושבי קייב, העושים כאן 15 יום ולאחר מכן חוזרים לבתיהם ל־15 יום, כשהם ישובו לצ'רנוביל לעבודות השיקום", אמרו המומחים.

„מינסטרל" חתול הבית של בית הספר המשטרתי לאילוף כלבים „מטרופוליטן" שבקנט באנגליה צועד מעדנות בבטחון גמור מתחת לחוטמיהם של הרועים הגרמנים בוגרי המחזור האחרון של כלבי המשטרה. (צילום: א.פ.)

אימת ה„איידס" נפלה גם על סין; במוסקווה טוענים שפיתחו חיסון

פקין („רויטר" וא.פ.). – ראש מטה החירום של סין נגד ה„איידס" קרא השבוע להדק את אכיפת האיסור הממשלתי על יבוא דם ומוצריו מארצות זרות, אחרי שנתגלו נוגרנים לנגיף המחלה הקטלנית בחלק מן המוצרים הללו.

כתב העת הסיני „חדשות הבריאות" ציטט מדבריו של דאו סינג, ראש הצוות הלאומי הסיני למלחמה ב„איידס", שאמר כי למרות הצו הממשלתי האוסר על יבוא דם ומוצריו, צו התקף בסין מאז 1984, ממשיכים „גופים שונים" ברחבי המדינה ביבוא מסוכן זה, ואחרים פרטיים אפילו מייבאים מוצרי דם באמצעות הדואר.

סינג מסר, כי השלטונות הגבירו את אכיפת צו האיסור בעת האחרונה, לאחר שנתגלה, כי ארבעה חולי סרטן הדם הדבקו ב„איידס" אחרי עירוי־דם.

הוא גילה עוד, כי ביותר מ־60,000 יחידות של „גאמא גלובולין", שיובאו לסין בניגוד לצו האיסור, ממדינה שבשמה לא נקב, נמצאו נוגדנים לנגיפי ה„איידס".

סינג הסכים לגלות, כי משלוח מוצר הדם הזה נכנס לסין לפני כשנתיים, מנמל דאליאן שבצפון־מזרח המדינה, אולם לא אמר מתי נתגלו נוגדני ה„איידס" בו.

עד כה, מסרו השלטונות הסיניים רק על שני מקרי מוות מ„איידס" במדינה: הראשון היה תייר אמריקאי והשני היה אזרח סיני, שעבר בארצות־הברית במשך חמש השנים האחרונות לחייו.

ממוסקווה הישועה?

בתוך כך נמסר ממוסקווה כי שני מדענים סובייטיים טוענים, כי בידם נוסחה לפיתוח חיסון חיבום שיועיל לחולי „איידס", אולם אין הם יכולים לגשת לייצורו המעשי של התרכיב, מחמת היעדר הכרה רשמית בעבודתם.

הידיעה על עבודתם של השניים התפרסמה בגליונו האחרון של השבועון „חדשות מוסקווה" שראה אור השבוע.

השבועון דיווח לקוראיו, כי רשויות הבריאות הסובייטיות דחו את ממצאיהם של צמד הביולוגים לֶזֶר מֶקְלֶר ורוזאליה אידליס, הזוקקים למטבע זר, לשם רכישת חומרים שונים מחו"ל למחקרם. שני החוקרים טוענים, כך דיווח „חדשות מוסקווה", כי תרכיב החיסון נגד מחלות ויראליות שעלה בידם לפתח את נוסחתו עשוי להיות מוכן לשימוש בתוך שנתיים. הם אמרו, כי הם בטוחים שהתרכיב שלהם יועיל גם לחולי ה„איידס", שהמחלה הורסת את מערכות החיסון בגופם.

„חדשות מוסקווה" לא מסר כל פרטים בנוגע לנוסחת תרכיב החיסון, אך סיפור, כי מקלר ואידליס עובדים במעבדה מאולתרת, בחדר־אחר, ואין הם קשורים למוסד מחקר רשמי כלשהו.

רשויות הבריאות הסובייטיות דיווחו עד כה על 32 מקרי מוות מ„איידס" אולם הדגישו, כי רק בשניים מסך המקרים מדובר באזרחים סובייטיים, והיתר תיירים.

„עם עובד" 25% הנחה

ספרים חדשים לשבוע הספר תשמ"ז

כתבי שאול טשרניחובסקי

אליאדה ואודיסיה

ספריה לעם: רביעית רוזנדורף / נתן שחם

פרוזה אחרת: לא רחוק ממרכז העיר / אורלי קסטל־בלום

ספרות יפה: נוף אבוד – סיפורים ברזילאים

אנשים קשים / יוסף בר־יוסף

שירה: מה שנשאר, מה שלא / אורי ברנשטיין

תמונות מתערוכה רחוקה / חנה רוט־פסקא

אפקים: הדיקטטורה הגרמנית / קרל דיטריך בראכר

ילדים: אבישי וצביקה / מאירה ביין

מה עושים היום? / סימון למבלין

פלישת האנדרואידים / כריסטופר בלאק

מדע בדיוני: טיק טוק / ג'ון סלדק

★

„מפגשים" לכתות ג',ו'

„גן שלנו – אני ואתם"

★

קלטות: מפגשים לכתות א',ד'

סיפורי איתמר – דויד גרוסמן

★

„ספריה לעם" – עשרה ספרים בשנה ממיטב הספרות המקורית והעולמית.

„אפקים" – שמונה ספרים בשנה ממיטב ספרי העיון.

עם עובד

מזא"ה 22, תל־אביב טל. 03-291526

השנה נוסעים ל־רומניה

כי רומניה מציעה לך הרבה יותר בהרבה פחות כסף

• טיולים למשך שבוע, שבועיים או שלושה שבועות באוטובוס תיירים נוח בכל מרחביה הקסומים ונופיה של רומניה.
• הצצה לעולמה התרבותי – סיורים במוזיאונים, פולקלור, אחרי המורשה היהודית ביאסי, קלוז' וברשוב, ועוד.
• תכנית, "פוס – סע" הכוללת: טיסה, השכרת רכב לנהיגה עצמית וחבילות בתי מלון.
• חופשות המשלבות בילויים, טיולים ונופש בהרי הקרפטים: בפואינה בראשוב, סיניה ופרדיאל או על שפת הים השחור: במאמיה ונפטון.

מס נסיעות רק 50%

למידע נוסף צלצל או כתוב אלינו:
להזמנות פנה אל סוכן הנסיעות שלך.

גזור ושלח

לכבוד - משרד התיירות הרומני
רח' בן יהודה 1
ת"א 69181. טל. 03-663536

אבקש לשלוח אלי חוברת מידע על חופשות ברומניה.

שמי ______

כתובתי ______

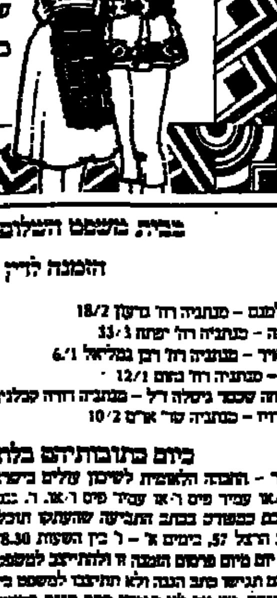

משרד החינוך והתרבות — המזכירות הפדגוגית

היחידה לחינוך לדמוקרטיה ולדרקים

★ **מועדוני־דיון**
היחידה מקימה מועדוני־דיון בבתי"ס על־יסודיים, בשיתוף עם אגודת „סובלנות". כנס בתיה"ס המשתתפים בפרוייקט יתקיים ביום א', 21.6.87, כ"ד בסיון תשמ"ז, בשעה 11.00, באוניברסיטת תל־אביב – בניין „שרל".

★ **סיכום „תחרות הרעיונות" לנוער**
תחרות הרעיונות לפתרון שאלות חברתיות ופוליטיות הסתיימה. טקס הענקת הפרסים יתקיים ביום ג', 23.6.87, כ"ו בסיון תשמ"ז, בשעה 17.30, בביה"ס המקיף „אורט" בקרית ביאליק.

★ **כנס היסוד הארצי ל„תכנית־האשכולות"**
במסגרת „תכנית־האשכולות" יוקמו בכיתות, אחריות של בתי־ספר ממגזרים חברתיים שונים. הכנס יתקיים ביום ה' 2.7.87, ה' בתמוז תשמ"ז, בשעות 10.30 – 16.00, בסמינר־הקיבוצים, תל־אביב, בהשתתפות:
מר **יצחק נבון** סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
מר **דוד פור** – יו"ר המזכירות הפדגוגית, חה"כ **נחמן רז** – יו"ר ועדת החינוך של הכנסת

★ **סדנת — מנחים שנתית לתהליכי התחדשות חינוכית**
היחידה תקיים בתשמ"ח סדנה בהיקף 450 שעות לימוד. הסדנה מוכרת לצרכי שנת־שבתון, ותשאת גמול־השתלמות.
יועדפו מועמדים בעלי נסיון בהוראה, או בניהול, או בייעוץ. לבוגרי הסדנה תוצע השתלבות בתכניות היחידה.
המעוניינים – יתקשרו טלפונית – 02-238326

זה עתה הופיע!

מדינה ממשל ויחסים בינלאומיים

לאנשים החושבים והרוצים לדעת

קרא בחוברת שראתה אור בימים אלה
"מדינה ממשל ויחסים בינלאומיים" מס. 26

המחלקה למדעי המדינה ומכון דייוויס ליחסים בינלאומיים
האוניברסיטה העברית בירושלים, עורך: ד"ר גבריאל שפר.

בתוכן:
• הירידה מן הארץ
• הקומפלקס הצבאי תעשיתי במציאות הישראלית
• מדיניותה הבינגושית של מצרים
• יחסי תורכיה—סוריה
• הפריסה הגיאוגרפית של התמיכה בליכוד
• בקורת ספרים

הפצה: מוסד ביאליק, רח' פייר קניג 37, ת.ד. 92 ירושלים (02-710654)
• מחיר החוברת 12 שקל • למכירה בחנויות הספרים הנבחרות.

יובל כל בע"מ

מכון לבון לחקר תנועת העבודה

מזמין את הציבור

לערב עיון

לזכרו של

שמואל מיקוניס

במלאת חמש שנים למותו

משתתפים: ד"ר מאיר פעיל, ראול טייטלבאום

דברי פתיחה: הרב ירוחם משל יו"ר מכון לבון

קטעי קריאה: השחקן יצחק ברקת

המפגש יתקיים ביום חמישי ה־25.6.87 בשעה 19.30

במכון לבון רח' נהרדעא 3 תל־אביב

אגודת העתונאים בתל־אביב

רח' קפלן 4 ת"א, טל. 256141

הזמנה לאסיפה כללית מיוחדת

חברי אגודת העתונאים בתל־אביב מוזמנים בזה לאסיפה כללית מיוחדת, לדיון בשינויים או בתוספות בתקנון האגודה.

האסיפה הכללית המיוחדת תתקיים ביום ראשון – 21.6.87, כ"ד בסיון תשמ"ז, בשעה 5.30 אחה"צ בבית סוקולוב בתל־אביב.

קודם לאסיפה המיוחדת, באותו יום ובאותו מקום יתכנס, בשעה 4.00 אחה"צ, המושב הראשון של האסיפה הכללית הדו־שנתית של האגודה.

חברי האגודה מתבקשים להשתתף הן באסיפה הכללית הדו־שנתית והן באסיפה הכללית המיוחדת.

בברכה,
יונה שמשי
המזכיר הכללי

בבית משפט השלום בנתניה

הזמנה לדין

אל:

1. סמבירה קלמנס – מנתניה רח' גרשון 18/2	ת.א. 1637/87.
2. עוזאר סלבה – מנתניה רח' יפתח 33/3	ת.א. 1638/87.
3. אברג'יל מאיר – מנתניה רח' רבן גמליאל 6/1	ת.א. 1639/87.
4. סבאי חנום – מנתניה רח' בזם 12/1	ת.א. 1640/87
5. עומן הבטוחה שכטר גיסלה ז"ל – מנתניה רחוב קבלנים 7/7	ת.א. 1642/87
6. יבוקיאן פרויד – מנתניה שד' ארים 10/2	ת.א. 1643/87

ביום בתובתיהם בלתי ידועות

הואיל והעיד – הסוכנות הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ באמצעות ע"י ב"כ עוה"ד גבאי גנס ו/או עמיר פיס ו/או א. ה. גנס, הגישה לבית משפט השלום בנתניה. תביעה כנגדכם כמפורט בכתב התביעה שהעתקו תוכלו לקבל במזכירות בית־משפט השלום בנתניה, רחוב הרצל 57, בימים א' – ו' בין השעות 8.30–13.00, הנכם מוזמנים בזה להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום פרסום הזמנה זו ולהתייצב למשפט ביום 6.9.87 בשעה 8.30.

הודעו לכם שאם תגישו כתב הגנה ולא תתייצבו למשפט ביום האמור בהזמנה, ינתן באותו יום פסק דין שלא לפניכם, אך אם לא תגישו כתב הגנה במועד שנקבע בהזמנה זו, ינתן פס"ד שלא בפניכם, אף לפני היום שנקבע למשפט, וההזמנה להתייצב תבוטל.

ציון לביא
מזכיר ראשי בבית משפט השלום בנתניה

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

ביקור החסידה

5000 מטבעות זהב, דולרים והמחאות חילקה הרבנית מסאטמר פייגה טייטלבאום בקרב חסידיה. הרבנית, הנחשבת לאחת הנשים העשירות בעולם, הגיעה לארץ לביקור בן שבועיים. במהלכו היא מסיירת במוסדות המזוהים עימה ומעניקה כספים לצוות הדינוקי ולרבנים. אתמול נפגשה עם רבי שלום רוזנטל, ראש מוסדות סאטמר בצפת. רוזנטל סיפר לה כי לאחרונה עזב את בית הכנסת האר"י בן כיהן כרב והתפלל עשרות שנים, לאחר שההנהלה החדשה תלתה מעל מושבו תפילה לשלום המדינה וסרבה להורידה חרף הפצרותיו. בצפת פועלים תלמוד תורה של סאטמר ומוסדות לבנות בהם השפה הרשמית היא אידיש.

מקורביה של הרבנית סיפרו כי הביאה עימה 5000 מטבעות זהב וחילקה אותו לתלמידות סאטמר בכל הארץ. לכל חתן היא מעניקה 500 דולר ולאנשים נזקקים היא מעניקה בין 100 ל־300 דולר. היא נושאת עימה תיק עב־כרס ובו הצ'קים שהיא מחלקת.

שמעון וייס

נתן וולך (משמאל) סגן ראש עיריית תל־אביב־יפו, בפתיחת שבוע הספר בכיכר מלכי ישראל בת"א.

חשוף שת

מנהיג „החזית הלאומית" הימנית קיצונית והמועמד לנשיאות צרפת ז'אן מרי להפן (בתמונה) הגיש אתמול תביעה משפטית על פגיעה בצנעת הפרט, שבה דרש לאסור על מכירת גליון השבועון הסטירי „לה קנר אנשנה", שבו הופיע צילומו כשהוא חשוף עכוז ומדבשיו מתנודדים בעת החלפת בגד ים. להפן אמר כי זוהי הטפלות גסה. ומבישה והביע חשש כי מדובר בתחילתו של „מסע מתוכנן" נגדו. „לה קנר אנשנה" אומר כי מדובר בתצלום מביקורו של להפן ב־1985 בחוף ים בקלדוניה החדשה. בשבוע שעבר עוררה גרושתו של להפן, פיירט, שערוריה – כאשר הופיעה בצילומי עירום בשבועון „ביזזויק". היא מספרת שם שכאשר טלפנה לבעלה ושאלה אותו מתי יתנהג „כאיש מכובד" היא ענה „בתחת שלי". „לה קנר אנשנה" החליט לספק אילוסטרציה. מקור התמונה נשאר עלום וייתכן שמדובר בגורמים בשרותי הבטחון.

גדעון קירץ

יוצאים לרחוב

„אין זו בדיוק", יצירתו של אלדד זיו ו„מקום חברים", יצירתו של יוסי צמח, זכו במקום הראשון בתחרות פסטיבל תיאטרון רחוב שנערכה בחסות קרן „קרב" והמחלקה לתרבות של עיריית ירושלים, כחלק מפסטיבל ישראל.

במקום השני זכתה יצירתו של דן זקהיים „עקבות של למעלה – תופעה".

הפרסים לזוכים (5,000 דולר לכל אחד מהזוכים במקום הראשון ו־2,000 דולר לזוכה במקום השני) הוענקו ביום ד' בטקס בהשתתפות פרופסור סטיב כהן, נשיא קרן „קרב" ועודד קוטלר, מנכ"ל פסטיבל ישראל.

פרופ' כהן, נשיא קרן „קרב", הסביר כי הקרן סייעה בקיום פסטיבל תיאטרון הרחוב כחלק מפעולתה לגישור על קוטביות בחברה הישראלית. „תיאטרון רחוב הינו אמצעי להבאת התיאטרון לשכונות ועיירות הפיתוח, והפרסים הנמסרים היום יאפשרו לזוכיהם להעלות את יצירות בשכונות ועיירות שאינן משופעות במופעי תרבות", אמר פרופ' כהן.

במסגרת הפסטיבל התחרו 8 קבוצות שהעלו באתרים שונים בירושלים כ־30 מופעים.

מימין לשמאל: עודד קוטלר, פרופ' סטיב כהן, אלדד זיו ויוסי צמח.

יהודי יער

טוביה ביילסקי, מפקד פרטיזנים שהוביל 1300 יהודים ביערות רוסיה מאחורי הקווים הגרמניים והצילם, נפטר בשבוע שעבר בניו יורק. ידיעה על כך הגיעה השבוע לאיגוד הפרטיזנים בת"א. ביילסקי (81) היה בן למשפחת איכרים יהודית בליטא שגדל ביערות והכירם היטב. עם פרוץ מלחמת העולם השניה ריכז סביבו משפחות יהודיות רבות ונדד איתם ביערות רוסיה הלבנה מאחורי החזית הגרמנית. בתושייה רבה הצליח להציל 1300 נפש מציפורני הנאצים. ב־1945 עלה לארץ ופירסם את הספר „יהודי יער", המספר את מלחמתם של הפרטיזנים ביערות. ב־1954 ירד לארה"ב.

מאות מאנשי מחנות היער, שניצלו בזכותו, חיים כיום בארץ.

חתונה מעורבת

הנדריק קורנהוף (מימין) אחיינו של שגריר דרום־אפריקה לארה"ב ד"ר פט קורנהוף, נשא ביום רביעי לאשה את ראהבה ריברט (משמאל), בת־תערובת. הזוג נישא בטקס אזרחי ביוהנסבורג, וקבלת הפנים נערכה בבית החתן. שם גם יישארו בני הזוג עד שיבורר היכן מותר להם לגור, על־פי חוקי האפרטהייד...

יום־ספורט

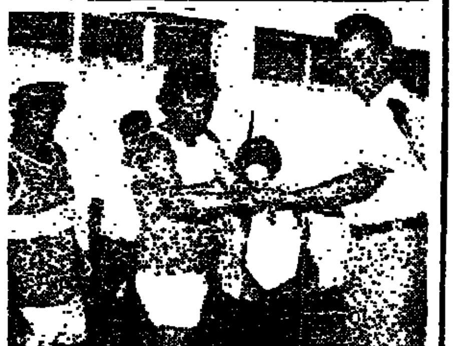

יהושע כץ, מזכיר מועצת פועלי עכו, מסר כי ההסתדרות בעיר קיימה לראשונה יום ספורט, מתוך כוונה להופכו למסורת קבועה שתתקיים מידי שנה. הוא הביע את שביעות רצונו מכך שהתאפשרה לכל־כך הרבה אנשים פעילות מגוונת ומהנה במחיר עממי. בסיום התחרויות הוענקו למנצחים גביעים, מדליות ותעודות.

השמטה משמיטה

פרופ' נתן רוטנשטרייך במאמרו „מה נשמט מהשמיטה" הביא דברים על חשבון נפש (של בחיי אבן פקודה) ושם אותם במרכאות כפולות. בנוסח שפורסם אתמול ב„דבר" הושמטו המרכאות, ולא באה גאולה לעולם.

עוד נוסע...

לרשימת הנוסעים מקרב חברי מועצת עיריית תל־אביב מצטרף מ"מ ראש עיריית תל־אביב, יגאל גריפל (בתמונה), שיצא עם משלחת מטעם מרכז השלטון המקומי. עכשיו נעדרים מהארץ ראש העירייה, שלמה להט, הנמצא בשליחות מטעם קרן תל־אביב לפיתוח ואמור לשוב עד סוף החודש מצפון אמריקה, ומ"מ ראש העירייה הנחשב לאחד הנוסעים הידועים בעיריית תל־אביב. בדרך כלל נוסע גריפל לנסיעות ביבשת אפריקה, וכך ביקר בעבר בסיסקאי וגרורותיה. השנה הוא יצא לסיור מטעם מרכז השלטון המקומי. אגב, גריפל אמור לשוב לארץ ביום א' הקרוב.

נתן רועי

„כולם זנחו אותנו"

בשפיים יתכנסו ביום שני הקרוב ניצולי „רכבת קסטנר" • בתו המאמינה כי בבוא העת יוכרז גיבור מציל יהודים קוראת לאפשר מחקר אובייקטיבי על פעלו

מאת נתן רועי

בביתה של סילביה מיכאלי־קסטנר, בתו של ד"ר ישראל קסטנר, עומד שולחן העבודה של האב שנרצח לפני 30 שנה ברחוב עמנואל 2 בתל־אביב. הבת אינה שוכחת את האב ואיננה נוטרת איבה לאלה ש„הוציאו" נגדו פסק דין מוות והתירו את דמו". היא איננה רוצה שיקימו אנדרטאות לזכרו אלא רק שיספרו את האמת על פעלו. „שיספרו שאביה, ד"ר ישראל (רז'ו) קסטנר, לא הציל את כל יהודי הונגריה בזמן השואה אלא רק כמה עשרות אלפים. הוא היה מוכן לדבר עם השטן כדי להציל יהודי אחד.

סילביה מיכאלי־קסטנר

ביום שני הקרוב, בשעות הבוקר, ייפגשו 150 ניצולי „רכבת קסטנר" בשפיים כדי לדון בלקחי מעשה ההצלה שלו. הניצולים שיגיעו נמנים עם הקבוצה שמנתה 1648 נוסעי „רכבת יהודים שלא ידעו לאן יסעו, למוות או לחיים. קסטנר ידע כי ה„ברית" שחתם עם השטן תוביל אותם לחיים. עסקת „היהודים תמורת סחורה" שערך עם הנאצים הצליחה להציל כ־15 אלף יהודים שנשלחו למחנה המעבר ליד וינה במקום להשמדה (מבצע שטראסהוף). בתמורה התחייב קסטנר להעיד לטובת פושעי המלחמה הנאצים שהשתתפו במבצעי ההצלה.

דב דינור, העורך מחקר על פעלו של קסטנר, מציין כי על־פי התעודות הנוגעות לעבודתו של קסטנר בוועד ההצלה בבודפשט, מוכיחות כי לוועד ההצלה היה תפקיד רב בהצלתם של כמאה אלף יהודי בודפשט שנשארו בחיים ולפעולתו היתה השפעה אף בהצלת שרידי מחנות והשמדה בתום המלחמה האחרונה, בשטחים שונים שבשליטת הנאצים. היתה לוועד זה גם השפעה על הצלתם של אלפי פליטים מסלובקיה, מיוגוסלאוויה ומארצות נוספות סביב הונגריה. „מבצע הרכבת" של קסטנר לא היה, לכן, מבצע בודד.

לסילביה אין כל ספק לגבי תפקודו של אביה. היא אומרת כי איננה מוצאת סיבה להתנצלות על מעשיו. הוא היה גיבור. על רקע אותם ימים עולה ומתבצבצת דמות האב כחוקר באפלה, אשר ללא כל חשש ניהל מו"מ עם הנאצים להצלת יהודים. „זו אולי הסיבה", היא אומרת, „שהמשפט בישראל כל כך הכה אותו. הוא הגיע לארץ מלא תקוה. ולפתע נפל עליו המשפט והוא לא יכול היה לקבל את מה שקרה. בלילות כשהייתי במיטתי, שמעתי אותו מתהפך בחדר האורחים הזעיר שבבית. הוא לא הבין מדוע נעשה לו העוול הזה."

במהלך המשפט עברו עליה ועל אמה, אלישבע קסטנר, ימים קשים מאד. ביום גזר הדין בא אליה אביה ואמר לה: "עוד מעט יאמרו בגזר הדין דברים קשים על אביך. דעי לך שעשיתי כל שהיה ביכולתי להציל יהודים." סילביה אומרת כי דברים אלה נשמעו כנבואה לדורות הבאים. ב־15 במארס 1957, סמוך לסיום המשפט, ירו בו מן המארב והוא נפל מתבוסס בדמו. כמה ימים לאחר מכן מת קסטנר מפצעיו. בית המשפט העליון, בהרכב של חמישה שופטים, זיכה את קסטנר, שהואשם על ידי שופט בית המשפט המחוזי, בנימין הלוי, בקיום מו"מ עם הנאצים ו"מכירת נפשו לשטן".

מאז עד עצם היום הזה עושה סילביה מעט מאד כדי לזכות את אביה ציבורית, אבל יש כאלה העושים כל מאמץ לעשות כן. היא מאמינה שיבוא היום וקסטנר יוכר כגיבור מציל יהודים. וכדי לדעת יותר על פעלו יש לחקור ולאפשר לדב דינור לחקור תחת חסות אקדמית אובייקטיבית.

כשהיא מפליגה לימי המשפט והימים שאחריו היא מספרת סיפור עצוב. סיפורן העצוב של האם שננטשה על ידי חברותיה וחבריה, וסיפורה של בת שחיה בצילו של אב תרבותי שחינך אותה לערכים כמו „קיום הבטחה". מיד לאחר סיום המשפט נותרה האם ללא מפרנס והיא נאלצה לצאת לעבוד. היא רכשה זכויות לתחנת מים והחלה לעבוד בה. במשך 13 שנים עבדה, עד מותה, בת 60, ב־1973.

כשהיתה בת 15, נשלחה סילביה ללימודים באנגליה. „אבא שלי אמרה שאני חייבת לעזוב את הקלחת כאן, בישראל, כיוון שכך לא אוכל לצאת ממסע ההשמצות נגדנו, אינך יכול לתאר לעצמך מה עבר עלי לאחר המשפט. אנשים ירקו עלי כששמעו שאני בתו של ד"ר קסטנר. הארץ היתה רוויה במתיחות כאשר נגר אבי הנגר מפא"י. קסטנר־מפא"י היתה סיסמה נפוצה ואני הלכתי והתמוטטתי. מולי היו שומרים בבית הספר. סלחו לי והעבירו אותי מכיתה לכיתה. האקס של שיגורי ללימודים במשך שנה שלימה באנגליה שינו לגבי את התמונה כולה. הייתי אמנם לבדי אבל יכולתי לחזור אל עצמי".

באותן שנים, אומרת סילביה, אף אחד מראשי מפא"י לא תמך בה ובאמה. פרט לאחד, משה שרת. הוא ביקר אותה בפנימיה באנגליה כשהיה שם בשליחות המפלגה. באותה שנה, 1961, הגיע לביקור נוסף והזמין אותה לביקור בלונדון. כל השנים היו היא ואמה בני בית בבית שרת בירושלים. שרת גם כתב לה פתק שאותו היא נוצרת בזכרונה. בפתק נרשם: אני משוכנע שצדקתו של אביך עוד תצא לאור. את ספרו "משפט באפלה" העביר לה במתנה עם הקדשה.

היא איננה שוכחת את היום שבו שברה את קופת החסכון כדי לנסוע לירושלים. היא לא סיפרה לאמה תכניתה. היה זה בעת משפט אייכמן. היא רצתה להיות נוכחת בעת שיואל ברנד, מאנשי ועד ההצלה, העיד. היא באה לביתו של שרת שהגיע אליה הישר מהמכוניות והכניס אותה למשפט, בבקשתה. את אלה היא איננה שוכחת. לא תשכח לעולם.

גם את בן־גוריון היא זוכרת. היא מספרת על ההזמנה לפגישת ראש הממשלה בתל־אביב. בן גוריון רצה לשאול אותה ואת אמה אם הן מוכנות ששלושת רוצחי קסטנר ייצאו לחופשי. האם אמרה: "אני לא יודעת" והבת אמרה: "אני נשארתי ללא אב. הם יכולים לחזור לחיק משפחותיהם." השלושה נחוננו על ידי הנשיא.

אבל הטעם הרע עדיין בפיה. היא מרגישה שנעשה לקסטנר עוול נורא. הוא, שהיה מוכן לשוחח עם השטן למען יהודים, נותר ללא מציל. "הניצולים, כפי הנראה, אינם יודעים להעריך נכונה את המתנה שאבי נתן להם. וזו אולי הסיבה לנטישתו בעת המשפט ולנטישה אני אחריו." על קברו של קסטנר מתכנסים כל שנה מעטים מאד. היא זוכרת את אביה. הניצולים אולי מעדיפים לשכוח.

„החקקים" מ־51' התייצבו למסדר עם עמיתיהם מ־87'

מאת יוסי ליבוביץ כתב „דבר" בגליל המערבי

מחזור ראשון של בית ספר קציני משטרה בשפרעם, 25 באוקטובר 1951. 40 שוטרים, מפקדים משנה, מתייצבים לפני המפקד, מפכ"ל המשטרה לשעבר שאול רוזוליו.

26 שוטרים, בהם חמש שוטרות, מתייצבים לסיום מחזור ל"ז של בית הספר לקצינים בשפרעם, 16 ביוני 1987. השבוע נערך מפגש נוסטלגי בין שני המחזורים.

רוזוליו עומד על ההבדלים ביניהם: החיים אז היו קלים יותר. מבחינת המסורת, כמובן, ידענו מה מצפים מאיתנו, הוא אומר, ההדרכות עם הנושא היתה מחולסת. היום זה שונה. מנהלי המטה במשטרה נמצאים במצב קשה יותר. אבל, הוא ממשיך בהומור, תרגילי סדר עשינו טוב יותר. ומה הפלא אם אחרי ארוחת צהרים במנוחה הולכו החניכים (או בשמם המקורי: חקקים) לרוץ עם רובה עד לשפרעם הסמוכה ובחזרה.

שמחה שירצקי (64), מפקד לשעבר, תל אביבי, נזכר דווקא באותו הלהט התוקפני של ראש הממשלה אז, דוד בן גוריון, שדרש מהחקקים לעברת את שמותיהם הלועזיים. רובם, יש לזכור, הגיעו לקורס מיד לאחר שבאו באוניות מעפילים. רבים מתוך 40 החקקים היו יוצאי צבאות בעלות הברית והפרטיזנים.

רב עופר (68), פקד לשעבר, חקלאי, נזכר דווקא בוועדת הקבלה הקשוחה שבה היה, בין היתר, עמוס בן גוריון, שסרטטה את המועמדים זמן רב עד שבחרה את הטובים שבהם. שירצקי אומר כי 35 בוגרי המחזור נשארו אידיאליסטים מסורים למשטרה. רב עופר אינו מסכים: „הרבה אידיאולוגיה לא היתה. היה צריך להביא לחם לילדים". מחזור זה, מסתבר, בא מאד בבוגרים שהגיעו רחוק: שבעה משפטנים, ביניהם המפכ"ל לשעבר אריה איבצן, ניצב בגימ' דיגל, ששוקים את היחידה הארצית לחקירות הונאה, והניצבים יוסף נחמיאס, יהודה פרג, יעקב קנר ושמעון אשר.

במחזור זה, כך מספרים הבוגרים, היתה גאוות יחידה מיוחדת. „אכלנו מסמרים, רובנו לא ידענו עברית ולעתים נפלנו מהרגליים, אבל לא נשברנו", מספר שמחה שירצקי. הם נזכרים במאורעות שתפסו את הכותרות בשנים '51־'52 שבהם נטלו חלק: הפגנת הימאים הגדולה בחיפה, הפגנת אנשי הכפר רמה, שסרבו למכור זיתים לשוק המקומי, וההפגנות ליד הכנסת. בדיוק כמו היום.

דיגל נזכר בהתלהבות ביתושים הענקיים שעקצו את השוטרים הצעירים. „פיתחנו שיטות מתוחכמות כדי לחסל אותם. כששמענו מכה איזידה בבסיס, ידענו שאחד צד יתושים".

אבל את העיקר החבר'ה לא שכחו: מישהו במטה המשטרה החליט שהקורס יסתיים ב־1 לאוגוסט 52'. אולם בהתקרב מועד הסיום התגלה לכולם שדווקא בתאריך זה נופל צום ט' באב. ומכיוון שהימים ימי קואליציה מקיר אל קיר, החליט שר המשטרה אז בכור שטרית להוסיף לחקקים שבעה ימים. „מאז ועד היום אנחנו אוכלים אותה בגלל הדתיים", אומר אחד הבוגרים.

– אין חדש תחת השמש.

פגישה בסימן זכויות האדם

מאת אריאל ראובני, סופרת „דבר"

דפנה שרפמן, יו"ר הוועדה לזכויות האדם במפלגת העבודה וד"ר יוחנן מנור, יו"ר אגודת הידידות ישראל צרפת, נפגשו באחרונה עם השר לזכויות האדם בממשלת צרפת ז'אן קלוד מלרא, שהיה מראשי „ארגון הרופאים ללא גבולות", שסיפר להם על ייחודו של משרדו.

השר הדגיש, כי למשרדו סמכות להתערב לא רק בנושאי פנים, אלא גם בהחלטות המתקבלות במדיניות חוץ הנוגעות לזכויות האדם – דבר שאינו מקובל במדינות אחרות בעולם.

השר ציין, כי נושא זכויות האדם הוכנס, על פי דרישתו, למסגרת תוכנית הלימודים בבתי הספר התיכוניים ויהיה אחד הנושאים שייבחנו התלמידים בבחינות הבגרות בצרפת.

ריבושה שחורי

חלוצה אצילה

מקובל לחשוב שה„נצח" הם הצאצאים של האדם, הם הממשיכים את חייו עלי־אדמות; ומי שנפטר ללא ילדים, כאילו לא השאיר אחריו „משהו" בעולמנו. אלא שלא תמיד היצירות שיצר; חשובים המעשים שעשה, ההזדמנות של חברים. חשוב כיצד חי אדם את חייו.

ריבושה שחורי, דמות ידועה בחיפה, הלכה לעולמה – ערירית. מזלה לא שיחק לה ועל אף שהיתה יפהפיה, אלגנטית, משכילה ומטופחת עד ימיה האחרונים – לא נישאה, וילדים לא נשארו. ממשפחתה העניפה, משפחה ציונית במוסקווה של שנות העשרים, משפחה שהותכה לעלייה, לא נשאר כמעט איש. לכאורה מתה בודדה, למעשה נשארה „משפחה", המשפחה – הם החברים, וזוהי אולי תופעה מיוחדת במינה לישראל, ובמיוחד לחלוצי העליות הראשונות ולעולים מרוסיה.

מאז הצטרפותה של ריבושה לתנועת הנוער השומר הצעיר בברה"מ בשלהי מלחמת העולם הראשונה, דרך עלייתה עם חבריה לתנועה, וייסוד קיבוץ אפיקים בעמק הירדן; ואח"כ במשך קרוב ל־40 שנה, בהיותה המזכירה הבכירה בבתי הזיקוק בחיפה – ארבע עשרות שנים של עבודה מסורה ואחראית, כשהייתה קשובה לסייע למפעל ולעובדים, בצניעות ומבלי לבקש דבר. 60 שנה של חלוציות ועבודה שקשרו אליה חברים.

לזאת, נוסיף את קסם אישיותה, השכלתה הרחבה, ידיעת השפות, נעימות הליכותיה, חוש ההומור שלה, ושמחת החיים, שלא נפגמה גם כשמצב הבריאות התדרדר – הפכו את ריבושה ל„בננס" של חברות וחברים.

בהמשך מכאי של חייה, ציוותה גופתה למדע. ובסהובאה לכבוחות לוותה ע"י חברים רבים. היא ממשיכה לחיות בזכרונות של חברים, ובמעשים הטובים שעשתה. אלה הם „חיי הנצח", שלה, שלא רבים זוכים להם.

ויוה הלביץ – קרית חיים

האגודה למען החייל בישראל

תוצאות ההגרלה 1987

שנערכה ביום ד', כ' תמוז תשמ"ז 17.6.87

בכרטיס טיסה זוגי מסביב לעולם ב־42 יום זכה המספר 5898643

0197245	טלויזיה צבעונית "14	2009380	טלויזיה צבעונית "14	4629394	טלויזיה צבעונית "14
0491744	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2012178	טלויזיה צבעונית "14	4653006	מכונת־כביסה „אמקור קומפקט מקסי"
0499067	טלויזיה צבעונית "22	2020216	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים	4668988	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים
0532529	מערכת וידאו „סניר" דגם 1100	2064627	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	4740057	טלויזיה צבעונית "14
0602153	מערכת סטריו „נשיונל פנסוניק"	2078902	מערכת סטריו „נשיונל פנסוניק"	4762578	טלויזיה צבעונית "22
0682501	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2120124	מקרר „גלקסי" דגם 450	4771782	טלויזיה צבעונית "14
0754565	מכונת־כביסה „אמקור קומפקט מקסי"	2190559	טלויזיה צבעונית "14	4771971	טלויזיה צבעונית "14
0791409	מערכת וידאו „סניר" דגם 1100	2245636	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	4779507	טלויזיה צבעונית "14
0853149	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2286102	טלויזיה צבעונית "14	4790606	טלויזיה צבעונית "14
0879406	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2295454	טלויזיה צבעונית "14	4869622	טלויזיה צבעונית "14
0882905	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2336755	מקרר „גלקסי" דגם 450	4882657	טלויזיה צבעונית "14
0890213	טלויזיה צבעונית "22	2425407	מקרר „גלקסי" דגם 450	5175097	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
0899898	טלויזיה צבעונית "14	2507068	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	5197987	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
0925146	טלויזיה צבעונית "14	2577572	מקרר „גלקסי" דגם 450	5276594	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"
0966581	טלויזיה צבעונית "14	2648827	מערכת וידאו „סניר" דגם 1100	5334402	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
1325122	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2705292	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים	5335398	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
1386018	טלויזיה צבעונית "14	2809688	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"	5410402	טלויזיה צבעונית "14
1391881	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים	2824323	טלויזיה צבעונית "14	5422263	טלויזיה צבעונית "14
1412063	טלויזיה צבעונית "14	2998048	טלויזיה צבעונית "14	5463298	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים
1550899	מערכת סטריו „נשיונל פנסוניק"	3224396	טלויזיה צבעונית "22	5485104	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים
1568311	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	3308332	טלויזיה צבעונית "14	5512058	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"
1656450	טלויזיה צבעונית "14	3525664	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים	5553360	מערכת סטריו „נשיונל פנסוניק"
1668279	טלויזיה צבעונית "14	3914348	מקרר „גלקסי" דגם 450	5573854	מערכת וידאו „סניר" דגם 1100
1786667	טלויזיה צבעונית "14	3927128	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	5679239	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
1803168	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	4137591	מכונת־כביסה „אמקור קומפקט מקסי"	5693074	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
1874523	מערכת וידאו „סניר" דגם 1100	4202868	טלויזיה צבעונית "14	5705507	מכונת־כביסה „אמקור קומפקט מקסי"
1878189	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"	4358361	טלויזיה צבעונית "14	5708507	טלויזיה צבעונית "22
1941037	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"	4390594	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים	5860315	מכונית פורד „סיירה 1600"
1945328	מכונת־כביסה „אמקור קומפקט מקסי"	4507686	מכונית פורד „סיירה 1600"	5898643	כרטיס טיסה זוגי מסביב לעולם ב־42 יום
1984385	מערכת סטריו „נשיונל פנסוניק"	4534659	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים	5947466	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
2003653	טלויזיה צבעונית "14	4621690	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	5977009	אופני־ספורט „וורוסטר" — 10 הילוכים

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	4122	זכו כ"א בטרווית 6 ליטרים
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	6041	זכו כ"א בשמשיה־גן בקוטר 2 מטרים
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	7909	זכו כ"א בערכת סדין וציפות לכרית
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	8237	זכו כ"א בערכה של 3 תבניות לאפיה
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	9487	זכו כ"א בשעון־קיר קוורץ
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בשלש הספרות	390	זכו כ"א במגהץ
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בשלש הספרות	739	זכו כ"א בשעון דיגיטלי־מעורר

במקרה של טעות כלשהי בפרסום, קובע רישום השופטים במשרדי הנהלת האגודה למען החייל.

חלוקת הפרסים תחל ב־2.7.87 ותסתיים ב־16.9.87 בשעה 12.00. לאחר מועד זה יפוג תוקפם של הכרטיסים.
על הזוכים להצטייד בכרטיסים הזוכים ותעודת זהות.

דרכי מסירת הפרסים:

1. הזוכים בכרטיס טיסה זוגי מסביב לעולם, מכונית פורד סיירה 1600, אופני־ספורט, אופנועים, טלויזיה צבעונית "22, טלויזיה צבעונית "14, מכונת־כביסה, מערכת וידאו, מערכת סטריו, מקרר „גלקסי", תנור מיקרוגל, יפנו למשרדי האגודה למען החייל רח' הארבעה 8 תל־אביב, בימי חמישי משעה 09.00 עד 14.00 ובימי שישי משעה 09.00 עד 12.00 לשם קבלת הפניה למחסן מסירת הפרסים.

2. הזוכים ביתר הפרסים יוכלו לקבלם בימי חמישי משעה 09.00 עד 14.00 ובימי שישי משעה 09.00 עד 12.00 במקומות הבאים:
* בירושלים — בבית החייל ע"ש ברלס קלור, שד' בר־כבא, טל. 247171, 02-247172.
* בתל־אביב — בבית החייל ע"ש יוסף ברץ, רח' ויצמן 60, טל. 03-5464242
* בחיפה — בבית החייל, שד' בן־גוריון 13/15, טל. 04-511234.
* בבאר־שבע — בבית החייל ע"ש רב־אלוף יעקב דורי טל. 057-416411-2.
* בית החייל בקרית־שמונה — רח' הרצל, טל. 06-949566.
* בית החייל בטבריה, רח' טללי 12, טל. 06-720694.
* סניף האגודה למען החייל בעפולה — מועדון לחייל, כבר העצמאות, טל. 06-590739.
* סניף האגודה למען החייל בנתניה, רח' קראוזה 1 — פינת שטמפפר, טל. 053-22875.
* סניף האגודה למען החייל בפתח־תקוה, רח' ברקוביץ 6, טל. 03-917035.
* מועדון לחייל — קרית־מלאכי.
* קרית הנופש לחיילים באשקלון — חוף חיים, טל. 051-36408.
* בית החייל באילת — רחוב חטיבת הנגב, טל. 059-73114.

תודתנו נתונה בזה לרוכשי כרטיסי הגרלה לשנת תשמ"ז 1987.
אנו בטוחים כי בזוכרכם את חשיבות פעולותינו למען חיילי צה"ל תגבירו השתתפותכם במפעלינו בשנים הבאות.

יוסף נבו יו"ר האגודה

עיריית תל אביב־יפו
מינהל החינוך והנוער והתרבות
קרן ת"א לפיתוח
החברה לפיתוח יפו העתיקה.

לילות יפו
מוסיקה•תיאטרון•מחול•קולנוע•אמנות פלסטית
בעוד 12 ימים...
200 מופעי איכות
1-7 ביולי 87 מ־8 בערב ועד חצות

صورة عن الأصل

מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ●

שיפור באוירה ועליות שערים במניות

שבוע של הפסדים למשקיעים בבורסה

מאת שמואל רוזנבלום*

יום המסחר האחרון השבוע בניגוד לקודמיו היה חיובי במגמת המסחר ושיפר מעט את האוירה הקודרת אצל פעילי השוק. כבר בבוקר כשה המסחר במשתנים הורגש שיפור על רקע עליות מתונות. המשך המסחר בצהריים היה כבר חיובי לאורך כל הקו. קשה עדיין לקבוע מגמת שוק ארוכת טווח. ישנם שטוענים שיום המסחר אתמול הינו בגדר תיקון טכני בלבד. מנגד רבים ממקורבי הבורסה החלו אתמול לאסוף ובירות הרשות בנוסח ושות שערים אטרקטיביות, חוסר עניין באפיקי הון האחרים וכדומה מיני סיבות לשוק חיובי ומתמשך. מנהלי לאומי־פיא ממשיכים לדבוק בגישה חיובית לבורסה, אליהם מצטרפים קרנות דיסקונט. קרנות הפועלים פועלות באחרונה במגמה רדיסטרית כלתי ברורה די הצורך. כללית, ניתן לצפות בעיקבות ירידות השערים במהלך השבוע שמגמה חיובית תשרור בימי המסחר הקרובים. עיקר הציפיות החיוביות נובעות משיפור באינדיקטורים הכלכליים והסכנות בכסי גזיל בהיקף אריה.

מניות הנפט – ביקושי עתק וקונים בלבד

ביקושים גדולים מלווים בעליות שערים חדות שררו אתמול בסקטור מניות הנפט. עיקר הביקושים נבע כהודעות שר האנרגיה משה שחל בנוגע לאופטימיות בסיכויי מציאת נפט באיזור קידוח ענוד. שר האנרגיה אף הודיע על הסכמתו לפתיחת קידוח נוסף באיזור הקידוח הנוכחי. בבורסה תורגמו הודעות השר שחל לביקושים גדולים שבלטו במיוחד במניות דלק נפט ויואל חיפושי נפט. מומחים עימם שוחחנו באחרונה בנושא קידוח ענוד כינו שתהליך עוד תקופת זמן קצרה בטרם תוודענה תוצאות ברורות יותר. כזכור כבר לפני כחודש כתבנו על הפעילות במניות דלק ויואל ואפשרות לגילוי נפט בקידוח ענוד 1. ראוי להזכיר שהקידוח המדובר כרגע מנוהל ע"י קבוצת ארמנד המר היהודי.

מניות קלילות – שינוי מדיניות בקרנות

באחרונה החלו קרנות נאמנות שבניהול בנק מסויים לשנות מדיניות במספר ני"ע קלילים המצויים בתיקם. בעבר נטו מנהלי אותם קרנות לאתר ני"ע קלילים שעמדו מתחת לשווים הכלכלי ולהכניסן לתיקי הקרנות. עקב אילוצים פנימיים מסויימים החלו באותו בנק מסויים לשנות קו פעילות. בעוד שבעבר הצטיין אותו בנק באיתור מניות אלה והביא רווחים נאים ביותר לקרנות שבניהולו, הרי שכיום משתדלים מנהלי הבנק לאתר את אותה ני"ע הם יכולים למכור. בבנק המסויים מקווים שלא יתגלו אילוצים פנימיים נוספים אשר יביאו לשינוי חד יותר בניהול הקרנות הנבחר. יחד עם זאת ברור לציין שכמות ני"ע הקלילים בקרנות הבנק אינו משמעותי יתר על המידה ובעבר הביא שיפור תשואות משמעותי לקרנות הבנק המסויים.

שינויי שער במוצר – עליות

עליות שערים נרשמו בגרעינת המניות, אחרים עלו 2.6% תוך מחזור בינוני ולאחר תקופה ארוכה של שחיקת שערים מתמדת. פ.י.ב.י. עלו ב-2.8%. מניות הספנות עלו אף הן כ-2.4% במחזורים קטנים. אתמול התפרסמה ידיעה על משקיע הפועל במניות בנק הספנות באמצעות בנק הפועלים כנוי לינקול בת"א. ידיעה זו גרמה לכעס במערכת הבנקאות בעיקבות דליפת המידע לעיתונות. היצע בינוני בפולגת 4 נקלט במחזור נאה. ביקושים בינוניים במניות כלל סחר הביאו לעלית שער של 3.1 במחזור של 20975 ע.נ. מניות קריסטל עלו אתמול כ-10% לאחר ששער נשחק מעט באחרונה. עליה של 3.5% נרשמה במניות חיפה כימיקלים במחזור בינוני. באופן כללי נפחי המחזורים היו בינוניים שכן הסוחרים נטו בעליות שערים בינוניות ומעלה. הצעים במניות קלילות כאגרין, יישום, שכתר, ברזוך, גחלת, ונוספות.

נלקחו בצהריים פרובה לעיתים בירידות סימליות בלבד. לחץ מכירות נמשך במניות שופרסל ב. ושערה ירד ב-0.5%. הירידות בשופרסל מוסברות בנטיות לשבת הוצאה בני"ע ע"י קרנות נאמנות מסויימות. לדעת מנהלי אותן קרנות יש טעם בהחלפת מניות כשופרסל רים הנלה לטובת נייר הדרה וכלל תעשיות. מניות החברה לישראל 1 עלו כ-1.5%, והחברה לישראל 5 עלתה ב-1.5%, שער מניות חברה לישראל 5 גבוה בבורסה משער מניות החברה לישראל 1. מצב מוזר זה נוצר מפעילות ערה שעיקרה דווקא במבוה 5 תוך איסוף פחות גדול בני"ע זה. עליות שערים חדות נרשמו בני"ע קלילים, קרדן 6.7%+, רבנבור 9.9%+, פקטורה 6.7%+, עמק 8.4%+, גליק 9.4%+, זיקות קונים בלבד, לוינשטיין 1 7.4%+, כתן פיתוח 10%+, בריקר 5.8%+, אורים 5.7%+ לסרות הודעת בעלי עניין על מכירות באורים. פעילות ערה נמשכת במניות ניקוב מחשבים, ניקוב 1 עלתה 4.8%, וניקוב 5 עלתה ב-6.2%. הפעילות בניקוב גולשת בראשה על רקע הנפקה קרובה. אתמול נסגרה הנפקת חברת אסותא השייכת לקונצרן כלל.

הודעות הבורסה

קליל – החברה הודיעה כי במהלך שנת העסקים שהסתיימה בסוף הרוויחה החברה 1.68 מיליון שקלים, לעומת 0.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בנק ארגים – ברבעון הראשון של 1987 הרויח הבנק 37 אלפי ש"ח.

בנק יעקוד – בעל השליטה הודיע כבנק הקבלן יצחק תשובה מתעתד להגדיל בקרוב את ההון בבנק.

רפאק – חברת אינטרנגמה הודיעה על מחיר הצעת הרכש לבעלי מניות רפק.

בנק בבין – בנק הפועלים הודיע כי יבצע הצעת רכש לרכישת המניות המצויות בידי הציבור.

משתנים – פעילות הססנית 1.29%+

מגמת המסחר במשתנים אתמול היתה חיובית אך הססנית למדי. פתיחת המסחר במשתנים איכזבה מעט, בסיבוב הראשון עלה ממוצע המשתנים ב-1.146% בלבד. בסיבוב הראשון נקשרו עיסקאות מעטות בלבד. קרנות כללי־פיא המשיכו אתמול בנסיון ברור לשפר את המגמה והאוירה, גם קרנות הפועלים פעלו באורח חיובי למדי תוך איפוק מסויים. גורמים בורסאיים עימם שוחחנו אתמול נטו להתאכזב מהפעילות הפושרת לדעתם במשתנים, נראה שמקורבי השוק ציפו לעליות חזקות יותר. האכזבה מבאה ביטוי קל בסיבוב השלישי. בתום הסיבוב השני במשתנים נקבעה עלית שער של 1.56%, הסיבוב השלישי איכזב כאמור אכזבה וירידה לשיעור עליה מתון יותר כבך 1.29%. נפח העיסקאות במשתנים היה מתון יחסית בהשוואה לימי השבוע הקודמים. יחד עם האכזבה נטו חלק מהפרשנים להעריך לאחר המסחר במשתנים שהשוק מצוי בתהליך התייצבות איטי־חיובי ובהמשך תגענה גם עליות שערים נאות. בלטו אתמול במשתנים מניות דלק 0.75%+ בנפח כספי של 454 אלפי ש"ח, מבע 1%+ בנפח כספי של 358 אלפי ש"ח, כלל תעשיות 1.5%+ וכלל ישראל 2.5%+ בנפחים כספיים בינוניים. במסחר בבורצ לשעות הנדויים נמשך השיפור הקל בשערי מניות המשתנים וקיצו השיפור בגלוזה באוירה האופטימיות.

קרנות הנאמנות – תזולת עוות הפדיונות!

שלשום התבצע פדיון כספי משמעותי בקרנות הנאמנות, כ-12 מיליון דולאר לערך. גם אתמול שררה מגמת פדיונות בקרנות. ראוי לזכור שפדיונות והגילות בקרנות עדיין גדולים ומאפשרים רכישת ני"ע כשוק ומיפגן פדיונות ללא לתגים של מכירות ני"ע. באלקן הבנקים הקטנים עשויים הפדיונות להוות לחץ בשוק שכן מרבית האמצעים הגדולים מושקעים במניות ופדיון כספי משמעותי מעוה את הפרופורציה הכללית בכוחה.

* הכותב מנהל תיק השקעות

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר הצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
אר.ד.ה. ש	22250	1.0			-1.8
הפעבות 0.1	2130	1065	+50	+2.4	+2600
הפעבות 0.5 א	1265	1415	+30	+2.4	+5575
הפקסות אופ 2	1790	597	+70	+4.1	+1048
כללי לא בהסדר 1	25890	131	-950	-3.5	-166
בנק צפון אמריק 1	— הפסקת מסחר				
בנק צפון אמריק 5	— הפסקת מסחר				
פ.י.ב.י. 0.5	8820	5222	+240	+2.8	+8388
הב"לאומי 5.0	7570	636	+166	+2.2	+348

כלולים בהסדר הצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
אידיבי רג 100.0	96920	358	-630	-.7	-461
אידיבי ב 100.0	96900	27.0	-100	-.1	-7.0
אידיבי בכ א 2.0	588600				
אגוד ושה	72000	70.0	-900	-1.2	-129
דיסקונט ב	125000	11.0			+10.0
דיסקונט א	123770	14.0	-864	-.7	-15.0
דיסקונט שה ב	14430	24.0	-100	-.7	-24.0
המזרחי ש	40140	150	+200	+.5	+2420
המזרחי ב	39970	10.0	+220	+.6	+326
המזרחי שה 9	— הפסקת מסחר				
הפועלים בכב	93200	1.0			
הפועלים ש	65900	1053	+100	+.2	+1042
הפועלים ב	66028	54.0	+400	+.6	+132
כללי א ושה	169301	3.0	+750	+.4	+252
כללי שה 7	5050	32.0			-8.0
כלל סבוק 100.0	42150	739	+350	+.8	+4559
כלל שה 11	15731	52.0	+31	+.2	+227
מיזבה המזר 1.0	57100		-100	-.2	-71.0
מיזבה המזר 5.0	28500				

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
אדנים 0.1	30850	55.0	-200	-.6	-9.0
לאומי משכנתא ש	10544	257	+480	+4.9	+815
לאומי משכנתא ב	• 10350	74.0	-750	-6.8	-128
• ביצוע חלקי 65.50%					
מרכוז ש	6202	430	+220	+3.7	+1416
מרכוז שה 1	3860	106			+44.0
בנין ב 5.0	— הפסקת מסחר				
פת. בהכ ש	3800	404			+515
משכן ב ש	— הפסקת מסחר				
עצמאות 0.1	20200	6.0			-6.0
טפחות בנוב ש	24400	1.0	+400	+1.7	+31.0
טפחות רג ש	24708	98.0	+800	+3.4	+287
טפחות שה 1	11044 תב	5.0	+1004	+10.0	+5.0
טפחות שה 2	5030	719	+1		+484
יפסד 1.0	2960 תב	1451	+172	+6.2	+2625
יפסד 5.0	1484 תב	1884	+84	+6.0	+3086
כירם 1.0	9170	215			-215

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
שלטון א ושה	843	7040	+16	+1.9	+2970
הלוואות מבוק א	— לא נסחר				
הלוואות מבוק ב	— לא נסחר				
לאומי תעשיה א ש	13650	75.0	+150	+1.1	+267
פתוח תעשיה מכב	— לא נסחר				
פת תעש בכ ג	— לא נסחר				
פת תעש בכ גג	— לא נסחר				
פת תעש בכ גג1	— לא נסחר				
פת תעש בכ ד	— לא נסחר				
פת תעש בכ דד	— לא נסחר				
מרכז קבלנים 5.0	1161	1853	+1	+.1	+199
תיירות בכ	— לא נסחר				
כלל ליסינג א 0.1	24500				
כלל ליסינג ב 0.5	20500	87.0	+500	+2.5	+547
כלל ליסינג אג"ח	19080	10.0			-10.0

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
איילון ביטוח ושה	184.0	2496	+7.0	+4.0	+6355
ארדם 0.1	• 1487	1050	+100	+7.2	+1528
• ביצוע חלקי 97.10%					
ארדם א 0.5	925	291			-291
כנות משנה ש"ח	655 תב	210	+40	+6.5	+570
כנות משנה 5ש"ח	292	3500			-1660
הדר ושה	258	2223			-390
הדר 5שה	222	6258	+8	+3.7	+12585
הדר אופ 2	267		-2	-.7	-198
הפניקס 0.1	795 תב	2436	+53	+7.1	+13793
הפניקס 0.5	718	270			-500
המשמר־הראל 1.0	6230	115			-42.0
המשמר־הראל 5.0	4470	150			-77.0
מנורה 1.0	2921		+20	+.7	+200
מנורה 5.0	1650	330			+170
סהר פיתוח ג	470	4587			-1861
סקריפט ושה	1270	746	-5	-.4	-348
צור ש	291	7839			-1139
ציון החזקות 1.0	10115 תב	138	+800	+8.6	+8220
ציון החזקות 5.0	2748		-2	-.1	-195
המגה ושה	364	9890	+4	+1.1	+1234

מסחר ושרותים

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
אינטרטבאקו 1.0	8500		+300	+3.7	+200
אינטרטבאקו 5.0	5090	100	+150	+3.0	+134
מאיר עזרא 1.0	987	4611			-2474
מאיר עזרא אופ 2	710	1661			-1282
כלל סחר ושה	472	20975	+14	+3.1	+43205
כלל סחר אופ ד	400	22268	+15	+3.9	+28008
כלל סחר אגח 2	166.0	4555	+2.0	+1.2	+2815
קריסטל 1.0	909 תב	6625	+90	+10.0	+27417
רפק 0.1	25000	20.0			-29.8
רפק 0.5	11340 קו		+540	+5.0	+265
שופרסל א 2.0	13991	62.8			-12.0
שופרסל ב 10.0	11275	828	-52	-.5	-635

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
הראל 1.0	1787		+30	+1.7	+50.0
ספנות הספקה ושה בכה	891	1600	+35	+4.1	+2405
ספנות הספקה 5שה בכה	387	2984	+8	+2.1	+4020
קידר 0.1	• 1360	1901	-30	-2.2	-2101
• ביצוע חלקי 99.20%					
קידר 1.0	349	13017			-4937
כתוסי ערובה 0.1	3150 תב	700	-270	-7.9	-1581
כתוסי ערובה 0.5	1410	1426	-30	-2.1	-3084
קנטרסים 0.1	3696 תב	225	+280	+8.2	+199
קנטרסים 0.5	2470	607	+120	+5.1	+1162
קופל 1.0	7800	152	+145	+1.9	+251
רלק 3 0.1ושה	2850	2065	+42	+1.5	+3898

מלונות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
גלי זהר 1.0	— לא נסחר				
גלי זהר 5.0	— לא נסחר				
מלונות דן 1.0	1905	265	+40	+2.1	+900
מלונות דן 5.0	1660				-400
חוף האלמוג 0.1	• 7310	75.0	+110	+1.5	+160
• ביצוע חלקי 92.30%					
כנס ושה	3000	292	+100	+3.5	+326
מלונות ירדן 1.0	2760	700	-68	-2.4	-244

מחשבים ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
אידנות ושה	— לא נסחר				
רשה מיכון 1.0	11400	100			
ת.י.ל.ג. 1.0	5531	1244			-51.0
יעקא 1.0	6803	155	+51	+.8	+314
כלל מחשבים 1.0	12300 תב	36.0	-700	-5.4	-108
ג.ל.ל. 1.0	16300	12.0	+300	+1.9	+12.0
ג.ל.ל. 5.0	7125	161	-100	-1.4	-512
משהב 1.0	600	1548			-502
משהב אופ 1	443	1080	-30	-6.3	-1089
ניקוב ושה	2200	859	+100	+4.8	+1113
ניקוב 5שה	1099 תב	3171	+64	+6.2	+9340
ניקוב אופ 2	5200	165	+260	+5.3	+376
תים מחשבים 1.0	835	1281			+431

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	%	ביקוש/היצע
אברהם גינדי 1.0	— הפסקת מסחר				
אברהם גינדי 5.0	— הפסקת מסחר				
אזורי מבנים 1.0	— הפסקת מסחר				
אזורי מבנים 5.0	— הפסקת מסחר				
אזורים ושה	1365	19039	+25	+1.9	+14952
אזורים אופ 1	1060	9074	+27	+2.6	+5665
אזורים אגח 3	177.0 תב	14513	+11.5	+7.0	+51093

מגזרי בניה

[illegible]

כימיה, גומי ופלסטיק

[illegible]

עץ ומוצרי נייר ודפוס

[illegible]

השקעות

[illegible]

חברות להשקעה

השקעה ואחזקה

[illegible]

נסחרות בספ"ח

[illegible]

דלק ונפט

[illegible]

רשימה מקבילה

[illegible]

מתכת ומוצרי בנין

[illegible]

חקלאות

[illegible]

תעשייה

מזון ומשקאות

[illegible]

טקסטיל והלבשה

[illegible]

שערי קרנות נאמנות

[illegible]

הלוח הכללי

אם אתה מחפש
קצין במילואים
עבודה דינמית, עצמאית, לא שגרתית
צה"ל מציע לך
התפקיד הכולל מגע עם אנשים ושטח, אפשרות להתפתחות ולקידום

נתונים דרושים:
● גיל – 23־32
● השכלה תיכונית
● פרופיל 64 ומעלה
● ידיעת השפות ערבית או אנגלית – יתרון

פנה אלינו לת.ד. 57342 ת"א מיקוד: 61575 בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים (כתובת, טלפון) מתעמדים שימצאו מתאימים יוזמנו לתפקיד
סודיות מובטחת

נשיונל סמיקונדקטור
National Semiconductor
מרכז התכנון בהרצליה ממשיך בפיתוח פעילויות
דור העתיד של המיקרו מחשבים
מרכז המחשבים שבמרכז התכנון למיקרופרוססורים בהרצליה כולל מגוון רחב של מחשבים וציוד יתודי, המספקים כלי פיתוח מתקדמים למהנדסי החברה.
מרכז המחשבים הוא חלק מרשת המחשבים העולמית של NATIONAL ונמצא בקשר עבודה הדוק עם מרכז המחשבים של החברה בארה"ב.
למרכז המחשבים דרוש
תוכניתן מערכות בכיר VM (משרה מס. 32)
תאור התפקיד: ★ אחריות מלאה למערכת הפעלה VM.
★ קשר עם מרכז המחשבים בארה"ב.
★ יעוץ למשתמשים ותכנון מערכות לטווח ארוך.
כישורים: ★ ניסיון במערכת VM.
★ אחריות ויכולת עבודה עצמאית.
★ ניסיון בתקשורת יתרון.
★ השכלה אקדמאית יתרון.
★ ידע במערכת UNIX VMS יתרון.
אנא פנה בכתב יד בצירוף קורות חיים וגליונות ציונים אל:
נשיונל סמיקונדקטור (ישראל) בע"מ, ת.ד. 3007 הרצליה ב' מיקוד 46104
עבור מנהל כח אדם (נא לציין מספר המשרה)
מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד.

דרושים:
אקדמאים
למוסד פיננסי בעלות קונצרן גדול
לתפקידי ייעוץ ומכירות.
המועמדים יוכשרו לתפקידים.
הכישורים הדרושים
● גיל 25 עד 30
● השכלה אקדמאית
● נכונות לעבוד שעות רבות
תנאי שכר טובים הכוללים משכורת, אחוזים ואחזקת רכב.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון ל-ת.ד. 29182 ת"א מיקוד 61291 ולציין על המעטפה "יעבור ייעוץ ומכירות".
- סודיות מובטחת -

אשת
מיון ואיוש מזכירות בכירות
ללקוחתנו חברת מחשבים
דרושה
מזכירה בכירה
בעלת נסיון מזכירותי של 5 שנים לפחות, שליטה טובה בשפות עברית ואנגלית, יכולת הדפסה נשתיתן. רצוי ידע בהפעלת מעבד תמלילים.
בעלת יחסי אנוש טובים, יכולת עבודה בצוות, נמרצת ודינמית.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
משרה מלאה, בתל־אביב.
נא לפנות בהקדם בכתב־יד בפירוט קורות חיים ונסיון אל "אשת" - מיון ואיוש מזכירות בכירות, פינסקר 12 תל־אביב 63421.
סודיות מובטחת

תנובה
מחוז תל־אביב
דרוש
עובד אחזקה מחוזי
הכישורים הדרושים:
★ רשיון ונסיון כחשמלאי מוסמך
★ נסיון מעשי מוכח של 2 שנים לפחות באחזקת ציוד קירור
★ יכולת לפקח על ביצוע עבודות של קבלנים שונים
★ רשיון נהיגה ברכב
★ יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים
★ בדיקת חשבונות קבלנים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון ת.ד. 282 ת"א 61002 ולציין קורות חיים בכתב־יד ונסיון מעשי קודם בעבודה.
- סודיות מובטחת -

למפעל אלקטרוניקה
בפתח־תקוה
דרושות
מלחימות/מחווטות
★ עם נסיון של 5 שנים לפחות
★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ תנאים סוציאליים מלאים
★ ארוחות חמות
המועמדות יפנו בטלפון 03-905797.
- סודיות מובטחת -

למתנס באר־יעקב
דרושים בדחיפות
1. רכז נוער וספורט
2. רכזת לגיל הרך.
צבי 08-246058

שערי מטבע חוץ ביום 18.06.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	-0.003	1.56	1.63	1.56	1.63	1.56	1.65	1.5921	1.6119	1.5921	1.6119	1.5921	1.6121	1.6020
1 מארק גרמני	+0.001	0.86	0.89	0.86	0.90	0.85	0.90	0.8736	0.8844	0.8739	0.8849	0.8740	0.8850	0.8784
1 לי"ש	+0.004	2.55	2.66	2.55	2.67	2.56	2.68	2.6039	2.6363	2.5994	2.6318	2.6070	2.6398	2.6201
1 פרנק צרפתי	—	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2610	0.2642	0.2616	0.2649	0.2610	0.2643	0.2629
100 ינים יפאניים	+0.001	1.08	1.13	1.08	1.13	1.08	1.14	1.1033	1.1170	1.1029	1.1167	1.1036	1.1175	1.1098
1 גולדן הולנדי	+0.001	0.76	0.79	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7751	0.7848	0.7755	0.7852	0.7747	0.7844	0.7798
1 פרנק שוויצרי	+0.003	1.03	1.08	1.03	1.08	1.03	1.08	1.0505	1.0636	1.0533	1.0664	1.0523	1.0656	1.0585
1 כתר שוודי	—	0.25	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2510	0.2541	0.2511	0.2542	0.2510	0.2541	0.2525
1 כתר נורבגי	+0.001	0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.25	0.2377	0.2406	0.2377	0.2407	0.2374	0.2404	0.2392
1 כתר דני	—	0.23	0.24	0.23	0.24	0.22	0.24	0.2322	0.2350	0.2321	0.2350	0.2320	0.2350	0.2336
1 מארק פיני	—	0.35	0.37	0.35	0.37	0.35	0.37	0.3603	0.3648	0.3601	0.3646	0.3598	0.3643	0.3624
1 דולר קנדי	-0.001	1.16	1.22	1.17	1.22	1.16	1.22	1.1869	1.2017	1.1874	1.2023	1.1887	1.2036	1.1948
1 דולר אוסטרלי	-0.001	1.09	1.20	1.11	1.19	1.12	1.20	1.1490	1.1633	1.1501	1.1645	1.1502	1.1647	1.1573
1 ראנד דרא"פ	+0.002	0.51	0.61	0.47	0.80	0.50	0.70	0.7889	0.7987	0.7881	0.7979	0.7885	0.7984	0.7940
10 פרנקים בלגיים	+0.001	0.41	0.43	0.41	0.43	0.41	0.43	0.4201	0.4253	0.4214	0.4267	0.4214	0.4267	0.4283
10 שילינגים אוסטריים	—	1.22	1.27	1.22	1.28	1.22	1.28	1.2419	1.2573	1.2428	1.2585	1.2438	1.2594	1.2484
1000 לירטות איטלקיות	+0.002	1.18	1.24	1.18	1.26	1.18	1.27	1.2084	1.2235	1.2056	1.2206	1.2061	1.2212	1.2155
1 "סל" (ECU)	+0.002	—	—	—	—	—	—	1.8126	1.8351	1.8128	1.8354	—	—	1.8243
1 דינר ירדני	-0.009	4.54	4.82	4.51	4.80	4.54	4.85	—	—	—	—	—	—	4.6458
10 לירות לבנוניות		—	—	0.12	0.13	0.10	0.15	—	—	—	—	—	—	0.1209
1 לירה מצרית	-0.002	0.68	0.72	0.71	0.76	0.65	0.71	—	—	—	—	—	—	0.7409

לא יוארך החוזה עם שרף; וייבקרנץ מועמד להחליפו

מאת משה כהן

„שאלו אותי אם אני מוכן לאמן את הנבחרת והשבתי בחיוב, אבל אינה הראשון שמספר לי על זה", אמר אמש משה ויינקרנץ, שיתמנה כנראה ביום ראשון למאמן נבחרת ישראל בכדורסל במקומו של צבי שרף.

כנראה שצבי שרף ועוזרו, רני כהנא הם הראשונים שנאלצו לשלם את מחיר כשלון הנבחרת ביוון. הועדה המקצועית של איגוד הכדורסל פירסמה אתמול הודעה רשמית, בה מודים חברים לשרף וכהנא על עבודתם המסורה בנבחרת הלאומית.

המשמעות המעשית של הודעה זו היא, כי חברי הועדה החליטו לא להאריך את חוזהו של שרף, שהסתיים השבוע. גם עתידו של שני, רני כהנא, שהתמנה לתפקיד רק לפני חצי שנה, לא ימשיך בתפקידו.

בימים האחרונים הצטברו חובבי הכדורסל בספקולאציות שונות ומשונות על המאמנים הבאים של הנבחרת הלאומית. היו שטענו, כי שרף ימשיך בתפקידו עד לאחר טורניר דרג ב'. אחרים העלו את הסברה, כי מאמן זר יאמן את הנבחרת: היו כאלה שנקבו בשמותיהם של רלף קליין ומשה ויינקרנץ.

כשלון הנבחרת הלאומית פגע קשות בשרף, שלקח על עצמו אחריות אישית. גם כהנא סירב להתראיין. הכל היה ברור, כי הוא מתקשה להשלים עם תבוסות אליפות אירופה. שרף, שלפני שנה הצעיד את הנבחרת לזכייה במקום השביעי באליפות העולם, חש כנראה כי הישגיו המרשימים עם הנבחרת הלאומית נמחקו [illegible].

לדעת חברי הועדה המקצועית של איגוד הכדורסל היה ברור, כי יש צורך לבצע שינוי ראשי בנבחרת לקראת טורניר דרג ב'. שאלת המאמן של מאמן זר ירדה מהפרק, כיוון שלא היה ביכולתו להכיר תוך חודשיים את כל השחקנים ולהכין את הנבחרת כראוי.

גם מועמדותו של רלף קליין לא זכתה לתמיכה רבה בקרב חברי הועדה המקצועית, כיוון שרלף יהיה טרוד בחודשים הקרובים בהכנות של מכבי ת"א לפתיחת העונה ולטורניר הגביע הבין-יבשתי וכמה מנציגי הפועל לא שכחו לו את התבטאויותיו בעבר נגד הפועל ת"א.

משה ויינקרנץ, שעד לפני חצי שנה שימש כעוזרו של שרף, נותר למעשה מועמד יחיד. כבר בעת סיום תפקידו באיגוד הכדורסל נרמז ע"י כמה מעסקני האיגוד, כי הוא יהיה המאמן הבא של הנבחרת.

צריך לזכור, כי ויינקרנץ עזב את התפקיד בעקבות בקשתו של צבי שרף, שטען כי הוא אינו מוכן להמשיך לעבוד איתו. על-פי שמועות שנפוצו הספיק ויינקרנץ לעזוב את תפקיד העוזר בציפייה להתמנות בבוא היום לתפקיד המאמן הלאומי.

כשלון הנבחרת האיץ את מהירותו של ויינקרנץ. הצעד הראשון נעשה אתמול, כשהוחלט על סיום תפקידם של שרף וכהנא. ביום ראשון תחליט כנראה הועדה המקצועית על בחירתו של ויינקרנץ ונשיאות האיגוד תאשר את מועמדותו.

כנראה שבשלב הראשון לא יבחר עוד מאמן והדבר יעשה בתאום עם המאמן הלאומי. "יגיירין, כי עד יום ראשון הכל יתכן, אבל על-פי המצב העכשווי ויינקרנץ יכול כבר להכין את תוכניות האימונים של הנבחרת לטורניר דרג ב'.

גמצ'י וברקוביץ לוחצים ידיים שלשום בפרידה מסילבר ואתמול יצאו יחד עם נבחרת אירופה ליוון

ברקוביץ יחזור לשחק בנבחרת

מאת משה כהן

מיקי ברקוביץ ישוב כנראה ליטול חלק במשחקי נבחרת ישראל כבר בהכנות לקראת טורניר דרג ב'.

באיגוד הכדורסל מצטערים על פרישתו של מיקי לפני אליפות אירופה. לדעת חברים בועדה הנבחרת חסרה לא אחת מנהיג ושחקן שמסוגל לקחת על עצמו אחריות בדקות הקריטיות.

יו"ר הועדה המקצועית של איגוד הכדורסל, איתן חפר, מסר אתמול כי לדעתו מיקי ברקוביץ צריך לשוב לנבחרת, כדי לסייע לה לחזור לדרג א' של הכדורסל האירופי. חפר הביע את תקוותו, כי המאמן החדש של הנבחרת יזמן את מיקי מייד עם כניסתו לתפקיד.

גם ה"סולחה" בין מיקי לדורון ג'מצ'י הסירה מכשול נוסף בשובו של ברקוביץ לנבחרת. כזכור, הצהיר ג'מצ'י לפני שבוע, כי הוא יפרוש מהנבחרת אם מיקי ישוב אליה. מיקי עצמו ציין לפני שבועיים, כי הוא יהיה מוכן לשוב לנבחרת אם ימונה מאמן אחר. עזיבתו הצפויה של שרף הסירה למעשה את המכשול האחרון לשובו.

באיגוד הכדורסל מסתמנת מגמה לא לאפשר לשחקנים לפרוש מהנבחרת. איתן חפר מסר, כי לאבאן מרסר והאיגוד לאסוף חייבים לדעתו להישאר בנבחרת ואם יסרבו, יהיה צורך להעמידם לדין משמעתי.

דו"ח המאמנים: המחצית נגד הולנד הגורם להיתדרדרות

מאת משה כהן

הועדה המקצועית של איגוד הכדורסל קיימה אתמול דיון ארוך ונוקב עם מאמני הנבחרת הלאומית, צבי שרף ורני כהנא, שמסרו דו"ח מפורט על תיפקוד הנבחרת ביוון.

שרף וכהנא מציינים בין היתר, כי הנבחרת סבלה מחוסר שחקני ספסל גבוהים בעלי שיעור קומה. לדעתם, הן ליפין גילה חולשה רבה בעת האליפות, בגלל פציעתו בפתיחת אימוני הנבחרת, דבר שמנע ממנו מלהשתתף בכמה אימונים. המאמנים ציינו את חוסר התיפקוד של שחקני הנבחרת במחצית הראשונה של המשחק נגד הולנד כגורם מרכזי להתדרדרות בהמשך האליפות. לדעתם השחקנים לא עמדו בלחץ דשחקני הגנה דוקא פעמים רבות לסל תחת לחץ, או שהם לא יצרו לעצמם מספיק מצבי קליעה טובים.

יו"ר הועדה המקצועית, איתן חפר ציין, כי לדעתו לנבחרת היה חסר בדקות הקריטיות מנהיג. השחקנים הגבוהים לא הגיעו למצבי קליעה בגלל שיטת המשחק של הנבחרת.

חפר הדגיש, כי נציגי הפועל ידרשו לצמצם את מספרם של השחקנים הזרים המופיעים בארץ, במטרה לאפשר לשחקנים הישראלים הגבוהים לצבור ניסיון רב ככל הניתן.

חברי הועדה המקצועית קיימו דיון ענייני, במהלכו הועלו נקודות תורפה רבות, שנחשפו, לדעתם, במשחקה של הנבחרת. המשך הדיון נדחה ליום ראשון.

מיקי ודורון הערב ביוון במדי אירופה

מיקי ברקוביץ ודורון ג'מצ'י ישתתפו הערב בפעולה במדי נבחרת אירופה, שתתמודד מול אריס סאלוניקי במשחק הוקרה לכוכב העבר היווני, גומאס.

שחקני נבחרת אירופה הגיעו אתמול ליוון, שם ציפו בקוצר רוח לשני ה"אלילים", גאליס ויאנאקיס. שניהם ישחקו הערב במדי קבוצתם.

בסאלוניקי ניכרת דריכות רבה לקראת המשחק. כרטיסים ניתן להשיג רק בשוק השחור ואין ספק, כי שני הכוכבים היוונים יזכו לכבוד מלכים.

מחר בערב תשחק נבחרת אירופה בסופיה מול נבחרת בולגריה לכבוד של כוכב העבר הבולגרי, אנאסטס גולומאייב.

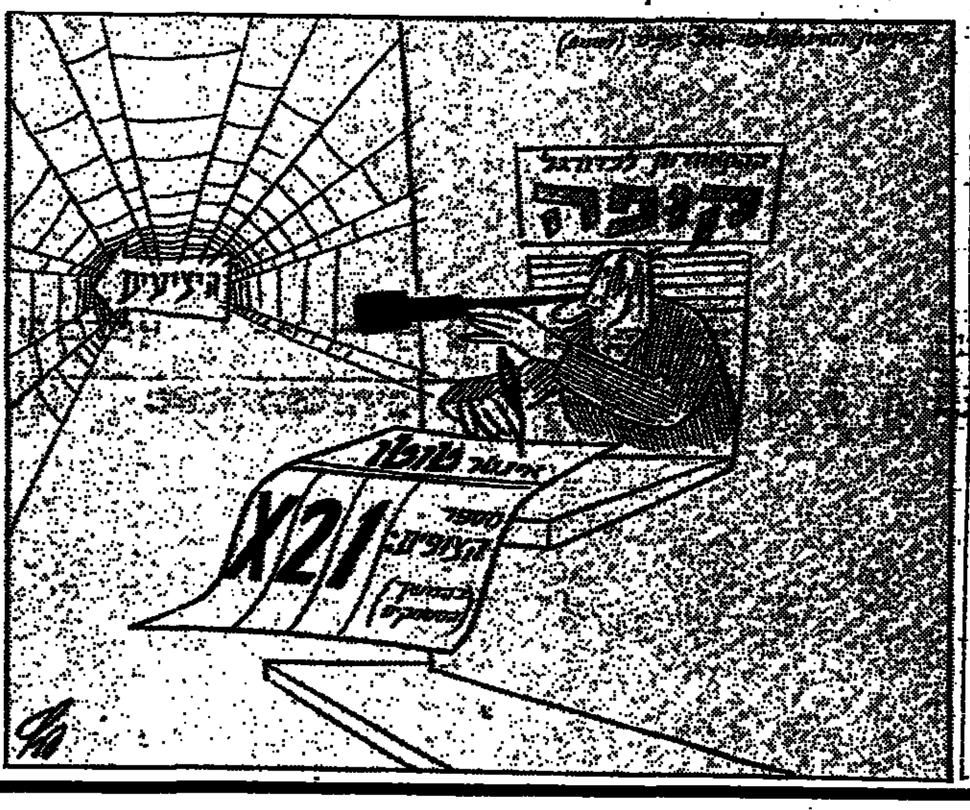

בגומלין מחר בין בית"ר ירושלים ובני-יהודה מקווים ליותר צופים

מאת שמואל קליגר

[illegible] שנית, בפעם הקודמת בעצם לא היתה בליבך בשלמות, אך הקהל המצופה — מחזה מ-3000 צופים [illegible] רושם [illegible] הקהל יבוא למשחק הגומלין בין בית"ר ירושלים ובני-יהודה (18.00) [illegible].

הרושם שלנו, לפחות על פי ההתרשמות מן המשחק הראשון (0:3 לבית"ר), כי אפשר להפוך משחק כדורגל גם אם הוא נערך בימי חום, כשהגיבורים כבר עייפים. בעצם היו אלה גבורים חדשים, לאחר שהתברר כי הכוכבים הותיקים העדיפו להשתתף בשלב זה אם מחמת עייפות, שמם מכבר עם הנהלות קבוצותיהם, פציעות ושאר עניינים, שהזמן גרמם.

„זו הזדמנות טובה לבדוק את השחקנים העומדים לרשותנו", אמר לי אתמול מרדכי שפיגלר מאמן בית"ר, שהודה כי במגע אדיר שכזה קשה להפגין רמה איכותית גבוהה אך הביע סיפוק ממה שהוצג. [illegible], שהשחקנים החדשים שקיבלו הזדמנות, גם במשחק הראשון יאשרו את מלאכתו על הצד הטוב ביותר ואפשר יצליחו [illegible] מהמסגרת הראשון לפני שיתמודדו ביום שבת הבא נגד היריב מחו"ל. (בשבוע הבא יהיו ברמת-גן שני משחקים בכרטיס אחד.

היום יקיימו הבית"רים אימון יחיד לקראת המשחק. גם המאמן של בני יהודה דוד שוייצר אינו מתכנן שינויים דרסטיים לעומת המשחק הראשון. גם הוא מודע לעובדה, שבשלב זה של העונה, השחקנים אינם בשיאם והדבר משתקף היטב על כר הדשא.

● ההתאחדות לכדורגל דחתה את הפגישה המשותפת בין מזכירות ההתאחדות לבין שחקני הנבחרת הלאומית למען הידוק הקשרים ביניהם. ההחלטה על הדחיה התקבלה בעקבות חילוקי דעות בין שני חברי ועדת הנבחרות דב שוהר מהפועל וראובן פריינר ממכבי. כל אחד מהשניים רצה לקבוע את עיתוי הפגישה ומהותה. לפיכך בהעדר הבנה בין שני החברים הוחלט לדחות את הפגישה.

● עסקנים בכירים בהפועל הביעו את הסכמתם לשיתוף שחקנים זרים בליגה הלאומית בכדורגל אם יוסכם על המשך הצמצום ל-12 קבוצות. אחרת יאבקו העסקנים נגד שיתוף הזרים. גם הועדה מטעם הפועל בנושא הזרים התנתה את שיתוף הזרים בהמשך הצמצום.

רכוש ספר ספרית דבר

הפועל י"ם מועמדת לזכות מחר באליפות האגודות בא"ק

מאת ניסן פרידמן

המחזור השלישי והמסכם של אליפות ישראל לאגודות באתלטיקה קלה, ייערך מחר באיצטדיון הדר-יוסף. הפועל ירושלים, המובילה בטבלה בתום שני המחזורים הראשונים, מועמדת לזכות בתואר ואילו הפועל באר-שבע תרד וודאי לליגה הארצית.

האליפות תהווה מבחן סופי לקביעת סגל הנבחרת, העומד לצאת בשבוע הבא לתחרות בין-ארצית בבלפאסט ולתחרות ארבע האומות בסוונסי, וולס. העובדה שמכל מקצה ייצא רק נציג אחד, תחריף את המאבקים.

ריצת 1500 מ' לגברים תעמוד במוקד האליפות מחר. אלוף ישראל שלמה אוולאי (3:45.06 ד'), השיאן שהגיע השבוע מארה"ב, רוני מעוז (3:43.07 ד') ודב קרמר מאיילות יאבקו על הכרטיס לבריטניה. צימוק: אולי ישתתף עוז כץ, שאמור היה להגיע אמש מארה"ב (ראה סיפור במסגרת).

מוקד נוסף תהיה ריצת 100 מ' בכיכוב האלוף איתי אילוז (10.82 ש'), יהודה מורלי (10.97) ודורון שיטרוק (10.99). ב-100 מ' לנשים תנסה דליה נבות, השבה לאחר פציעה ממושכת, להוות יריבה לאורית קלודני (12.07).

מאבק ער עשוי להתפתח ב-4×400 מ' לגברים בין מחזיקת השיא, אס"א (3:20.7 ד') לבין הפועל ירושלים. ב-1500 מ' לנשים עימות בין דורות. הותיקה האולימפית, זהבה שמואלי והצעירה הכשרונית עדנה לנקי.

בקפיצה משולשת ישתדל השיאן הטרי יוסי גולינסקי (15.51) לשמור על ההגמוניה מול נחום רוגל, השב לאחר פציעה. ב-3000 מכשולים (רוני פילו), בקפיצה לגובה נשים (גבי רוזן) ובדיסקוס (הנער עופר גרשון) צפויים מאבקים חד-צדדיים.

הטבלה

1. הפועל י"ם	23.876 נק'
2. עמק חפר	23.457 נק'
3. אס"א ת"א	22.754 נק'
4. מכבי ת"א	21.947 נק'
5. מכבי חיפה	21.410 נק'
6. הפועל ת"א	21.385 נק'
7. רמת-השרון	20.690 נק'
8. כפר-סבא	20.017 נק'
9. באר-שבע	13.182 נק'

צמרת הארצית

1. בני שמעון	10.054 נק'
2. העמקים	9.809 נק'
3. פתח-תקוה	8.748 נק'

עוז כץ – סמל הפועל הוחתם במפתיע באס"א

מאת ניסן פרידמן

הרץ המצטיין עוז כץ, שנחשב משך שנים רבות ל"סמל" הפועל ואף מופיע בפוסטר שהוצא לקראת משחקי הפועל, הוחתם באגודת אס"א ת"א. אם כץ, שאמור היה לשוב לארץ רק אמש מלימודיו בארה"ב, יספיק ליטול חלק באליפות הבין-אגודתית מחר, הוא ילבש לראשונה בחייו את מדי אס"א, למורת רוחם של אנשי הפועל.

השתלשלות האירועים היתה מפליאה. כץ, הנושא בארה"ב מזה שלוש שנות, היה מתחילת הקריירה שלו חבר בהפועל חיפה. בדצמבר שעבר נכנס לתוקפו [illegible], שאגודתו תדלה לפעול כאגודה מעשי.

בעת הרישום האגודות לעונה הנוכחית נמצא כי כמה אגודות הפועל לא נרשמו. עדיין התקבלה הוראה, שאם לא ישלמו דמי הרישום, יוחתמו על כרטיסי האתלטים שלהם. עד מועד מסויים, ואז יפורקו האתלטים משוחררים.

רוב האגודות לא נרשמו ושוחררו האתלטים בעשב. בין האגודות שלא התרשמו היתה חיפה. וכך הפך למשוחרר שיכול להירשם בלי להמתין שנתיים [illegible].

שהוחתם באס"א עלה על העקרון להפועל וביקשו לערער ביותם כץ באס"א.

טרם הוחלט מתי תפתח עונת הסל

מאת משה כהן

באיגוד הכדורסל טרם החליטו מתי לפתוח את עונת הכדורסל 87/88.

חברי הועדה המקצועית של האיגוד טרם גיבשו החלטה סופית. הבעיות הן רבות. צריך לזכור, כי בעונה הבאה תהיה פעילות בינלאומית חסרת תקדים.

הפעילות תפתח כבר ב-22 לספטמבר, כששלוש מהקבוצות יכנסו למעגל המשחקים המוקדמים של גביעי אירופה. השנה יטלו חלק במפעלים האירופיים שש קבוצות (ארבע בקוראץ', אחת באלופות ואחת במחזיקות גביע).

גם שיטת משחקי אליפות אירופה לאומות תשונה ומעתה יהיו המשחקים בשיטת בית וחוץ, דבר שיאלץ את הנבחרת לפעול כמעט ללא הפוגה בחודשי השיא של הפעילות.

הבעיה הראשונה הניצבת בפני ראשי איגוד הכדורסל תהיה טורניר דרג ב' שייערך בסוף חודש אוגוסט או בתחילת ספטמבר. מועד הטורניר תלוי במדינה בה תתארח ישראל.

אם תוכרע תארח את במארחנו יערך הטורניר כבר בסוף אוגוסט, אבל אם ייערך במדינה אחרת יתקיים במועד מאוחר יותר. בשבוע הבא יוכרע עניין אירוחה של ישראל סופית בעת כינוס קונגרס פיב"א בבודפשט.

אתמול הועלו שלוש הצעות לפתיחת משחקי הליגה: 14, 17 ו-28 בספטמבר. שני התאריכים הראשונים עלולים לגרום למכבי ת"א קושי רב, כיוון שב-15 בספטמבר היא עוזבת ליטול חלק בטורניר הגביע הבין-יבשתי, שייערך במילאנו.

בכל מקרה צפויה לנו עונה רוויה ומתישה שתסתיים כנראה רק בסוף חודש מאי.

ביה"ד זיכה את אליצור רמלה

מאת משה כהן

עסקני אליצור רמלה נראו אמש מאושרים בעקבות החלטת בית הדין העליון של איגוד הכדורסל לבטל את עונש הפחתת שתי נקודות הליגה, שהוטל על הקבוצה לפני חודש.

לפני פתיחת הערעור לא היו לנציגי רמלה הרבה תקוות. חלקם אף דיבר על פניה לבג"ץ, אם הערעור ידחה. נציגם, עו"ד אברהם נווה, טען כי על-פי תקנון התשלומים של הליגה הארצית, מותר לשלם לשחקנים ע"י גורמי חוץ. רק לפני חצי שנה הוכנס שינוי בתקנון והוחלט לאסור גם את התשלום ע"י גורמים עקיפים.

לטענתו של עו"ד נווה הסתמכה אליצור רמלה על התקנון הישן ולא היה בכוונה להפר הסכמים עם גורמים חיצוניים במהלך העונה.

בית הדין של האיגוד החליט לקבל את טענתה של רמלה, שניצלה את ה"חור" בתקנון ולזכות כליל את הקבוצה מכל אשמה. אולם, עונש ההרחקה של אורל ויליאמס ומייק אוליבר לשני משחקי ליגה לא שונה.

הלוח הכללי · ידיעות אחרונות · הלוח הנפוץ ביותר · דבר ראשון נב' בבוקר

למפעל עתיר ידע בקרית-מלאכי
דרוש:
מהנדס אבטחת איכות ואמינות
תאור התפקיד:
★ טיפול בנושאי אבטחת איכות ואמינות, דו"חות סטטיסטיים, קשר עם לקוחות, גיבוש ועדכון נהלים, הוראות בחינה וכיול.
דרישות התפקיד:
★ מהנדס אבטחת איכות ואמינות עם רקע בתהליכים/כימיה/חומריים.
★ ידיעת אנגלית – חובה, גרמנית – יתרון.
מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 933, קרית-מלאכי מיקוד 70900 ולציין עבור מנהל כח אדם.
תנאים טובים למתאימים
המשרה מיועדת לגברים ולנשים כאחד
– סודיות תשמר בקפידה –

למוסד פיננסי גדול בתל-אביב
דרושים:
1. עובדי מבדק ומשלוח
2. נקבניות
★ העבודה במשמרות.
★ לא מדרש נסיון קודם.
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 23136, ת"א 61230 עבור „מס' 270".
3. פקידים/פקידות
★ לעבודה במסלקה.
הכישורים הנדרשים:
★ השכלה של לפחות 10 שנות לימוד.
★ לאחר שרות צבאי.
★ המגורים באזור ת"א.
★ העבודה במשמרת שניה – 14.30–21.30.
★ לא מדרש נסיון קודם.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 23136, ת"א 61230 עבור „מס' 280".

לפרוייקט יוקרתי בבת-ים
דרושים
אנשי מכירות דינמיים מכל הארץ
המבינים שאת הלקוח צריך לאתר ולא להמתין לו במשרד
תנאים מצוינים ואפשרות להתקדמות למתאימים.
המשרה מיועדת לגברים ונשים.
לפרטים, נא לפנות לרונית, טל: 03-295222 שלוחה 413.

לחברה גדולה ליבוא רכב חלפים בת"א
דרושים
1. מחסנאי חלפים
מנוסה
– 2 שנות נסיון לפחות בתחום חלפי רכב
– השכלה מקצועית בתחום הרכב יתרון
– בעל רשיון נהיגה.
1. מחסנאי חלפים
מתחיל
– לאחר שרות צבאי
– בעל רשיון נהיגה.
לקביעת ראיון נא לפנות בכתב הכולל פירוט השכלה ונסיון קודם (משרה מס' 1) לת.ד. 9421 ת"א 61093 עבור מס' 200.

לחברה עתירת ידע בתחום האלקטרוניקה במרכז הארץ
קניין לרכיבים אלקטרו-מכניים
למחלקת הרכש
תאור התפקיד:
★ קניין לרכיבים מכניים מחו"ל.
★ איתור ספקים וניהול מו"מ רכש.
כישורים ודרישות:
★ טכנאי/הנדסאי מכונות.
★ התמצאות בתהליכי ייצור של חלקים מכניים, בחומרי גלם, מתכות, כימיקלים ומעגלים מודפסים.
★ שליטה טובה באנגלית – דיבור וכתיבה.
★ כושר הבעה בכתב ובע"פ.
★ יכולת ניהול מו"מ וקשר מסחרי עם גורמי חוץ בחו"ל.
★ נסיון כקניין – יתרון.
המעוניינים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 23136, ת"א 61230 עבור "מס' 260".

לבית התעשיות בנו"ם למפעלנו שבשדרות
דרושים
מכונאים למכונות תפירה
בעלי נסיון מוכח של 3-5 שנים.
מועמדים מתאימים יקבלו הכשרה נוספת בחו"ל.
נא לפנות לטלפון: 051-891679, 051-897344
למנהל המפעל מקרמן ברוך.

למפעל תעשייתי בבת-ים דרוש
כלכלן תמחירן
דרישות התפקיד:
★ תואר B.A בכלכלה
★ נסיון של שנתיים בנושאי תמחיר, תקציב ובקרה.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 179 בת-ים עבור כלכלן.

לחברת מחשבים לתעשיה
דרושה:
כתבנית
שפת אם אנגלית
וידיעת עברית, לעבודה על מעבד תמלילים, ומסגנת כתיבה
טל: 03-763130 03-763116 לפנות לנאוה.

דרושה
מזכירה
לניהול משרד מהנדסים
דרושת ידיעת הדפסה טובה בעברית ואנגלית
נא להתקשר לשאול 03-255173 03-253983

לחברה שיקום והצלה דרושים
שני מדריכים
[illegible]
052-86111, 052-84369

לבית „גלי" ראשל"צ
דרושות
מוכרות
מאיזורי ראשל"צ, בת-ים, חולון
לעבודה במשמרת אחר הצהריים 14.30 – 20.00.
דרישות המשרה:
★ הופעה נאה ★ השכלה תיכונית
הסעה מובטחת
מועמדות מתאימות יפנו לטל. 03-9631061 ליהודה אלון.

לגן ואהל לזרדים
דרוש בירושלים
גנן
המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים ליהודה המגנגן ת.ד. 1312 ירושלים 91012.

דרושה בתל-אביב
שרטטת
★ לעבודה במשרה מלאה
★ בוגרת צבא
★ נסיון הכרחי
לפרטים 03-337290 מיום א'.

דרושה
בחורה
לקורה בהנהלת חשבונות לבשרה מלאה.
להתקשר ביום א'
03-625801 03-624589

[illegible]
דרושה
זמרת
בעלת הופעה נאה
052-543999

דרוש
טכנאי/הנדסאי מכונות
[illegible]
03-7512736 03-781470

קצין
[illegible]
04-210935

هكذا في الأصل

هكذا في الأصل

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

למוסד ציבורי בת"א
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3 (משרד העבודה)
3 שנים נסיון
בפרטים נא לפנות: 256723, 219889־03

דרוש **איש מכירות**
לעבודה מעניינת עם קניינים זרים
דרישות: ★ אנגלית חובה
★ עמידה בתנאי לחץ
★ ראש פתוח ויוצר
03־837146 מ־8.00 – 16.00

למושב אביגדור דרוש
עובד לעבודה ברפתות החברים
בעלי רשיון לטרקטור ונסיון בעבודה
יפנו למרכז המשק טלפון
055־81223 055־81920

למושב באר־טוביה דרוש
מכונאי למיכון חקלאי
בעל נסיון בקומביינים לירק
טלפון 055־81006

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
לטיפול בחשבונות ספקים
סוג 3 או ידע מקביל.
נסיון 5 שנים.
לפנות: טל. 627050־03, או לת.ד. 1267
ת"א – מיקוד 61012.

לחברה בינלאומית
בעלת סניפים בכל הארץ
דרוש לסניף באר־שבע
נציג מכירות
אם אתה נמרץ, בעל כושר למו"מ, יכולת להתמודד עם אתגרים ובעל רכב.
אנא פנה בכתב יד ופרט קורות חיים
אל: ת.ד. 502 ת"א
סודיות מובטחת

אלדטה מחשבים (1987) בע"מ
שיווק מחשבי PC וציוד פריפריאלי
דרוש/ה
איש/ת מכירות טלפוניות
למכירות ומסירת מידע טכני בטלפון, הדגמות ללקוחות והכנת עזרי מכירות.
הכישורים הנדרשים:
★ רקע טכני (רצוי במחשבי PC).
★ נסיון במכירות.
★ כושר ביטוי מעולה ויכולת ביצוע גבוהה.
★ מרץ ויוזמה.
תנאים טובים למתאימים/ה.
נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים והמלצות. ת.ד. 13195 רמת־החייל תל־אביב.

קבוצת מפעלי גלי
למפעל האופנה בראשל"צ
דרוש / ה
מנהל/ת חדר דיגום
הכישורים הנדרשים:
1. נסיון בתפקיד דומה בענף האופנה.
2. רקע בעיצוב / תדמנות והבנה בתפירה.
3. יכולת ניהול צוות עובדים.
4. נכונות לעבודה מלאת אתגרים.
5 ימי עבודה בשבוע
הסעות.
תנאים טובים למתאים/מה
לקביעת ראיון נא להתקשר לטל: 9631081־03, ל־שרית.

לעתון יומי גדול דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
למשרה מלאה
התנאים:
סוג ד'
נסיון כמנהל חשבונות 5 שנים לפחות
ידע בטיפול בלקוחות
התאמות
הכנת משכורות – מס במקור
הנהלת חשבונות כללית.
לפנות: טל' 286141 שלוחה 72.

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושה
פקידת מזכירות
בעלת ידע בהתכתבות.
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב יד עם פרוט קורות חיים לת.ד. 11333 ת"א מ. 61112, עבור מספר "20".

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על פי החוק.

לחברה עתירת ידע
באזור גוש דן
דרושים
פקיד/ת יבוא
★ לטפול שוטף במסמכי יבוא במערכת ממוחשבת.
★ בוגר/ת תיכון.
★ הדפסה טובה בעברית/אנגלית
★ ליום עבודה מלא 07.30 – 17.00
מבקר איכות מכני
★ בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונות – יתרון לטכנאי/הנדסאי מכונות.
★ עדיפות לבוגר קורס בקרת איכות.
נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 842 בני־ברק ולציין שם המשרה על גבי המעטפה.
המשרות מיועדות לגברים ולנשים כאחד.
– סודיות מובטחת –

לחברה גדולה
דרוש
מקדם מכירות
עד גיל 35
בעל נסיון בעבודה עם מחשב
נא לפנות בכתב בצרוף פרטים אישיים וקורות חיים לת.ד. 9155 ת"א 61091
עבור מקדם מכירות.

לחברת קוסמטיקה
מהמובילות בישראל
דרוש/ה
נציג/ת מכירות לאזור המרכז
בעל/ת נסיון בענף הקוסמטיקה ו/או טואלטיקה בעל/ת רכב פרטי.
לפנות בכתב לת.ד. 6230, ת"א 61061.

לחברה מובילה
בענף התמרוקים
וחומרי הניקוי
דרוש
סוכן מכירות
★ חרוץ ונמרץ
★ יחסי אנוש טובים
★ נסיון בענף – יתרון
נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 2442, תל־אביב ולציין עבור "סוכן מכירות".

לחברה מובילה בענף התמרוקים וחומרי ניקוי
דרוש
איש מכירות בכיר
דרישות התפקיד:
★ כושר אירגון מעולה
★ נסיון מוכח במכירות
★ חרוץ, בעל יוזמה ודינמי
★ יכולת משא ומתן בדרגים בכירים
★ עדיפות לנסיון מול קניינים ברשתות הגדולות.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2442, תל־אביב, עבור "איש מכירות בכיר".

לחברת יבוא גדולה בת"א
דרוש/ה:
פקיד/ה
למחלקת עמילות מכס
בעל/ת תעודת בגרות ורשיון נהיגה.
למשרה מלאה.
לפרטים 251176־03

איש אחזקה
היכן אתה בא לעבוד באוירה נעימה מרגשת ומאתגרת?
לקבלת פרטים בטלפון 371400 או 382580

לחברת יבוא ושיווק מוצרי חשמל
דרושה
פקידת יבוא והנה"ח
★ הבנה במסמכי יבוא
★ שליטה מוחלטת באנגלית ובעברית
★ הדפסה באנגלית ובעברית
★ ידע נרחב בהנה"ח
★ כלקס וקלדנות
לפרטים לפנות לאלי 727384 7513743

למועדון בגבעת השלושה, דרוש:
מציל לעבודה מיידית!
לפנות לרפי או גיורא טל. 9374933־03 9374914־03

אמפיסל – BROTHER
לרגל הרחבת מחלקת מדפסות למחשבים
דרושים:
1. **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
מנוסה עם ידע בתחום מחשבים ומדפסות.
2. **3 אנשי מכירות**
בעלי נסיון במכירות מדפסות למחשבים. רכב יסופק מהחברה.
3. **סוכן נוסע מנוסה**
במכירה לסוחרים רכב יסופק מהחברה.
לקביעת ראיון לאנשים העונים על הנתונים הנ"ל בלבד, טל: 9225921־03, לבתיה.

למשרדה הראשי של חברה תעשייתית
באזור תל־אביב, דרושה
מזכירה
הכישורים הדרושים:
★ נסיון מקצועי בתחום התפקיד
★ ידיעה טובה בעברית ואנגלית כולל הדפסה
★ מגורים באזור תל־אביב
★ ידיעת הדפסה במעבד תמלילים – יתרון
★ שעות העבודה: בימי חול 800־1600 ביום ו' 800־1300
מועמדות מתאימות תפנינה טלפונית 491642־03 (החל מיום ראשון 21.6.87) לשם קביעת מועד לראיון.
– סודיות מובטחת –

לחברת תמרוקים
דרושות
דיילות
בכל חלקי הארץ
נא לפנות לטלפון: 9233273־03 מיום א'.

ליפאורה בע"מ
רחובות
יצרני מיץ פז ושופס
דרושים
★ סגן מנהל ייצור
★ מנהלי מחלקות
★ מפעילי ציוד
לפנות לאמנון דייגי 467151־08 פרט ליום שישי.

לחב' קוסמטיקה
דרושות
דיילות מכירה
למבצע מיוחד ברשתות השווק בחודש יולי.
לאזורים: אשקלון, טבריה, גבעתיים, ת"א, דימונה, אשדוד, חיפה, ק. מוצקין, ב"ש.
המתאימות יקבלו הדרכה בטפוח החן ללא תשלום.
לפנות: החל מיום א' שעה 09:00 לחנה – 218474, 255763־03

אזורים בנין (1965) בע"מ
לביצוע פרוייקט יוקרתי מורכב
דרושים
★ **מהנדס בנין**
בעל רשיון
נסיון נדרש 7 שנים בביצוע
★ **מנהל עבודה מוסמך** – נסיון נדרש 10 שנים בביצוע
קורות חיים כולל המלצות יש לפנות בכתב יד בלבד
לת.ד. 50172 תל־אביב עבור שרה.

למוסד בנקאי, למחלקה המשפטית
דרושה
מזכירה/פקידה
בעלת נסיון, כולל הדפסה עברית־אנגלית (במעבד תמלילים).
נא לפנות בכתב־יד בצירוף קורות חיים אל ת.ד. 30222, תל־אביב 61301, עבור "מזכירה/פקידה".
– סודיות מובטחת –

למפעל בפ"ת דרושה
טלפנית תרקם מנוסה
שעות העבודה א'־ה' 13.00־19.00
לקביעת ראיון טל. 9223151־03
בין השעות 9.00־12.00 לעליזה.

לחברת בניה בחו"ל
לעבודה באיזור האיים הקריביים
בארץ דוברת אנגלית
דרושים
1. מהנדס עצמאי לניהול פרויקט
2. מנהל חשבונות ראשי
בעלי כישורים מתאימים ונסיון מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 3347 תל אביב ולציין עבור כח אדם.
סודיות מובטחת.

אורפק תעשיות (1983) בע"מ
מחסנאי/ת
למחסן רכיבים אלקטרוניים
נסיון קודם הכרחי.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 3095 הרצליה. (541112־052).

למפעל בראשל"צ
דרוש:
שליח
★ בוגר צעיר לאחר שרות צבאי מלא.
★ בעל רשיון נהיגה בטוסטוס.
טלפון: 942821־03 החל מיום א'.

לחברה גדולה דרושים
מקדמי/ות מכירות
לעבודה באזורים חיפה, ת"א, באר שבע, ירושלים.
דרישות התפקיד:
★ לאחר שרות צבאי עד גיל 28 ★ אמינות ★ יכולת ביטוי בע"פ ★ בעלת הופעה נאה ★ כושר התמדה ונכונות לעבודה בלתי שגרתית. העונים על הדרישות יוכשרו ע"י החברה לתפקיד למתקבלים תינתן:
★ משכורת חודשית גבוהה ★ תמריצי שכר מפתים ★ יום עבודה מקוצר ★ שבוע עבודה בן 5 ימים.
מסע השתלמות בחו"ל (בתום תקופת עבודה של כ־6 חודשים).
לקביעת ראיון צלצל מיום ראשון
תל אביב 812193־03 חיפה 660575־04 – 525636־04 • באר שבע 72039־057 • ירושלים 246044־02

שרון מהנדסים
הנדסת בנין ניהול ביצוע
דרושים בתחום הנדסה והניהול
★ **מהנדסים**
בעלי רקע בביצוע בניה עם 3 עד 5 שנות נסיון
★ **מהנדסים**
עד שנתיים נסיון
★ **הנדסאים**
עד 3 שנות נסיון
פניה בכתב יד, לת.ד. 8174 רמת־גן 52181

לחברה בנמל תעופה
בן־גוריון
דרושים
עובדי בטחון
(לעבודה בטחונית תפעולית)
★ בוגרי תיכון לאחר שרות צבאי מלא.
★ שליטה טובה באנגלית.
★ עד גיל 26
★ בריאות תקינה.
העבודה במשמרות ואינה מתאימה לסטודנטים.
המעוניינים יפנו טלפונית 9715351־03 למר הלל יואל – קב"ט מטענים.

למפעל מזון בצפון הארץ דרושים
1. **למעבדה**
★ עובדי מעבדה
לעבודה במשמרות
★ בוגרי בי"ס תיכון
2. **למחלקה הטכנית**
★ מכונאים ★ חשמלאים ★ טכנאי קירור ★ טכנאי אלקטרוניקה
רצוי 2 שנות נסיון בעבודה.
נא לפנות בכתב יד, עם קורות חיים לת.ד. 357 חצור הגלילית מיקוד 10300

לחברת כימיקלים בע"מ
דרושים **נציגי שיווק**
לכימיקלים לתעשיה
לאזור הצפון־המרכז והדרום
עדיפות: ★ ידע מקצועי בכימיה
★ נסיון במכירת כימיקלים.
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 3316 ת"א עבור יוסי למל

למפעל בפ"ת
דרושות
★ **מנהלת חשבונות**
מנוסה בעריכת משכורות, התפקיד כולל הקלדה על מחשב.
★ **מנהלת חשבונות**
מנוסה לרישום וניהול מלאי ממוחשב.
★ שעות העבודה: א'־ה' 08:00־16:00
ו' – 08:00־13:30
לקביעת ראיון טל: 9223151־03
בין השעות 10:00־16:00 לעליזה.

למפעל תעשייתי באזור המרכז
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
ל־5 ימי עבודה בשבוע.
דרישות המשרה:
★ סוג 3 לפחות בהנהלת חשבונות.
★ נסיון של 3 שנים לפחות בהנהלת חשבונות תעשייתית.
★ רצוי ידע בתמחיר.
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בפרוט קורות חיים ונסיון
לת.ד. 32365 תל־אביב מיקוד 61031.
נא לציין מספר תעודת זהות.

למשרד רואה־חשבון בתל־אביב
דרושה
כתבנית "לניר"
מנוסה
רצוי גם אנגלית
עבודה במשמרות, התחלה מיידית.
טלפון: 661231־03

דרוש דפס
למכונה פלקסוגרפית למדבקות.
הכרחי: נסיון קודם.
תנאים טובים.
סודיות מובטחת.
לפנות ת.ד. 726 רחובות, עבור "דפס".

לחברה מסחרית דרוש:
מנהל סניף בהרצליה
הכישורים הדרושים:
★ נסיון מנהלי ומסחרי.
★ כושר ניהול צוות עובדים קטן.
★ יכולת טיפול בלקוחות פרטיים ומוסדות.
★ תושב הרצליה.
על המעוניינים לפנות בצירוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א
– סודיות מובטחת –

לחברה מסחרית גדולה
בענף הרכב
דרושים:
בוחן רשוי לרכב
מוסמך ע"י משרד התחבורה
מוכר לאולם תצוגה
★ נסיון מוכח במכירות רצוי בענף הרכב.
★ הופעה נאה וכושר שיכנוע.
★ בעל רישיון נהיגה.
★ ידיעת השפה האנגלית ו/או צרפתית.
למועמדים המתאימים יינתנו תנאים טובים.
העבודה מיידית.
נא לפנות לטל. 7550233, 7550755

למשרד פרסום דרוש/ה
מעצב/ת גרפי/ת ביצועי/סטית
בעל/ת נסיון
טלפון 292551 מיום א'

דרוש משקיע שותף פעיל
בענף השיש.
נא לפנות לת.ד. 5872 הרצליה
עבור 100.

למושב ניצני עוז – דרוש
מנהל צרכניה
686854־053, 688177־05
עד שעה 18.00

למסעדת מזמור בדיזנגוף סנטר
דרושים
טבחים ועוזרי טבחים
עם נסיון
תנאים מצויינים
290402־03

לאתר בבניה
דרוש
מנהל עבודה
עם נסיון
והמלצות
לקבוע 9613031־03

למשרדי חברה תעשייתית
במרכז תל־אביב דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
במדור ספקים
★ נסיון של 3 שנים בתפקיד דומה
★ דייקנות ומסודרות ★ סוג 3
משרה מלאה – 5 ימי עבודה בשבוע
לפנות טל. 255453־03

לחברת אלקטרוניקה הנמצאת
באזור תל־אביב
דרושים
1. טכנאי ייצור
לתכנון תקות ותקינות תהליכי הייצור
נדרש טכנאי ייצור בעל נסיון של שלוש שנים בנושא תפ"י. יתרון לבעלי נסיון בעבודה עם מערכות לוגיסטיות מקובלות בענף האלקטרוניקה.
2. מזכירה למח' מכירות
לניהול משרד אנשי מכירות, העוסקים בייצוא מערכות תקשורת מתוחכמות.
נדרשת ידיעת השפה האנגלית על בוריה וכן נסיון בהפעלת משרד ממוחשב.
3. מחסנאי להכנת קיטים
להכנת קיטים אלקטרוניים עבור מחלקות הייצור.
נדרש נסיון קודם. יתרון לבעלי ידע בהפעלת מערכות ממוחשבות לניהול מלאי.
מועמדים יפנו בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 9065 תל־אביב, 61090 בציון שם המשרה
– סודיות מובטחת –

למשרד רואי־חשבון בת"א
דרושים:
1. מבקרים (אפשר ללא נסיון)
2. מדפיסה מנוסה
(אפשרות למשרה חלקית)
טל. 226787 להתקשר מיום א'

לחברת פרסום והוצאה לאור
דרושות/ים
3 נשות/אנשי מכירה
דרישות התפקיד:
– נסיון במכירות, עדיפות בתחום מדיה ופרסום
– בטחון עצמי, יכולת ביטוי וכושר שכנוע
– התמדה, סדר, משמעת עצמית
[illegible]
תנאים:
– תנאי שכר טובים למתאימים
– אפשרויות קידום לתפקידי ניהול פרוייקטים
להתקשר בימים ה', א', ב' בין השעות 9.00־16.00
בלבד טל' 03/552080

לחברת ביטוח בתל־אביב
דרושה
קלדנית פוליסות עם נסיון
נא לפנות החל מיום א'
לטל. 292421־03, שלוחה 225.

לחברה ותיקה ובעלת מוניטין דרוש:
סוכן מכירות
לאיזור חיפה והצפון
בעל רכב ותושב חיפה/הצפון
נכונות לעבודה מאומצת וקשה.
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 2045 בת־ים 59120 עבור מכירות תוך ציון קורות חיים ומס' טל.
– סודיות מובטחת –

היפרכל קניון איילון
דרושים/ות קופאים/ות
הכשרה תינתן במקום
תנאי שכר טובים
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל במקום.

לחברת שירות והבית
מערכות אוטומטיות
דרושים
★ **מהנדס מכונות**
עם נסיון 5 שנים
★ **הנדסאי/טכנאי**
בעל נסיון מוכח בהידראוליקה
052־451966, 052־454889

לחברת בניה בת"א
דרוש:
מנהל עבודה מעולה
★ בעל נסיון רב בכל עבודות הגמר ושרברבות.
לפנות בכתב בציון נסיון קודם ושכר מבוקש, לת.ד. 176, ת"א עבור "מנהל עבודה".

לחברת קוסמטיקה ברמת גן דרושה
מזכירה

לאולמי תהילות בפתיים
דרושים
טבחים מנוסים

למפעל גדול העוסק בייצוא
דרוש
מנהל מתפרה עצמאי

לחברת מוצרי אלקטרוניקה וחשמל בת"א
דרושים:
● מקדמי מכירות
● מנהל חשבונות סוג 3
● סוכני מכירה
● טכנאי וידאו
● מנהל מעבדה

למעליות טל
דרושים
★ מנהל מכירות
★ אנשי מכירות

לבית הספר בקיבוץ בית־השיטה
דרושה
מורה

לחברת מלונות דן בע"מ
דרוש/ה
שליח

לחברה בתל־אביב
דרושה
מזכירה
עברית, אנגלית

לדפוס אופסט
דרושים:
★ דפס אופסט
★ עוזר לדפס
★ צלם אופסט

סוכן

"מדיביט" בע"מ
דרושים
רופאים
1. רופא פנימי כללי משפחה
לעבודה במכון רפואי בשעות הבוקר – חצי משרה
2. רופאים צעירים בעלי רכב לעבודה בשעות הבוקר – הכנסה גבוהה!
3. רופאים בכל הארץ עם או בלי מכשיר
א.ק.ג. לעבודה בשעות הפנאי 03-268124

למפעל מזון גדול ברמת־השרון
דרושים:
נהגים/מחלקים
בעלי רשיון ג'
טלפונים: 03-491846
03-5400542-3-4 לעמי

דרוש
רופא שיניים
למרפאת שיניים באזור ראשון־לציון
03-9613482

קיבוץ גת מעתיין
מורה למוזיקה
בפרטים להתקשר:
בשעות היום לרחל טלפון 051-871165, בשעות אחה"צ למרטין טלפון 051-871312.

מוטורולה דרום ישראל בע"מ
למפעל מוטורולה בערד
לתושבי ערד, באר־שבע והסביבה:
דרוש
הנדסאי / טכנאי מכונות
לתחזוקת מכונות הייצור
כישורים נדרשים:
★ ידע במערכות פנאומטיות והידראוליות.
★ נסיון במכניקה עדינה.
★ נסיון קודם בתחזוקה רצוי במפעל אלקטרוניקה.
המעוניינים יפנו בכתב יד, תוך ציון קורות חיים ונסיון (ומספר טלפון להתקשרות) אל: מוטורולה – גיוס עובדים, רח' קרמניצקי 3 תל־אביב, מיקוד 67899 (ולציין על המעטפה: עבור „הנדסאי מכונות")
– סודיות מובטחת –

לחברה תעשייתית גדולה בס"ת
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1700 רמת־גן מיקוד 52117

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרושים יזמים חברתיים
לתפקיד
מנהלים
למתנ"סים
בכפר תבור
ובנבו העתיקה
דרישות התפקיד:
● השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות). תינתן עדיפות לבוגרי תוכנית שורש. נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב.
● עדיף נסיון במינהל ובחינוך המשלים ● נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות. ● מגורים במקום תנאי הכרחי.
יענו מועמדים מתאימים בלבד.

לקיבוץ עין־גב
דרושה
אחות מוסמכת
עדיפות לבעלת נסיון בעבודה קהילתית. מגורים במקום
נא לטלפן לנורית בטבריה 06-758034 בשעות הערב 06-758895

AGROTEAM CONSULTANTS
אגרוטים יועצים בע"מ
בפיתוח מוצרים מתוחכמים בענף הפלסטיקה
דרושים
1. מהנדס פיתוח לניהול פרויקט
★ יזום ופיתוח חדשים
★ הכנת תוכניות פיתוח
★ הפעלת מערכת תיב"ם
הכישורים: מהנדס מכונות בעל נסיון רב בפיתוח מנגנונים
2. מהנדס / הנדסאי מכונות
אפשרי מצטיין ללא נסיון
התפקיד כולל הפעלת מערכת תיב"ם
לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון אל ת.ד. 116 קרית טבעון 36101

לחב' תקשורת דרושים
נציגי מכירה
מיומנים
לכל רחבי הארץ.
כישורים:
נסיון מוכח במכירת ציוד תקשורת למוסדות ומפעלים ו/או ציוד למיכון משרדי.
● בעל רכב
★ תנאים הולמים למועמדים המתאימים.
נא לכתוב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 2681 ר"ג מיקוד 52126
העבודה מיועדת לנשים וגברים כאחד.
– סודיות מובטחת –

לקרט שווק בע"מ
דרושים:
1. אנשי מכירות וציוד משרדי.
2. אנשי מכירות למדפסות לייזר.
3. טכנאי אלקטרוניקה הנדסאי למחשבים ומדפסות.
4. פקידת שרות.
לפנות לקרט טל. 03-663721

אספא
לסניף ת"א דרושים:
1. פקידה כתבנית
★ נסיון בעבודה עם קהל
★ הדפסה שוטפת בעברית
★ יכולת ניסוח ועריכה
2. פקידה כללית
לעבודה בשעות 07.00-15.00
מועמדים יפנו לטובה בן־דוב, דרך פתח־תקוה 16 ת"א טל' 03-384444 בין השעות 09.00-13.00

למחלקת פרסום ותערוכות של חברה בת"א
דרושה גרפיקאית
לתפקיד רב־גוני ומעניין.
לתאום ראיון, טל' 03-5121760 אלי.

לחברת תעופה במרכז הארץ
דרוש/ה
מנתח/ת מערכות
אנו מציעים עבודה מענינת בכלים וטכנולוגיה מודרניים ואתגרים ביישום מערכות מקוונות גדולות. בעלי/ות השכלה אקדמאית ונסיון מוכח בניתוח מערכות לוגיסטיות או פיננסיות והבקיאים במחשבי י.ב.מ. גדולים ובמערכות מקוונות יפנו עם פרוט נסיונם לת.ד. 7095 ת"א מיקוד 61070. עבור מס' 2.
סודיות מובטחת.

יוניתורס ישראל בע"מ unitours ISRAEL LTD
דרושים
★ מפעיל/ת תיירות
Tour Operator
למחלקת קבוצות תיירות נכנסת.
נסיון קודם וידע באנגלית הכרחיים. ידע בגרמנית – יתרון.
★ פקידה/כתבנית
הדפסה וידיעה טובה באנגלית – הכרחיים.
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-246261

למושב צור משה
דרוש
גזבר־מזכיר
עם נסיון בענפים:
פרדס, פרחים, לול.
נא לפנות בכתב, עם פרוט קורות חיים לפי הכתובת: מזכירות מושב צור משה, מיקוד 42810 טל. 053-688295

למודיעין אזרחי
דרושים
מאבטחים,
לאזור גוש דן
עבודה במשמרות צהריים ולילה
לאחר שרות צבאי
לסטודנטים אפשרות לעבודה חלקית
תנאים טובים למתאימים
לפנות שד' שאול המלך 35 ת"א למקס

אמריקאר
דרושים לרכב כבד
מסגרים ★ חרטים
פחחים
צבעים
טלפון: 03-3634412

לקיבוץ גדול ומבוסס במרכז הארץ דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
או
רואה חשבון

לתיאטרון ציבורי דרושה
מזכירה רצינית ומנוסה

מילוז
דרוש
טכנולוג מזון

מנהל/ת חשבונות ראשי/ת

דרוש
מהנדס בניין

גננת מוסמכת

עבודה בארה"ב
ת.ד. 23015 י-ם 97725

לחברה העוסקת בשילוח בין לאומי דרושה
פקידת בכירה
למחלקת יצוא בעלת נסיון בענף למשרה מלאה – 6 ימים בשבוע.
נא להתקשר 03-280860, 03-280037

גרפיקאי/ת מעולה
בעל ניסיון
לחברת פרסום
טלפון: 338046, 330048 לדורית.

למוסד ציבורי ארצי
דרושה:
מזכירה
אנגלית, עברית
למשרה חלקית
(רצוי שפת אם אנגלית)
לפנות טלפון:
03-252372

למוסד ציבורי ארצי
דרוש
מדריך גיהות בתעשייה
גרמנית יתרון
יכולת התבטאות בכתב ובע"פ
תנאי עבודה כפופים לתנאים של עובדי המדינה
מעונינים העונים על הדרישות יפנו בכתב־יד תוך פירוט קורות חיים לת.ד. 1122 ת"א 61010.

מפעל גדול ומעניין במרכז הארץ
מבקש לצרף לצוות הנהולי הבכיר
מנהל/ת אחזקה
★ מהנדס מכונות בעל תואר ראשון או שני.
★ כושר לתכנן ולתפור בעיות הנדסיות בשטח, לשנות ולחדש מערך אחזקה גדול.
★ יכולת ונסיון לנהל צוות עובדים גדול ומגוון.
★ הכרחי נסיון של מספר שנים בתעשיה בתפקיד דומה.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 6335 תל־אביב, 61061 עבור "מנהל אחזקה".
רק מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל – ייענו.
סודיות מובטחת.

למוטורולה תקשורת ישראל בע"מ
דרושים
אנשי מכירות עצמאיים

דרושים/ות
מהנדסי ביצוע

לעתון יומי גדול דרושה
מזכירת מחלקת מודעות

לבית הספר החקלאי עיינות – נעמת
דרושים לשנה"ל תשמ"ח
מורים במקצועות:
★ תנ"ך, אנגלית
– בעלי נסיון בהכנה לבחינות בגרות.
★ מורה חנ"ג לבנות – משרה מלאה
★ מורה למועדונית
– בוגרת מגמה לאומנות
– בעלת נסיון בעבודה טפולית עם ילדים
לחצי משרה.
★ מדריך לריתוך ומסגרות חקלאית וכללית
★ מרכז ענף גן ירק
★ עובד משק חקלאי
★ מדריך להפעלת כלים חקלאיים בשדה
★ מדריך חברתי – מגורים במקום.
★ עובדת מטבח – למשמרת שניה 11.00-19.00
נא לפנות למזכירות בוה"ס טל'
08-474655, 08-474636, 08-475482
דואר עיינות מיקוד 70490.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מרכז קוסל לחינוך גופני, נפש ופנאי
א. דרושים מאמנים לקבוצות אס"א י-ם
ב. דרושים רכזים לקבוצות אס"א י-ם
ג. דרושים מורים ומדריכים לחוגי פעילות
ד. ספורטאים לקבוצות הייצוגיות של אס"א י-ם
מועמדים מתאימים בתחומים שצויינו לעיל, מתבקשים להתקשר טלפונית לתיאום פגישה ולקבלת פרטים נוספים טלפונים: 58-4462, 58-4287

למוסד קהילתי גדול בירושלים
העוסק בשירותי פנאי וספורט
דרושות מזכירות בעלות רמה
אם הינך מעוניינת בעבודה עם קהל גדול ומגוון, ולך נסיון הולם.
אם הינך שולטת ברזי ההדפסה בעברית, כולל נסיון בעבודה עם מעבד תמלילים.
אותך אנו מחפשים, ולך אנו מציעים אפשרות להצטרף לצוות מרכז שירותי הפנאי מן הגדולים בישראל, הגדל וצומח בהתמדה.
לשם ראיון אנא התקשרי בהקדם לטלפון:
667894.

דרוש
מנהל מכירות
לסקאנדיה סנטר
מרכז מכירות חדשני
על אם הדרך
משרת רבת ענין ואתגר לצעיר (עד 40) המאמין בעצמו, דינמי ונמרץ:
העבודה על בסיס הצלחה.
דרוש נסיון רב במכירות, ארגון צוות מוכרים, כושר ניהול וארגון. רצוי רקע בעיצוב פנים.
פניות אך ורק בכתב לת.ד. 128 אור יהודה.

לחברה בענף הקוסמטיקה וחומרי ניקוי דרוש
סוכן מכירות
לעבודה עם אתגר באוירה טובה.
תנאים טובים לאדם המתאים.
לפנות בכתב יד לת.ד. 4496 ת"א 61044 לפרט נסיון קודם ולציין מספר טלפון לקביעת ראיון.
– סודיות מובטחות –

למפעל המייצר ומשווק מוצרים למיני־מרקטים, חנויות לחומרי־ניקוי ורשתות שיווק דרוש/ה
סוכן/ת מכירות
לאיזור ירושלים.
מהסוכן נדרש לפתח את האיזור, לגלות חריצות, יוזמה ויכולת לניהול מו"מ עם החנויות.
מועמד מתאים בעל קשרים, נסיון והופעה ייצוגית ואמינה יקבל הדרכה.
המעוניינים לעבוד קשה ולהרוויח הרבה־יותר יפנו בכתב עם קורות־חיים לת.ד. 4940 ת"א.

למפעל מתכת בירושלים
דרוש
מהנדס חשמל
בעל נסיון בחישוב תכנון ויצור של מנועים חשמליים קטנים PHP MOTORS
המעוניינים יפנו בכתב־יד אל מנהל המפעל ת.ד. 807 ירושלים מיקוד 91007

לחברה הדרומית לשיווק בע"מ דרוש
סוכן מכירות
לסרטי דבק תעשייתיים
הכישורים הדרושים:
רקע טכני ונסיון במגע עם לקוחות.
הבנה בקריאת חומר טכני באנגלית.
מקום מגורים – כרמיאל וסביבתה
לפנות בכתב יד לת.ד. 21207 ת"א מיקוד 61211.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מרכז קוסל לחינוך גופני, נפש ופנאי
לשנת תשמ"ח דרושים
בעלי התפקידים הבאים
א. רכז ספורט
משרה מלאה לריכוז מדור הספורט התחרותי של המרכז, הכולל כ־25 קבוצות ייצוגיות בענפי ספורט מגוונים, וארגון מפעלי ספורט.
רקע נדרש: מורה מוסמך לחינוך־גופני, בעל נסיון אירגוני.
ב. רכז תרבות וחברה
משרה חלקית לריכוז אירועי וחוגי תרבות וחברה במגרש – מדור נופש ופנאי במרכז.
רקע נדרש: בעל נסיון מתאים.
ג. רכז מועדון כושר גופני
משרה חלקית לריכוז פעולות מועדוני הכושר בהר־הצופים ובגבעת־רם.
רקע נדרש: מורה מוסמך לחינוך־גופני, ונסיון בהפעלת מועדוני־כושר.
ד. רכז מועדון טניס
משרה חלקית לריכוז פעולות מועדוני הטניס בהר־הצופים (8 מגרשים) ובגבעת רם (5 מגרשים).
רקע נדרש: נסיון בהדרכה ואירגון בתחום הטניס.
מועמדים מתאימים לתחומים שצויינו לעיל מתבקשים להתקשר טלפונית לתיאום פגישה ולקבלת פרטים נוספים
טלפונים: 584281, 584287

לחברה גדולה בראשל"צ
דרושה
מזכירת הנהלה
ליום עבודה מלא.
הכישורים הנדרשים:
★ הדפסה עברית / אנגלית
★ נסיון קודם של שנתיים לפחות בעבודה דומה
★ גיל 30 עד 40
★ הופעה נאה.
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב יד לת.ד. 447, כפר־סבא.

هكذا منه الأصل

יש עבודה בחברת החשמל

להקמת תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:
★ **מסגרים**
★ **מסגרים/מכונאים**
★ **חשמלאים מוסמכים**

הכישורים הדרושים:
★ בעלי מקצוע מעולים עם נסיון ובריאות תקינה, בוגרי בי"ס מקצועי.

קיימות הסעה מאורגנת לאתר ההקמה.
המעוניינים יפנו אישית, עם תעודות השכלה, אל מחלקת כח־אדם, ביצוע דרום, רח' החשמל 18 קומה 12 תל־אביב.
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

חברת החשמל לישראל בע"מ

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
מפעל מזון באזור הצפון

אנו מחפשים
מנהל מפעל

כישורים נדרשים:
- תואר בהנדסת תעשייה וניהול.
- נסיון בניהול מפעל מזון בגודל בינוני ומעלה.
- גיל עד 45.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 22511 תל־אביב עבור משרה 602.

סודיות תשמר בקפידה.

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
מפעל מזון גדול במרכז הארץ

אנו מחפשים:

1. מנהל רכש
כישורים נדרשים:
- תאר ראשון בתעשייה וניהול/כלכלה.
- נסיון קודם בעבודה של שלוש שנים לפחות במפעל תעשייתי.
- גיל עד 45.

(משרה מס' 600)

2. מנהל שווק
כישורים נדרשים:
- תאר ראשון בכלכלה ובמינהל עסקים עדיף.
- בעל נסיון במערכת שווק ארצית בתעשיית המזון.
- גיל עד 45.

(משרה מס' 601)

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 22511 תל־אביב בציון מס' המשרה.

סודיות תשמר בקפידה.

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

---

pilat פילת
אגף מיון והשמה

לחברה ליצוא אמנות
הנמצאת בתנופת שיווק בינלאומית

דרוש/ה

מנהל/ת שיווק

התפקיד כולל אחריות על מערך השיווק בחו"ל, כולל הכתבה, פיתוח שווקים חדשים, קידום מכירות.
המועמד המתאים יהיה בעל נסיון בתחום השיווק והמכירות, כושר משא ומתן ברמה גבוהה, רקע באמנות, ושליטה מלאה בשפה האנגלית; עדיפות תינתן לדוברי שפות נוספות.
מקום העבודה - בירושלים.
נא לפנות בכתב־יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, דרך פ"ת 114, תל־אביב 67012.
נא לציין על המעטפה: מס' משרה 4010.
סודיות תשמר בקפידה

---

pilat פילת
אגף מיון והשמה

לחברה תעשייתית
דרוש/ה

מנהל/ת אגף לוגיסטיקה

התפקיד כולל אחריות על רכש, מחסנים, עיתוד מלאי, יבוא יצוא.
המועמד המתאים יהיה מהנדס תעשיה וניהול או כלכלן, בעל רקע בתעופה, נסיון מוכח בניהול בחברה תעשייתית, בקיא במערכות מחשב, ותהליכי יצוא יבוא, וידע טוב באנגלית. רצוי נסיון במערכות הבטחון/ח"א.
נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, דרך פתח־תקוה 114, תל־אביב 67012.
נא לציין על המעטפה: מס. משרה 4020.
סודיות תשמר בקפידה

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות. בעקבות ההצלחה הראשונית הנה מרחיבים את היקף הפעילות תוך שמירה על איכות כח האדם שהביאה להצלחה.

מנהל הנדסה במערך האחזקה
אחראי לנושאי התכנון ואפיון הדרישות של כל המערכות ההקפיות במפעל. נהול צוות הנדסי בתחומים הבאים: מיזוג אויר/צנרת, מערכות חשמל — זרם חזק, מתקני תהליך כימיים, קונסטרוקציות ומתקני מיכשור ובקרה.
★ 10 שנות נסיון בתחומי פקוח/תכנון או הנדסת פרויקטים.
★ נסיון נהולי בתחומים הנ"ל.
★ שליטה מלאה באנגלית.

טכנאי/הנדסאי מכונות
★ נסיון מקצועי קודם — יתרון.
★ גישה לאלקטרוניקה.

טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
★ רקע/נטייה למערכות מכניות.
★ נסיון מקצועי קודם — יתרון.

תכנית ההכשרה עשויה לדרוש השתלמות בארה"ב.
נכונות לעבודת משמרות.
יכולת הבנת חומר טכני בשפה האנגלית.

מזכירת מחלקה
★ נסיון בעבודות מזכירות ונהול משרד.
★ יכולת ארגון פעילות מחלקתית ענפה.
★ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
★ הדפסה שוטפת באנגלית ובעברית.
★ יכולת עבודה עצמאית.
★ נסיון בהפעלת IBM P.C.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:
אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031

"יצור מעגלים משולבים בישראל"
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

כי טוב שיש... וקצת יותר...
אנחנו מחפשים אותך
לחברת פרסום בת"א
טל. 03-281824 דבורה

לחברת אגיס בע"מ
דרושה
מזכירה
למשרה מלאה, 5 ימים בשבוע
בעלת ידע וכתבנות מעולה בעברית
וידע בסיסי באנגלית
לקביעת ראיון נא להתקשר לטל. 03-227131

לס. גלזמן בע"מ שיווק מזון קפוא-ביהוד
דרושים:
1. מזכירה למנהל החברה
רצוי ידע בתכתו"ס ובהפעלת מחשב.
2. מחסנאי
צעיר ודינמי — רשיון נהיגה ג'.
03-5365278 03-364908
מיום א' בין 8.00 – 16.00.

קלדניות מסוף

אנו זקוקים דחוף לקלדניות טובות לעבודה במשמרות בוקר או אחה"צ, לתקופה ממושכת.
תנאים מצויינים מובטחים! כולל כל התנאים הסוציאליים, כתוק.
פנו אלינו. א'-ה' 08:00-14:00.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
תל־אביב: אידלסון 13, טל: 03-298877
ירושלים: החבצלת 5, טל: 02-233436
חיפה: העצמאות 104, טל: 04-530051
באר־שבע: רמב"ם 31, טל: 057-79523
רחובות: הרצל 190, טל: 08-461717

קו-אופ
ירושלים
אגודה צרכנית שיתופית בע"מ
דרושים

★ פוקד ציוד
התפקיד כולל:
א. ארגון ובניה של מערכת אינוונטארית כוללת של האגודה.
ב. ארגון והפעלת שיטות עדכניות של התחזקה מונעת ותחזוקה שוטפת.
ג. התאמת מערכת תעוד הולמת.
הכישורים הדרושים:
א. השכלה תיכונית לפחות, רצוי בתחום טכנולוגי, תינתן העדפה לבעלי תואר טכנאי/הנדסאי.
ב. ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעת השפה האנגלית עם יכולת עיון והבנה של תאורים ומפרטים טכניים.
ג. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
ד. כושר ארגון, יוזמה, תושיה והתמדה.
ה. בעל רישיון נהיגה.
נסיון דרוש:
3 שנים לפחות בתחום האפסנאות הטכנית ו/או בניהול מחסן או אינוונטר מגוון. המועמד להיבחר יועסק במשרה מלאה. התנאים יקבעו על פי נתוני המועמד. נא לשלוח קורות חיים ופירוט נסיון מקצועי.

★ טכנאי קרור
דרישות התפקיד:
1. נסיון בעבודה מעשית של לא פחות מ־5 שנים במערכות קרור מרכזיות.
2. ידע במדחסים בני 20־3 כ"ס.
3. ידע במערכות קרור המופעלות בגז קרור פראון 502־22־12.
4. ידע בסיסי בקריאת שרטוטי חשמל ופיקוד.
5. ידע במערכות פיקוד של מתקני קרור.
6. ידע בריתוך אוטוגני (רצוי גם ריתוך חשמלי).
7. רשיון נהיגה לרכב עד 4 טון.

★ קופאיות
(למשרה חלקית ו/או מלאה)

★ ירקנים ★ קצבים ★ זבנים

לקבלת פרטים נא לפנות למשרדי האגודה: מחלקת כ"א, רח' הרוגה 19, גבעה צרפתית, ירושלים. טל: 02-818094 בימים ב'-ה' בשעות 9.00-12.00.

גלגלי זהב GOLDEN WHEELS

כל הארץ רואה את העבודה של אנשי המכירות שלנו

ד ר ו ש י ם
מקדמי מכירות עם:
■ הופעה ייצוגית
■ יכולת לעמוד בלחץ
■ כושר שכנוע ■ תושיה
■ הופעה נאה ■ בעלי רכב

3 חודשי לימוד והדרכה בשכר בסיום עבודה הסכמים שכר גבוה מאד.

נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים לפנהל מחלקת המכירות – גלגלי זהב.

מקסי מדיה MAXI MEDIA
גלגלי זהב – מקבוצת מקסי מדיה, בית הוד דפנה – שד' שאול המלך 39 תל־אביב 64928, טלפון 03-257111

רימד בע"מ
חברה צעירה עתירת ידע בתחום האלקטרוניקה הרפואית.
עם הרחבת הפעילות בארץ ובחו"ל דרושים:
א. הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
תאור התפקיד: הרכבת מתנד, בצוע אינטגרציה (הרכבה סופית) למערכת, בצוע בדיקות סופיות.
כשורים נדרשים:
• יכולת לבצע דברים ביסודיות ובדייקנות (כולל במכניקה)
• נסיון מוכח בפתוח ו/או תחזוקה של אלקטרוניקה דיגיטלית.
ב. הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
אחראי על מחלקת אינטגרציה ובדיקות סופיות.
כשורים נדרשים:
• יכולת ארגון, נהול, דחיפת נושאים וסגירתם עד תום.
• יסודי / בעל יוזמה.
• נסיון מוכח בפתוח ו/או תחזוקה של אלקטרוניקה דיגיטלית.
ג. מרכיב מכני
לבצוע עבודות מכניות ופעולות הרכבה. ליוצאי חיל אויר בעלי נסיון בהתקנות – יתרון.
ד. מהנדס אלקטרוניקה
לפתוח דופלר אולטרה־סאונד לרפואה. נדרש נסיון מוכח בפתוח מקלטי אולטרה־סאונד ו/או מקלטים דומים ברמה של רכיב.
יש לפנות בכתב יד על גייר הלק חוץ ציון שם, טלפון, כתובת, פרוט קורות חיים ונסיון מקצועי קודם ל"רימד" בע"מ, ת.ד. 4879 ת"א 61046.
—סודיות מלאה מובטחת—

חקד אינטרנשיונל
מפעל עתיר ידע בירושלים
דרושים
אנשי פיתוח לתחום הניווט

1. מהנדס פיתוח
נסיון וידע במיקרו־מחשבים
רצוי ידע ב־RF
השכלה דרושה — מהנדס אלקטרוניקה.

2. מהנדס תוכנה/תכנת
רצוי בוגר מדעי המחשב.
נסיון וידע במיקרו מחשבים ועבודה בזמן אמת.

3. הנדסאי
השכלה: הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה, נסיון בהרכבת אבי־טיפוס
רצוי ידע ב־RF.

נא להתקשר טלפונית.
02-822222

יציב
תעשיות פרמצבטיות בע"מ
דרושים/ות
למפעלם בירושלים

הנדסאי/ת טכנאי/ת תעשיה וניהול
• נסיון של 3 שנים בהנדסת ייצור
• נסיון בעבודת מחשב
• נסיון בתחשיבי פרמיות ומדידת עבודה
• ידיעת השפה האנגלית

העבודה במשרה מלאה
(7:00-16:30)
5 ימי עבודה בשבוע
הסעות מאורגנות הלוך וחזור
המועמדים מתבקשים לפנות טלפונית למר פרלמן 02-810790

למפעלם בנתניה
פלנטקס

טכנאי/ת מעבדה (לבורנט/ית)
• בוגר בי"ס מקצועי לבורנטים תעשייתיים
• ידיעה טובה של השפה האנגלית
• בעל נסיון קודם בעבודת מעבדה יתרון

המועמדים מתבקשים לפנות טלפונית למר כהן
053-339061

---

dsi
לחברת **DECISION SYSTEMS ISRAEL**
דרוש:
מהנדס מערכת/תכנה
• *נסיון של 10 שנים לפחות בפתוח תכנת זמן אמת.*
• *נסיון בפתוח מערכות מוטסות.*
• *נסיון מוכח בניהול פרוייקטים.*
• *ידע בהנדסת תכנה.*

גרפיקאי/ת
הבוס יומא

גרפיקאי/מעצב
בעל נסיון של שנתיים במשרד פרסום יזכה לתקופה הולמת.
פרסום "יומא" מיום א'
03-319597

סופר-סופרוייזר

דרוש לנו
איש/ת יחסי ציבור
עם 3 שנות נסיון לפחות
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 16966 ת"א עבור רונית בפירוט נסיון קודם.

פרסום אדוון ADVAN ADVERTISING

לחברה בינלאומית למחשבים אלקטרוניים בתל־אביב
דרושים:

מחסנאי טכני
הכישורים הדרושים:
• נסיון רחב במחסנאות טכנית וברכיבים אלקטרוניים.
• ידע בשיטות מיכון מלאי
• שליטה בשפה האנגלית.

פקידת יצוא/יבוא
הכישורים הדרושים:
• ידע במסמכי יבוא/יצוא
• שליטה בשפות עברית, אנגלית, כולל הדפסה בשתי השפות.
• ידע בסיפול במידע ממוחשב כולל הפעלת מסוף וטיפול בקלטפלס.

נא לפנות בכתב יד בציון לדות חיים לת.ד. 6335 תל־אביב, 61063, עבור "משרת מס. 2".

לחברה מסחרית ברמת גן דרושה
מזכירה למנכ"ל
שליטה מלאה באנגלית ועברית כולל הדפסה, תלקס, רקע.
5 ימי עבודה בשבוע, ט. 03-7512141

דרושים
עובדים
לסיירת תברואית עירונית
דרישות התפקיד:
גילאי 25-35
השכלה תיכונית
יוצאי צבא
המעונינים מתבקשים לפנות למחלקת התברואה, טל. 761122
בכל יום, מ-8 בבוקר – 10 לפנה"צ

איש אחזקה
לבי"ס שדה אלון תבור (ע"י כדורי)
נסיון בעבודות אחזקה, רשיון ב' רצוי, מגורים במקום. להתקשר טל. 06-767798 (אלי)
טל. 06-575063, 240 ורדה

---

digitronics
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
כישורים:
• יכולת לעבוד באופן עצמאי
• ידע מקיף בהנהלת שכר
• נסיון בתעשיה
• ידע באנגלית
היקף המשרה: מלאה
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות טלפונית 052-559615 או בכתב, דיגיטרוניקס, רח' גלגלי הפלדה 25 הרצליה ב' 46722.

צעירים/ות
בוגרי צבא, בואו לתקופת התנסות וקליטה
בקיבוץ אילות
3 ק"מ צפונית לאילת
אנו מציעים לתקופה מוגדרת בכלל עבודה בתעשיית המתכת, קליטה משתלבות בחברה ובתרבות במשך תקופה של שנה שבסופה תקבלו מענק כספי.
לפרטים והרשמה ביום ב' בת"א - באילת: ... 059-78187/8/9
מכתבים: ת.ד. קבוץ אילות 88865

דרושות למעון ילדים בקבוץ שומרת
לשנת הלימודים תשמ"ח
א. ממלאת מקום למנהלת
מ-1.7.87 עד נובמבר 1987
ב. מטפלות
תנאים משופרים
ג. טבחית מקצועית
לפרטים 052-921401, 052-39336, 052-38214

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ

לחברת א.ו.ת.
עבור
חברת מוטורולה
תקשורת ישראל בע"מ
דרושים

★ **מחווטות ומלחימות**
מנוסות

★ **עובדות לא מקצועיות**

נדרשת: ראיה טובה, נכונות לעבודה ב־2 משמרות לסרוגין, 10 שנות לימוד לפחות.
למתאימות — תנאים טובים מאד.
המעונינות תפנינה לחברת א.ו.ת. רחוב בלפור 19, תל־אביב טלפון: 280078, 03-293052

רשת עמל

בית ספר התיכון מקצועי עירוני "עמל" א'
המכללה לטכנאים והנדסאים
שכון ויצמן רמלה – 72229
טלפון: 08-225205
לשנת הלימודים תשמ"ח דרושים
עובדים מורים במקצועות:
התכתבות ומזכירות
מורה לאנגלית
מורה לפיסיקה – משרה חלקית.

בית הספר התיכון המקיף השש־שנתי
בשיתוף רשת "עמל"
רחוב ירושלים 8 צפת – 13206
טלפון: 069-30144
מרכז מגמת אלקטרוניקה
(מהנדס או הנדסאי אלקטרוניקה)
מורה לספרות ולשון
מורה לפיסיקה
מורה לאנגלית
מורה לגרפיקה – משרה חלקית
מורה לציור ורישום – משרה חלקית

בית ספר עירוני מקיף ר"ט "עמל"
לידיד דייויס תל־אביב
בני אפרים 226 ת"א
טלפונים: 476160 – 479752
1. חשמלאי אחזקה.
כישורים:
חשמלאי מוסמך, רצוי בעל נסיון באחזקת מבנים גדולים.
היקף המשרה 60%.
2. אחראי על אמצעי המחשה.
רצוי מפ"ט בעל נסיון בעבודה דומה.
היקף המשרה 50%.
נא לפנות לביה"ס או להתקשר בשעות העבודה לטלפונים: 476160, 479752

בית ספר עירוני מקיף "עמל"
ע"ש מ. שייבר
בית שמש, רח' חמשלט
טלפונים 02-911371, 02-911635

- מורה לאנגלית
- מורה לביולוגיה
- מורה למתמטיקה
- מורה למחשבים
- מורה לספרות
- מורה יועצת
- מורה לגאוגרפיה
- מורה לתנ"ך

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס, בע"פ וכבתב.

בית ספר תיכון מקצועי ועירוני
המכללה לטכנאים והנדסאים ע"ש "יגאל אלון"
שכון ויצמן רמלה מיקוד 72229
טל: 08-225205/233996

הנה"ח	אנגלית
ספרות	מזכירות
לשון	כתבנות
	פיסיקה

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים,
בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים
בתי־ספר לחניכים ובתי־ספר תעשייתיים
נתיבים טכנולוגיים בתחישבות
ומרכזי הכשרה למבוגרים.

ארגון אינטראקשן אשקלון ישראל
טלפון 051-22107
מחפש/ת עניין ואתגר בעבודה?!
ליחידה לתיכנון קהילתי דרוש/ה
עובד קהילתי
או
איש חינוך
כישורים נדרשים:
1) יכולת פיתוח מודלים קהילתיים באמצעות אומנויות
2) הפעלת קבוצות וביצוע הכשרות
3) כתיבת תוכניות
העובד, אשר יתקבל לעבודה, יוכשר בשימוש באמצעים אורקוליים, דפוס, תיאטרון ובטכניקות אומנותיות במסגרת הקהילה.
אנא שלח בכתב יד פרטים אישיים בצרוף פרוט נסיון קודם לעבודה לכתובת אינטראקשן המשביר 4 אשקלון עבור יחידת תיכנון
ראיונות יתקיימו בתאריכים 30/6/87 וב־1/7/87 בשעות 8.00-12.00

משאבי אנוש
עם והדרכת מנהלים בע"מ
עם הרחבת התשמה והייעוץ האירגוני
דרוש/ה
ראש תחום
לתפקיד מגוון ודינמי המשלב עיסוק בחשמת כח־אדם בכיר וייעוץ אירגוני.
כישורים:
- השכלה אקדמאית בתחום מדעי ההתנהגות.
- נסיון בתחום משאבי אנוש/מיון/ייעוץ אירגוני, של 5 שנים לפחות.
- יכולת בין־אישית ברמה גבוהה.
- גיל – 30 ומעלה.
- היכרות של מגוון מערכות אירגוניות/תעשייתיות.

נא לפנות טלפונית החל מיום א' בין השעות 10.00-15.00, טלפון 03-738740

מזכירה
ליום עבודה מלא – באיזור רמת־גן
- שליטה בשפות עברית ואנגלית – הכרחית. שפה נוספת – יתרון
- הבנה בסיסית בהנהלת חשבונות, ניסיון בעבודה עם מחשב

נא לפנות בכתב־יד בציון תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 16194 תל־אביב עבור "מזכירה"

לחברת ביטוח
דרושה:
פקיד/ה הנהלת חשבונות
עם נסיון בביטוח
לפרטים: 03-246652.

למוסד ממלכתי בירושלים
דרושות:
ארכיבאיות
- בוגרות תיכון
- לאחר שירות מלא בצה"ל
- תושבות ירושלים והסביבה

מועמדות מתאימות תפנינה לת.ד. 77 י־ם מיקוד 91000
ויציינו קורות חיים ופרטים מלאים (כולל מספר ת.ז. וטלפון)
– פונות מתאימות ייענו –

המועצה המקומית כוכב־יאיר
מח' חנוך תרבות ורווחה
לשנת הלמודים תשמ"ח
דרושים/ות
1. לביה"ס הקהילתי
מורים ומדריכים
למסגרות החנוך הבלתי פורמאלי ולחוגים במסגרת תרבות שעות הפנאי
במקצועות:
דרמה ותיאטרון, מוסיקה ונגינה, מחול, רקודי עם, מקצועות הספורט השונים, אמנות הפלסטית, מלאכת־יד, למודי יהדות ומחשבת ישראל, מחשבים, העשרה מדעית, טבע וידיעת הארץ, כלכלת בית ובישול, שפות, שחמט, ברידג'.
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף נסיון והשכלה מוכח בתחום עבור חנוך בלתי פורמאלי.
2. למערכת הגיל הרך
(מעונות וגני ילדים)
מטפלות אחראי/ת כיתה עוזרות גננות מדריכים/ות חנוכיים/ות גן ולמועדון, מבשלת, עוזרת מבשלת, עובדות נקיון.
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף נסיון והשכלה מוכח בתחום לפי כתובת המועצה המקומית כוכב יאיר עבור מערכת הגיל הרך. לפי הכתובת: ביה"ס הקהילתי כוכב יאיר מקוד 44864

דגם מערכות
חברה לתעשיה עתירת ידע באיזור צהלה
מנהל יצור בכיר
לחטיבת האלקטרוניקה
- מהנדס תעשיה וניהול
- נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול יצור בתחום HI-TECH ובמחשבים
- ידיעת שפות עברית ואנגלית הכרחית, ספרדית יתרון
- לבעלי רקע באלקטרוניקה יתרון.
מזכירה בכירה
- נסיון של 5 שנים לפחות - שליטה מושלמת בעברית ובאנגלית (דיבור, כתיבה, קריאה והדפסה).
5 ימי עבודה בשבוע 8.00-17.30

נא לפנות בכתב עם קורות חיים וציון המשרה, ת.ד. 13005 ת"א, 61130

למשרד אדריכלים
דרוש/ה
אדריכל/ית מנוסה
לעבודה סוציאלית
03-237407

למשרד אדריכלים דרושים/ות
- טכנאים/הנדסאים אדריכלות מנוסה
- שרטטת
טלפון 03-5203404

למפעל לשיווק ברחובות
דרוש
עובד רציני
לאחר צבא + רשיון נהיגה. תנאים טובים.
03-478422

בי"ס תיכון כפרי
בחלת־יהודה 75910
דרושים:
1. מדריכים חברתיים
בעלי השכלה מתאימה ונסיון בחינוך הבלתי פורמלי.
2. נהג מסגר
3. עובד אחזקה
4. מרכז לגדולי שדה
עם ידע במכון.
כל המעוניינים יפנו בכתב לפי הכתובת הנ"ל.

לחברת אלישרא
מערכות אלקטרוניות בע"מ
דרושים/ות
מחווטים/ות
לעבודות מיקרואלקטרוניקה
- בעל/ת נסיון של לפחות 3 שנים בעבודות עם בוגר.
- ידע בקריאת שרטוטים – הכרחי.
- העבודה במשרה מלאה 7.30-17.00
- 5 ימי עבודה בשבוע
- ארוחה בחדר האוכל
- הסעות
- סודיות מובטחת
לפרטים, נא לפנות לטלפון 03-7545455

המרכז הישראלי לניהול
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
(מוסמכת)
- תתפקיד כולל ביצוע כל עבודות הנה"ח ממוחשבות והכנת שכר עבודה
- רצוי נסיון של 5 שנים, רקע ונסיון בהכנת חוזר חשבונות
לפנות, לפרטים לת.ד. 33033 ת"א, 61330
03-257202

לרז"אל חב' לשאיבת בטון
דרושים:
מפעילי משאבות בטון
- רשיון נהיגה מעל 15 טון
- מגורים באזור המרכז
- נסיון קודם רצוי – אך לא הכרחי.
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-9230078/8

ועד מקומי רמת־אפעל
דרוש
גנן מקצועי
עם נסיון רב
טלפון 03-344150 לאילן

המועצה המקומית אור־יהודה
במחלקת הרווחה
דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת
לעבודה עם משפחות מצוקה
אזורי במשרה של 70%
לפרטים נא לפנות לאיתן ארם טלפונים בעבודה: 03-357390, 03-354111
בבית: 03-772892

לחברת קבלנית דרוש:
טכנאי/הנדסאי בנין
לעבודות ביצוע
לפנות בכתב לת.ד. 3250 ת"א

מעגלי
רשת מוסדות חינוך
לבית הילדים "אהבת שרה" בני־ברק
למפעל באזור כפר־סבא
דרושים:
1. מנהל ייצור
2. עובד אחזקה
כישורים:
- ידע מעשי במערכות הידראוליות
- נסיון בתעשיה של שלוש שנים לפחות.
תנאים טובים למועמדים מתאימים
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 6335 תל־אביב, 61063
– סודיות מובטחת –

מפעלי תובלה בע"מ
מפעלי אשדוד
דרושים
נהגי סמיטריילר
בעלי נסיון
על המועמדים להתגורר באיזור אשדוד
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 057-39941 או 057-74961

חברה ישראלית לאשפרה בע"מ
דרוש
מכונאי אחזקה
נא לפנות אישית או טלפונית למנהל כח־אדם 08-439021-5
סודיות מובטחת

לחברה גדולה בתחום האופנה
דרוש/ה
מנהל/ת מוצר
בתחומים:
הכנת תיקי מוצר,
טיפול בעץ מוצר,
הכנת ובדיקת מפרטים לדגם
כישורים:
טכנאי/ת־הנדסאי/ת (רצוי בוגר/ת שנקר)
רקע בטקסטיל
ידע בהפעלת מחשב – יתרון
להתקשר לטל': 03-333410

קופת חולים מכבי
דרושים
★ **עובדי מעבדה רפואית**
עדיפות תינתן לבעלי נסיון.
לפנות לד"ר רמון בטלפונים: 03-282365, 03-288144, 03-288142, 03-299845.
★ **טכנאי רנטגן**
לעבודה במכון רנטגן בחולון–רמת־גן
למשרה מלאה
לפנות טלפונית 880822 אל אסתר צ'חח או לטלפון 7524141 ברמת גן לישראל פרידמן
★ **פיזיותרפיסט/ית**
למשרה מלאה + פיצול או משרה חלקית
נא לפנות בטלפון: 5463371 למשה גוטוירץ
★ **פקידי/ת קבלת קהל**
מקום העבודה: רמת גן
למשרה מלאה מפוצלת
השכלה תיכונית לפחות
נא לפנות טלפונית לחנה לוי טלפון: 7524141
★ **שתי פקידות**
לעבודה ברמת אביב
בחצי משרה
לפנות לאהובה ברנר רח' בלפור 10 חדר 310 בין השעות 8.00-13.00
★ **כתבנית**
ידע ונסיון במעבד תמלילים
למשרה מלאה
מקום העבודה תל־אביב
לפנות טלפונית 292911 למרים גרוס
★ **מרכזנית**
לעבודה ביפו
בשעות אחה"צ
לפנות לאהובה ברנר רח' בלפור 10 חדר 310 בין השעות 8.00-13.00

לחברה העוסקת ביבוא ושיווק
תרופות ומוצרי קוסמטיקה
דרושים
1. מפעילת מחשב P.C.
2. מחסנאי –
עדיפות למחסנאי רפואי
3. נהג חלוקה
הכישורים הדרושים:
אחרי שירות צבאי, גיל 23–30 ידיעת שפה לועזית הכרחית.
לפנות טלפונית 03-258878 03-255786 חוץ מיום ו'

קיבוץ ראשים מחפש
מורה
לכיתות יסוד
לפרטים בשעות הבוקר טלפון 06-583111

לאולמי היכל שלמה
דרושים
1. מזכירה
בעלת נסיון במכירת אירועים
2. מלצרים/יות
בעלי/ות הופעה נאה וברמנים מקצועיים.
3. עוזר טבח
עם נסיון.
נא להתקשר 03-333192 למרק

לחברת תעשייתית ומסחרית
דרושה
למשרדה בתל־אביב
מזכירה
- נדרשת יכולת נוסח מעולה באנגלית, כולל הדפסה עיברית – אנגלית.
- יכולת אירגון ועצמאות בעבודה.
- ניסיון בטלקס יתרון.
נא לכתוב לת.ד. 30653 ת"א 61308 בציון פרטים מלאים ונסיון קודם.

Budget
rent a car
דרושים
מכונאים
- רשיון נהיגה
- מגורים באיזור תל אביב
- נסיון מוכח ברכב בנזין
לפנות אישית למנהל הטכני של "באדג'ט" רח' מיטב 6 ת"א (ליד הסינרמה) – עבור מכונאים

לחברה גדולה ורצינית באזור ת"א
דרושים
מהנדסי חשמל ואלקטרוניקה
בתחום פיקוד ובקרה, מחשבים, למטרה מסחרית בשעת אוטומציה תעשייתית.
- נסיון של 3–5 שנים לפחות
- שליטה בשפה האנגלית או צרפתית – הכרחי
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 03-234465

עבור מוסד צבורי גדול בנמל התעופה בן־גוריון
דרושים
בחורים
לעבודה בחצי משרה
עם אפשרות לשלושה רבעי משרה
הכישורים הנדרשים:
- עד גיל 30 - לאחר שרות צבאי בגה"ל
- פיקודי - בריאות טובה - ידיעת השפה האנגלית - מגורים בגוש־דן.
למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים ועדת קבלה בנמל התעופה בן־גוריון, בנין הטרמינל, קומה ג' חדר 329
ביום שני 22.6.87 בשעה 13.00
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שחרור מצה"ל.
העבודה מיועדת בעיקר לסטודנטים

אסקה בע"מ
לסניפנו בבאר־שבע דרוש:
איש מכירות
- הנדסאי/טכנאי חשמל
- נסיון במכירות
- תושב באר־שבע או הסביבה הקרובה.
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות טלפונית 057/37870 לאנדרי.

ללקוחותינו: רשת חנויות כל־בו בישראל, אירופה וארה"ב, המעסיקה קרוב ל־1000 עובדים דרוש
מנכ"ל בישראל
שכר 60.000 דולר שנתי
מנהל חנות כל־בו
(מנכ"ל אירופה) – (לונדון)
שכר 70.000 דולר שנתי.
על המועמדים להיות בעלי רקע מסחרי ופיננסי עם ניסיון ויכולת ניהולית טובה, שליטה באנגלית חובה, + שפות זרות נוספות – יתרון.
המסוגלים להתמודד בתפקיד נא לפנות: 03-242012 03-247727 או לת.ד. 16310/20 ת"א
לפנות לשרה סודיות מלאה תישמר.

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ
הכנסה גבוהה יותר עם א.ו.ת.
★ **הנדסאי/טכנאי "יצור"**
נסיון בתע"ש במפעל אלקטרוניקה
★ **מחסנאי**
נסיון באלקטרוניקה
★ **מבקר איכות**
נסיון בבדיקות רוויאליות
רחוב בלפור 19 תל־אביב
טלפון: 03-203051/3, 280078

בית־ס התיכון לחינוך סביבתי
במדרשת שדה בוקר
דרושים לשנה"ל תשמ"ח
מורים ואנשי חינוך
1. מורים למקצועות:
- פיזיקה
- מתמטיקה
- אזרחות והיסטוריה
- לשון, תנ"ך, הבעה וספרות עברית
- ערבית
2. לפנימיית ביה"ס:
- מדריך חברתי
- אם בית
בעלי ותק ונסיון בחינוך ובהדרכת נוער.
- המתאימים יפנו בכתב לביה"ס תיכון שדה בוקר

לעבודה בטחונית בארץ ובחו"ל
דרושים
יוצאי יחידות קרביות
הנתונים הדרושים:
- גילאי 21-28
- שרות צבאי ביחידה שדה כלוחמים (ובוגרי קורס פיקודי) עדיפות לקצינים.
- ידיעת השפה האנגלית ו/או שפה אירופית אחרת.
- כושר גופני טוב ובריאות תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

אנו מציעים:
- עבודה רבת אתגר בארץ ובחו"ל.
- תנאי שכר טובים והטבות מיוחדות למתאימים.
- חוזה העסקה למספר שנים (אפשרי חוזה לשנה אחת).

העבודה מתאימה גם לסטודנטים המתכוונים ללמוד בארץ או בחו"ל בשנת הלימודים הבאה

המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 39350 ת"א מיקוד 61392 עבור שחר בצרוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון.
– פונים מתאימים ייענו –

מנגנולי ירדני
ש.ע. ירדני (מוצרי מתכת) בע"מ
רחוב שלמה המלך 11 בני־ברק 51562
טלפון (03) 776061
למפעלנו הגדול בארץ לייצור מנעולים ופרזול לבנין דרושים עובדים
למפעל בבני־ברק ובעתיד בברקן (ליד אריאל) בעלי רמה ורצון להתקדם ולגדול עמנו בתחומים הבאים:
★ **מנהל מחלקת עבוד שבבי**
בעל נסיון רב בכוון אוטומטים, ניהול צוות עובדים וידע בציוד C.N.C
★ **כוונים לאוטומטים**
בעלי נסיון בכוון אוטומטים ומכונות עבוד שבבי.
★ **עובדי מחסן**
בעלי חוש לסדר, אחריות ונסיון
★ **פקיד מכירות**
עבודה עם לקוחות והפעלת מסוף.
★ **פקיד/ה יצוא**
ל"מ משרה ידע ב־2 שפות נוספות לעברית (רצוי אנגלית) יכולת הדפסה וניהול התכתבות.
★ **עובדי ייצור**
בעלי רקע טכני ורצון ללמוד ולהתקדם.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות למר גדעון ברוידה, טל. 03-776061
סודיות מובטחת

לחברה ידועה, המספקת מצרכים לחנויות כל־בו ומכולת
דרוש
סוכן־מחלק
בעל רכב מסחרי, לאיזור ר־יוח
(ערבויות נדרשות)
לפנות ת.ד. 16194 ת"א עבור "סוכן"

למפעל "אורטל" – יצרנית לחץ
קיבוץ נווה־אור
דרוש
כונה תבניות
מנוסה
לעבודה מלאה
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות המפעל בשעות העבודה 7.00-17.00 טלפונים 06-584267 06-582400

לקיבוץ גבר־עם
דרושה **גננת**
מוסמכת לשנה"ל תשמ"ח
להתקשר בשעות הבוקר לטלפון 051-36044

חוק ההזמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

חוק ההזמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

הכזה מן الأصل

[illegible] الأصل

חברת מלונות דן בע"מ THE DANS

למלון דן אכדיה
דרושים/ות

סגן/ית אבקר - חשב
מפקח/ת קומה
כתבנית עברית/אנגלית
חצי משרה
מתאימים/ות יפנו למח' כ"א בטל' 052-556677

קיבוץ לוחמי הגיטאות
מחפש

אחות

לעבודה במרפאה,
מגורים במקום

לפרטים לטלפונים: בבקר
04-858711
אחה"צ 04-858782
לגילה משלר

קבוץ דן מחפש

1. **מורה לכתות יסוד,**
להתקשר ללאה מלפון ביום 06-953827,
בערב 06-953963
2. **מורה לחנוך מיוחד**
להתקשר ביום לרבקה 06-953842 בערב
06-953961

למכון היצוא הישראלי
דרושים

מומחה שיווק (בינ"ל) בתחום התוכנה

הכישורים המתאימים:
1. השכלה אקדמאית בתחומי המחשב
2. רקע בשיווק
3. דובר אנגלית, שפות נוספות יתרון
4. נכונות לנסיעות לחו"ל

מומחה שיווק (בינ"ל) למוצרים טכנולוגיים

הכישורים המתאימים:
1. תואר ראשון בהנדסה
2. תואר שני במינהל עסקים
3. דובר אנגלית שפות נוספות יתרון
4. נסיון בשיווק
5. נכונות לנסיעות לחו"ל
6. העבודה בצפון הארץ

נא לפנות עם פרוט קורות חיים ומקצועיים למנהל שרות מומחי שיווק חו"ל מכון היצוא הישראלי רח' המרד 29
ת"א, 68125
נא לא להתקשר טלפונית

ורד הגליל
תעשיית שוקולד וממתקים בע"מ

דרושה מזכירה בכירה
לאגף השיווק בתל-אביב

הכישורים הדרושים:
■ ידיעת עברית ואנגלית, כולל הדפסה.
■ ידיעת השפה הגרמנית - יתרון.

■ נכונות לעבודה בצוות.
■ על המועמדת להיות לאחר שרות צבאי/שרות לאומי

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1093
צפת 13100 לידי מנהל חבר העובדים
או טלפונית 06-499516 לדורית.

בוא לגדול
במפעלי שוקולד ורד-הגליל

קבוצת

השמירה
בע"מ

סניף כפר-סבא
דרוש

מפקח אזורי

הכישורים הדרושים:
★ נסיון בניהול צוות עובדים גדול.
★ כושר ארגון. ★ בעל רשיון נהיגה.
★ בעל טלפון בביתו.

העבודה רבת אתגר ועניין, בלתי שגרתית, מצריכה מהעוסק בה מסירות, נאמנות ושעות עבודה מרובות.

המועמדים - תושבי כפר-סבא, רעננה, הרצליה והסביבה -
יפנו לקביעת ראיון לטל. 052-26008
או לטל. 052-440076 - לעוזי

— סודיות מובטחת —

לחברה מסחרית גדולה
דרושים:

מזכירה
★ ידע בהנהלת חשבונות ★ הדפסה עברית
★ נסיון של שנתיים לפחות ★ למשרה מלאה, 6 ימים בשבוע

מחסנאי טכני
★ מפ"ט לשעבר ★ לעבודה עצמאית במחסן חומרים ואביזרים
★ למשרה מלאה, 6 ימים בשבוע

פנסיונר
לניהול קופה רושמת ● העבודה במשמרות

להתקשר: 613801, 03-611521

לקיבוץ כפר המכבי
דרושה

גננת

לשנת הלימודים תשמ"ח
אפשרות לקליטה
רצוי בוגרת "אורנים", בעלת נסיון עבודה בקיבוץ
נא לפנות: בעבודה - נורית גל - טל' 04-441150/1
בערב - רותי הנורית - טל' 04-441494

לחברה בינלאומית
דרושה להנהלה בתל-אביב

מזכירה מעולה

הגדרת התפקיד:
* אחריות לתפעול שוטף של המשרד.
* תאום וארגון אדמיניסטרטיבי.
* קיום קשר עם גורמים בתוך החברה ומחוץ לה.
* ניהול תכתובת באנגלית ובעברית.

הכישורים הנדרשים:
* שליטה מלאה באנגלית ובעברית.
* הדפסה מעולה בשתי השפות – חיונית.
* יחסי אנוש טובים.
* נסיון בניהול משרד ועבודות מזכירות.

המועמדת המתאימה תפנה בכתב־יד בצירוף קורות חיים וניסיון בעבודה אל: ת.ד. 551 ת"א
סודיות מובטחת

מנהלים בע"מ
איוש ומיון מנהלים ועובדים בכירים
כאריה 12 ת"א 65241 טל 660728 03 ת.ד 4665 ת"א 61046

לחברה בתחום מוצרי הצריכה

דרוש

מנהל מכירות

תחומי התפקיד: קיום קשרים מסחריים עם לקוחות ורשתות שיווק, הפעלת סוכנים, יזום מבצעי קידום מכירות, תפעול מערך הפצה.

דרישות התפקיד:
* *גיל: 35-40.*
* *השכלה אקדמאית רלבנטית (שיווק/כלכלה/מינהל עסקים).*
* *נסיון קודם בתפקידי ניהול בתחום המכירות והשיווק.*
* *נסיון קודם בהפעלת סוכנים, קשר עם רשתות שיווק והכרות של תחום מוצרי הצריכה – יתרון משמעותי.*

כפיפות התפקיד – למנכ"ל החברה.

מקום העבודה – אזור תל־אביב.

המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים", ת.ד. 4665, תל־אביב 61046.

סודיות מובטחת

MENAHALIM LTD.
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

[illegible]
1981 תשמ"א
[illegible]

דרושים

מסדרים

נא לפנות
03-651051
לאייל

לחברה ארצית לשרותי כ"א
דרוש/דרושה

מקשר/ת - נציג תעסוקה

לאזור ת"א/חיפה (2 משרות)

* כושר ניהול מו"מ, יחסי אנוש מעולים
* הבנה טובה בחוקי עבודה וביטוח לאומי.

המשרה מתאימה למחפשי עבודה בעלת אתגר ולא שגרתית

נא לפנות לת.ד. 44971 חיפה 31448

רק מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון אשר יתקיים בתל-אביב ובחיפה

סודיות מובטחת

אבנועל
רשת ההנעלה הגדולה בישראל

מ ת ר ח ב ת
לצורך השתלבות ברשת המכירה
דרושים

בעלי חנויות

במקומות הבאים:
קרית שמונה, חדרה, כרמיאל,
עכו, יבנה, ערד,
קרית מלאכי, אשקלון וירושלים.

נא לפנות לטל' 03-7519199 למירי

למפעל באזור תל־אביב
ד ר ו ש ה

פקידה כתבנית
אנגלית/עברית

עם ניסיון קודם אחרי שרות צבאי
6 ימים בשבוע
שעות העבודה 8.00-16.00

למפעל "ארטיק" בנס־ציונה דרושים:

1) **מנהל ייצור**
עם כושר לניהול צוות עובדים.
2) **חשמלאי**
3) **טכנאי קירור + נסיון**
במערכת קירור אמוניאק
לפרטים נא לפנות למתניה טל' 08-475686 בין השעות 8.30-15.00

U-MAN®

עבור אחת מלקוחותינו,
חברה גדולה ומצליחה ליבוא ושיווק של ציוד הנדסי ותעשייתי, דרוש

מנהל מכירות

– רצוי מהנדס מכונות בעל נסיון מוצלח במכירות ויכולת ביצוע מעולה, לתפקיד עצמאי ואחראי הכולל ניהול מו"מ עם מפעלי תעשייה, חברות קבלניות ורשויות שונות, וכן הפעלת צוות עובדים.
נסיון בחברה תעשייתית – יתרון.

אתגר רב ותנאים טובים מובטחים למתאים.
לפנות לדניאלה – 03/297741, מישרה 825.
סודיות תשמר בקפידה.

U-MAN®

עבור חברה יהודית מצליחה ומבוססת בתחום ההנעלה לאור ומאגרי מידע, דרוש/ה

איש/אשת מכירות

בעל/ת נסיון מוצלח של שנתיים לפחות במכירות – רצוי בתחום. התפקיד כולל ניהול מו"מ ברמה גבוהה עם בעלי עסקים/חברות. המועמדים והשירותים של החברה –
בעלי עניין רב וביקוש גדול בשוק!
הופעה נאה, מגורים בגושדן והגב – הכרחיים.
העבודה רבת עניין ואתגר, עם אפשרויות לקידום ולשכר גבוה במיוחד.
לפנות לדניאלה – טל. 03/297741, מישרה 911.
סודיות תשמר בקפידה.

תרבות דיור
רשת מדריכים לצרכנות

דרושים:

נציגי מכירות

בוגרי תיכון מעל גיל 25 ★ בעלי רכב לעבודה בכל הארץ

משכורת + עמלות + הוצאות + בונוסים

להתקשר לליאור 635134, 03-656629.

HYATT REGENCY JERUSALEM

מלוננו המפואר
העומד להיפתח בקרוב
מחפש מועמדים מתאימים
לתפקידים הבאים:

★ סגן מנהל מחלקת ביטחון
★ קציני ביטחון
★ ראשי קבוצות
במחלקת משק בית

נא לפנות למחלקת כ"א ברח' להיי 32,
הר הצופים ירושלים 97665

גבוד טבריה

למפעלנו בנתניה דרושים/דרושות

1. **פקיד/ת משלוחי ייצוא**
בעל/ת נסיון בהכנת מסמכי ייצוא ושליטה באנגלית.
2. **מהנ"ח עצמאי/ת**
סוג 3, בעל נסיון של שנה לפחות.
3. **מחסנאי**
לאחר שרות צבאי בתפקיד זה.
4. **פקידה - קלדנית**
כל המשרות מלאות. 5 ימי עבודה בשבוע, 17.00 – 08.00

נא לפנות בפרוט קורות חיים לת.ד. 84 נתניה, 42100 למח' כח אדם (רצוי לציין מס. טלפון להתקשרות).

אלביט
מחשבים בע"מ

הצטרף אלינו לעבודה יוצרת בחברה טובה, מהמובילות בישראל בפתוח וייצור מערכות מחשבים לשוק הבטחוני והאזרחי.

דרוש לנו:

עורך מעגלים מודפסים

★ נסיון בעריכה ממוחשבת לעמידה בתקני MIL
★ רקע רחב באלקטרוניקה - טכנאי/הנדסאי לפחות
★ הכרת תהליכי ייצור של מעגלים מודפסים
★ מגורים באזור חיפה

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי מפורט לגיוס עובדים ת.ד. 5390 חיפה 31053.
מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים.

אלביט בתנופה יוצרת

רשת סוכנויות ביטוח מובילה מחפשת

8 חדר בן-גוריון

להקמת דור חדש
של אנשי ביטוח מצליחים!

תקבל–
עצמאות כלכלית, תמיכה כספית עד להצלחתך, הדרכה מיוחדת אשר תבטיח את הצלחתך והכנסה גבוהה מאד אשר תהיה תלויה אך ורק בך!
אם תתן–
עבודה אינטנסיבית (3 שנים של ייבוש ביצות), רצון של ברזל והתמדה ללא פשרות!

הזדמנות נדירה ל־8 אנשים בלבד!
אם אתה מתאים – התקשר ללהב: 03/630236.

לחב' ארצית ותיקה ומתפתחת לשווק ציוד תעשייתי

דרושים:

1. **איש מכירות דינמי**
★ הנדסאי מכונות/ידע במשאבות
★ נסיון במכירות ★ ידיעת אנגלית
★ תושב אזור המרכז
2. **מנהל חשבונות**
★ סוג ד'
★ נסיון שנתיים לפחות בהנה"ח ממוחשבת.
נכונות לעבודה מאומצת מעבר לשעות המקובלות.
לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים לת.ד. 53112, ת"א.
– סודיות מובטחת –

דרוש
כרסם תרט
בעל ידע בייצור
מבלטי פח
5 שנות נסיון
לפנות מיום א'
03-9366618
03-9366181

לחברה
לשיווק
ריהוט
משרדי
דרושה

בחורה נמרצת

לאחר שירות צבאי

עם ידע בשרטוט ובאנגלית.
ליום עבודה מלא.

לפנות לאורנית
טל. 03-659419

למוסך מורשה לרכב כבד
דרושים

מכונאי דיזל

נא להתקשר
03-9612410
9610986

UJA

דרושה

מזכירה
עברית-אנגלית

במשרה מלאה
עבור משרד הנציגות של אה"ב בירושלים:
טלפון: 02-[illegible]

עיריית באר שבע מכרז מס' 13/12/87
דרושים

תואר המשרה: ממלא מקום מנהל בי"ס מקיף ד'.
עם מטלת ניהול הגורני לבנות

הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמית בתואר ב.א. או ב.ס., רצויה השכלה בתואר מ.א. או מ.ס.
2. רשיון מורה/ת הקבוע האקדמי הול שנתי להכשרה מקצועית, או בוגר/ת במגמת מינהל החינוך בחלק מההשכלה האקדמית.
3. בעל/ת רשיון הוראה קבוע ומספר שנות נסיון בהוראה בבי"ס על יסודי בארץ שבהן במילוי תפקיד המעמד/ת בהוראה ובחינוך.
4. נסיון במינהל החינוך או במינהל הכללי, ניהול מגמות, ריכוז במגמה או שכבה, ריכוז מקצוע, ריכוז חינוך חברתי.
5. ידיעת עקרונות מינהל החינוך, חוקי החינוך והתקנות הדרושות.
6. כושר הבעה בכתב ובעל-פה, וכושר לקיים מגע עם מוסדות וגורמים ציבוריים.
7. כושר לנהל צוות ולקיים יחסי עבודה תקינים.
המועמדים לתפקידים התורניים לפנות תוך 15 יום מהפרסום.
מועמדים בעלי הכשרה הנ"ל יגישו מועמדותם בכתב בצירוף קורות חיים אל עיריית באר שבע מחלקת המכרזים עד יום ד' ב"ס בסיון תשמ"ז 26/6/87.

RS שרותי כח אדם
השרות המוסמך
1987

מח' טכנית

★ מכונאי/חשמלאי רכב
– עבודה קבועה באיזור ת"א.
★ חשמלאים מוסמכים/עוזרים
– עבודה קבועה באיזור ת"א
★ מלחימות/מחווטות
– ברמות שונות.
– במשמרות ראשונה, שניה ושלישית.
– בפיית, חולון, נוה־עתידים.
★ מסגרים/ רתכים
(לכל סוגי הריתוך)
– עבודה קבועה.
– בכל איזור המרכז.
★ חרטים/כרסמים
– קונבי ו־C.N.C.
– שפע הצעות בכל איזור המרכז.
– בעלי נסיון מוכח.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אל אני או ציפי מצויידים בפנקס מילואים, ישבי ותעודות השכלה.
ניתן לפנות בימים א'-ה', בין השעות 08.30 עד 16.00 וביום ו' עד 12.00.
העובדים בחברתנו נהנים משכר גבוה ותנאים סוציאליים מלאים.
או.אר.אס. ככר אהרים 134, תל־אביב.
טל. 03-202460.

ליחידת הנדסה של
מוסד רפואי ארצי
דרוש/ה

מועמד/ת לסגן מנהל
מחלקת אלקטרוניקה

דרישות התפקיד:
1. השכלה אקדמית בהנדסת אלקטרוניקה, רצוי התמחות בהנדסה רפואית.
2. ידע במתקני חשמל וכן ידע בתקני בטיחות חשמל.
3. הכרת נושא מיקרופרוססורים ומיקרו מחשבים ליישומים שונים.
4. נסיון של מספר שנים באחזקת מערכות ציוד רפואי אלקטרוני.
5. נסיון וידע בהרכש ציוד רפואי.

לפנות בכתב־יד בציון תולדות חיים ומספר טלפון לת.ד. 16260 ת"א
לא יאוחר מ־26.6.87

למפעל תעשייתי בגוש דן
דרושים

1. **מכונאי אחזקה**
בוגרי בי"ס מקצועי.
2. **חשמלאי מעשי/מוסמך**
תעודת חשמלאי מעשי/מוסמך – חובה.
נסיון קודם בתעשיה.
העבודה ב־3 משמרות,
לאחר שרות צבאי.
מגורים באזור גוש דן.
המתאימים יפנו למשרד כ"א טל: 03-5552356

לחברה המספקת ציוד
ומוצרי צריכה מחפשת

ראש צוות ומנהל עבודה

לתיפקוד אחראי בתחום של ניהול משימות ואנשים, בעבודה עם אתגר ומתח.
בעל השכלה תיכונית.
שכר בסיסי מעות + תימרוץ
עבור איכות ניהול
לפנות בכתב יד לת.ד. 2018 גבעתיים, 53111

לחברה אחזקה בחיפה
דרושים

מכונאי אחזקה
מסגרים
רתכים
שרברבים
טכנאי/עוזרי מיזוג אויר
יוצאי צבא

נא לפנות טלפונית 04-673747.

למפעל תעשייתי גדול
במפרץ חיפה דרושים:

1. **מכונאי דיזל**
נסיון של 3 שנים לפחות בתיקון מלגזות.
2. **מכונאי אחזקה**
עם נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה במשאבות ומדחסים.

בדבר פרטים ובצירוף קורות חיים
נא לפנות ל־ת.ד. 767, חיפה.

לחברה ביות יבנה
דרושים

פקיד/ת משלוחי יצוא

להכנת מסמכי יצוא, אשראים דוקומנטריים, קשר עם עמילי מכס ועוד.
דרוש נסיון בתחומים אלו ובעבודה עם מחשב.
שליטה טובה באנגלית (שפה נוספת יתרון).
העבודה במשרה מלאה, 5 ימים בשבוע.

נא לפנות טלפונית לבקה 08-437911

רב-בריח מקום גדול לעבוד בו

חשבים
ניהול ויעוץ לשכר בע"מ
דרושים

פקידי ביצוע
עם נסיון

מקדמי מכירות

טל' 336140 יגאל אלון 76 ת"א

ליבין חברה לתעשיית שימורים בע"מ
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות סוג ג', ד'

למחלקת החשבונות במפעל בפתח־תקוה
* בעלת נסיון של 3 שנים בהנהלת חשבונות תעשייתית ממוחשבת

ידיעת השפה האנגלית רצויה

נא לפנות בכתב־יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לשם: החברה ת.ד. 109, פתח־תקוה 49100

גן קפה יחודי מסוגו בארץ
עומד להיפתח
בבית ציוני אמריקה

★ **דרושות בחורות**
נאות בגיל 18 עד 23 לתפקיד אירוח ומלצרות
★ **דרושים בחורים**
לפני צבא
★ **דרוש שף**
למטבח חלבי קר

יום א' 03-259318

אלאוף
תעשיות אלקטרואפטיקה בע"מ

מהנדס לאנליזות חוזק מבנים (משרה 6024/1)
נסיון נדרש:
– נסיון באנליזות סטטיות ודינמיות בשיטות אלמנטים סופיים
– נסיון שמוש בתוכנת NASTRAN
נסיון רצוי:
– עבודה בסביבת VAX/VMS – הכרת תוכנת PATRAN
– נסיון באנליזת מעבר חום של מהנדסים - נסיון ביעוץ והדרכה של מהנדסים

מהנדס תוכנה בכיר (משרה 6024/2)
לתכנון ויעוץ בנושאי תקינה, אמצעים ושיטות, עם דגש על זמן אמת (מיקרו מחשבים)
כישורים דרושים:
נסיון של 4 שנים לפחות בתוכנה והנדסת תוכנה, תואר אקדמי במדעי המחשב, הכרת שפות PASCAL, PLM, ADA.

מועמדים מתאימים המעונינים להשתלב בחברה מתבקשים לפנות, בכתב, בצירוף קורות חיים ל: אל אגף מחלקת משאבי אנוש ת.ד. 1165 רחובות, מיקוד 76110 (בציון מספר המשרה).

סודיות מובטחת

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ת"א
בן־יהודה 12
א'־ה', 08.00-14.00
טל: 03-298877, 284128

דרושים

* **מבקר איכות מכני**
נסיון בעבודה עם כלי מדידה
כולל X.Y.Z, ידע באנגלית טכנית.
* **אלקטרונאים/חממנ"קים**
1. לעבודה על מעגלים מודפסים
2. להלחמות וחווטים מודלי R.F
3. עבור קיטלוג פריטים אלקטרוניים, ידע באנגלית – חכרחי, רקע במכניקה.
* **מחסנאים טכניים**
עבור מחסן של פריטים אלקטרוניים ומחסן של פריטים מכניים.
* **מכונאי רכב**
1. עבור פיקוח על מוסכים, נסיון של כ־10 שנים.
2. עבור עבודה במוסך, בעל הסמכות במנועי דיזל ובנזין – נסיון של 4, 3 שנים.
* **חשמלאי מוסמך**
כולל ידע במערכות פיקוד חשמליות לעבודה באיזור לוד.
* **מבלטן פח**
בעל 10 שנות נסיון – לעבודה באזור פ"ת.
* **טכנאי מכונות**
לעבודה בציפוי אלומניום, באזור ת"א.
* **מכונאי רכב כבד**
נסיון בתקוני משאיות.
* **חשמלאי רכב כבד**
נסיון במזוג אויר.
* **טכנאי אלקטרוניקה**
עבור בדיקות מעבדה אקוסטיות, ידע בהפעלת מערכת ברול־אנקר.
* **מהנדס אלקטרוניקה**
נסיון בתכנון מעגלים דיגיטליים
יתרון: הכרת מערכות דויו.

למתאימים תנאים סוציאליים כחוק.
פנו למנפאואר בהקדם – זה משתלם.

מנפאואר MANPOWER
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

בית הספר החקלאי מקוה ישראל
לשנת הלימודים תשמ"ח דרוש/ה

מנהל/ת בי"ס לטכנאים
("מכון וניק")

למפעל באזור כפר־סבא
דרושים:

1. מנהל ייצור
כישורים:
• מהנדס/הנדסאי ייצור
• 3-5 שנים נסיון בתעשיה.

2. עובד אחזקה
כישורים:
• ידע מעמיק במערכות הידראוליות
• נסיון בתעשיה של שלוש שנים לפחות.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב עם צרוף קורות חיים לת.ד. 6335 תל־אביב, 61061 עבור משרה "מס. 100".
— סודיות מובטחת —

להברת בטוח גדולה
דרושים

שמאי בית
בענפי רכב
ואלמנטרי
בסניפי חיפה וירושלים.

סודיות מובטחת.

בית הספר החקלאי מקוה ישראל
דרוש/ה במשרה חלקית

מנהל/ת חשבונות

.03-842050 ,03-855160

למרכז אקו"ם
דרוש

מינהלן

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 24001 תל־אביב

לטרנסכלל בע"מ
דרושה

מפעילת מסוף

להפקת רשימונים בתנאים טובים
לפנות לאשרי: 03-375211

לחברת בורסת היהלומים
דרושה

מזכירה

דרושים

רופאים

למשרה מלאה
לתפקיד ניהולי יצוגי

פרטים 03-259489

למפעל מזון גדול בפתח־תקוה
דרושים

1. מנהל משמרת
• טכנאי/הנדסאי ייצור או מכונות.
• נסיון של 2-3 שנים.

2. סגן מנהל מחסן
• קצין התחזוקה/אפסנאות במילואים.
• נסיון 5-10 שנים בהפעלת מחסן ממוחשב.
• כושר ניהול צוות עובדים.

3. מכונאי אחזקה
• בוגר בי"ס מקצועי.
• ידע בנושאים הידראוליקה, פנאומטיקה.
• לאחר שרות צבאי.

4. מקדם מכירות
• נסיון 3-5 שנים בענף המזון.
• נכונות לעבודה בשעות מוקדמות של הבוקר.

עדיפות ראשונה לתושבי פתח־תקוה והסביבה.
המעוניינים מתבקשים לצרף קורות חיים על דף חלק
לת.ד. 3399 פתח־תקוה.

מועצה אזורית מעלה־יוסף
מרכז אזורי גרנות ד.נ. גליל מערבי טל' 04-807571-4

מכרז
לניהול בי"ס תיכון אזורי גליל מערבי
המועצה האזורית "מעלה יוסף"
מבקשת הצעות
מועמדים לניהול ביה"ס

תאור תפקידי המנהל
1. ייזום, תכנון, ביצוע ופיקוח על כל הפעולות החינוכיות והמנהליות של המוסד.
2. אחריות לכח האדם וניהולו.
3. אחריות למבנה המוסד, לציוד המקצועי והמשק ולתקינות תחזוקתם.
4. אחריות לביצוע תקציב בהתאם לחוקים ולנהלים.

דרישות המשרה
1. השכלה גבוהה ומושלמת ברמה .B.A או .B.S.C רצוי M.A או M.S.C.
2. רשיון הוראה קבוע לכל כתות בי"ס על־יסודי.
3. נסיון של 5 שנים לפחות בהוראה ובניהול בי"ס על־יסודי, רצוי בי"ס מקיף שש שנתי.
4. כושר הדרכה פדגוגית.
5. כושר ניהול צוות עובדים וקיום יחסי עובדים תקינים.
6. רצוי נסיון בפעולות של חינוך משלים.
7. ידיעת עקרונות המנהל החינוכי וידיעה של חוקי החינוך ותקנותיו.
8. כושר מנהלי רב ונסיון משרד ומשק של מוסד חינוכי.
9. כושר לקיום מגעים בכתב ובעל פה עם גורמים ממשלתיים מוניצפליים ומוסדיים אחרים.

בקשות למכרז בצרוף תאור תולדות חיים, תעודות המעידות על כישורי המיועד והמלצות יש להגיש במעטפה סגורה ב־2 עותקים למועצה האזורית "מעלה־יוסף" במזכירות המועצה במרכז אזורי גרנות – ולציין על גבי המעטפה מכרז לניהול בי"ס מקיף.
המועד האחרון להגשת הצעות הנו 30.6.87 ג' בתמוז תשמ"ז
יעקב יעקב
יו"ר המועצה

תדיראן
חטיבת הקשר

עבודות ייצור בתחום האלקטרוניקה:

מלחימות ומרכיבות

* עדיפות לבעלות נסיון,
* הכשרה – לחסרות נסיון,
* מקום העבודה – חולון,
* תנאים סוציאליים,
* תנאי עבודה וסביבה טובים, כולל ארוחות,
* הסעות מאורגנות ע"י המפעל.

נא לפנות לתדיראן/חטיבת הקשר, רח' השלוסים 26, חולון.
טלפון: 03-5574433 לפנות לזהבה, 03-5574304 לפנות
המשרות מיועדות לגברים ונשים

יותר טוב מנפאואר
לסניף תל־אביב
המחלקה המשרדית
בן־יהודה 12, א'־ה' 08:00-16:00
טל: 03-298877

מעבדות תמלילים
מנוסות
בתוכנת W.M, א"ב

עבודות במקומות מגוונים ומעניינים
לתקופות קצרות או ארוכות.
אפשרות למשרת מלאות וחלקיות.
שכר גבוה ותנאים טובים למתאימות!

מנפאואר MANPOWER
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

להברת תעשייתית/מסחרית
בבת־ים
דרוש

מנהל חשבונות ראשי

• בעל נסיון וידע בכל תחומי הנהלת חשבונות
• כושר ניהולי
נא לפנות בכתב עם קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 5019 תל־אביב
סודיות מובטחת

לחברת עוגב בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת
חשבונות
סוג ג'

לעבוד בחבר – להרגיש בבית

חבר
מיסודה של חבר המתגייסים – 1960

תל־אביב, בן יהודה 100 טל. 03-221214, 03-241780
ירושלים, טל. 02-234265, חיפה, טל. 04-663966

מרום גולן – מנוף בוטל
מציעים לכם אתגר
מועמדות לחברות בקבוץ בגולן
דרושים במיוחד

מהנדסים והנדסאים
בתחומי ייצור, חשמל, ומכונות
(עבד שבבי)

מנהלי חשבונות

מוכנים לקבל גם פניות אחרות.

למפעל מתכת בהרצליה
דרושים

חרטים כרסמים
לתיכנות והפעלת
C.N.C. מכונות

תנאים טובים
למתאימים 5 ימי עבודה בשבוע
לקביעת ראיון טלפון
052-556150 לבקש את מנחם.

לחברה העוסקת בתכנון פיתוח והקמה של מערכות תקשורת ומחשבים ובפרוייקטים טכנולוגיים מתקדמים
דרושים

מנתח מערכות מידע (משרה מס' 38)

תאור התפקיד:
– ניתוח, איפיון והקמת מערכות מידע.
– הכוון והנחיית צוותי עבודה (מתכנתים, תכנתים).

דרישות המשרה:
– נסיון של 4 שנים לפחות בניתוח, אפיון ותכנון מערכות מידע (איחסון ואיחזור) בארגונים, תעשיה, לוגיסטיקה.
– נסיון בתכנות ובעבודה עם בסיסי נתונים (על מחשבי מיני ומיקרו)
– רצוי נסיון במחשבי VAX ו־IBN.
– השכלה אקדמאית, בתחום מדעי המחשב, תעשיה ונהול או מנהל עסקים/מע' מידע.

חוקר בצועים (משרה מס' 39)

תאור התפקיד:
– חקר בצועים של מערכות פיזיקליות ומע' נשק צבאיות.
– נתוח והשוואת בצועי מערכות.

דרישות המשרה:
– אקדמאי, בתחום מתמטיקה או/ו פיזיקה או/ו מדעי המחשב.
– נסיון של 3 שנים לפחות בהגדרת ויישום מודלים מתמטיים.
– רצוי נסיון בחקר בצועים צבאי.
– עדיפות לבעלי רקע צבאי בתחום חקי ב.

הצעות נא לתפנות לת.ד. 25104 תל־אביב 62150 עבור ר.ת. (נא לציין מס' טלפון לצורך קביעת ראיון).

בנק למסחר בע"מ רח' לילנבלום 42 ת"א
מרחיב היקף פעילותו
דרושים לנו:

1. חשב/ת – רואה חשבון
בעל/ת נסיון במערכת הבנקאית.

2. עובד/ת בכיר/ה למחלקת נ"ע
– בעל/ת נסיון.

3. אחראי/ת מחלקת עו"ש וחח"ד

4. פקיד/ה אחראי/ת
בעל נסיון באשראים.

5. פקיד/ה מקצועי/ת
– למחלקת מט"ח וא.ד.

6. פקידה כללית
– בעלת נסיון בהפעלת מחשב.

– הצעות נא לפנות בכתב לת.ד. 1992 ת"א תוך ציון המשרה המבוקשת (נס על המעטפה).

דרושים

רופאי עור

המעוניינים מתבקשים לפנות:

למחלקת
כח־אדם רפואי
במרכז קופ"ח
רח' ארלוזורוב 101
תל־אביב.
טלפונים:
433319, 433320,
433490

לבית־חרושת סריגמיש
מפעל לטריקו
דרושות

עובדות מקצועיות
ובלתי מקצועיות

אסטרונאוטיקה

דרושים:
מהנדס
אלקטרוניקה

הנדסאי ייצור

עירית תל־אביב־יפו
דרושים

1. סגן מנהל מחלקת המאור
2. מנהל משתלה במח' גנים ונוף
3. מנהל מח' תכנון ותחזוקה
4. אחראית מזכירות כ"א

DB Dun & Bradstreet International
דרושים

1. מנהל תפעול

2. נציג מכירות מידע
• גיל: 25-35

3. מוכר טלפוני (טלמרקטינג)
• גיל: 25-35

4. מזכירת מנכ"ל
• 5 ימי עבודה בשבוע.

נא לפנות בכתב לת.ד. 20001 תל־אביב 61200

שניר סוכנות לביטוח בע"מ

סניפים: תל־אביב, חדרה, חיפה

דרושים:

מועמדים

1. לקורס ערב בביטוח חיים
שייפתח בחיפה ב־30.6.87
יתקבלו מועמדים:
– בעלי השכלה תיכונית ומעלה
– מעל גיל 24
– בעלי רכב

2. מפקח/סופרווייזר
לסניף חדרה (נתניה)
מסלול קידום – אפשרות לניהול

לקביעת ראיון נא לפנות לאורים
למטלפונים: ת"א: 03-223830, 03-225201
חיפה: 04-668743 – מיכל

מנורה חברה לביטוח בע"מ

צי אמקור

לאמקור בע"מ דרושים:

מהנדס בכיר

עצמאי ומנוסה בניהול פרוייקטים בתכנון ועיצוב מוצרי אויר ביתיים

טכנאי ייצור

בעל נסיון של מספר שנים בתעשיה לעבודה בנושא שכר עידוד והנדסת ייצור

מבקר איכות

בעל נסיון בבקרת תהליכי ייצור בהרכבה של מוצגים ומקררים

נא לפנות בכתב ת.ד. 2850 ת"א מיקוד 61027 או טלפונית 03-627575

שופר־סל

לסניפי רמת השרון
דרושים/ות

קופאים/ות

– הכשרה תינתן במקום
– תנאי שכר טובים

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהלי הסניפים:
– רח' אוסישקין 5, טל' 03-402424
– רח' סוקולוב 48, טל' 03-476128
אוטובוסים: 24, 26, 48, 525.

לחברת בנייה ציבורית בת"א
ד ר ו ש / ה

מנהל/ת חשבונות ראשי/ת

כישורים דרושים:
• השכלה ונסיון מתאימים לתפקיד מנהלה ראשי
• כושר ניהול צוות עובדים
• נסיון קודם במערכת ממוחשבת
• עדיפות תנתן לנסיון קודם בחברות בנייה

לפנות בצירוף קורות חיים
לת"ד 39808 תל־אביב 61397
עבור "מנה"ח ראשי"

דרושים/ות
אמן

חברה לבנין ופיתוח

דרושים לכנר

מהנדסי ביצוע

בעלי נסיון מוכח בניהול פרוייקטים
(משרה מס. 1765)
מועמדים ישלחו קורות חיים ונסיון, בכתובה: בלבד, לת.ד. 11024 ת"א 61110, ויציינו מספר משרה.

מנהלי עבודה

לאיזור המרכז
בעלי נסיון בניהול עבודה כללי ובעבודות גמר. (משרה מס. 1790).
מועמדים יפנו בטלפון 03-240374, ויציינו מספר משרה.
– סודיות מובטחת –

דרוש: מהנדס ביצוע

לריכוז וניהול ביצוע פרוייקטים במבנה ציבור, בעל נסיון קודם בריכוז וניהול פרוייקטים.
נא לצרף קורות חיים בכתב יד לת.ד. 21402 תל־אביב.

נמל התעופה בן־גוריון
ד ר ו ש י ם

בחורים/בחורות

לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן־גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות, לתקופה מינימלית של שנה.
אפשרות העסקה גם במשרה חלקית. (לסטודנטים).

תנאי קבלה
• לאחר שירות צבאי.
• 12 שנות לימוד לפחות.
• דוברי אנגלית ברמה טובה. (הראיון יערך בשפה האנגלית).
• מצב בריאותי תקין.
• מגורים באיזור גוש דן – חובה לתקופת החוזה.
• במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת על פי הצורך.
• למועמדים המתאימים יוצע תנאי שכר טובים והטבות נוספות.

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תוקיים הערת קבלה במזנונה נמל התעופה בן־גוריון, בבנין משרד הביטחון (סמוך לאולם ההסעה), בתאריך 22.6.87 יום ב', הרשמה למועמדים תתקיים משעה 07.00 עד השעה 09.00.
מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הוועדה.
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות.

אגמטק

במחלקת מכירות
דרוש/ה

כימיקאי/ת צעיר/ה

לשיווק ולהפצה של כימיקלים ומוצרים דיאגנוסטיים ממוסדות מחקר ורפואה

שליטה טובה באנגלית הכרחית
משרה מלאה 5 ימי עבודה בשבוע
מקום העבודה – אזור התעשיה, רמת־החייל, ת"א

נא לפנות לטל' 493111 (03)
או בכתב לת.ד. 10150 תל־אביב 61101

לחברת בטוח ותיקה
דרוש למחלקת תביעות:–

1. ראש מדור תביעות.

הכישורים:–
נסיון של 5 שנים לפחות בסילוק תביעות בענפי החברות.
ידיעת השפה האנגלית ושליטה מלאה בהתכתבויות בשפה האנגלית.

2. ראש מדור נפגעי תאונות דרכים.

הכישורים:–
נסיון של 3 שנים לפחות בנהול משרד.
ידע ונסיון בביטוח רכב.
עדיפות לבעלי רקע משפטי בענף התנועה.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 6533 עבור "הביטוח".
סודיות מובטחת

רשות שדות התעופה בישראל

לעבודה בטחונית, בנמלי התעופה
אילת וירושלים
ד ר ו ש י ם

יוצאי יחידות קרביות,

בנתונים הבאים:
* לוחמים בוגרי קורס פיקודי יוצאי יחידות שדה לאחר שרות צבאי מלא.
* 12 שנות לימוד
* פרופיל 82 ומעלה (למרכיבי משקפיים – חובת עדשות מגע רכות)
* תחילת העבודה מותנית במעבר קורס בשכר, אשר יפתח בסוף חודש יולי 87.

תנאי שכר טובים למתאימים
ועדת קבלה לקורס תתקיימה בנמל התעופה בן גוריון, אגף ההדרכה, בניין המרכזי, קומה ג' חדר 321.
במועדים הבאים: ביום שני, 22.6.87 בין השעות 11.00–16.00
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שחרור, ופנקס שבוי.
* מועמדים אשר ימצאו מתאימים בועדת הקבלה, יידרשו לעמוד במבחן התאמה לתפקיד, אשר יערך בשלב מאוחר יותר.

אורן שרותי פרסום

תקציבאי/ת

לחצי משרה
רק בעלי נסיון מאחד ממשרדי הפרסום הגדולים

מזכירה מנוסה

למשרה מלאה
נסיון במשרד פרסום חובה

פקידת מחלקת מודעות

למשרה מלאה
נסיון במשרד פרסום חובה

המעוניינים נא לפנות החל מיום ראשון לחמוי
טלפון 03-339984

לאלכס אוריגינל
מיזוג אוויר לרכב
דרושות

דיילות שרות

לטיפול בלקוחותינו

על המועמדות להיות בעלות השכלה תיכונית, הופעה נאה, והקשרות בין־אישית טובה, רשיון נהיגה ונסיון בהחניה – חובה. העבודה בשתי משמרות.

נא לפנות לטלפון 03-491112

לאלרון משאבים
דרושים:

* מנהל מכירות
חומרה ותוכנה נסיון בענף חובה

* מדריכים
למערכות מסחריות
נסיון חובה

* דרושה מזכירה
דוברת אנגלית למח' יבוא
נסיון חובה

03-7517828

מלונות מוריה

למלון מוריה פלזה ת"א
דרושים

* סגן/ית שף
– מנוסה במלונאות
* טבח/ית – בוגר/ת תדמור
מנוסה במלונאות לעבודה במשמרות
* טבח/ית – לארוחות בוקר,
מנוסה במלונאות
* חשמלאי – מוסמך, עם נסיון
בתעשיה לעבודה במשמרות

נא לפנות למח' כ"א 03-299888

מכון אדם
יועצים לכח־אדם

עבור אחד מלקוחותינו
מפעל טכנולוגי מתקדם – בענף המתכת
דרוש

סמנכ"ל שיווק

התפקיד:
• קביעת מדיניות השיווק, ניהול שיווק החברה במסגרת פעילותה בארץ ובחו"ל, חבר הנהלה.

הפרופיל:
• רקע בהנדסת מכונות או אלקטרוניקה. רצוי מינהל עסקים – התמחות בשיווק. נסיון קודם בשיווק ומכירות בארץ ובחו"ל. גיל 35 – 45
מקום מושב החברה – אזור תל־אביב

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למכון אדם, פינסקר 12 ת"א 63421.
סודיות מובטחת

דרוש
מפעיל
משולה
למחפרון פרנטון
B-50
052-911211

למחצבת שומים
באזור המרכז
ד ר ו ש /ה
רתך/ת שוקים
03-842813

עיריית ראשון־לציון

עיריית ראשון לציון מבקשת בזה הצעות מועמדים לתפקידים הבאים:

1. מכרז חיצוני מס' 7/87 –
מנהל מחלקת חשבות
באגף הכספים

א. תיאור התפקיד
ניהול ופיקוח מקצועי של המחלקה ומדורות, אחריות לביצוע התשלומים לספקים קבלנים ונותני שירותים, אחריות על כל ביצוע העיריה, אחריות על טיפול בהזמנות המחשבות לכספים, אחריות על תשלום חוזים קבועים ותערוכים אשור החשבונות קבלות ושקים וטיפול בנושא השקעות העירוניות וקרנות הרשות ומתחייבים גם גורמים עירוניים וחיצוניים.

ב. הכישורים הדרושים
בעל תואר ראשון בכלכלה ונסיון של 3 שנים בתחום החשבונות בגוף במשקבת ציבורית; יכולת ניהול צוות עובדים, ידע ונסיון בעבודה עם מחשב וידע ונסיון בתחום הביטוח כושר ביטוי בכתב ובע"פ ובכות ארגון.
בכתב ובעל פה כתבות בעלות בפועל בתוך כושר ניהול.

ג. כפיפות
לגזבר העירייה

ד. תנאי העסקה
בהסכם קיבוצי למנהלי מחלקות, מותנה דרגות 21–18 בדירוג המח"ר.

2. מכרז פנימי/חיצוני מס' 11/87 –
עוזר למנכ"ל העירייה

א. תיאור התפקיד
עוזר למנכ"ל העירייה בכל תחומי האירגון והניהול תוך התמקדות בריכוז ותאום בין אגפי העירייה, ריכוז המעקב והבקרה לביצוע הנחלת מועצת העיר, טיפול בפניות המלצות הבריכת מילוי המשימות ועד לבדיקת.

ב. הכישורים הדרושים
בוגר האוניברסיטה בתחומי הניהול או מדעי החברה והרוח, בעל כושר ונסיון בניהול של 3 שנים לפחות.
עדיפות לבעל נסיון בתחום התכנון והבקרה, ידיעת שפות זרות אנגלית, צרפתית, ורוסית.

ג. תנאי העסקה עפ"י הכישורים והנסיון.

את ההצעות יש להגיש בכתב יד בצירוף תולדות חיים ועותק מסמכים למחלקת כח אדם בעירייה, ציון מס' מכרז עד יום ג' בתמוז תשמ"ז 3/7/87 שעה 13.00

ראש העירייה
מאיר ניצן

מזוראוויר לרכב בע"מ
ברלוי

דרוש

מנהל מפעל

תאור התפקיד:
• שליטה, פיקוח וניהול מחלקות יצור הרכבה ושרות.
• יזום, בכוונה ופיקוח בנושאי פיתוח ופרוייקטים חדשים במפעל דינמי מתפתח.

הכשורים הנדרשים:
• מהנדס מכונות או תעשיה וניהול בעל 5 שנות וותק או יותר.
• כושר ניהול מוכח של מפעל בגודל בינוני (עד 100 עובדים) בשטח יצור והרכבת מכונות, ציוד או רכב.
• נסיון בציוד קירור ומיזוג אויר – יתרון.
• יוזמה ונכונות למאמץ במטרה לקדם פרוייקטים חדשים.

מקום העבודה: רח' המשכית 31 אזור התעשיה הרצליה ב'.

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 2014 הרצליה.
– סודיות תשמר בקפדנות –

המשביר המרכזי

סניף תל־אביב
מ ח פ ש :

מנהל מחלקה

כישורים ויכולת לניהול צוות עובדים מורכב, נסיון מסחרי של 5 שנים לפחות, עדיף בתחום הטכסטיל, הכרת שוק הטכסטיל (בדים, הלבשה) בארץ.
השכלה תיכונית לפחות, שליטה מלאה בשפה העברית כולל יכולת הבעה בכתב ובע"פ, גיל עד 45 שנה, מגורים גוש דן

על המעוניינים לפנות בכתב יד בלבד עם פירוט תולדות חיים ונסיון אל מחלקת המנגנון ת.ד. 130 ת"א 61101

אוניברסיטת בר־אילן

מכרז 10/87
מודיעה על משרה פנויה של

טכנאי/מפעיל

באגף האחזקה
100% משרה

הכישורים הדרושים
• בוגר בי"ס מקצועי
• התמצאות בגזוז אויר, משאבות, דודי הסקה וקיטור – יתרון
• נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה דומה
• אחריות, חריצות ומסירות

נא להגיש הצעות בכתב בצירוף קורות חיים אל: מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר־אילן, רמת גן 52100

אגן
יצרנים לכימיקלים לחקלאות אשדוד

דרושים

1) כימאי למחקר ופיתוח
פורמולציות
כישורים נדרשים:
• נסיון בכימיה פיזיקאלית.
• כימיה של חומרים פעילי שטח.
• 5 שנות נסיון בעבודה כימית – יתרון.

2) פקיד/ה
במחלקת יבוא ויצוא
כישורים נדרשים:
• ידיעה ושליטה מלאה בשפה האנגלית.
• הדפסה בשפות אנגלית ועברית הכרחית.
• נסיון בעבודות משרדיות
ובתחום יבוא ויצוא – יתרון.

3) סוקר/ת ספרות מדעית
מהות התפקיד:
• ביצוע סקרים מתוך ספרות מקצועית בשטח הכתובה החברה, למטרות רישוי מוסחרי בארצות חו"ל.
דרישות התפקיד:
• תואר שני בכימיה ו/או בביולוגיה.
• שליטה מלאה בשפה האנגלית.
• ידיעת שפות נוספות – יתרון.
• עדיפות לבעל נסיון בתחום סקרי ספרות ו/או עבודות מחקר דומות.

5 ימי עבודה בשבוע
– סודיות מובטחת –

מועמדים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ובציון הקוד לת.ד. 20 אשדוד 77100

מלבן לבנה

דרושים

1. מחסנאי מנוסה
למחסן בדים.

2. איש אחזקה
בעל רקע בחשמל, תיקונים ואחזקת מבנה, למשרה מלאה.

3. מזכירה מנוסה
בעלת הופעה נאה, שעות עבודה 17.30–09.30
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לדרך יפו 25, ת"א, 03-651188

דרושות ציצגיות

בנושא חימום ומיזוג
נא לפנות
לישר מערכות בע"מ
שלמה בן יוסף 13
ירושלים

הראל שלוחות
חברה לביטוח בע"מ

דרוש/ה

מנהל/ת

לסניף חיפה
בענף האלמנטרי

בעל/ת נסיון רב בחיתום,
בטיפול בתביעות,
בענפי הביטוח האלמנטרי.

נא להתקשר
לטל. 04-672351, לחוליק גרוס.

* מנהלי חשבונות
מוסמכים (3 שנים לפחות) בהתאמות, בניהות כרטיסים, הכנת חומר למאזן, בתחומי הביטוח – לעבודה מיידית ומושבת באיזור המרכז.

* מנהל מחסן טבי
לחברה מובילה בתחום האלקטרוניקה לניהול מלאי באמצעות מחשב, טיפול שוטף בחבוצות, קשר עם ספקים ולקוחות בארץ ובחו"ל, לעבודה במשרה מלאה. ידע באנגלית – הכרחי.

* מזכירה בכירה
בעלת יכולת ארגונית גבוהה לניהול משרד בפ"ת במשרה מלאה.

* מעבדת תמלילים/כתבנית
עברית/אנגלית מעולה על IBM ועל WANG לעבודה מיידית ומשתנה בתנאים טובים.

להתקשר החל מיום א' 204711, 203423 (03)
רוברט הלף
ROBERT HALF

Jeunesse

ז'נס קוסמטיקס בע"מ
יצרני מוצרי קוסמטיקה
על בסיס פלצנטה מבטאוריסיו

לאיזורים: • תל אביב וגוש דן • ב"ש והדרום • טבריה וסביבתה • אילת

דרושה

מנהלת אזור עצמאית

• בעלת נסיון בארגון וניהול יועצות יופי עצמאיות.
• נסיון מוכח בשיווק ישיר בענף הקוסמטיקה.
• כושר שיכנוע וניהול בשוא ומתן בכל תרמות.

יועצות יופי עצמאיות

בכל רחבי הארץ
• בעלות נסיון מוכח בשיווק ישיר בענף הקוסמטיקה.

"סקר" מהנדסים יועצים בע"מ
דרושים

מהנדסי תעשייה וניהול

תאור התפקיד:
פיתוח/יישום מודלים תוך שימוש בטכניקות ומערכות מיכון מתקדמות בנושאים הבאים:
• תיכנון משימות ויעדים ניהוליים.
• ניתוח תיפקוד ומדדי ביצוע.
• מודל פריון יחידתי.

דרוש נסיון של שנה אחת לפחות.
נא לפנות טלפונית, מיום א' עד מיום ה' 03-482788, 03-491383 או בכתב לפי הכתובת סוקולוב 33, רמת־השרון 47236.

חיילים משוחררים קיבוצניקים:

– 5 ימי עבודה בשבוע
– אפשרות לרווחים גבוהים.
למנהלי עבודה ועובדי ייצור,
במפעל יצרני, צעיר ודינמי.
הכשרה במקום.
להתקשר: 03-384766

שופר־סל

לסניף רמת־אביב ג'
דרושים/ות

קופאים/ות

– הכשרה תינתן במקום.
– תנאי שכר טובים.

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף, רח' אחימאיר 1 רמת־אביב ג'.
אוטובוסים 13, 27, טל' 03-424783.

אאספא

למחלקת השרות בת"א דרושים

טכנאי שרות

למיזוג אויר

* בוגרי בתי ספר מקצועיים
* עדיפות לחיילים משוחררים יוצאי יחידות טכניות.
* בעלי רשיון נהיגה מעל שנה.

מועמדים יפנו אישית למר גילאון, רח' המסגר 9 ת"א בין השעות 09.00–10.30 03-379712

לועדה המקומית "שרונים"
דרוש

טכנאי/הנדסאי בנין

(עם ידע בשרטוט)
לקבלת פרטים
בטלפון
053-336576-3-4

מדולב

דרוש
איש
מכירות
צעיר ודינמי
עם נסיון בענף הדפוס
052-450216

לדיזנגוף בע"מ
דרוש מיידי
כרסם
בעל נסיון
שכר בהתאם
לכישורים
03-376559, 03-374811

סנפרוסט בע"מ
• מזון איכות מוקפא •

למפעלנו באשדוד

מהנדס/ת מתחיל/ה
או
הנדסאי תעשיה וניהול

עם נסיון של 3 שנים לפחות
התפקיד כולל:
שיפור שיטות, שכר עידוד, בחינת מערכות שונות, עבודות תכנון ופיתוח עם P.C.

על המעוניינים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לסנפרוסט בע"מ, אגף כח אדם, ת.ד. 2223, אשדוד 77121

דרושים*

למפעלנו ביבנה
חשמלאי תעשיה מוסמך
לתחזוקת מפעל תעשייתי. בעל ניסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה. תנאים טובים למועמדים המתאימים.

למפעלנו באיזור תעשיה ברקן/אריאל
אלקטרונאי
בעל נסיון מוכח בתעשיה, לתחזוקת מכונות קיימות ולקבלת מכונות חדשות ומתוחכמות. עבודה מעניינת, תנאים טובים למועמד המתאים.

טכנאי/ הנדסאי מכונות
לתפעול ולתחזוקת מכונות אוטומטיות. בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיית המתכת בעיבוד שבבי (אוטומציה).

נא לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים לת.ד. 465 יבנה 70653

רב-בריח מקום גדול לעבוד בו.

MISHAN משען

לכפר הנוער "אהנים" כפר-סבא לפרוייקט לקויי שמיעה דרושים:

* עובדת סוציאלית -
3 שנות ותק (רצוי נסיון בהדרכה)

* מדריך חברתי -
רצוי נסיון בעבודה מעשית.

להתקשר טל' 052-23843, 052-33131

לבית ההבראה מבטחים בזכרון יעקב
דרושים
1. טבח שף
2. טבח עוזר
תנאים מועדפים לבעלי רמה מקצועית גבוהה.
על המועמדים המתאימים לפנות למרכז קופ"ח, רח' ארלוזורוב 101, ת"א, טל. 03-438442 - לרחל קפון

דפוס ורקון את לביא בע"מ

* פקידות
* פקידות
* מפעילת טלקס באנגלית

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
במשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
* סוג 2 בהנה"ח
* נסיון של 2 שנות עבודה בהנה"ח
* עדיפות לבעלי נסיון בעבודה עם מחשב
* עדיפות לבעלי נסיון בעבודה עם תוכנות חשבשבת.
המעוניינים/ות במשרה זו מתבקשים/ות לפנות לגב' שולמית טל' 03-425221 לקביעת ראיון.
מרכז הבניה הישראלי
רח' האוניברסיטה 40, רמת-אביב

לארגון בפריסה ארצית
דרוש
טכנאי-הנדסאי תעשיה וניהול או בנין
* בעל ידע ונסיון בתכנון פונקציונלי ובשטחים
פניות בצירוף קורות חיים יופנו לת.ד. 33091 ת"א 61330 לידי אמנון, אגף מרים

חברת גני הדר
מפעלי תיירות בע"מ
מלון נהר הירדן
דרוש/ה
סגן חשב
נסיון מוכח בהנה"ח
בעל מרץ ויוזמה
למתאימים תנתן עזרה בדיור
לפרטים: מלון נהר הירדן טבריה 06-792960 למשרד החשב

"אסותא" ז'בוטינסקי 62 ת"א
למעבדת בית-החולים "אסותא"
דרוש/ה
חובש/ת או עובד/ת מעבדה או לבורנט/ית
לצורך לקיחת דם
לפרטים נוספים לפנות טלפון 03-240185 בני ברוך

למפעל מזון בפתח-תקווה
דרוש
מהנדס/ טכנאי
לתפקיד מנהל אחזקה
הדרוש נסיון של 5 שנים, לפחות במפעל מזון/מפעל כימי
נא לפנות בכתב לת.ד. 147 פתח-תקוה מיקוד 49101

דרושה
מזכירה
למחלקת שרות והזמנות חו"ל
אחראית, נמרצת, ידיעת שפות אנגלית, קלדנות טובה באנגלית
משרה מלאה 5 ימים
03-324521

דרושים/דרושות
עובדי מחסן
לחברה להפצת ספרים
למשרה מלאה
ידיעת עברית ואנגלית הכרחית
לפנות למפקחי חרבבה 22 ת"א,
בית הרר למחלקת כוח אדם.

למפעל לפלסטיק חדיש בראשון לציון
דרושים
(א) אחראי משמרת
(לעבודה ב-3 משמרות)
* בוגרי תיכון, בעלי כושר מנהיגות
* נסיון קודם בתפקיד דומה יתרון.
(ב) מכונאי אחזקה -
* בוגרי בי"ס מקצועי
* נסיון במכונות אחזקה הידראוליקה
לפרטים: 03-9612010

למפעל תעשייתי בחדרה
דרושים:
* מחסנאי
(שליטה בשפה האנגלית - רצוי נסיון קודם)
* מנהל עבודה
* מפעילים - מבשלים
* סטודנטים/יוצאי צבא
לעבודות זמניות וקבועות בקיץ
לפרטים: 03-332231-4
בכתב לת.ד. 104 חדרה מיקוד 38100
למחלקת כח אדם

אחות מוסמכת
בעלת ניסיון,
מגורים במקום (עם אפשרות קליטה)
נא להתקשר במשך היום 06-947511-2
במשך הערב 06-947662

למוסך בדרום
דרוש
מכונאי
לרכב קל, או דיזל מלגזות
בדברים פרטים לפנות לטלפון:
051-806363 051-806373

למחלקה לבגדים ומחשבים דרושים:
RS 1987
* רוקחים:
* מהנדס מכונות בכיר:
* אנשי שיווק:
* ביו-כימאי:
* מהנדס חשמל:
* מהנדס תעשיה וניהול:
מחשבים:
* תוכניתן:
* הנדסאי מחשבים:
* תוכניתן:
נא להתקשר לאסתר - 03-202460

לשטחי כרמל דרושים:
מוכרים ברשתות השיווק
באזור הארץ

להברת וקטרוניקס בע"מ
דרושה
כתבנית אנגלית
* שפת אם אנגלית - יתרון
* נסיון קודם במעבד תמלילים - יתרון
* 5 ימי עבודה בשבוע

דרוש
טבח ראשי
(לעבודה קבועה)
לאולם חתונות ותיק
בסביבות חדרה.

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפרסום מודעה!
דחף
ת"א דחף מרכז
ת"א דחף דיזנגוף
ת"א דחף בן יהודה
ת"א דחף אלנבי
חיפה דחף
ירושלים דחף
דחפון 03-611001
ובעוד 50 סניפי דחף בכל רחבי הארץ
לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחף

המחלקה המשרדית בתל-אביב
דרושים/דרושות
מזכירה
מזכירה עברית-אנגלית
מזכירה
מעבדת תמלילים - וונג
פקידה
דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע • רחובות • אשדוד

משאויר טעינה אוירית בע"מ
דרושים
עובדים בלתי מקצועיים
לעבודה במשמרות תנאים טובים למועמדים הכוללים:
* תנאים סוציאליים מלאים
* הסעות
* ביגוד
* ארוחות
* אפשרות לקביעות
נא להתקשר לטלפון 03-9711696

U-MAN®
עבור אחת מלקוחותינו
חברה פיננסית מצליחה בת"א
דרושות
מזכירה
בעלת נסיון לעבודה עצמאית ומעניינת.
התפקיד אחראי מאד וכולל ארגון אדמיניסטרטיבי. קשר עם לקוחות החברה.
שליטה בהדפסה בעברית, יוזמה ויכולת לעבודה עצמאית – הכרחיים!
משרה 722/1
פקידת קבלה/ מרכזנית
לתפקיד מעניין ומגוון הכולל טיפול וניתוב הלקוחות המגיעים לחברה והקלדת נתונים למחשב. יחסי אנוש מעולים וחריצות – הכרחיים.
משרה 722/2
העבודה במשרה מלאה ובאוירה נעימה
שכר ותנאים טובים למתאימות.
לפנות ליהודה 03-295694
סודיות תישמר בקפידה

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם מינו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

לקבוצת מפעלי עלית
דרוש/ה
גרפיקאי/ת
דרישות התפקיד:
* 3 שנות נסיון
* עדיפות לבעלי נסיון בתחום ...
נא לפנות בכתב לת.ד. ...
טוב לי עם עלית

קיבוץ נאות מרדכי שבעמק החולה
קורא לך:
צעיר/צעירה משוחררי צבא
בוגרי תיכון או בית ספר מקצועי
מחפש אתגר?
התנסות בצורת חיים שונה?
בואו לשנה בגליל
עם עבודה במפעל מתקדם
בתום השנה תקבלו סכום נכבד לטיול בחו"ל או לימודים.
המעוניינים: יתקשרו ביום שישי, שבת, ראשון – 19-21.6.87
בכל שעות היום והערב.
טלפונים: 06-948197, 06-948089, 06-948072
בשישי שבת.
06-948125, 06-948146 – יום ראשון.

למחוז דן
(רמת-גן, גבעתיים, בני-ברק וקרית אונו)
דרושים:
אחים/יות
לעבודה במרפאות
לפרטים נא לפנות למנהלת שרותי הסיעוד
בימי א'-ב' גם אחה"צ.
טל' 03-789121

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTORS & EQUIPMENT CO. LTD.
מפיצי CATERPILLAR בישראל
דרוש
חשמלאי-רכב
* בעל ניסיון
* ידע במזוג אוויר – יתרון
בדבר פרטים נא לפנות בטלפון 03-807722
למחלקת כוח אדם

למוסך בדרום
דרוש
מכונאי
לרכב קל, או דיזל מלגזות
בדברים פרטים לפנות לטלפון:
051-806363 051-806373

למשרד עמילות מכס
דרושה
פקידה
03-376413

לבית"ס בקבוץ אורים
דרוש/ה
מורה לכתה ח'
לשנת הלימודים תשמ"ח
להתקשר 057-920353
בערב – 057-920475

לחברת הסעות גדולה בתל-אביב
דרושים:
נהגים באזור גוש-דן והשרון
לפרטים נא לפנות לטלפון 03-884404

עבודה בארה"ב
רכוש/י את המדריך לעבודה בארה"ב בעברית
שלח/י 19 ש"ח לת.ד. 23015 ירושלים 97725
לפקודת "אינפורמטיק"

ש.ח.פ. ישראלי בע"מ
דרושים
באיזור המרכז ואשדוד
מחסנים טכנים מלגזנים
08-234036

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

בר-לוי
מוזגאויר לרכב בע"מ
דרושות
פקידות קבלה
תאור התפקיד: טפול בלקוחות בכל הקשור לקליטה ומסירת רכב, כולל ריש... בעזרת מחשב, טיפול בטלפונים.
הכישורים: השכלה תיכונית, לאחר שרות צבאי, הופעה נאה, תקשורת וכושר שיחה עם לקוחות, ידע בסיסי בהדפסה במחשב.
פקידת מכירות
תאור התפקיד: מסירת מידע טלפוני ובכתב בכל הקשור להצעות מחיר, קשר עם לקוחות.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית לאחר שרות צבאי, יכולת הבעה בע"פ ובכתב, ידע בהדפסה ברמה סבירה.
מקום העבודה: באזור התעשיה בהרצליה ב' – שתי המשמרות מלאות, 6 ימים בשבוע
המעוניינות תפננה טלפונית לקביעת ראיון למזל טל: 052-553777, 052-553628.

בואו להצטרף לצוות הבידור!
לכפר הנופש "חוף הדקל" בכנרת דרושים
* סגן מנהל הכפר
* בדרנים/ות * ליצנים/ות
* נגנים/ות
* מדריכה לארוביקה
* פקידות קבלה
* מדריך רכיבה על סוסים
* מציל/ה * מלצריות
עדיפות לבעלי הופעה נאה מגורים וכלכלה במקום
המעוניינים מתבקשים לפנות אישית למשרדנו בת"א, רח' יהודה המכבי 37, טל 03-459721 או לכפר טל' 06-720374

לחברה מובילה בענף הנייר וההדפסה בתל-אביב
דרושים
1. מנהל מכירות
2. איש מכירות
לצפון הארץ
בעלי נסיון ורקע מתאים
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים לת.ד. 33260 ת"א עבור מס' 50

לבנין משרדים במרכז ת"א
דרוש
אחראי לאחזקה
רצוי חשמלאי ראשי
* ידע רחב במיזוג אויר ואינסטלציה.
* יכולת לעבודה עצמאית.
* כושר ניהול צוות קטן.
* נסיון קודם בתפקיד דומה.
לפנות לת.ד. 697 ת"א, 61006
עבור "אחראי לאחזקה".

לקבוצת השמירה
חטיבת האלקטרוניקה
לסניף גוש דן
דרושים
טכנאי שרות/התקנה למערכות אזעקה
* בעלי נסיון כלבי
* לאחר שרות צבאי
* תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות טלפונית 03-708573-4

مكتبة امنة الأمل

165 נהרגו בתאונות בחמישה חודשים

מאת דויד מרשיזב, סופר "דבר"

בחמשת החודשים הראשונים של 1987 חלה עליה בהרוגי תאונות הדרכים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בחודשים ינואר – מאי נהרגו 165 איש לעומת 159 ב־1986 ו־153 ב־1985.

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים, כי במאי השנה נרשמו במשטרה 1,301 תאונות עם נפגעים מהם 30 הרוגים ו־330 פצועים קשה.

דובר הלשכה מסר עוד כי ביו"ש ובחבל עזה נרשמו במאי 106 תאונות בהן נפגעו 180 איש מהם 12 הרוגים.

"דמי הביטוח הלאומי אינם משולמים בערכים ריאליים"

מאת דני גוב, סופר הכלכלי של "דבר"

תשלומי הביטוח הלאומי אינם משולמים בערכים ריאליים כתוצאה ישירה של הוראות החוק והתקנות שהותקנו לפיו.

ח"כ אוריאל לין אומר "לדבר" כי פנה לשר העבודה והרווחה, משה קצב, כדי שיפעל להגשת הצעת חוק לתיקון העוולות הללו, כדבריו.

לין אומר כי מרבית דמי הפיצויים והגימלאות של הביטוח הלאומי משולמים בערכים הסטוריים. הצמדת הסכומים המגיעים למבוטחים למדד אינה מהווה "תוספת פיצוי" כהגדרת משרד העבודה, אומר לין. ההצמדה היא ביטוי פשוט במונחים כספיים של אותם ערכים חברתיים אשר רוצים לקדם באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

מסתבר, אומר לין, כי בגין תקופת הזכאות שקדמה להגשת התביעה: בעד תקופה הקצרה משלושה חודשים מיום הגשת התביעה ועד התשלום; בעד התקופה העולה על 24 חודש מיום הגשת התביעה, אם המוסד לא שילם את הגמלה במשך תקופה של שנתיים – אין הסכומים צמודים כלל למדד ואין משלמים עבורם רבית כלשהי.

לין גם אומר כי בלתי מוצדק שזכות גמלת כסף אינה עוברת בירושה. פעמים רבות זכאי, הזכאי לגמלה, אינו מגיש את התביעה המתאימה מסיבות שאינן כלל באשמתו ויורשיו נמצאים מקופחים. "דומני כי משהוגדר בחוק שיש זכות לאדם לגמלת כסף מהביטוח הלאומי, אין זה משנה אם הוגדרה זכאותו לפני מותו או אחריו", מטעים ח"כ לין.

ארכיאולוגים דורשים איסור סחר עתיקות

מאת צבי אילן סופר "דבר"

משתתפי האסיפה השנתית של האגודה לסקר הארכיאולוגי של ישראל, שנערכה השבוע במוזיאון ישראל החליטו בהצבעה לדרוש את קבלתו לאלתר של התיקון לחוק האוסר באופן מוחלט את סחר העתיקות, ובכך למנוע את שוד העתיקות. להצבעה קדמו דבריו של פרופ' משה כוכבי, ראש המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטת ת"א, שאמר כי הסחר מעודד שוד עתיקות. גרשון אבני, מראשי היחידה למניעת שוד של אגף העתיקות, מסר על פעולות היחידה, שכוחה אינו מספיק להילחם בנגע השוד של האוצרות הקדומים של המדינה. כיום פועלת במסגרת היחידה חמש חוליות, ובאיזור השפלה בלבד.

פרופ' רות עמירן ממוזיאון ישראל, יושבת־ראש המועצה הארכיאולוגית, ציינה כי שוד העתיקות הוא "בושה וחרפה למדינת ישראל". היא דרשה שמספר חוליות הפיקוח יוגדל מיד לתישעה, וכי יופעלו בכל חלקי הארץ.

סופר "דבר" מעיד כי לאיסור הסחר בעתיקות מתנגדים רוב עובדי המוזיאונים, סוחרי ואספני העתיקות, ואף מספר פרופסורים לארכיאולוגיה, מהם באוניברסיטה העברית.

אושרה בניית 2000 דירות בצפון ת"א

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל־אביב

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה בתל אביב אישרה שלשום תוכניות שיאפשרו בנייתן של 2000 דירות מצפון לתוכנית ל'.

יחידות הדיור יוקמו על פני שטח של 341 דונם ובו יהיו לעירייה 50 דירות שיועמדו לרשות זוגות צעירים על פי קריטריונים, שייקבעו. זאת, על פי דרישת חברי מועצת העירייה שרגא קבסור, אפרים טורגובניק ופרץ אניקובסקי.

התוכנית משתרעת בין הרחובות דרך חיפה במזרח, רחוב אינשטיין בדרום, לוי אשכול במערב ורחוב פרופס בצפון. היא תועבר להפקדה תוך שנה, לדברי יצחק כספי, יו"ר מנהל הנדסה, אפשר יהיה להוציא אישורי בניה בפועל לשטח.

עוד מעצרים בפרשת ההרואין

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

בלשי היחידה המרכזית של משטרת מחוז תל־אביב ערכו אתמול שורה של מעצרים בפתח תקווה בהמשך למעצרם של חברי רשת ההרואין שיבאה לישראל שבעה ק"ג הרואין. היום יובאו חברי הרשת לבית משפט השלום בתל־אביב להארכת המעצר.

אחד המעצרים אירע בשעה 11.15 בבית שברחוב יהלום 23, שבו נעצרו שלשום ראשי הרשת לאחר תצפית של יומים ברחוב. העצור, בשנות השלושים שלו, הובא כיפה, הועבר לניידת.

מעצרים נוספים היו במקומות אחרים בגוש דן, אך דוברת המשטרה סרבה להעביר פרטים.

מצוד אחרי עושה מעשה מגונה בילדה

(ע). – מצוד משטרתי גדול מתנהל משלשום באיזור לוד אחרי צעיר שביצע מעשה מגונה אכזרי בילדה בת 10.

ממשטרת לוד נמסר שאלמוני נקש בשעות הצהרים על דלת דירה של עולים חדשים בלוד. פתחה הילדה, בת 10, והאיש דרש ממנה באיומים תכשיטים וכסף. הילדה המפוחדת נכנסה לדירה ויצאה כעבור כמה דקות עם שרשרת זהב קרועה השייכת לאמה.

האיש ראה שהילדה לבדה, התנפל עליה, כפת אותה למיטה ועשה בה מעשה מגונה ואכזרי. לאחר מכן השליך אותה מתחת למיטה ונמלט. היא נמצאה שם לאחר מכן על ידי אמה.

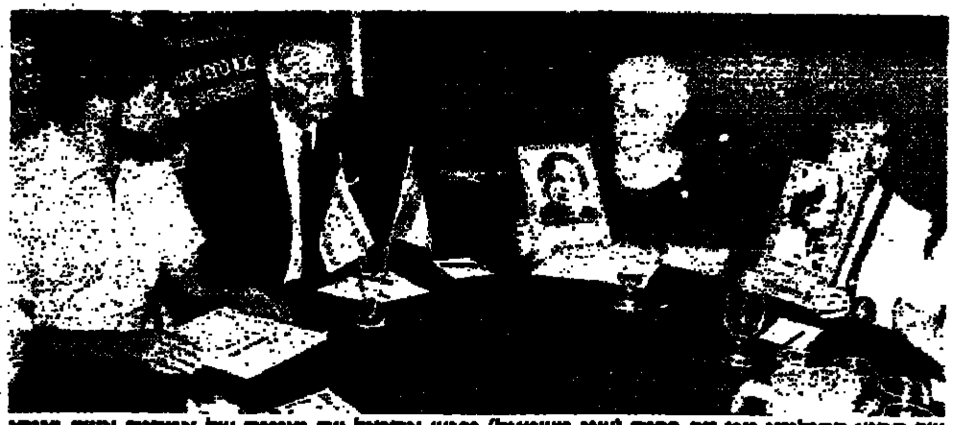

שר החוץ ההולנדי ואן דר בריק (שני משמאל) נפגש אתמול עם נציגות של אמהות אשר בניהן מסורבי עליה בברה"מ. הן הגישו לו רשימת שמות 300 הבנים. הוא הבטיח לעשות כמיטב יכולתו. משמאל חיים צ'סלר, מזכ"ל המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ

(צילום: ישראל סאן)

הוועדה המרכזת החליטה על סיוע להתיישבות בגולן

רוזוליו מאשים הליכוד בהרס ההתיישבות • פסה: קרב מאסף על העתיד

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

הוועדה המרכזת של ההסתדרות החליטה אתמול על שורה של פעולות שנועדו לסייע להתיישבות ולמפעלי התעשיה ברמת הגולן. ההחלטות נתקבלו בישיבה חגיגית שנערכה בקצרין, בתום יום של סיורים שערכה הוועדה בישובים ובמפעלים בגולן לציון 20 שנות התיישבות ברמה.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, תקף את הממשלה על שהיא מרבה בדיבורים ובהבטחות, אך אינה עושה דבר לטובת ההתיישבות בגולן. גם חברים אחרים בוועדה, בהם נחום פסה ודני רוזוליו, תקפו שרים הממשלה וחברי כנסת על שאינם מגלים שום יחס כלפי הגולן.

קיסר הודיע, על דעת כל חברי הוועדה, כי ההסתדרות תקים בית תרבות משותף לכל ישובי דרום הגולן בבני יהודה וכן בית הסתדרות בקצרין ובית הסתדרות ומרפאה בכפרים הדרוזיים בצפון הגולן. עוד הוחלט על הקמת צוות מיוחד בוועדה המרכזת שיפעל עם אנשי הגולן לגיבוש הצעות־סיוע נוספות. בהחלטותיה אתמול קראה הוועדה המרכזת לממשלה ולכנסת להסדיר את חובות הישובים בגולן, בעיקר המושבים שחובותיהם מגיעים ליותר מ־100 מיליון ש"ח. קיסר גילה כי הקרן לתנופה וצמיחה, שהוקמה במסגרת ההסתדרות, סייעה לשלושה מפעלים בגולן, חילצה אותם ממשבר והכפילה את מספר העובדים בהם.

מזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, האשים את חברי הליכוד בוועדת הכספים בהרס ההתיישבות החקלאית. גם נחום פסה אמר כי התרשם מהביקור שאנשי הגולן נמצאים כעת בקרב מאסף על עתידם.

חברי הוועדה ביקרו, כאמור, במפעלים ושמעו סקירה על המצב הבטחוני מפי אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, באחד המוצבים הקדמיים.

50 חיילים משוחררים מבית ג'אן "התנחלו" בשמורת הר מירון

מאת יוסי ליבוביץ סופר "דבר"

50 חיילים משוחררים מבית ג'אן התנחלו שלשום אחר הצהריים על אדמות "זבוד", שהיא אדמה פרטית של תושבי הכפר, הנמצאת בשמורת הטבע הר מירון.

אנשי הכפר הדרוזי, השובתים כתשעה שבועות, החליטו הפעם לממש את איומם ולערוך "התנחלות" לא חוקית בשמורה הסמוכה להם. בשעה 16.00, על פי תכנון מוקדם, יצאו הצעירים מהכפר במשאיות ובטרקטורים, הקימו עשרה אוהלים גדולים והצטיידו בגנרטור, בגאז, במקרר ובמזון, במשך הלילה לנו בתוך ה"התנחלות".

מנהל מחלקת החינוך במועצה, סמיר זהבה, אמר כי ה"התנחלות" נעשתה בתגובה לשדולה החקלאית בראשות ח"כ עדנה סולודר שהפגינה באמצע השבוע ליד הכנסת נגד הוצאת שטחים משמורת הטבע.

ערב ה"התנחלות" הגיע למקום מפקד משטרת כרמיאל, פקד שלמה שיר, והודיע לצעירים שמדובר בהתנחלות בלתי חוקית, אולם הצעירים טענו בפניו כי "אנחנו עושים פיקניק, איננו מתנחלים".

עוד טענו כי ה"התנחלות" נעשתה בתגובה על הסחבת שנוקטים הממשלה ושר החקלאות בעניני הישוב. אומר זהבה: "זו פעם ראשונה ש־2000 תלמידים במדינת ישראל לא יקבלו תעודות סיום ולא יחגגו את סוף שנת הלימודים. זו תעודת עניות לשר החינוך שאינו מגלה עין בילדינו".

בגילוי דעת המתפרסם היום בעיתונים, קוראים אנשי בית ג'אן לממשלה ולנשיא להתערב פן יהיה מאוחר.

סגן מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, תנ"צ מאיר שרה, זימן אליו את ראש המועצה, שפיק אסעד, והזהירו לשמור מהר על השקט בכפר ובשמורה. רשות שמורות הטבע והחברה להגנת הטבע ערוכות מזה מבצע מיוחד להכרת השמורה שבמהלכו יערכו מדריכים סיורי־חינם למבקרים. המארגנים מצפים לבואם של אלפים שיזדהו עם מאבקן נגד העברת החלקים מהשמורה לבית ג'אן. המחוז הצפוני של המשטרה, יערוך בכוחות מתוגברים בשמורת הטבע הכפר כדי למנוע התנגשויות.

מת הצייר אברהם ישכיל

(ע). זקן ציירי ישראל אברהם ישכיל, נשיא כבוד של אגודת הציירים ויקיר חיפה, מת אתמול בגיל 93. ציווה את גופתו למדע.

ישכיל, תושב שכונת נווה שאנן בחיפה מאז 1933, עסק בהוראת ציור יותר מ־50 שנה בחיפה והקים מספר דורות שעליהם נמנים טובי הציירים בישראל.

פרסם ספר מעבודותיו לפני שנים ובימים אלה נמצא בהכנה ספר הכולל 120 ציורי התנ"ך שצייר בשנותיו האחרונות. ספר זה מודפס ביוזמת המשפחה והמוזיאון לתנ"ך על שמו שבכפר תבור.

הניח שני בנים ציירים: עמוס ואב ישכיל.

עיוורת שלחה בנה לקבץ נדבות

מאת נתן רועי, סופר "דבר" בתל־אביב

ילד שאולץ על ידי אימו העיוורת לקבץ נדבות, נלקח ממנה והועבר למשפחה מאמצת למרות מחאותיה.

האם העיוורת הגיעה למערכת "דבר" לפני כמה ימים וסיפרה על "חטיפת" בנה על ידי שני שוטרים ועובדי המחלקה הסוציאלית מרחוב המלך ג'ורג' 33.

בעקבות כך ערכנו בדיקה ונתברר כי הילד הוזנח ונוצל לרעה על ידי הוריו ששלחו אותו לקבץ נדבות. נפתח תיק נגד האם והיא הוזמנה לדיון בבית המשפט כמה פעמים אך לא הגיעה.

מן העירייה נמסר כי הילד נלקח על ידי עובדי הרווחה, מלווים בשני שוטרים, למשפחה אומנת והאם יכולה לבקר אותו פעם בשבוע. הוא משולב היטב במשפחה.

הפועלים יפחית עמלה בתוכנית "האופציה הבטוחה"

בעקבות פרסום מדד מאי הצמוד יפחית בנק הפועלים את העמלה בתוכנית "האופציה הבטוחה". ויאריך את הפעלתה לתקופת זמן נוספת.

התוכנית מיועדת לבעלי מניות בנקאיות הסמוכות, שיגיעו לפדיון באוקטובר השנה, המבקשים להבטיח לעצמם כבר עכשיו את מלוא הפרשי ההצמדה למדד או לשער הדולר על כספים שיפקידו בתוכניות חיסכון עד אמצע נובמבר.

● שר החינוך יצחק נבון אמר אתמול כי החליט שכל תלמיד בישראל יחוייב לקרוא מינימום של ספרי חובה. הוא הודיע על כך בראיון עם הוספת יעל דיין ששודר בקול ישראל במסגרת מישדר מיוחד לרגל שבוע הספר העברי.

● חנה אמיר (24) מדיר אל אסד, הנאשם באונס של צעירה בת 19 בתל אביב, נעצר אתמול עד תום ההליכים.

"מטען" גרם ביטול מבחן בטכניון

מאת יוסי ליבוביץ סופר "דבר"

סטודנטים בבית הספר להנדסאים של הטכניון מצאו אתמול דרך מקורית כיצד ל"פוצץ" מבחן שתוכנן לאותו בוקר.

זמן קצר אחרי התחלתו, הבחין אחד הסטודנטים בחבילה שנחשדה כמטען חבלה. לביתה הוזעק חבלן משטרתי והתברר שמדובר בפלסטלינה צבעונית שלתוכה תקעו הסטודנטים נורה וחיברו לה מפסק חוטים. אחד החוטים חובר לרגל שולחן כך שבכל תזוזה שלו נדלקת הנורה. החבלן הפסיק את הבחינה ופינה את התלמידים מהחדר. עד שהחבלן פירק את ה"מטען" במשך כ־20 דקות התוודדו הסטודנטים בחוץ והעבירו זה לזה את התשובות לשאלות ולכן בוטל המבחן.

אייזנברג מתעניין ברכישתה של פז

מאת דני גוב, סופר הכלכלי של "דבר"

איש העסקים שאול אייזנברג מתעניין ברכישת חברת הדלק הממשלתית פז. השבוע נפגש עם שר האנרגיה משה שחל לדיון בנושא. בפגישה השתתפו מנכ"ל החברה לישראל צבי צור ומנכ"ל משרד האוצר לשעבר דוד קמחי המשמש כיועץ לקבוצת אייזנברג הבין־לאומית. כידוע מבקשת הממשלה מזה זמן רב למכור את פז לקונים פרטיים, עד כה ללא הצלחה.

אייזנברג מבקש ככל הנראה פרטים משר האנרגיה על אפשרות לרכוש את פז או חלקים ממנה באמצעות החברה לישראל.

החברה לישראל כבר הגישה, עם חברות אחרות, הצעות לרכישת החברה. המגעים המתנהלים עתה בין החברה לישראל ומשרד האנרגיה ורשות החברות הממשלתיות הם למימוש הצעה של החברה לישראל ומשרד האנרגיה ורשות החברות הממשלתיות הם למימוש הצעה של החברה לישראל לפיה תרכוש זו את פז ותממן חלק מהעסקה באמצעות העברת מניותיה בבתי הזיקוק לממשלה.

יצוין עם זאת, כי נראה שנושא מכירת פז עדיין אינו עומד בפני הכרעה.

שחל יוזם חקיקה בקשר לחב' החשמל במזרח י"ם

מאת דני גוב, סופר הכלכלי של "דבר"

שר האנרגיה, משה שחל, יוזם חקיקה חדשה לפיה ייקבעו מחדש תנאי הזיכיון הניתנים לחברת החשמל המזרח־ירושלמית. צוותים של משרד האנרגיה בודקים עתה את היקף ושווי הנכסים של החברה בכוונה לשנות בעתיד את תנאי הזיכיון.

במסגרת החקיקה החדשה שמתכנן שחל, מדובר בהעברת חלק מהשכונות, הניזונות כיום מחשמל שמספקת החברה הירושלמית, לחברת החשמל הישראלית.

השינוי המוצע, אומר שחל, ילווה בהסדרים כספיים של חובות החברה המזרח־ירושלמית הנאמדים היום בכ־33 מיליון ש"ח. רוב החובות הם לחברת החשמל הישראלית. הארכת הזיכיון הקרובה תהיה ל־10 שנים ובמסגרתה תחויב החברה המזרח־ירושלמית בהתייעלות מקפת.

כינוס מיוחד למלאת 40 לגילוי המגילות הגנוזות

מאת צבי אילן, סופר "דבר"

ארבעים שנות מחקר מגילות מדבר יהודה – מאז גילויין – יסוכמו בכינוס שייערך במוזיאון ישראל ובאוניברסיטה העברית בימים ב' ו־ד' בשבוע הבא (23־24 ביוני).

הכינוס, שאורגן על ידי מוזיאון ישראל, "היכל הספר" המכון למדעי היהדות באוניברסיטה העברית, בשיתוף החברה לחקירת א"י ועתיקותיה, יעסוק בהיבטיה השונים של "תגלית המאה" בתחום היהדות – הארכיאולוגיה של קומראן, חקר תולדות ההלכה במגילות, ראשית הנצרות והכיתתיות בישראל. בן ייערך רב־שיח בנושא "קומראן – בין מקרא למשנה".

לשמור על השמורה!

שבת של טיולים להכרת שמורת הטבע הר מירון

החברה להגנת הטבע ורשות שמורות הטבע יערכו יום של סיולים מודרכים ללא תשלום, להכרת שמורת הטבע הר מירון, ביום שבת 20.6.87.

הסיורים המודרכים יצאו מחניון הפיסגה בהר מירון בין השעות 09:00-12.00 לפני הצהריים. תחנות מידע שיציעו למטיילים הסועה בע"פ ובכתב יוצבו בצומת מירון ובביה"ס שדה הר מירון בין השעות 09:00-14:00.

טיולים מאורגנים באוטובוסים או במכוניות פרטיות יצאו מסניפי החברה להגנת הטבע במועדים ובמקומות הבאים:

שם הסניף	סוג הטיול	שעת יציאה	מקום מפגש בישוב
אשקלון	מכוניות פרטיות	6.00	השעון במרכז אפרידר
חדרה	אוטובוס	7.15	ביטוח לאומי - רח' הרברט סמואל
חולון	אוטובוס	6.30	רחבת קולנוע מגדל
חיפה	מ. פרטיות	8.00	צומת צ'ק פוסט
חיפה	אוטובוס	8.30	גן הזכרון - תחנות בצומת קרית ביאליק ומוצקין
טבעון	אוטובוס/מ. פרטיות	8.00	דואר קרית עמל (התחבורה לפי מידת ההענות)
ירושלים	אוטובוס	7.00	בנייני האומה
כפר סבא	מ. פרטיות	6.30	יד לבנים
כרמיאל	אוטובוס	10.00	מפגש חניה ליד הדואר בכרמיאל
נתניה	מ. פרטיות	7.00	חניון המשטרה
פתח תקוה	מ. פרטיות	7.00	רחבת העיריה
רחובות	אוטובוס	6.30	בנק לאומי רח' הרצל פינת ויצמן
רמת-גן	מ. פרטיות	6.30	קולנוע רמה
תל-אביב	אוטובוס	7.00	בנין בית הדר
באר-שבע	אוטובוס	7.00	חניון אגד

השתתפות במחיר הנסיעה באוטובוס - 5 ש"ח לאדם.
התשלום במקום

רשות שמורות הטבע

החברה להגנת הטבע

מועצת פועלי תל־אביב–יפו
הסתדרות הפקידים
עובדי המינהל והשרותים

הכינוס השנתי של חברי ועדי עובדים ופעילי האיגוד המקצועי בהסתדרות הפקידים

יתקיים
ביום ראשון 21.6.87 החל משעה 10.00 בבוקר
בבית לסין, רח' ויצמן 34, תל־אביב

בהשתתפות:
ח"כ **ישראל קיסר** – מזכ"ל ההסתדרות
תדי קאופמן – מזכיר מועצת פועלי ת"א–יפו
משה בית דגן – מזכ"ל הסתדרות הפקידים
נתן וולוך – סגן ראש עירית ת"א
מרדכי נויוביץ – יו"ר האיגוד המקצועי ב־מ.פ. ת"א–יפו
אביגדור דרגונר – מזכיר הסתדרות הפקידים בתל־אביב

מכון לבון לחקר תנועת העבודה
מזמין את הציבור

לערב עיון
על ספרה של

ד"ר דבורה ברנשטיין:
אשה בארץ ישראל –
השאיפה לשוויון בתקופת הישוב

משתתפים: הח' **מאשה לובלסקי** – מזכ"ל נעמת
ד"ר **דבורה ברנשטיין** – אוניברסיטת חיפה
ד"ר **דפנה יזרעאלי** – אוניברסיטת בר־אילן

דברי פתיחה: הח' **ירוחם משל** – יו"ר מכון לבון
המפגש יתקיים ביום ראשון ה־21.6.87
בשעה 20.00 במכון לבון רח' נהרדעא 3 תל־אביב.
נא לאשר השתתפות בטלפון: 03־238122

ביום ראשון 21.6.87 יום השנה
לפטירת יקירנו

ווילי ברגר ז"ל

נתייחד עם זכרו
נפגשים בשעה 16.30 בשער בית העלמין בחולון

הבונים דרור
מחלקת חו"ל – תק"ם
מחלקת תחבורה תק"ם

למשפחת חביב ולקיבוץ צרעה
משתתפים באבלכם הכבד על מות

עדית ז"ל

תלמידי ומורי בית ספר אלון
והישובים השותפים:
נוה אילן, קרית ענבים,
רמת־רזיאל, מעלה החמישה

אלפא סוד 82
יד ראשונה
49,000 ק"מ במצב
מצויין – טסט לשנה
טל. 894277

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	10	– 11	מעונן
אמסטרדם	9	– 13	מעונן
בואנוס איירס	4	– 17	בהיר
הלסינקי	11	– 18	בהיר
הונג קונג	26	– 27	מעונן
וינה	8	– 16	בהיר
ז'נבה	25	– 30	מעונן
טוקיו	20	– 30	בהיר
טורונטו	11	– 24	מעונן
יוהנסבורג	8	– 16	בהיר
לונדון	10	– 17	מעונן
ליסבון	17	– 29	בהיר
מדריד	12	– 28	בהיר
מונטריאול	7	– 29	מעונן
ניו יורק	18	– 28	מעונן
סאן פאולו	8	– 13	מעונן
פריס	12	– 15	מעונן
פרנקפורט	9	– 16	מעונן
ציריך	9	– 13	גשם
ריו דה ז'נרו	14	– 21	מעונן
שטוקהולם	8	– 14	מעונן
שיקגו	15	– 34	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל' 5102620
ירושלים: רח' יפו 30, טל' 231373
חיפה: דרך הים 2, טל' 384655
באר שבע: רח' האבות, טל' 35282

swissair

לחבר **אורי אלפרט**
השתתפותנו הכנה באבלך הכבד
על מות

אחותך ז"ל

הסתדרות הגימלאים בישראל

בצער רב אנו מודיעים על
פטירתה של חברתנו

הני ליטוויץ

ההלוייה התקיימה אתמול יום חמישי

המשפחה
ובית מעין צבי

אנו מודיעים בצער על מותה של

אסתר קרן ז"ל

הלויה יוצאת היום, יום ו' 19.6.87 בשעה 12.00
מבית הלוויות בסנהדריה.

המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של חברנו לעבודה
(בגימלאות)

לובלבסקי שלמה ז"ל

תנחומינו למשפחה האבלה

תנובה סניף מחוזי ת"א
ההנהלה, העובדים וועד המנטיונרים

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

אניס בר־יוסף ז"ל

תערך אזכרה ביום שני כ"ה סיון תשמ"ז
22.6.87 בשעה 17.45 בבית העלמין,
ברח' פינסקר, בהרצליה.
נפגשים ליד שער בית העלמין בהרצליה

באותו יום, יום שני, בשעה 15.30, יתקיים טקס הסרת הלוט מלוח ההנצחה,
במדרשת פועלי הבנין, בבית רמה, בזכרון יעקב

המשפחה

קראו לו בשם

ביצד, שאלנו סופרים ומשוררים, אתה נותן לספרך שם? האם שם הספר ידוע לך מראשית הכתיבה, במהלכה או בסופה? האם הבחירה פשוטה, מורכבת או קשה?

יצחק בן־נר

(„האיש משם", „שקיעה כפרית", „ארץ רחוקה", „פרוטוקול", „בעקבות מבעיר השדות", „קישונה", „ידידי עמנואל ואני", „מלאכים באים"): „שמו של הספר מעולם לא נולד ולא צץ והוא לא רעיון. הוא תמיד היה שם; ישב בשקט וחיכה לספר שיכתב עליו. כך זה היה בספרי הקודמים וכך היה ברומן החדש היוצא השבוע — מלאכים באים".

עמוס עוז

(„ארצות התן", „מיכאל שלי", „עד מוות", „הר העצה הרעה", „לגעת במים לגעת ברוח", „סומכי", „באור התכלת העזה", „מנוחה נכונה", „פה ושם בארץ ישראל בסתיו 1982", „קופסה שחורה"): „אני לא בוחר שמות. אני לא מסובב רולטה. השם מופיע בסוף".

א.ב. יהושע

(„מות הזקן", „מול היערות", „בתחילת קיץ 1790", „לילה במאי", „טיפולים אחרונים", „המאהב", „גירושים מאוחרים", „מולכו"): „בכל ספר היה משהו אחר. המאהב היה, עוד לפני שהתחלתי את כתיבתו, „המאהבים", „גירושים מאוחרים" היה, כמעט עד הסוף, „קנטטת הגירושים". השם „מולכו" היה עוד לפני שנכתבה השורה הראשונה. גם בשמות הסיפורים היו שינויים. ואף־על־פי שהשמות נולדו בדרך־כלל בתהליכים, אני מאמין שהשם צריך להיות ראשוני. אם אתה הולך עם בעיה — השם — הרי יש לך בעיה עם הספר. השם צריך להיות אורגני למן ההתחלה".

יהושע קנז

(„האשה הגדולה מן החלומות", „אחרי החגים", „מומנט מוסיקלי", „התגנבות יחידים"): „השמות באים מעצמם. כשאני כותב עדיין איני יודע אותם, לקראת סוף הכתיבה השם צץ מעצמו".

חיים באר

(„שעשועים יום יום", „נוצות"): „בחירת השם היא כבחירת שם לילד. עם הראשון הבחירה קשה ומסובכת ואחר־כך פשוטה יותר. לפני „נוצות" היתה לי רשימת שמות ארוכה, ארבעים שמות היו בה. בכל יום ידעתי משם אחר. השמות נראו לי מתחכמים, קסמים ולעבות והוכחות אחרות מן הסוג הזה. נועצתי ונועצתי ולפי התגובת הפרצופים ראיתי שאיני מעלה דבר של ממש. לבסוף שאל ממי בני שהיה כבן תשע מה הבעיה. תחפש שם, אמרתי ונתתי לו את הרשימה והבטחתי שהשם שיבחר הוא שיהיה. השם היחיד שנראה לו סביר ונורמלי היה ,נוצות'. הבחירה היתה שלו ואף־על־פי שהייתי מאוכזב ממנה, החלטתי לעמוד בהבטחתי".

סמי מיכאל

(„חופן של ערפל", [illegible], „סופה בין הדקלים", „פחונים וחלומות", „חצוצרה בוואדי"): „בחירת השם היא תהליך קשה שאינו אהוב עלי הבא תמיד אחרי סיום הכתיבה. התהליך אינו אהוב עלי כיוון שאחרי מלאכת בריאת עולם קטן עלי להגדירו בשתי מלים. אינני מייחס לשם חשיבות רבה מדי, ובעצם הייתי מעדיף לתת במקומו, כמו במוסיקה, מספר. אני עורך רשימה של שמות אחדים ומתלבט ביניהם. ישנם גם שיקולים חיצוניים שאני נאלץ להתחשב בהם כמו שיקוליה של ההוצאה לאור, שיקולי המכירה. בסופו של דבר, אם אתה אוהב את הספר, גם שמו מתחבב עליך".

יהודה עמיחי

(„שירים 1948־1962", „עכשיו ברעש", „ולא על מנת לזכור", „מאחורי כל זה מסתתר אושר גדול", „לא מעכשיו ולא מכאן", „פעמונים ורכבות", „פעמונים ורכבות"; „ברוח הנוראה הזאת", „שאלה גדולה: שאלות ותשובות", „מאדם אתה ואל אדם תשוב"): בספרי השירה השם נבחר על פי רוב בסוף, אם כי בשניים או בשלושה מקרים, אני זוכר, השם נולד לפני הספר. לפעמים אני מסתובב במשך שנים עם שירים ועוד לפני שנכתבו ועוד לפני היות ספר אני יודע שישנה בתוכם שורה שתהיה לשם שלו. יש אנשים החוששים לבחור שם לילדם לפני שיוולד, יש כאלה שבוחרו שם ורוצים ללדת את הילד שישא אותו. ישנם שני סוגי שמות — קצרים וכלליים, „שירים" למשל או „הזמן", וכאלה הדומים לקריאת שם בתנ"ך, הטעונים משמעות כמו אריית הפתיחה באופרה שיש בה הנושאים שיפורשו בהמשך. אצלי זו יכולה להיות שורה משיר שגם עומדת בפני עצמה ומבטאת את רוח הספר („שלוה גדולה"). אני לא נוהג להתייעץ עם אנשים בדבר השמות שאני נותן. לא טוב שאדם שואל אחרים שאלות כאלה".

דוד גרוסמן

(„הץ", „חיוך הגדי", „עיין ערך אהבה", „הזמן הצהוב"): „בחירת השם קשה מאוד. אני בוחר אותו רק כשהספר כבר נמצא בדפוס. השם הוא מעין סיסמה, הוא צריך להיות סוד, צירוף המעורר את סקרנות הקורא שאינו מתפענח בקלות. איני מצטט מתוך הספר, אני בוחר שם שיביא את האווירה שבו. אני מתלבט בבחירה בין כמה שמות, אבל כשאני מוצא, אני יודע שזה זה. כשבחרתי את השם „עיין ערך אהבה", אמרו לי עזוב, הקוראים לא יבינו, ובכל זאת ידעתי שהגעתי למה שצריך להיות השם".

חנוך ברטוב

(„שש כנפיים לאחד", „יהודי קטן", „פצעי בגרות", „של מי אתה ילד", „הגבראי"): „ברגע שיש לי שם לספר אני יודע שיש לי ספר. כל עוד אין לי שם אני שרוי בערפל. פרוזה נכתבת לאט, בקושי ובמשך זמן רב. הנעצת השם היא סימן לספר, כמו התבגרות במשקפת תוך מיקודה של העדשות. ברומן האחרון שלי שמו לקוח — „באמצע הרומן" — מתוך הפיסקה הראשונה ביומנו של הרצל. כשבחרתי את השם ידעתי שהספר מסובך ומורכב ומכיל 400 עמודים, אבל היה לי ברור שיש ספר".

דוד שיץ

(„העשב והחול", „ההזדמנות האחרונה", „עד עולם אחכה"): „אתחיל בדוגמה. עד לבחירת שם לספרי האחרון, עד עולם אחכה, עברתי התלבטויות רבות. אחת האפשרויות היתה לקרוא את הספר על שם גיבוריו הראשיים. במקום מסויים מעלה בעלילה קבוצת תיאטרון ירושלמית עיבוד חדש לרומיאו ויוליה, נראה שאז עלה בדעתי לקרוא גם לספרי בשמם של גיבוריו, כבמחזה. ואז קראתי שיר של דליה רביקוביץ', „דרך מבוא השמש". השם לכד אותי, צירוף המילים, הצליל התנ"כי שלהם הקסימו אותי והתחברו לגיבורי המנסים להתקשר לאדמה, למקום. אחר כך השם נראה לי מרוחק וזר למתרחש בספר. השם הקיים נולד בעקבות התעסקות מחשבתית של הגיבור עם כתובת שנרשמה על קיר בירושלים, הרשומה עד היום. על קירות ירושלים רשומות הרבה כתובות, כולן בעלות אופי ציבורי, הכתובת הזאת, עד עולם אחכה, היא מוזרה ויוצאת דופן משום שהיא בעלת אופי פרטי לגמרי, כתובה בגוף יחיד, מתייחסת ל„אני" מסויים בצורה בוטה, אינטימית. ואולם למרות העניין שהיא מעוררת היא נראתה לי פאתטית מאוד כשם לספר. לבסוף החלטתי שהכתובת הרשומה על הקיר בירושלים אכן תהיה שם הספר ועקפתי את התלבטויותי בכך שבקשתי מההוצאה להדגיש, בגראפיקה ובביתוב, שהשם נלקח ממקור חיצוני. „שם הספר צריך ללכוד את הרובד העמוק ביותר שביצירה ואסור שיהיה מתחכם או מלאכותי ובעיקר לא מתחכם. כמו ששמו של אדם לא צריך להיות פרי התחכמות, וכמו ששמות עצמים ,תפוח' או ,בית' הם השמות האמיתיים והמדוייקים של עצמים אותם הם מציינים, כך גם שמו של ספר צריך להיות אמיתי, אורגני, ולא המצאה המולבשת כמו כובע ליצנים".

עמליה כהנא־כרמון

(„בכפיפה אחת", „וירח בעמק איילון", „שדות מגנטיים", „קטע־לבמה בטעם הסגנון־הגדול", „הימורים גבוהים", „למעלה במונטיפרט"): „שם לסיפור יחיד בא מאליו, כמו שמות הדמויות. שם לקובץ סיפורים כרוך במחשבה. לפעמים קולע צרוף־מלים בשורה מקרית מתוך אחד הסיפורים. צרוף־מלים שאפשר לטעון אותו במשמעות רחבה יותר".

הדרה לזר

(„ששה פרקים על איה", „מכאן והלאה", „נראה לאחרונה"): „במהלך כתיבה עולים ,בדרך כלל' שמות רבים כאפשרות לשם הספר, ובסופו של דבר אף אחד מהם לא נראה לי, וגם קורה שלא אני אלא מישהו אחר מציע לי את השם המתקבל. הדבר קורה משום שתהליך בחירת השם הוא תהליך שונה מתהליך הכתיבה. כתיבת הספר היא כולה שלי, בלעדית לי, ואילו שם הספר הוא מעין כתובת ,מודעה שאני מוסרת לעולם. לפעמים אני מתבלבלת בין הדבר עצמו — הספר — לבין השם. צריך לקחת מרחק בין כתיבת הספר ונתינת השם, ולא תמיד אני נמצאת במרחק הנכון. ולכן, לעתים, אדם אחר הוא זה שימצא את השם המתאים ביותר.

„אני מקנאה באלה שהשם פשוט ,בא' להם, משום שבדרך לנתינת שם אני מרגישה שאני עוברת מעצמי פנימה, מהעניין עצמו, למקום החיצוני שבו הדבר מתפרסם. וזהו מעבר מסובך".

חיים גורי

(„פרחי אש", „עד עלות השחר", „שירי חותם", „שושנת רוחות", „מול תא הזכוכית", „עסקת השוקולד", „רפים ירושלמיים", „תנועה למגע", „הספר המשוגע", „מראות גיחזי", „עד קו נשר", „אויומה", „החקירה, סיפור רגואל", „מחברות אלול"): „את השמות לספרי בחרתי על פי רוב אחרי שהספר סודר בדפוס. הבחירה קשה עלי תמיד. אני נוהג לערוך רשימת שמות, לפעמים בכתיבה אוטומטית, אך כשיש לפני רשימה של 40 שמות אני חוזר לעיתים קרובות אל השמות הראשונים. חלק מהשמות הם ציטוטים משורה או פסקה של הספר. כך ב,שושנת רוחות' שם המצוטט מתוך שורה בשיר על פאריס: ,עמדתי בככר שהיתה שושנת רוחות'. ,הספר המשוגע' נבחר בשל הצורה שהיתה לו — מעין מנטאז' של זכרונות, שירים וכמו שירים, אגדות ופולקלור ארץ־ישראלי.

„ב,מראות גיחזי' שיצא בשנות ה־70 נותר השם תתום בפני מי שאינו מכיר את הסיפור המקראי על גיחזי, עבדו של אלישע. אלא שירים של אדם שאינו נביא. היה רוצה להיות, אך לא יהיה. תנועה למגע, שמו של ספר שירים שיצא אחרי מלחמת ששת הימים, הוא המונח הצבאי של התנועה מהיערכות הכוחות אל שדה הקרב, אך זהו גם המהלך לקראת השירה, הנסיון לגעת בשיר.

„בשנה הבאה יתפרסם מבחר מתוך השירה שלי. יהיו בו גם שירים שגנזתי עד עתה. אין לי עדיין שם לספר וגם הפעם לא יהיה לי קל".

אורי ברנשטיין

(„באותו החדר, באותו האור", „בעונה קצרה", „עמק השווה", „ערב עם סו", „עם מוות", „שירים נבחרים")

בחירת שמות לספרי שירה היא הקשה מכל. שם הספר צריך לנבוע מתוכן השירים, לסכמם, להיות להם לשלט ולהסבר. שמות הספרים שלי נעשים במהלך השנים פחות ופחות ,שיריים', יותר פרוזאיים, פשוטים, ישירים. עד שהגעתי לשם הפרוזאי המפורש מעט של ספרי האחרון: ,מה שנשאר, מה שלא'.

„על השם להיוולד טבעית, להופיע מעצמו ובפתאומיות. ואז אין לך עוד ספק בו. כל זמן שאין שם לספר — שם העולה ומגיח פתע, נבון ויחידי — סימן שהספר עצמו לוקה בחסר. השם מסכם אותו עבור הכותב.

„חכה לשם גם אם עליך לחכות הרבה. אל תמציא אותו — עליו להמציא את עצמו, ממש כמו השיר גופו".

עמוס עוז

יהודה עמיחי

יהושע קנז

א.ב. יהושע

סמי מיכאל

אורי ברנשטיין

עמליה כהנא־כרמון

חנוך ברטוב

חיים באר

הדרה לזר

שבוע טוב, שנה טובה

כמה ספרים, כותרים חדשים, הדפסתם מאז שבוע הספר בשנה שעברה? שאלנו בהוצאות ספרים אחדות, בכמה עותקים נדפסו הכותרים האלה ומה היא התפלגותם, ספרות מקור, תרגום, הדרכה, ילדים ונוער? הנתונים נמסרו למערכת על־ידי הוצאות הספרים

ספרית פועלים

120 כותרים.
כ־120,000 הדפסות ראשונות.
30 אחוזים פרוזה, מקור ותרגום, 40־45 אחוזים ילדים ונוער, 20 אחוזים שירה; 20 אחוזים ספרים אחרים.

מסדה

96 כותרים.
32 ספרי ילדים; 7 פרוזה מתורגמת; 57 ספרי עיון.
1,250,000 עותקים (כולל הדפסות מחדש. אין נתון לגבי הדפסות ראשונות בלבד).

עם עובד

85 כותרים.
400,000 הדפסות חדשות.
אין נתוני התפלגות לסוגי ספרות.

כתר

150 כותרים.
200 הדפסות מחודשות (לא כולל סדרות, אין נתון לגבי הדפסות ראשונות).
40 אחוז ילדים ונוער; עשרה ספרי פרוזה מקורית; סדרות בריטניקה לנוער — 10,000; מדריך ישראל — 400; האנציקלופדיה הישראלית הכללית.

כנרת

80 כותרים.
250,000 הדפסות חדשות.
25 אחוזים ספרי־קלטת; 40 פיקשן (בדיון) תרגום ומקור; 35 אחוזים נון־פיקשן.

זב"מ, דביר

150 כותרים.
300,000 הדפסות ראשונות.
75 אחוזים תרגום (כולל ספרי ילדים); 25 אחוזים מקור (כולל ספרי ילדים).

מודן

110 כותרים.
כ־250,000 הדפסות ראשונות.
65־70 אחוזים הדרכה־מקור (כולל ספרי בישול); 30־35 אחוזים פיקשן ונון־פיקשן.

הקיבוץ המאוחד

120 כותרים (כולל שותפויות עם כתר, יד טבנקין, הספריה, לוחמי הגטאות וספרית הפועלים).
250,000 הדפסות ראשונות.
25 אחוזים שירה; 30 אחוזים פרוזה; 30 אחוזים מחקר, הגות, פוליטיקה; 8 אחוזים ילדים; 7 אחוזים אמנות.

על תרגום ומתרגמים

מהו תרגום, מהי מלאכת תרגום, שאלנו מתרגמים, אמנות או אומנות או קישור ביניהן. ואיזה קשיים כל אלה מציבים?

משה רון (אנגלית):

בין נאמנויות

"תרגום הוא מקצוע מוזר, והמתרגם הוא איש מוזר. הוא בעל מלאכה והוא אמן, ומפני שכך, נדרש ממנו מקבץ מיוחד של תכונות. עליו להיות חרוץ וקפדן מצד אחד, ובעל הבנה ורגישות ספרותית מצד שני. כל זה מפני שמלאכת התרגום אינה רק העברה או הריקה מכלי לכלי, שהרי הספרות אינה כלי.

"והוא צריך לדעת הכל או הכן לבוד כל דבר. אין נושא שאינו יכול להתעורר בסיפור או ברומן, וכל נושא יכול להופיע באוצר מילים המיוחד לו, בקישורים ובאסוציאציות המורכבים בתוך השפה, לשאת צלילים משלה, אילוזיות ספרותיות, ז'רגונים, רבדים, ואחרי שאמרתי כל זאת — עדיין לא מניתי הכל מפני שמדובר בהעברה מתרבות לתרבות.

"מבחינת המו"ל, המתרגם הוא בעיקר בעל מלאכה. מבחינת עצמו המתרגם הוא בעיקר אמן. תרגום הוא מלאכה המורכבת מהמון החלטות קטנות. כל משפט הוא לדידי סבך קטן של בעיות לפתרון. כשאני גומר את היום אני בוחן את אחוז ההצלחה, לכמה אחוזי קליעה הגעתי. לא יותר מכך. אני מחזיק בדעה שתרגום, באופן עקרוני, הוא בלתי־אפשרי. אפשר רק לצמצם את הנזק הכרוך בהעברה משפה לשפה עד למינימום.

"מדוע דווקא תרגום? מעטים האנשים העוסקים במשהו מתוך בחירה חופשית לגמרי, ויתכן שיש בתרגום מענה לצורך של מבנה נפשי — להיות יוצר או יצירתי גם בלי שיש בנפש משהו מקורי הרוצה להתפרץ. מרבית המתרגמים, אני מניח, עוסקים בכך מפני שאין להם דרך טובה יותר כדי להיות קשורים לעשייה התרבותית. ויתכן שיש בכך גם תת־סוג של סיפוק פסיכולוגי — להשתמש בשפה בצורה מאד מדוייקת ובתחומי הנעה שבחיי יום־יום אינם עולים בהקשר אחד. כלומר, יצר או צורך בשליטה. כמו ההרגשה שיש לי בכל פעם כשאני בא לצרפת, כאשר אחרי כמה ימים אני נוכח שאני יכול להסתדר במדיום הצרפתי.

"לאחרונה סיימתי תרגום קובץ סיפורים של דונלד בארתלמי — ,חיי עיר'. בארתלמי הוא סופר מיוחד, מתוחכם, הפואטיקה שלו היא בעיקרה הדבקת ז'רגונים, סגנונות ודיבור (ראה ,ניו־יורקר'), מעברים חדים משפה ספרותית מתוחכמת ואירונית לשפת דיבור תת־תקנית. כשהבאתי את התרגום להוצאה היה מעין טלפון שבור: בכל מקום שהיה כתוב לא רוצה, למשל, מצאתי תיקון לאינו כך ואינו כך, למשל. בסופו של דבר בוזבזו ימי עבודה להחזיר את הדברים לעיצובם הספרותי.

"המתרגם קרוע בין נאמנויות, בין הטקסט המקורי לנטיות לבו. ככל שלטקסט יש מעמד גבוה בתרבות, כך המתרגם נוטה להתייחס אליו בחרדה גדולה יותר. במקרים מסויימים יגיע עד לתחביר לא־עברי, לסדר מלים שגוי, לתרגום מילולי של ביטויים, והרי צריך להגיש טקסט עברי ולא דיאלקט אישי בשפתו של מתרגם מסויים, אלא לשפה המקובלת בציבור. במובן זה אין הוא יכול להיות סובייקטיבי. עליו לראות מכשולים שהוא עלול להציב בפני הקורא, בהבנה, ביופי, ברהיטות הצליל.

"למתרגם נחוצה רשת בטחון — העורך. אני יכול להיות לוליין, לקחת סיכונים, ואני רוצה שמישהו, העורך, יבטיח לי שלא יהיו לי נפילות בלתי־רצויות. גם המתרגמים המוכשרים ביותר יכירו בכך שתמיד אפשר לקבל תיקונים. יחד עם זה אני לא מכיר עורכים רבים שהייתי מפקיד בידיהם כתב־תרגום".

ניבה לניר

נילי מירסקי (גרמנית, רוסית)

קרוב ללבי

„התרגום הוא מעשה יצירה. לדידי הוא כתיבה מחדש של היצירה המקורית בשפה אחרת. לבו של התהליך הוא פענוח של האפקטים הפועלים במקור — רגשיים, אירוניים, סגנוניים — והנסיון לשחזר אותם בשפה שאליה מתרגמים. אם אתה רוצה שאפקטים אלה יפעלו בשפה החדשה באותו אופן שהם פועלים בשפת המקור, אינך יכול לתרגם מלה במלה. אף פעם לא מלה במלה. אין שתי שפות המתנהגות באותה צורה.

„התרגום משפות אירופיות לעברית קשה לאין שיעור מאשר התרגום משפה אירופית אחת לשניה. אפילו שפות שאינן קרובות זו לזו, רוסית ואנגלית, קלות יותר לתרגום זו מזו מאשר לעברית. הקפיצה שעושה התרגום מן השפות האלה לעולם השמי היא מעין סלטו מורטאלה. המערכת התחבירית והריתמוקית של העברית כל־כך שונה. אלה עולמות אחרים.

„ואף־על־פי־כן אין לי דעה טובה על המתרגמים האנגלים. הם משטחים את השפה. כשתרגמתי את „בית בודנברוק" של תומס מאן קראתי את התרגום האנגלי. לא היה שם זכר למשפטים הארוכים והמפותלים, שהם נשמת אפו של הטקסט ההוא. גם בתרגום לאנגלית של סיפורי באבל, שתרגמתי עכשיו לעברית לקה המתרגם את צירופי המלים הנועזים המיוחדים לבאבל והחליף אותם במטבעות לשון בנאליים.

„אני בוחרת לתרגם רק יצירות אהובות עלי. אלה הקרובות ללבי הן יצירות שנכתבו במאה ה־19 ובראשית המאה ה־20 התובעות, כמעט בהכרח, פניה לשפה העברית הספרותית. השפה המדוברת בסלון האצילים בפטרבורג אינה יכולה כמובן להיות השפה העברית היום יומית. אין זה אומר שאינני משתמשת בעברית הנכונה להיום, שאם לא כן, התרגום לא ,יעמוד'. הסיפורים של באבל שתרגם שלונסקי כבר לא יעברו היום. אני קשובה כל הזמן לעברית של היום, למוסיקה שלה. תוך כדי העבודה אני קוראת גם ספרים שנכתבו בעברית, שיכולה להתאים לרבדים של המקור. האתגר הוא למצוא את המוסיקה הנכונה. זה גם הכיף — לנסות להעביר את המוסיקה של המקור אל הטקסט החדש. צריך לזה חוש, מין נגינה פנימית. הנסיון לשחזר את המוסיקה הוא מעשה כמעט בלתי אפשרי".

אמיר נוימן

אביטל ענבר (צרפתית):

להשאר בחוץ

„תרגום אינו יצירה וכמתרגם אין לי יומרות של יוצר. המתרגם הוא בעל מלאכה או אומן, או, במיטבו, רב־אומן, מייסטר. נחוצים לו חוש מסויים לשפות, ידע טכני ומיומנות.

„כל ספר שתרגמתי הוא ספר שמישהו אחר כתב. אני רק הלבשתי אותו שפה חדשה. את עצמי השארתי בחוץ. אסור למתרגם להתיר אחריו טביעות אצבע. יש מתרגמים, בדרך כלל סופרים מתוסכלים, שעוברים על הלאו המפורש ונותנים ביטוי לסגנונם האישי.

„התסכולים שלי נובעים ממצבו של המתרגם העברי. מצב שהוא תולדת מציאות שנקבעה לפני עשרות שנים. כמה מאות מתרגמים הנושאים כיום על כתפיהם את מרבית הספרות הנדפסת בארץ נתונים לחסדי אגודת הסופרים — שאינה מקבלת אותם אל שורותיה — והתאחדות המו"לים. המתרגמים אינם שותפים לקביעת התעריפים והם מנוצלים ניצול מחפיר מצד אחד. ומצד שני הם עצמם אינם ערים לזכויותיהם המוקנות להם. רובם אינם יודעים, למשל, שבידיהם זכויות היוצרים על התרגום.

„במצב דברים זה החלטתי כבר לפני שנים לעמוד על כך שאני הוא שאכתיב להוצאה את התנאים ולא להפך. אני לוקח לעצמי גם את החירות לא לתרגם ספרים שבהם אני צריך להאבק על כל משפט. הספרות הצרפתית המודרנית, במיוחד ספרי ההגות, היא ספרות המשופעת בניסוחים מפותלים ומסובכים, ולעתים קרובות רק בשביל התחזו.

„כל ספר שאני מתרגם הוא כמובן ספר שקראתי כבר, שאני מכיר ואוהב ובדרך כלל אני מציע אותו לבית ההוצאה, אך אינני קורא בו שוב סמוך לתרגום. לפעמים חולפות שלוש או חמש שנים מן הקריאה הראשונה ועד שאני ניגש לעבודה.

„קיים הבדל עצום בין קריאת ספר לתרגומו. לעתים אתה מוצא את כשליו של הספר רק כשאתה מתחיל לתרגם אותו. לעומתם יש ספרים שקסמם מתגלה בשעת התרגום. כך קרה לי, למשל, עם ספריו של רומן גארי.

„הנסיון שאתה צובר מאפשר לך לסרוק כמה רבדים של הספר בעת ובעונה אחת. אני כבר לא מתלבט בבחירת המשפטים והתרגום נעשה לרוב באופן אוטומטי. עבודה קשה וקפדנית מושקעת בסופו של כל תרגום. אני עורך את כתב היד לפחות פעמיים. לפעמים, כשמלאכת התרגום אינה קולחת או כשהספר מציב בעיות תרגום קשות, יש צורך לערוך אותו אפילו חמש פעמים.

„מכיוון שיש לי קשרים עם חלק מהסופרים הצרפתים שאת ספריהם אני מתרגם, אנו משוחחים לעתים על הבעיות הכרוכות בתרגומם לעברית. כשתרגמתי את „המאהב" של מרגרט דירס ונתקלתי בקשיים, היא עצמה הכתיבה עשר שורות חדשות שלא היו במקור בצרפתית. היא אמרה: ,השורות האלה יסבירו את מה שאינני מצליחה להעביר'.

„עם כל הקשיים והמכשולים האופייניים שבהעברת הצרפתית לעברית ובכלל תרגום בכלל, אם המתרגם חי את הספר, הרי הספר שנדפס בעברית יהיה אותו ספר שהופיע בשפת המקור".

אמיר נוימן

هكذا من الأصل

هكذا في الأصل

ביוגרפיה חדשה של בגין. שיחה עם המחבר, פרופ' עמוס פרלמוטר / אמנון דנקנר, וושינגטון

שום דבר ממציאות

כל המאורעות הגדולים בחייו של בגין, אומר פרלמוטר, אחרים ניהלו אותו בתוכם. תראה איך פגלין משך אותו באף באצ"ל, איך אריק שרון בלבנון. תחשוב על קמפ דייוויד. בגין בחיים לא חלם לוותר על אינטש. מי שניהל אותו בהתחלה היה דיין ואחר כך שאר משתתפי קמפ דייוויד. הם סובבו אותו, ניהלו אותו

בילית אחר־צהריים עם פרופסור עמוס פרלמוטר ודיברנו על מנחם בגין. פרלמוטר הוא הביוגרף הכי טרי של מנחם בגין והוא אומר כי אחרי שלמד על האיש הוא רואה אותו באור רע יותר מזה שראה אותו לפני כתיבת הספר. בגין, סגור בביתו, שידר אותות של אי־רצון דרך השמש הנצחי שלו יחיאל קדישאי, כשנתבקש להגיב לעיתונות על תמצית הגילויים של פרלמוטר. „אני לא מגיב על גיבוב של דברי שקר", אמר. פרלמוטר לא נעלב. יש לו ממה להיות מרוצה. הספר שלו, שיצא החודש בהוצאת „דאבלדיי" האמריקאית, נמכר טוב, הוא עומד לצאת גם באנגליה, שוודיה ויפאן ויש מו"מ על הוצאתו עם הוצאות ספרים במדינות אחרות. פרלמוטר כשהוא מדבר אתי יודע כבר על ביקורות אוהדות במוסף לספרות של ה„ניו יורק טיימס" וב„וול סטריט ג'ורנאל" העומדות להתפרסם בימים הקרובים. יכול להיות שביחד עם יצחק שמיר פרלמוטר הוא ממרוויחי־בגין הגדולים ביותר.

הרבה שנים פרלמוטר כבר לא תושב ישראל, אבל עם עברית ישראלית תקינה ומעודכנת, פרי שהות של כמה חודשים בשנה בארץ, והכרה של המערכות השלטוניות שבה, פרי ניצול של השהות הזאת במקומות הנכונים ועם האנשים הנכונים. הוא איש שאוהבים לא לאהוב אותו בקהילה המדעית בארץ, מכיוון שהוא מעט צבעוני מדי לטעמה השמרני, מה שכמובן מעניק לו כמה נקודות זכות אצל אנשים כמוני, שאוהבים אנשים שוטפי דיבור, שמדברים בקול מעט רם מדי ועם הרבה מרץ. בהיותו תושב וושינגטון קשה לומר עליו בהקשר הישראלי „אין נביא בעירו", אבל אם נמתח מעט את השוליים של האימרה הזאת היא יכולה לחול עליו: ביפאן כבר נמצא מו"ל לביוגרפיה שלו על בגין, בישראל עדיין לא.

זה מוזר מעט משום שהספר מטפל בבגין ביד קשה, מנפץ כמה מיתוסים, עוסק בחומר שעדיין לא נחקר וצריך לעשות לא פחות רעש מכל ספר שעוסק בהיסטוריה הקרובה שלנו, ונוגע – ואיך לא? – בפצעים פתוחים ובעצבים רגישים. עוד עובדה מוזרה היא שעדיין לא נעשה מאמץ רציני, עד המאמץ של פרלמוטר, לכתוב ביוגרפיה חוקרנית של האיש. פרלמוטר מגדיר את מה שמצא בשטח הכתיבה הביוגרפית על בגין „מצבור של כתבים חנפנים". אנשים שנבנו על האגדה, שבגין ואחרים בנו, במשך שנים מסביב לדמותו. הם כתבו על־פי מה שבגין ראה את עצמו והוא, אומר פרלמוטר ביותר משמץ של זלזול, אפילו לא ידע להדריך אותם כך שמבעד לסלאים הרשלניים לא יבצבצו החורים שבסיפור.

אחד הצדדים המרתקים בסיפור שטווה פרלמוטר הוא שבראשית דרכו של בגין כבר ניכרו בו תכונות, מגמות והלכי נפש שאת ביטוים הקיצוני אנחנו מכירים – אבוי, על בשרנו – מהשנים האחרונות. מאניה־דפרסיה? זה לא התחיל אתמול. פרלמוטר מתאר את הימלטותו של בגין מוורשה העומדת ליפול לידיהם של הגרמנים. בגין ערק, הוא אומר. יכול היה להישאר ולהילחם שם. הוא לא גילה מנהיגות אישית בעת משבר. בהתכתבות שניהל עם ד"ר שמשון יוניצ'מן, רוויזיוניסט וותיק שהיה כבר בארץ ישראל, יוניצ'מן מאשים אותו על עריקתו ותוהה כיצד רב החובל נוטש ראשון את הספינה הטובעת. בגין כותב לו שיש לו הסבר, אבל הוא יספר לו כשייפגשו. כשבגין מגיע לווילנה, מספר פרלמוטר, הוא נאחז בשיתוק, ומתעלם מן המציאות סביבו. יש מה לעשות בווילנה. אפשר, כמו שעשה גלזמן, מפקד אצ"ל בווילנה, להצטרף לפרטיזנים. אפשר, כמו שעשו ד"ר אלדד שייב ונתן ילין מור שהיו עם בגין בווילנה, לברוח, דרך הלסינקי לארץ ישראל. מה שקרה אז, מסביר פרלמוטר, הוא שהליטאים התלוננו בפני הרוסים על הכמות הגדולה של הפליטים היהודים מפולין שהציפה את ליטא. הרוסים פנו להיא"ס. זה נתן כסף והיהודים שרצו בכך, יכלו לצאת. לא בגין. הוא ישב וכתב ליוניצ'מן מכתבים ובהם טען שהמלחמה בגרמנים – „הוא לא קרא להם נאצים" – איננה מלחמתנו והסית נגד התגייסות לצבאות בעלות הברית. הוא לא הבין איפה הוא חי, אומר פרלמוטר, נסער. איזה שטויות הוא היה מסוגל לכתוב!

בגין יושב כמו ארנבת משותקת מול סיבוב הזנב של הנחש וממתין למעצר הבלתי נמנע על ידי הנ.ק.וו.ד. מהמעצר הזה קיבלנו את „ימים לבנים" ההרואי, האוטוביוגרפיה הבגינית של ימי מאסרו בידי הרוסים. כל הסיפור הזה, אומר פרלמוטר, הוא פשוט חנטריש. הוא עושה מזה גולאג של סולז'ניצין. איפה?! בסך־הכל ישב זמן קצר במעצר נוח יחסית. וסיפורי הגבורה שלו על עמידתו הגאה והזוכחנית בפני החוקרים: גיבורים יותר גדולים מבגין לא נהגו כך בחוקרים שלהם. כל הסיפור הזה מאוד לא משכנע.

בגין יוצא מהמאסר במסגרת ההסכם להקמת צבא אנדרס, שעל־פיו שוחררו הרוסים אסירים פולניים כדי שיצטרפו לצבא הזה, והוא מגיע ארצה. רבים עורקים כדי להצטרף למאמץ של היישוב. אבל לא בגין, איש הפרוות וההונור הפולני המטומטם. הוא הרי לא יערוק. זה לא מכובד. כל כך לא מכובד עד שהוא ומקורביו רקמו אגדה על כך שבסופו של דבר בגין קיבל שחרור־בכבוד מצבא אנדרס. האמת היא, אומר פרלמוטר, שבגין קיבל חופשה לשנה ובעקבותיה לא חזר. עריק? לא עריק? מה זה חשוב? מה שחשוב הוא שלבגין כל העניין הזה היה כל כך חשוב.

כשבגין נפגש עם ראשי האצ"ל בארץ ישראל, האירגון היה במשבר נורא. חיפשו מנהיג במקום מרידור, שמי הוא עכשיו כל אחד יודע. הוא היה מיואש וכבר היה במו"מ עם ה„הגנה" למכור לה את הסליקים של האצ"ל. חיפשו בנרות איזה מנהיג. הדוקטורים האצילים של הרוויזיוניזם בארץ, יוניצ'מן וגרוסמן הביאו את בגין ואמרו למפקדי השדה של האצ"ל: הנה אחד שהבריטים לא מכירים, שלא מעורב בוויכוח שהיה בארץ ישראל בין סיעת רזיאל לסיעת שטרן; איש שהיה נציב בית"ר בפולין, מלומד בזה. הוא יוכל לכתוב פאמפלטים. המפקדים אמרו בהתחלה: לא יקום ולא יהיה. הוא נראה להם טיפוס גלותי כזה. אבל בסוף הסכימו. למה? יעקב עמרמי שהיה ממפקדי האצ"ל סיפר לי: אמרנו לו: תיתן „אקשן" – נקבל אותך. אמר: בסדר. יהיה. הם קיבלו את המרות שלו כי הוא נתן להם לעשות מה שרצו.

מפקד אצ"ל? אומר פרלמוטר בביטול. הוא לא היה מפקד ממש. מה היה כל האצ"ל? 400 לוחמים ו־50 מפקדים. אירגון קטן כל־כך, ובכל זאת המפקד שלו לא התעניין בכלל בפרטים מבצעיים. הוא היה כותב כרוזים. זה כן. ואם היתה נופלת שגיאת דפוס באיזה כרוז הוא היה מחזיר את הלוחמים לדפוס – תוך סיכון חייהם – לתקן את השגיאה. זה היה חשוב לו. בימי האצ"ל הופיע ה„אריק שרון" הראשון שלו – עמיחי פגלין שהיה ראש המבצעים של האצ"ל. הוא רימה את בגין, משך אותו באף, הסית אותו, סיבך אותו. בפעולת פיצוץ מלון „המלך דוד" שיקר לבגין בכך שדיווח לו כי נתן שהות של חצי שעה לפינוי המלון בעוד שבאמת הייתה שהות של עשר דקות בלבד. פגלין, אומר פרלמוטר, בא מלב היישוב המאורגן, היה קרוב של ישראל בר יהודה, הכיר את המפא"יניקים ושנא אותם. במו"מ על אלטלנה היה שלב שבו בגין כבר היה קרוב להגיע לסיכום עם ראשי ה„הגנה", שצה"ל יפרוק את הספינה ועשרה אחוזים מהנשק יועברו לאצ"ל בירושלים. אבל פגלין לא יכול היה להאמין לאנשי ה„הגנה". הוא אמר לבגין שהם ירמו אותו. בגין נכנע לפגלין וכך אבד הסיכוי לגמור את העניין בשקט. בכלל, אומר פרלמוטר, כל עניין אלטלנה לא היה עניין שבשליטת בגין. העסק נוהל בשיתוף ה„חצי" של הלל קוק ושל האצ"ל בירושלים. בגין הועמד בפני עובדות. כזה מפקד גדול הוא היה. כך גם לא היה לו מושג ששני הסרג'נטים נרצחו ימים לפני שנתלו על ידי לוחמי האצ"ל. הוא לא ידע שום דבר על השתתפות אצ"ל ירושלים בדיר יאסין ורק אחרי הפעולה, כשכבר ידע על העובדות המרשיעות, נחלץ להפעיל את הרטוריקה שלו כדי לאמץ את ה„עולה" ולהגן עליה.

בגין חי חיים בורגניים קטנים. הילדים הלכו לבית הספר, האשה למכולת. הש"י היה יכול למצוא אותו ולמסור לבריטים, אבל בן גוריון וסנה החליטו שבגין הוא לא רציני ולא מסוכן.

כל המאורעות הגדולים בחיין של בגין, אחרים ניהלו אותו בתוכם. כשאתה רואה איך פגלין משך אותו באף באצ"ל, איך אריק שרון בלבנון. תחשוב גם על קמפ דיוויד. בגין בחיים לא היה חולם לוותר על אינטש. מי שניהל אותו בהתחלה היה דיין, ואחר כך שאר משתתפי קמפ דיוויד. סובבו אותו, ניהלו אותו. ומה הוא חשב, המנותק המסורתי הזה מן המציאות? הוא היה בטוח שבוותרו על סיני הוא קונה את יהודה ושומרון. גאון, מה?

בזאת אפילו פרלמוטר מודה – בהתעלמות מן המציאות יש לפעמים כוח. בגין כל כך התעלם מהמציאות במשך שנות קיום המדינה, וכל־כך לא הבין שאין לו סיכוי לרשת את השלטון ממפא"י, עד שבסוף, בטעות, המציאות השתנתה ובגין עלה לשלטון וקיבל לידיו כוח שהוא אף פעם לא הבין אותו. בגין, אומר פרלמוטר, מעריץ כוח, סוגד לכוח, מרקד סביבו ולא מבין אותו בכלל. אין לו תפישה אסטרטגית, אין לו הבנה לגבי אפשרויות כוחה של מדינה ומגבלותיה.

פרלמוטר לא אוהב את נושא הביוגרפיה שלו, זה ברור. הוא איש לא מוסרי, הוא אומר. אין אלוהים בלבו, ואין בו מוסר חוץ מהמיתולוגיה של העם היהודי שהתחלף אצלו למוסר. בסך הכל, אינווליד רוחני של השואה.

מימין מנחם בגין ומשמאל אריק שרון. בגין מעולם לא שלט בעניינים

אי־אפשר להקים יישוב בנגב כשאתה יושב בתל־אביב / אמיר רוזנבליט

בעיצומה של התחלה נוספת

לובה אליאב יושב בניצנה ומקים בהתלהבות כפר נוער בלב האזור השומם ביותר בישראל. „אני נאיבי?" הוא מתפלא, „גולדה ודיין היו אנשים נאיבים וחולמנים. הם חשבו שהזמן משחק לטובתנו, שעלינו להגיע לגשר תחילה ורק אז לעבור אותו, שכדאי להמתין לשיחת הטלפון מחוסיין. גם בגין היה נאיבי. לעומתם, אני ריאל־פוליטי. כשאחרים טענו שאין עם פלשתיני ואין בעיה פלשתינית, טענתי שהארץ היא גם נחלתו של עם אחר, אז אני נאיבי?!"

בן 65 ועדיין אוהב התחלות. אחרי שהקים את לכיש ועדד, שיקם אזורים של נפגעי רעש באיראן ובניקראגואה, לימד באזורי פיתוח ובמוסדות כמיכללת שער הנגב ומיכללת תל־חי, נמצא אריה (לובה) אליאב בעיצומה של התחלה חדשה: הקמת קהיליית נוער חלוצית בניצנה שעל גבול מצרים.

מה לא נאמר עליו? שהוא אידיאליסט ללא תקנה, שהוא איש מעשה וחזון, חלוץ ההולך לפני המחנה. מלים הנשמעות כפראזות ומליצות; אך שלא כך הדבר כשמדובר באליאב: די אם נזכיר ציוני דרך נוספים בעברו כדי להמחיש זאת: פעילות ציונית בבריה"מ, שירות בצבא הבריטי, העלאת ניצולי שואה לארץ, פעילויות חשאיות לשחרור שבויים.

„אני אוהב את החלק היצירתי שבהקמה, אומר לובה. „זאת חוויה בפני עצמה, לבוא למקום חשוף, לגבעה שוממת ולהעמיד על רגליו דבר חדש. לנסות, ביחד צוותים של אדריכלים ומתכננים, אנשי מעשה, להתוות פרוייקט חדשני. אני אוהב ראשוניות ואני אוהב להיות עם אנשים צעירים העושים ובונים".

אחר־כך היתה מלחמת ששת הימים, הראש שלנו התבלבל, היינו מסוממים. ההנהגה, שהיתה באופוריה, סברה שלנצח נוכל לשבת על גדות התעלה. עכשיו הנגב חייב לקבל עדיפות של ממש"

בלב אחד האזורים השוממים בארץ, כשני קילומטר ממסוף הגבול המשותף – והמשותק – עם מצרים, ניצב לובה על גבעה רמה, הלא היא ניצנה, מחלק הוראות למתכננים, לאדריכלים ולקבלנים ומקים פרוייקט חדש – קהיליית נוער התיישבותית. וכמנהגו מימים ימימה, הוא עושה זאת במלוא המרץ ובהתלהבות בלתי נידלית שלו. כשם שנהג בעת שעמד בראש צוות ההקמה של לכיש ועדד, כך עשה גם הפעם. הוא החליט לעבור לכאן עם אשתו, טניה, שכדבריו, כבר הסכינה עם כל "שגעונותיו". 30 בתים טרומיים השאירו אחריהם חברי מושב "קדש ברנע", שבימים אלה עברו לישוב הקבע שלהם, לא הרחק מכאן. חלק מן הבתים צבועים ירוק, חלקם צבועים כחול. באחד הבתים הכחולים מתגורר לובה עם רעייתו. „אין גבול ליתרונות של מגורים במקום שבו מוקם פרוייקט חדש. אי־אפשר להקים ישוב בנגב, כאשר אתה יושב בתל־אביב או בירושלים. רק כך אפשר ליצור תיאום והפרייה הדדית בין כל הגורמים השותפים לפרוייקט", הוא אומר כמעט מתנצל על ישיבתו בניצנה.

חדר האורחים של הבית נראה כמו חמ"ל בטרם קרב. תצלומי אוויר של המקום, מפות מפורטות, תכניות אסטרטגיות, שלבי־ביצוע, פריסת המבנים וסיום משוער. אנו מתיישבים ליד שמואל הויזמן, המסייע לו בתוקף היותו ממונה על נושא המשק, הכספים, המינהל והנכסים במחלקה לעליית הנוער, ולובה – שכל־כך רגיל להרצאות הפרונטליות מול תלמידים – אומר לנו בקול סמכותי: „לא יהיה זה עוד כפר נוער שיגרתי. בשלב ראשון, יבואו לכאן מאות בני נוער, תלמידי כתות י'־י"א של מוסדות "עליית הנוער" במחזורים של שבועיים, על־מנת לחוות במקום את חוויית הנגב. הכוונה היא לשלב את הצעירים בעבודה ובלימודים במסגרת תכנית יעודית המוקדשת כולה לנגב".

לובה: „אני חושב על ניצנה כבר הרבה זמן. זהו מקום אסטרטגי ממדרגה ראשונה, מקום שהיה צומת מרכזי בדרך למצרים בימי הקדמונים והרגשתי שחובה עלינו לפתח אותו, כדי לסלול את דרך השלום עם מצרים. אחר־כך היתה מלחמת ששת הימים, הראש שלנו התבלבל, לקחנו ל.ס.ד. והיינו מסוממים. ההנהגה שהיתה באופוריה, סברה שלנצח נוכל לשבת על גדות התעלה. עכשיו הנגב חייב לקבל עדיפות של ממש ולא בדיבורים".

לפני כשנה פנה ראש המחלקה לעליית הנוער בסוכנות היהודית, אורי גורדון, ללובה אליאב וביקש ממנו רעיונות לאתגר ציוני חדש. אליאב הציע ללא היסוס: לא עוד מוסד חינוכי שיגרתי במרכז הארץ, אלא כפר נוער בלב הנגב השומם.

גם העיתוי היה מושלם, שכן חברי מושב „קדש ברנע" שישבו במקום בשנים האחרונות, עמדו לעבור אז לישוב הקבע שלהם וקרוב לוודאי שלולא היה מתקבל הרעיון של לובה, חול היה מכסה היום את המחנה שהותירו אחריהם חברי המושב. גורדון ונסים זווילי, מנהל המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית, קיבלו את הרעיון בהתלהבות והתחילו להריץ את הפרוייקט. הוקם צוות משולב של שתי המחלקות, בראשותו של לובה, וכמו כן גוייס תקציב של שני מליון שקלים, שיאפשר את פתיחת הכפר לקליטת המחזור הראשון כבר בחודש ספטמבר הקרוב.

כמו דייר חדש הנכנס זה עתה לביתו החדש, מסתובב לובה בחוסר מנוחה על הגבעה של ניצנה ומצביע בגאווה על אתרי בניה ומספר על תכניות הבינוי. כאן מוקמות כיתות הלימוד, שם יהיה חדר האוכל ובאופק הרחוק, במיפגש הגבולות שבין ישראל למצרים, יינטע יער השלום, שבו יועסקו החניכים. בשטח עובדים צוותי הבינוי התיכנון, אדריכלי הנוף, החשמל, הטלפונים, אנשי המים והתיקשורת. לובה עובר בין האנשים ומבקש לדעת האם הכל מתנהל על־פי התכנית. דבר לא נראה כאן בלתי אפשרי כשלובה נימצא בשטח. כך, על כל פנים מעיד שמוליק הויזמן, חבוש הכיפה, הידוע כביצועיסט ממדרגה ראשונה: „אפילו ראשי הסוכנות היהודית לא האמינו שהפרוייקט הזה יזוז מהר כל כך", הוא לוחש לנו ברגע המתאים כשלובה עסוק בעניינינו. „האיש הזה פשוט חי את הנושא ואינו שוכח שום פרט. הוא יודע שאפשר לסמוך עלי, ואף על פי כן הוא טורח לחזור ולשאול באיזה שלב עומד נושא א' והיכן נמצא נושא ב'. הוא מגלה עניין בכל פרט, קטן כגדול, בכל שלבי הביצוע".

לובה אליאב. הנגב חייב לקבל עדיפות של ממש

מה, בעצם, ייעודו של המקום? שילוב תכנית לימודים בעבודה. הנערים יבואו לכאן למחזורים של שבועיים, כדי לעבוד וללמוד לימודי נגב. הם ילמדו פרהיסטוריה, היסטוריה וארכיאולוגיה של הנגב, היסטוריה של המפעל הציוני לדורותיו, וכמו כן האקלים, הגיאוגרפיה והגיאולוגיה של האזור. הם יעסקו בחקלאות מודרנית המבוססת על גידולים במים מליחים הנמצאים כאן בשפע, וגם ישחזרו את החקלאות הנבטית העתיקה. הם ישולבו בעבודות הייעור של הקק"ל, המתכננת לנטוע את "יער השלום" לאורך הגבול עם מצרים, וגם ישתתפו בחפירות ארכיאולוגיות בתל ניצנה הסמוכה ובפרוייקטים של אמנות ופיסול סביבתי. הכוונה היא למלא את המקום בתכניות תרבות, אמנות והווי. בטווח הרחוק, מקווים, שתקום כאן קהיליית נוער הגדולה ביותר בארץ, קהיליה של 1500 איש. חושבים גם על בני נוער מחו"ל שיבואו לכאן למחזורים של שלושה חודשים ועל המקום כבסיס יציאה לגרעיני התיישבות חדשים. „כרגע אנו נמצאים בשלב א' ואני מקווה שכל מחזור יניח נדבך בהקמת הפרויקט, ושהצעירים ירגישו שהיה להם חלק בבניית ישוב חדש", אומר אליאב. במקביל לבינוי הפיסי, נעשים בשלב זה מאמצים לגייס כח עבודה פדגוגי מתאים למקום, מנהל וצוות עובדים קבוע שיראה במקום יעוד ואתגר.

רמת הנגב, שבתחומה נמצאת ניצנה, היא המועצה האזורית הגדולה ביותר בארץ מבחינת שטחה והקטנה ביותר מבחינת אוכלוסייתה. כ־2600 תושבים מתגוררים בשטח של כחמישה מיליון דונם. השממה העצובה הרבה מוצאת את ביטויה המוחשי לאורך 200 הקילומטרים של כביש הגבול המערבי שבין קיבוץ כרם־שלום בצפון, דרך ניצנה ועד לאילת, שטח המאוכלס ב־18 משפחות בלבד: 15 משפחות במושב קדש ברנע ו־3 משפחות שהן הגרעין לעזוז החדשה.

„מה משך אותי לכאן?" שואל לובה רטורית, כשהוא משקיף מרומי הגבעה. „העובדה שזהו האזור הריק ביותר בארץ ועם זאת בעל פוטנציאל אדיר. היום אין לאזור הזה שום עדיפות לאומית, מפני שאחרי ששת הימים, רבים מאיתנו חשבו – ואני לא הייתי ביניהם – שנשב על התעלה לנצח. וכך קרה שהנגב נשכח. מסופי הגבול בניצנה וברפיח שוממים כיום ואין בהם תנועת מסחר גדולה, בין היתר משום שהמצרים צריכים לשפץ את הדרך לאיסמעיליה ולקהיר, ומסיבות השמורות עמם, אינם ממהרים לעשות זאת. כשיהיו קשרים של ממש עם מצרים ושלום עם ירדן, תהיה ניצנה מקום אסטרטגי חשוב, כפי שהיתה בעבר. כאן עשויה להתפתח תנועה בלתי רגילה של נוסעים וסחורות מאפריקה ומאסיה וגם עולי הרגל למכה יעברו מכאן".

אומרים על לובה שהוא נמצא תמיד בלב המאבק על קיומנו. כששואלים אותו מה הם הנושאים החשובים שבהם יש לפעול, הוא מונה את כינון השלום באזור, את החינוך, הקניית ערכים יהודיים – על־פי ערכי תנועת העבודה – ואוניברסליים ואת פיתוח הנגב. „בניצנה אני מיישם היום שלושה מארבעת הנושאים המרכזיים האלה. השאיפה שלי היא שבמקום יינתן חינוך לערכים ואין זה דבר של מה בכך. בנושא השלום, דיעותי ידועות וכתובות בספרי "ארץ הצבי". לצערי, המצב הפוליטי כיום במדינה אינו מאפשר לי להימנות עם ההנהגה".

הוא נפגע כששואלים אותו האם אינו סבור שהוא נאיבי. „אני נאיבי? גולדה ודיין היו אנשים נאיבים וחולמנים. הם חשבו שהזמן משחק לטובתנו, שתחילה עלינו להגיע לגשר ואז לעבור אותו, שכדאי להמתין לשיחת הטלפון מחוסיין. גם בגין היה איש נאיבי. הוא חשב שתוך 40 יום יוכל לעשות סדר בלבנון, דבר שאחרים לא הצליחו לעשות 400 שנה. הבעיה היא שגם כיום יש בהנהגה הישראלית אנשים נאיביים וחולמניים, הסבורים שנוכל לבנות אימפריה כזו, שבדרך למרוקו נעצור באלג'יר כדי לתדלק. אני, לעומת זאת, חושב שאני ריאל־פוליטי ובניגוד לאחרים הטוענים שאין עם פלשתיני ואין בעיה פלשתינית, טענתי כבר לפני 15 שנה שהארץ הזו היא גם נחלתו של עם אחר. אז אני נאיבי?"

אריה אליאב שב אמנם לשורות מפלגת העבודה, והוא אף חבר בכל מוסדותיה, אולם עתידו הפוליטי לוט בערפל. לעת עתה הוא עסוק רובו ככולו במפעל החלוצי בניצנה. האם ימשיך מכאן אל המשימה החלוצית החשובה הבאה או שיצליח להשתלב בחיים פוליטיים מלאים במסגרת מפלגתו? על כך, אומר לובה, הוא יצטרך להחליט עד סוף השנה.

לספרות, אמנות ועיון

להיות ישראלית

מאת אברהם הגורני

סמי מיכאל, „חצוצרה בוואדי", ספריה לעם, הוצאת „עם עובד", 1987; 232 עמ'.

הימים – ימי חיפוש הזהות הישראלית, החילונית, ובין המחפשים היא ערביה נוצריה בת הוואדי אשר בחיפה. ה„משתוקקת" – לפי עדותה – „להיות ישראלית יותר מן היהודים עצמם" (5). אחד מסימני ההיכר של הישראלי החילוני, לטעמה היא מידת הקירבה למשורר יהודה עמיחי. זה אשר ציטטות משיריו משובצות בספר ואשר את ספר שיריו היא מקבלת כמתנת יום הולדת מאהובה היהודי במשך הנסיעות.

משירים אי־אפשר להתעבר, כידוע. גם לא משירי עמיחי. השאלה אם ישאר העובר שבקרבה חי, שבה מסתיים הספר, מצביעה על הדילמה. בעוד שמונה עשרה שנים יהיה הבן לאב יהודי ולאם ערביה צר בין יהודים ובין ערבים כאשר גם אם יצטרף בעת שירותו הצבאי, ליהודה סובבת. הקריאה בשירי עמיחי לא מפתרת את הבעיה. א.ב. יהושע השיא את מולכו שלו לייקית מובהקת כדי שבניו יהיו דגם של הישראלי החדש. יציר כור ההיתוך. גם סמי מיכאל מציע דגם אפשרי לבעיה – הימלטות הערבית הפעיה – נישואי עולה חדש מרוסיה עם נערה ערביה נוצריה המלמדת אותו עברית. על נישואי יהודיות לערבים – על כך כתב־מבר. אך מה שחשוב איננו הנישואין כשלעצמם. חשוב יותר ה„תוצר", הבן שיולד. ואולי לא הוא כשלעצמו אלא זהותו. משום כך אלכס, הוא הבחור הרוסי, נופל במלחמת לבנון קודם שהספיק לשאת את הדא. ואולד הוא – כלל לא ברור אם מקיים את הולד שבקרבה. אנו לומדים את הדבר מן המונולוג שלה על קברו של אלכס: לקיום הזה מבקש אתמודד ליתום לא שתות ולא יותר מאשר דגם של פתרון לבעיה הזהות הערבית, כאמור. הבכי הוא באולו, אומר א.ב. יהושע ב„בקשה". אם מיזוג ערות במסגרת דמוקרטיה ופלורליזם, כי אז מיזוג עד תום. מלחמת לבנון פקחה את עיניו לעשה בארץ שסועת מלחמות ועדות זו. השלום הפנימי שם לא היה אלא שביתת נשק, הפסקה ומנוחה. על אחת כמה וכמה אצלנו. אין פתרון אלא במיזוג מלא. אם לאו: שמור על נחלתך לכל תיכוד. אין דרך ביניים. סמי מיכאל נעשה ציוני.

פשטנית קיצונית אולי. אבל איננו מצליח לברר את הזהות היהודית כישראלי חילוני וכבר עליו להבנים ולרכב סוסי לתשובות. ב„לוח אוראסי", לפני שלושה דורות, כתב „צאל אוריקות": „...ואנכי... הרינני / איש עברי" – וכולו „...אם יעידוני באמצע הלילה / ושאלה מה אתה אומר יהודי / ויותר לא ארע..." והמשך: „אגם לא ישראלי / אנוכי כמוהסי". מה אקטואליים הדברים עתה ב־1987. א.ב. יהושע סבור, כי די להכריז „ישראלי אני" כדי לפתור את הזהות. [illegible]

[illegible] להיות בן למיעוט תבונה יהודית מובהקת היא. כאן הנחתה עלינו הגלגל. נעשינו לרוב. מצפים מאיתנו כי נבאה את הדברים גם בעיני המיעוט שבקרבנו. וזאת מבלי לשכוח, בה בשעה, כי במרחב שמסביב לגבולותינו היינו ונותרנו מיעוט. המנסים להשמידנו – טרם אמרו נואש. הציפות התכוונה לחולל שינוי בהסבכות היהודית. עתה עלינו להיות עם המיעוט שבקרבנו כאילו אין רוב ערבי ומוסלמי בחוץ ולהתמודד עם החוץ כאילו אין לנו מיעוט ערבי בתוכנו. סמי מיכאל איננו מעמיק בספרו זה את הבעיות הללו על שכבם של גיבורים ספרותיים שהם אנשי הגות. נסיון־חיים מבוגר לו וחכמת חיים שהוא משופע בה בלוויית חוש טבעי לספר סיפורים. הפשלים המובאות בהשלמה. הלשון – לא כעזירה בפני עצמה אלא כבלישרית.

הוא בוגר במקשתה במסגרת לפתיחה ופתוח לעצמו כבר של אפשרויות. פותח הוא בסבא אליאס המצרי ה„סאראתי" – יאשוה המבינים בעולם ממליך של סמי מיכאל. הוא בפתגמים. בתחבולות קטנות. באהבת חיים. שמלא מקום בנו־שמש. צופה הוליכות ביתה של כלתו ושתי בנותיה. האחת, מרי, נאה, חסרת מעצורים, קלת דעת וערמומית. והחיר, בנו של בעל הבית המוסלמי מחזר אחריה אך כדי לא לגלות ברבים את קלונה. היא משתוכת לקרוב משפחה כפרי מגושם ועשיר. ילדה, כצפוי אצל סמי מיכאל, יהיה לה מזכרת עוון־ואהבה בחייה המקושרים עם בעלה. המחבר נהנה מאוד לספר את סיפורה הישן נושן של הנערה המוטורת על הייה ונוולה המבותנת, בסופו של דבר, את מהלך העניינים לרצונה.

בעיני הורא, המספרת, אחותה מרי – היא דווקא הישראלית שבמשפחה: תפיסה פשטנית במקצת של הישראלי. היא עצמה מצטיירת בוורות סגפנית המפצה עצמה בהזיות פרועות. בת שלושים, סובלת ממכאובי גוף, לא מלבבת. עד לרגע שבו תגלה את העלם הרוסי מירות הגג. אלכס. היהודי. היתום. לא בפני שאין לו אמא ואבא בבית אבינו. אלא משום שהתחנך ביתום ברוסיה. כשהוריו היו עצורים. בעצם, גם הסבא, המצרי הוא יתום מקצועי. מגיפה כילתה את כל בני משפחתו בכפר שעל גדות הנילוס ולמען הסדר הטוב היה עליו לשכוח בעבר זה כבר. כך סבורים היו הבריות. שבעיניהם נוטל לרוח בלוזג המצב הזה. אילו קראו המבקרים את ספר מיכאל במעגנגים ודאי היו אומרים: סמל. סמי מיכאל יצטרך להחליט ביום מן הימים אם הוא כותב למבקרים או לקוראים. בינתיים, בתצוער, הוא מרצה מהקוראים ואיננו מרוצה מהממסד הספרותי, שלא אימץ אותו. המבקרים לא כאבו עליו. לא התייחסו אליו. עדיין. בעיניהם כתיבתו היא סוג מסוים של סיפורת. הסוג העלגארי. לא זה המשפחתי. המעודן. המתוק.

סמי מיכאל משתמש בשיריו של יהודה עמיחי לצורך בניין עולמה של הגיבורה. יחסו לסופרים הישראלים המשתעשעים בלשון מאין להם סיפור של ממש לספר הוא יחס של העממי. גם עצמו עדיין עומד מן הצד ומעקיף. כן העבר המתת מטופל בסיפורת שלנו. ועם זאת היה רוצה להיות בפנים. להשתייך. עדיין כותבים עליו מתוך התנשאות. משיאים לו עצות. הייתי שמח אם יתעלם מהן. יכתוב על פי דרכו. בנוף, שסוד מתמחוה בבטנה של מרי הבת. ההיה העברין הנציג, בנו של בעל הבית. מחזר אחריה. ההורים אף ליתר ריות האם והסב איננו יודעים מה שיודעים הבריות בוואדי. אביו של החיר, אבו־נולה מבקש את ידה של מרי עבור בנו. ואגב

כך משרטט את המשפחה מהשכבים הרעשנים בזירת הגג, הפועלים מן הגרה. המתהוללים והמתעללים בתשתולה של השכנה ג'מילה, ומהווים איום גברי מתמיד על שתי הבנות. אך השידוך הזה לא יצא אל פועל. בתוך כך נזכיר הגרוש יהיה בעל חצוצרה, שיאבק עם זהיר הבהון יוכל לו. בגמותה המרווית ראתה אותו ג'מילה השכנה כרמות גבר רחוק. בלבו של המספר שמורה סבלנות גם לג'מילה. באורך רוח הוא משתף אותנו בבלמוס שתיית הקפה שתוקף אותה. בסיפוריה על הנעשה בוואדי. הדברים נחוצים. תרועת החצוצרה איננה תחליף לתמורה. אבל סמי מיכאל כלים הרבה מגבנים, הוא מנסה לתאר אותם לרבי־צלליות של המציאות הישראלית.

להכניס משפחה ערבית נוצרית לידי אבל על נפול בנם מידי יהודים. את בת המשפחה הזאת – לידי אלמנות – מלחמה לצעיר, שהוא עולה חדש מרוסיה. לזמן אותה למשורר ישראלי. טיפוסי. שבו ה„בוס" מתנה אהבים על אלמנות מלחמה ומחליף חוויות דאגה משותפות לגורל הבנים המגויסים. להצייר לבית אבות. להלוך על־פני השוק. לא לפטור על בית העלמין הצבאי. לעקוב. אחרי גינוני השתרבות מוזהיים. להצייר על מערכת היחסים הפנים־משפחתית. בין אחות לאחותה. בין אם לבנותיה. ועוד ועוד. לעתים עד לשטחיות סכמטית. חוזר על מירשם ששימש את המחבר בספריו הקודמים.

– מירשם בדיוק הוא האהבה. המותרת והאסורה. היא איננה יודעת גבולות לא של עמים ולא של דתות. הסבא וכלתו, וההורות שהוא נוהג במערכת יחסים מורכבת ואת אהבת האחיות זו את זו, והגברים שבחייהן. כשיש מה לספר אין צורך בקישוטים יתרים. לפעמים לשון־כתבה רזה, מתובלת בדימויים עסיסיים, חריפים: די בכך. הוא לא יפתח המסך בתאורי טבע פיוטיים. לא־ימנה שמות כל פרחי הפאונה והפלורה שבמגוריו הצומחים הארץ ישראלי. גם לא של יערות הכרמל. הוא ישים בפי הגיבורה: „היה יום חורף נאה. העננים הלבנים של האביה שבנמל נעצו בתכלת הזכה של השמים. בבוקר ירד גשם וניחוחו היה על עלי העצים שלאורך רחוב העצמאות. השמש זרחה עכשיו על שמלות הנשים ויקרה

סמי מיכאל

בעיני הגברים, ואני ישבת ומביטה בעד החלון ומחליטה שזה לא בשבילי" (161). זה גם לא בשבילה. סמי ישאיר ליהושע ולעוז מסשירי פ. יותר לחגות אהבים עם הגוף. הוא מתעניין יותר בבני אדם. מכן להיפתח למצוקתו של כל סגל. לא כל כך מפחד בדקות פסיכולוגיות. כיצד, למשל, הורא – על אף אופייה ודרך חינוכה במשפחה – מתמסרת בחירות כזאת. מבלי להעמיק לחשוב, מקבלת את ההיקבה שלא נוצצה כל תעודה כדי לקיים את הקשר שנוצר בינה לבין היהודי אלכס. מישהו אפילו יעקם את חוטמו ויאמר: ריאליזם. נטורליזם תמים. בוודאי, אין זה האפוס הישראלי הגדול. אך אין זה גם עדיין כל מה שמסוגל להעניק לנו סמי מיכאל. אם נהיה ראויים לכך.

אין לשכוח גם, כי „דמות הערבי" כפי שנכנסה לספרות הישראלית על־ידי יזהר ועוז ויהושע היתה קלושה למדי. סמי מיכאל מאזן אותה במידת מה. בניגוד להם משוחרר הוא גם מרגש האשמה, סליחה שניצחנו, שכבשנו, שדיכאנו. הוא לא נעשה עדיין לכנעני. מול תמונת הצעיר הישראלי במדים. היפה. הגיבור. בן האצולה – מולו הוא מציג אלטרנטיבה בדמות אלכס. לא נמרור. אלכס, ברפליטים, חסר ייחוס אבות, כמעט יתום. לא יליד הארץ. מהגר. מוסיקאי מאוד. לא תמיד. מבוחך משהו. אך שירי. בעל כושר התגלות והישרדות. אפשר לבטוח בו. תכליתי. העברית שבפיו עדיין מגומגמת אך הוא חותר, ללא לאות, להשגת מטרתו. עם אבו־נולה הוא מדבר בלשון הכסף. עם זהיר בסכינו – באגרוף. עם הורא בשפת אבי. הוא יודע לשתות ולתקוע בחצוצרה. לעבוד קשה ולהסתפק במועט.

אלכס יודע את מטרתו אך משתדל להישאר הגון. בכל שהדבר ניתן בנסיבות בהן הוא שרוי. בחברה הישראלית הוא עדיין בשוליים. לכן הוא מוצא שפה משותפת עם אנשי השוליים בוואדי. הבעיות הדמוגרפיות הגדולות והמסועפות אינן מעסיקות אותו. גם לא התעודה. תעודת הזהות, שאצלנו, באחרונה, מציגים אותה סופרים בדיונים אופנתיים. היתה לו תעודה של „יתום" במשטר תעודתי מאוד אם אפשר לומר כן. אך הוא לא היה יתום. הוא מסכימה עמו. לא התעודה קובעת. למרות ששר הדב בממשלת ישראל הופסף/לא התפטר בעטייה.

ב„חצוצרה בוואדי" אין עדיין תפיסת־עולם מגובשת. אולי רק תמימות אנשי שוליים. בגיזה את הדת לדתיים ואת הספרות לסופרים. ניתן לזהים ולוצרים לעשות את שלום. ולעתים נקריב את הדים כדי להוסיף ולקיים את המדינה הזאת. אולי, בתוך כך, יוולד גם האדם החדש. מן המקום. האקלקטי. העממיאי. במובן של עם חי. אין צורך להתבטל, להתלוש, לא בפני יהודי ולא בפני ערבי. איש איש כערכו. מכל אחד ניתן ללמוד דבר מה. אפשר לבכך. אפשר ליטול יסודות חיוניים ומועילים. גם מן הסבא המצרי אף־על־פי שהוא עצמו יודע את מקומו. יהדות הנצרות הנישלם. גברים תשים. ואדי החצוצרה. ארץ ישראל כאן ועכשיו. עדיין בשולי הבהומה והתהמבר. אך בקול תרועה. מתוחות הוואדי. כראי להאזין. אפשר לשקול. אין צורך להיזהר. אין זוכה להסכים.

„הזמן הזהוב"

דיון בעקבות ספרו של דויד גרוסמן, „הזמן הזהוב" (ספרי סימן קריאה – הוצאת הקיבוץ המאוחד), יתקיים ביום ראשון 21 ביוני בשעה 9 בערב ב„בית ליסין" בת"א. ישתתפו: דויד גרוסמן, נסים קלדרון, מנחם פרי, מירון בנבנישתי, דן בן־אמוץ. ינחה: נאוה ברנע.

שירה אחרת

מאת עזריאל קאופמן

אורציון ברתנא, „מקום נפלא", ספריית פועלים, 1987; 54 עמ'.

בשיר הפותח את הספר אומר המשורר שהשיר הוא „מקום נפלא", אך השיר של אורציון ברתנא הוא גם דרך וספינה למגע עם ישות רחוקה ובלתי מושגת, ונסיון לנגוע במהויות הפנימיות ביותר של ה„אני".

במרכזו של הספר עומדת אנטיתיזה כנגד הבסיס הטרי־אמנותי של שירת דור המדינה ובציגיה הרחוקים שעיצבו עולם אנושי אבוסטנציאלי צר גבלם.

היסודות הפאנטסטים והמטאפיסים בשירים הללו מתמזגים בכמיהה לגעת בדברים לבראשיתם, לכן יופיעו בהם הקשרים שונים והתייחסויות למקורות בראשית, מהם אל המקור העברי ומהם אל מקורות מיתיים ואיכודים מהמזרח המוקדם, וכן נגיעות בסוגי יצירה מתרבויות ביבשת האמריקאית. אבל הזיקה למקורות השונים כל כך בזמן, תרבות ומקום איננה מתאפיינת בספר זה בקשטנות אלא ברצון לאחדות: להיות, לנגוע, להרגיש, למצות ולפרק את ה„אני" עד לגבולות הראשוני או להעלותו למרחבי היקום שאין לָהם גבולות. הכלי לכך הוא השירה, היא הכוח הממשי למגעים הבלתי־אמצעיים עם כל אלה, היא נושאת את תיקות הגילוי ואת היכולת להעברת המסר המשמעותי ביותר מגילוי זה.

שאיפת יסוד זו ניכרת במרבית שירי הספר, ארוכים כקצרים בצירופים ובביטויים קולעים, מפתיעים בחדותם. נקודת הציון המדוייקת שבה עומד המשורר היא הרווח הלבן הקטן – „אני הרווח הדייק הקטן שבין שתי האותיות האחרונות על הנייר" (15). עניין הבא להבליט את האפשרות הקיימת בכל זאת לשירה לומר משהו חדש, מה גם ש„יש אחד שמקשיב במעבה היקום" (54). הזיקה אליו אין בה כדי ויתור על הקונקרטי המובהק שבקיום, אדרבא, יש בקבים משירי ברתנא התייחסות למעין ריאליזם בצורותיו העקרוניות ביותר המזכירות את הבחנותיו של ג'ורג' לוקאץ' („הריאליזם בספרות") העומדות מעבר לנטוראליסטי מזה ומעבר לאוטופיסטי מזה.

התחושה בדבר קיומו של היש במעבה היקום מלווה בשירים אלה בהכרה שיש „סדר גדול" וקביעה ש„הסדר הגדול עוד לא קרה" (13) ומכאן הרגשת ה„אני" כ„חיה פצועה" הצער על „גבולות היכולת" האנושית שאין לה „תרופה" ולא „ניחומים", אך לצד המודעות הזאת מתגלה רחף קיום אינטנסיבי ולכן יאמר לנו המשורר גם ברגע מייאש „אבל בחוץ ישנה תמיד ציפור כמו גיס חמישי של אהבה" (9). הוא אף יתאר אישה, דמות באחד משיריו הקצרים כמי ש„לא אהבת שעושים לה את זה מאחור./ היא אהבת מלפנים./ בבה אני מרגישה את כל הבראשית" (41).

הכמיהה, לא במובנה הרומאנטי הקלאסי, מתקשרת ל„צורך הלב לאגור כוח אל „הסדר הגדול" שיפרוץ את מוסוס תיקות השווא, שכך הלעיגו המתנגדים על החיפושים להרחבת טעם החיים („תקשורת" 13). הכמיהה למרחב הפנימי, אף שאת „דלתות הזכרון" אי־אפשר לפתוח, מותרת לנגוע בתת־מודע, האהבה והאפלה יוצרים תנאים הולמים לקשר עימו. מבעד למחיצות נפשיות הפרט מתחבר ביישותו שלו למערכת קיום אחרת: „עכשיו אתה באפלה שאיננה שלך, ליד כסת מעולם אחר, ליד מיטה של כל המנים" („זו האהבה וזה האחד" 10).

התתיקה למלאות החוויה מועמדת כנגד צורת חיים המעודדת לפעמים מסיבות אידיאולוגיות תביעה לוויתור בכאן כאוקס של השקפה ב„בנק שמים". שירתו של ברתנא רותה את הרעיון של חיים למען תכלית המנסה להעמיד קיום ממשי בקיום בדוי של „חיה לסדר האחר־כך". היא מעדיפה חיים, במקום „גן עדן נפלא ויתגב". האפשרות האמיתית היא במלוא התעפות של העולם. „כי אם לא כך מדוע איננו מושיטים כל צוואר למאכלת האור, למאכלת המים. / למאמצי הקרים. שעולים הנבונות הגבעות" („שיר על גרעין" 29). מכאן גם

הבימה של המשורר למצבים בלתי־משתנים: „בכל חדר מסע אחר על־פי אותה מפה" (9) ובעקשנות האופיינית לו – „חשוב שהייתי. חשוב שפיזרתי קצת בוץ בחדרים". (שם).

ביטוי מיוחד למסר זה ניתן בשיר „הכל הבל" המביך בספיות הכבוד שבשומר, שהרי עוד לפני שהכוכבים דימו – „עוד לפניהם רימה אותי הרוח". אך עם זאת כמדד הוא בהנאה העצמית הנבנית כאילו מן הטוב המזומן מקיללת מידיאם להתרגל ו„לרוץ לאט ובתוך" (23).

הרצון להחזיר את הקשר להוויה הגדולה הוא המנחה את מרידתו של המשורר, כי לדידו ההוויה הזאת אמנם נוכחת אבל הגורם המונע את ההתקרבות הוא החרדה: „אילולא החרדה היה נמוג גשם הגוף./ מבמיך עצמו כלוחשה אל מול ראי שקוף." (6).

שאיפתו של ברתנא היא אל „השיר הגדול" שיהיה ראוי באוזנו של היש „השומע ביקום". אמנם אין בכך, כאמור „תרופה" לעובדה שהאדם הוא סופי ומתנה גוף וחומר, אך יש בכך מתקות ההפלגה אל משהו עמוק שמעבר, ומכוח „היפעה של השיר" לזכות בתמצית המזוככת. „להראות תמונה של שורשים". לשם כך צריך להעניק כנפיים לשיר החדש. ברתנא מבחין היטב בין

אורציון ברתנא

„המזיד הישן" לבין „השיר החדש" שיתאפיין בתבונות של עצמה ודמיון ויפצה על מצב סתמי ומאוס:

זאת העשינה הצברים
שיודעת לרחוש את כל מי־מבריזהלילה
לבמה ציוצים של אור ראשון,
אלה תהיינה המבכות המפלאות
שעוד תתעוררנה בשיר מן השינה הארוכה הזאת.
הולכות ובאות מן הענגים
הלבנות ושרות
ומסי־כמה שזורים בתוך כמו ניצנה.
(„השיר הראשון לאחר מתתי", 30)

כורע לפשיטת הרגל של „הבטחות ישנות" הוא שואף לשיר „נקי מחיידקים", „לא תאים מתים", שיר בפי משורר „לא מבקש, חף מכוונה". ואם המציאות קשה יפרוש גם עליה את „מסך היפעה של השיר" („בשורה", 33).

ברתנא מעמיק ביחס שבין השירה לבין המהות הנצחית ומודע היטב לתמקמקות החיים הגדולים ממנו ולקושי לזכות במענה, ומתקרב בכך לא אחת לתחום הדיאלוג הקירקגורדי החותר למוצא אופטימי: „אבל יהיו השירים/... יראו למים, לשכים, / תמונה של שורשים". אך „רק זאת ישאר לאחר הקרה הנורא. / המלים קפואות. השאר. נדם./ ויספגו רעלם. / אז תשארנה צורות." („זהבה בהבזאות השירים", 34).

אך כמו נישסה המדבר על מות האלוהים, מדבר ברתנא על מות מושג המשורר המיושן, על החוסר היוהד שבו כפונקציה רוחנית מנחה: „פעם הייתי רק משורר. זו היתה מסגרת טובה מאוד / לכל תמונה." („פעם הייתי רק משורר", 16), כנגד זאת למשורר האמיתי אורבת סכנת הכשל המתמיד והתייסרותו כמו מובטחת מראש („אדון משורר", 23), לכן הוהשג בתחום איכות השיר כמוהו כמטמורפוזה מן החומרי אל תמצית רוחנית חיה, כן הרגע ש„שמלת הכתונה הדקה" הותכת ל„קו הקשי הלבן" שממנו ימשוך המשורר „בדיו קו חיים" („המשי הלבן" 24), זהו תהליך שיש בו גם יסוד מופלא המחוק את הגבול בין השיר המתעד ובין הרגע המתועד.

שורה של דימויים וסמלים מועלית כנגד יצירות ספרות שהפכו לשם דבר בדורנו. השיר „חתול" (39) משתייך לתחום זה. מעוצב בו היפוך המתייחס ליסוד המיתי ב„גלגול" של קפקא. בשירו של ברתנא חתול הוא שלובש את המשורר „כמו עור" והמשורר „מתפצץ מבפנים" (שם, 36). חשיבותו של השיר בדימוי הפנימי המעוצב בו הנושא את המצאי האמיתי של הנפש, הרוגעת כביכול, שאינה חסרה אירוניה עצמית: „ישן", „כותב", „משלם מיסים", „נושם אויר", „רואה כוכבים", „נפגש עם אנשים" וכו' („מקום נפלא", 5).

דימוי המשורר של ברתנא מתקשר היטב למושא החשוב שבו נאבקת שירתו, היינו – השירה שבקנסכנזה, המשוררת „קרן נוראי" ונעדרת יפעה של השיר הגדול. בהקשר זה בולטים במיוחד יסודות התוכחה והליגלוג על „שירי הלבן והעגבניות" ה„צובר כוחות משפשופים" המרוחוים: „...בארבע נפלה אבן'. בשש עברה ציפור'." ולאלה אומר ברתנא „ולא עם פסיש תשברו את התפילה ולא עם מלים" („אל משוררי העיר", 49).

מוטיבים שעניינם בארוס ואהבה נרקמים בדימויי לילה ואור, בכמיהה למלאות ההויה. באחד השירים הארוטיים, „עד כמה זוכרת" (28) מתרחב קנה המידה האנושי ליקום כולו. תחילה השיר באישה האדמה והמשכו ב„פסוק כוה" של עצים הואקם האדוש האנושי נישא על גבי אינסטינקט רחוק מזכור סיבה וראשית. התהליך הבראה לעין בהווה מצטייר כעדות לחוויה שאין עליה מעולף של זמן או מפיתות הכות. מוטיב זה נוגע גם לשיר „הכוכה החותכת נגד הסיבתיות" (50) המעגן דגם של נחש מיתי הממחיש את המעגל ההדוק של היש שזכר ונקבה הם חלק אימננטי בו:

„שני הקצוות של החבל מתחברים לנחש שבפה מחזיק את הזנב.
'זכר ונקבה ברא אותם' עולים, יורדים, יוצרים
את אורך־הגל שבו כוכב מספר לכוכב מהו כוכב".
(שם, 50)

הוא הדין בדימויי לילה הבאים להרחיב את הראות האחרת שלא בדרך הראציו. בשיר „לילה לא עושה החושך" (19) מאפשר הלילה לחוות חוויה חד פעמית שלא ניתן לחזור עליה: „היה העידום שלי בתוך העידום שלך. תמים./.../ המלים הגדולות שהיינו נעלמו לאור והחושך – „הלילה הוא הר ממשתה. קול ממקום אחר", וביתר שאת בשיר „חיה" בו מדובר בכוח היוצר האצור בליל־החושך: „מה שבאור היה ישן ואבוד ומלא חלודה / נשבר לרסיסים חדשים ויפים כמו סכין לטושה" (26). אך מוטיב החושך המשך אל תוכרים שבטרם בריאה הוא גם מוצא לאור הנכסף: „זו כל האהבה, כמו סרט שרץ לבד בחושך/לקראת האור" (10). מוטיב זה מלכד סביבו גם יסודות של מודעות למצבים רלטיביים או התפכחות: היקיצה מביאה עמה אישה „עוזבת מסען הלילה/פרוקת נוף" שהאור הממשי „פורס" בה את הנוף הפנימי („גוף בא לפגישה", 38).

אך יפים במיוחד הם שירי אהבה העומדים לעצמם, כמו מתרג למעגל המקיף של הספר והם „הרכבת השינה" (40) ה„ערן אהבה" (17) שעניינו אהבה העוברת ממלאות גופנית להידרגות מעודנת של שלוות אוהבים, או בשיר בנושא אחר „תמורות אחרת" (21) שבו מתרחשת זרימה אל „הקיון הצר / של אחרי חצות". הדובר בשיר החש בהתהוות הזבינה השואפת לצמצום משתתף במעבר

(המשך בעמוד הבא)

אקדה יפה

מאת יאירה גנוסר

חזי לסקלי „האצבעי" (שירים); הוצאת „עם עובד"; 1986; 75 עמ'.

אחד המבנים של „קלאסיקה" מצביע על חומרים ועל תוצאות, שאינם מתיישנים עם הזמן, אלא מתחדשים בו. ב„קלאסיקה" נוצר אפיון המשלב יסוד „לא אקטואלי" עם היכם ולוואנסי, אויר צח לנשום בו, עכשיו.

חזי לסקלי איננו נוגע כלל במושג זה, הוא משורר נסיוני במהותו, והקובץ שלפנינו, המקיף 11 שנות כתיבה, מצביע על הנסיונות כקו מנחה. זהו קו מרכזי המחבר בין השירים השונים. קו נסיוני, במרכזו אדם רגיש המחפש ביטויים לבדיקת ה„אני" שלו מול תחושת עולם מיופייף וקסלני, במשולב.

כך המושג „משורר נסיוני" מתאים לחזי לסקלי לא כביטוי גנאי אלא כתמונת שייכות לסוג כתיבה אופייני למדי, המאפיין גם את כתיבתו שלו. אולי זהו אף שבח לספר ראשון של כותב, שאגר שירים ובדרם במשך עשור, ושעה שהם מתפרסמים לראשונה במקבץ, הרי מעניין לקרוא בהם. יש בהם איכות. שורותיו אמינות, מצרפות שולי רומנטיקה ואבק כשלון, במשולב. הוא יצרף בריכה מתאימה לדגיגים קטנטנים, ואבדון קטן, בסבך שיחים קלושים.

בְּרֵכַת דגים (דגיגונים) /
אֲבַדּוֹן קטן./ ... (ע' 7)

משורר נסיוני המחפש דרכו לחבר את הפחד והבריחה ל„מהות טוטאלית" המשורטטת עולם שהיה „גדול" ועבר מפולת, אך לא איבד לא את היופי, לא את האימה. גדול הפך קטן, אך באמצעי הרטוריקה השירית, בדרכה של יצירת השוואה בשיר – „הגדול" קיים, אך קיומו מעצים את האירוניה: האם אני רואה מַשׂוּאוֹת, לא לא אלה הם גפרורים / הבְּהָתים לרגע... / (ע' 9)

מכלל עשרים וכמה שירים בקובץ בן 75 עמודים, בחרתי מחזור שירים, שהוא שיר אחד בשם: „עשרים ואחד שירים קצרים או האקדה". זהו שיר סביב נושא האקדה (החוזר בקובץ גם בשירים אחרים). הוא מחולק ל־21 קטעים נבדלים, המסומנים כל אחד בכוכב, להבליט את עצמאותם של קטעי תמונה או „דיבור", בסוגים נבדלים ובדרכי כתיבה שונים. הקטעים מתפזרים ומתנתרים סביב הגדול־קטן, סביב שולי־היפה המחובר לכיוון האלימות, כשהמלה „אקדה" מייצגת את העולם הנתון, שאליו מתייחס הדובר בשיר. אני מנסה לחזור ולומר, תוך כדי תיאור הכתיבה הנסיונית, רבת הגישושים, כי חזי לסקלי מתייחס ל„מציאות" כמצב ממשי נתון, חזק יותר מקולו של הדובר „הלירי", המתבונן במצב הנתון בו. המבט בספר השירים „האצבעי" מתעד שולי־רומנטיקה ואבק כשלון, במבט מקיף, המאורע.

חזי לסקלי

אני חושבת בעצמי כי בחרתי באיזור „האקדה" מתוך ספר שירים זה, כי עדיין קיימות בו אותן שורות של „רשות הדיבור לחבר פרבלום", אותן שורות פזמון של ארץ־ישראל, שאקדותיה מצויים במחתרת לוחמת, כאשר „האקדה" הוא צדיק־הדור. כמו צדיק אמיתי הוא אחד הנסתרים המעטים, אחד מל"ו. הוא פועל היטב במחתרת.

ההילה סביב האקדה שעליה גדלתי שונה מן ההילה סביב האקדה של חזי לסקלי, הצעיר ממני. „האקדה" שלו ודאי קיים בהילת סרטי הקולנוע, בין יפי־הסרט לאלימות הנושא. כך או אחרת, המלה „אקדח" מסמנת אביזר הנושא עמו מוות מתוך בחירה, רצח או התאבדות, דגלים אידיאולוגים של הבדיקת השימוש באלימות, פחד, פחד, פחד, או דגל של כבוד ונקם אישי. מין שילוב מרתק של הרואיזם ארכאי ומינימליזם עכשווי. שולי רומנטיקה מיושנת ופחד ממשי. כמעט „שימושי".

כמה וכמה שירים מתוך המחזור המקיף 21 שירים קצרצרים מצאו חן בעיני: הנה הפרש, הבודד, על הסוס השחור. אביר רומנטי שרדנו אצה לו בתוך שורות הקטל שבהם הוא רוכב, הוא מחבק את צוואר סוסו השחור, השועט קדימה במקצב סוסים אצילי, אצילי ומבשר מוות (סוס שחור).

חזי לסקלי מצייר סביב האקדה את כל אלה – אבל הוא מצליח להעניק להם זווית של צעצוע, והזווית הזו מעבירה את גובהי התיאור אל המגירה הקטנה של הצעצועים, מה שנהוג לקרוא בשם „אירוניה". אירוניה שאינה מבטלת את הפחד שבהוסריה אלא מוסיפה לו גוון של נסיון לבטלה:

איש קטן במיהור/
יפול לרכוב על אקדח/
כמו על סוס,/
סוס שחור.//

שיר אחר על אביזר האקדה יפה אף יותר. בעיניתו בנוייה גם היא על השוואה בין גדול לקטן, ההשוואה מבטלת את „הגדול" כלא־ממשי, אך מקנה לניגוד, לאיכות הקטנה יותר, את איכות המפלצת הגדולה. „השער הפתוח", הלא־מיתולוגי, הבלתי־מוגדר בהיותו „שער פתוח", שהמצוי בתוכו לא נודע – הוא הוא הפחד המשתק:

אם מפלצת בעלת שבעה ראשים/
היתה ניצבת בשער,/
הייתי יורה בה ללא היסוס/
מפחיד אותי.//

אפשר להתיר על נשיאות אקדחים/
המתיבות שירים.//

שתי שורות אלה הן שיר קצרצר נוסף במחזור זה. הסגנון הוא סגנון אמירה, דיבור לא מטאפורי, הצהרה קטנה, מעין „הצהרת הון" קטנה של משורר, המשווה – במובלע – בין מציאות (אקדחים) ובין כתיבה עליה. הטכניקה הסמויה היא טכניקה של השוואה.

הרצף של האמירה יוצר אשליה של רגע. האשליה היא לזו האמירה השירית. לרגע ההצהרה נושאת אופי פאציפיסטי: „אפשר להתיר" – ואז יהיה עולמנו מתוקן, נתון בידינו, בידי שלטון התבונה והאנטי־אלימות. המסר, המוסיף כי אפשר לוותר על כתיבת שירים, מחזק, לכאורה, את אפשרות ביטול האלימות. הן „מן המפורסמות" הוא שכתיבת שירה הנה מותרות, ואפשר לחיות היטב בלעדי כתיבת השירים.

אך ההשוואה „משחקת", כמובן, גם בכיוון ההפוך: זו הצהרת הון של משורר, ששירתו היא הונו. הוא איננו מכיר מציאות שבה אפשר לוותר על כתיבת שירים, הוא כתב את השיר, כלומר, הוא לא ויתר על מה שאפשר לוותר עליו. כך נוצר „הילוך חוזר", „רוורס" המודע למציאות שבה אי־אפשר לוותר על „היכן הבוער" של העולם, לא על האלימות, לא על היופי. לא על כתיבת שירים, לא על מצב „אובייקטיבי" של נשיאת אקדחים.

בזמן ומעבר לזמן

דב ברניר — בשדה עיון

שולמית הראבן: „משיח או כנסת", מסות ומאמרים, הוצאת „דביר"; 1987; 296 עמ'.

מדי יום ששי קונה אני את כל עתוני־הבוקר ועתוני־הערב, לקראת השבת, כדי לשקוע לאחר־מכן באוקיינוס של נייר ובו „צפים" מאמרים, רשימות, רפורטאז'ות עד אין קץ, המשרים עלי מבוכה, שכן חוזרים הם לא אחת ולא שתיים על עצמם, ומבטי פוזל אל הספר שהפצתי לקוראו, והוא מונח כמעט כאבן שאין לה הופכין. המוצא הוא אז: סלקציה, הליכה אל הפובליציסטים המקובלים עלי, שקיימת בהם סבירות גבוהה כי יתרמו למחשבה, שיהיה בהם, על אף קיצורם, מיסוד המסה, מימד שלישי, הירהור, אף הגות שהיא מעבר ל„אקטואליה" הרגעית. כך הולך אני אל מאמריה של שולמית הראבן, שהיא קיבצה אותם עתה בספר, ואף כי חובקים הם תקופה קצרה של שנות השמונים בלבד, יש בהם ניתוחים, וגם קריאות אזעקה, ששיני הזמן לא יכלו להם, הם גם „בוערים", וגם מתלווים במחשבה צלולה, שלא יהיה קשה לשבצם ולאחזם להלכה סדורה.

כותרת הקובץ שהניחה לפנינו – „משיח או כנסת" – בתורת כותרת, לא הניחה כליבך את דעתי, נקרא לה האסתטית, אך היא באה, כבליזאת, לבססה לפנינו, באומרה: „אנו מצויים בקונפליקט העמוק בין התיאוצנטרי ובין האנתרופוצנטרי, או, אם נרצה, שני עקרונות מנוגדים, שניתן לכנותם בשם „משיח", או „כנסת". ולמען לא יישאר צל של ספק ביחס לניגוד הנפער בין שתי השקפות־עולם – זו הדתית, הכבועה לאבינו שבשמים וזו ההומאניסטית, הקוראת לעבדות האדם ברשות עצמו, היא מוסיפה: „אם נגדיר את הניגוד בין שני העקרונות בעומק הגדול ביותר, נמצא שמדובר בעצם הניגוד שבין מרכז־סמכות או מרכז־בקרה חיצוני לאדם, לאנושות... לעומת הגישה הקובעת שאני הייבן למעשה, וכל האחריות כולה עלי".

אם תרצו, זהו כל הויכוח: בי – או מחוצה לי, וארץ זה הופך את האדם ליודע־כול, למפענח כל התעלומות: „הגישה הדלוגית: החופשית האגנוסטית... איננה כופרת במציאות האלוהית. אין היא־גישה־אתיאיסטית. היא אומרת: אינני יודע... יכול להיות שיש מי שנותן לשכוי בינה, אבל הוא נתן לו את הבינה כדי שישתמש בה. על פי הגישה הזאת התיקון הוא בידי האדם, וחייב האדם לנהוג כאילו אין אבא ואין אמא, אין נסים, כי האדם ייבן על כל מעשיו". מכאן ואילך תפתח המחברת, במסותיה, בעימות רעיוני ופולמוסי נגד הדת האורתודוקסית: נגד הדת המיליטאנטית, נוסח גוש אמונים: נגד אישיות כמנחם בגין, נגד איש ושמו מאיר כהנא, מתוך נסיון הגדרה מהי היהדות ההיסטורית, וההגותית, בעיניה. האחרון – בהקשר לגמרי אחר – היא תביע כמה הנחות הנוגעות לסוגיות תרבות, אמנות וספרות.

★

בדבר עיקרי וראשוני למדי אחלוק על המחברת: היהדות, בת ארבעת אלפים שנה, הדתה, מעיקרה, אמונה באל חי. זאת אי־אפשר ליטול ממנה. כזאת לא באתי לומר כי העם היהודי, מטבע הוויתו, היה עם דתי, ללא הפרד. אומר, למשל, ההיסטוריון גרץ, עוד במאה הקודמת: „ההיסטוריה היהודית רחוקה מלמצוא את סיפוקה בתולדות הספרות, או בתורת האמונה הדתית, כפי שבעלי דעות מסויימות רוחפים אותנו להגיד". עם־זאת, היהדות, כהשקפת־עולם, היתה השקפה דתית, ועם־זאת נושמת כולה חוק ומשפט. כאשה מודרנית רשאית שולמית הראבן להפריד בין אלה שהיו דבקים, ולדבר מקתה על יהדות נורמאטיבית – וזו זכותה, וזכותי, כיורשי המורשה שאינם אומרים „בזה ראה וקדש", אלא „בזה ראה וחדש" (ככותרת אחד הספרים שיצא לאור באחרונה).

ואמנם, כאן ניצבת היא על קרקע מוצקה. מצביעה היא מספר „דברים" את המובאה הנפלאה הבאה: „כי ייפלא ממך דבר למשפט... ובאת אל הכוהנים הלוויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם... ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך... לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". טוענת המחברת, בצדק, שמה שהבדיל את היהדות מן הנצרות היה היסוד המשפטי שביהדות, לעומת היסוד האמוני שאבות הכנסייה כמעט הפכוהו לאלילות חדשה, של פולחן קדושים, על פסליהם וטקסיהם הראוותניים. בצדק מצביעה היא, איפוא, כי „המשפט, החוק, עשיית הצדק על־פי מערכת־חוקים שחלה על הכול שווים לפניה היא־היא תמצית היהדות הנורמאטיבית, מאז עשרת הדיברות" (כל הדגשות, במאמר זה הן שלי – ד.ב). מכאן ואילך תשבור היא תגיעות – בעזרת כל העמקה ההגותית שבידיה – נגד „היהדות" המשיחית, האורתודוקסית, השולטת עתה

שולמית הראבן

בישראל בכיפה, והיא קמה עתה, בכל עוזה המסוכן, נגד כל הטוב היקר בציונות, בחזונה לשלום, ביצירת חברה מתוקנת, דימוקראטית, עתירת־דיע, והקיצור ההומאניסטית.

★

עשרים שנה לאחר מלחמת ששת הימים, כאשר אנו שולטים על מיליון־וחצי פלסטינים, יהא איפוא ברור, מבחינה עקרונית, מבחינה מוסרית, מבחינה יהודית, כי, כדבריה, „מי שמתנגד היום, במדינת ישראל, להליך משפטי, לשוויון כל אדם בפני החוק, מי שנוטל את החוק לידיו, או משפיר ראיות, או קובע קני רבות של בעלי־דין, עליונים ותחתונים – פורש למעשה מן היהדות הנורמאטיבית". זה חלק. ברם, „המשיחיים" בתוכנו מודים פעמים כחק ובספק בידיהם הם בחוק הישראלי (בשם יתרון ההלכה על החוק „החילוני"), וכוכזוי החוק לגבי הפלסתינאים בשטחים. בניגוד גמור לציווי התנ"כי המוחלט: „משפט אחד יהיה לכם, לגר ולתושב". ואמנם, כדי להוכיל את מה שהמחברת קוראת המשפט „השבטי" על־פני המשפט העברי־האוניברסאלי, אין תחבולה טובה יותר מהיפוך מושגים בגבבי עבר קדום. בהתאם לכך אומרת המחברת, כי איש „גוש אמונים" זה, נפטית, בעולם ארכיטי כאשר עליו כלה, נושה „ושא הר בזמן שאיננו ריאלי: בליל של עמלק ופלשתים, פרעה ואנטיוכוס, פרעות קישינב, היטלר ובבאב סבעה" – ומאחר שהשם „עמלק" נהפך למטבע עובר לסוחר – מוסיפה היא – „כבר אפשר למצוא בכל־הכבה בצוות

ביחס להשמדתם, גירושם, או נטילת זכויותיהם, וכל אלה בלי שמץ של תחושת חטא".

הפיסקה האחרונה אומרת כולה דרשני: „בלי שמץ של תחושת חטא". כל מעשי עצורי המחתרת מקופלים בפיסקה זאת. הללו אף יהיו מוכנים להתוודות כי „נטלו את החוק לידיהם", אך יתעלמו מן העוון הנקרא „שפיכות דמים" – שכן העולם חצוי, באורח חותך וסופי ועד לבוא המשיח שאז גם „ישתחוו הגויים בפני אבינו שבשמים" בין יהודים לגויים, ומאחר ש„כל העולם כולו נגדנו", ממילא מותר גם לנו להיות נגדו. פסיכולוגיה זו, או פסיכופאתולוגיה זאת של היהודי, לרבות הישראלי, ב„קרבן־עולה" נצחי של „הגוי", קודם־כול סותרת את העובדות ההיסטוריות, מכל־מקום בימינו, ומאז היינו למדינה. אף בתקופת השואה, „העולם, במלחמת העולם השנייה, לא זו בלבד שלא שתק, אלא איבד כמעט שלושים מיליון איש במלחמה נגד היטלר". ועוד: „העולם נלחם נגד היטלר וניצח אותו, תוך הקזת־דם איומה. אלה מאותנו ששרדו, בזכות נייול הישוב הקטן שהיה אז בארץ, שרד בשל כך ... מה יגיד לכך הרב לוינגר. שרדנו בשל „הגויים", אוהבי הרב!

לא אזכיר אפילו את הכ"ט בנובמבר, או את הצהרת באלפור, לפני בדיוק שבעים שנה, שאושרה על־ידי 52 מדינות בחבר־הלאומים – ומה עם העיסקה הצ'כית שהצילה אותנו, פיזית, במלחמת השיחרור, ומה עם הצהרת גרומיקו שלא רק נתנה גושפנקה עצמה ליצירת מדינת ישראל, אלא גם הרחיבה את גבולותיה, בגליל ובנגב. בניגוד למטבע השחוק של „העולם כולו נגדנו" טוענת שולמית הראבן, בצדק, כי „במציאות יש לנו בעולם גם אויבים, גם ידידים, גם עמים ואנשים שאינם מתעניינים בנו בכלל, ואלה הם הרוב". הקיצור: תיאור המדינה ב„קרבן־תמיד" למעין קשר עולמי, של איבה חורת, בא לשמש אמתלה לטיעון כי כל האמצעים כשרים לשם הישרדותנו. „גוש אמונים" עוד מוסיף חטא על פשע בשחררו את הפרט, את היחיד, מכל אחריות לחוק, בשם הבורא, או בשם המשיח הקרוב לבוא. לא בכדי כותבת המחברת, כי „קבוצה אחת... נטלה זכות לעצמה לבטל את אחריות הפרט בפני חוקי המדינה ולוותר לפרט שמעשיו אינם חשובים, גם הגרועים ביותר, כיוון שהגאולה השלמה קרובה ממילא". והיא מסכמת: „קשה לתאר עניין הרחוק יותר ממוסר הנביאים, ובעצם מעשרת הדיברות, שכל דיבר ודיבר שבהם מדבר בלשון יחיד, ולא במקרה".

הפלוגתה היא איפוא בין יהדות שבטית ובין יהדות אוניברסאלית – ואל־נא יתכבדו אנשי היהדות הדתית על המקורות, שכן, אומרת שולמית הראבן, „המחלוקת איננה בין כדמקורות כול לאדמקורות, אלא מהו היחס מלכתחילה למקורות". המחלוקת איננה אפילו על כדהלכה או לאדהלכה, שכן, לדבריה, „בהלכה יש פנים לכאן ולכאן", והיא מדברת על „הערכים הבסיסיים של היהדות שעיקרם – תפיסת האדם והפלוגתה..." בלשון „אלה ואלה דברי אלוהים חיים".

אשר לי, דומני, כי מעבר לפלוגתה ולזירתה, היו גם פסיקה, והלך הקטרוגו והלכו עם הזמן, כאשר היהדות הנורמאטיבית של המחברת אין בה כדי לגבוע את הקרע המתהווה, המעמיק, ואף ההכרחי, בין מסורות עבר שוקדים להטיל עלינו, אף בדרכי כפייה, ובין פרשנויות שהיא עצמה מצביעה עליה, בזו הלשון: „אנו עומדים היום בדור־מעבר חדש, דור שבו הטקס הקבוע אינו מספק עוד את רובנו, מפני שכל הדור כולו, בבחינת, בהיסטוריות, בנחתר אברש, איננו עומד בסימן של טקס, אלא בסימן של החקר והבינה" – והיא מוסיפה פסק־דין קטלני על האורתודוקסיה הקפואה של ימינו: „הבעייה, כל כולה, היא בעייתו של הזרם האורתודוקסי שבמקום כלשהו חדל להתבונן, חדל להעמיק, חדל להבדיל בין עיקר לבין תפל". וכל אלה היו אולי תצר־יצירה אלמלא

(המשך בעמוד הבא)

مطابق للأصل

תמונות מיוון החדשה

עם לבדד ישכון

בין מזרח ומערב

מאת יוחנן גליקר

באוניברסיטה של פאריס נכללים לימודי היוונית החדשה בקורסים של „בית הספר ללשונות חיות של המזרח". התייר המבקר ביוון ומכיר את מה שמכונה היום „המזרח התיכון", מגלה בה הרבה צדדים המזכירים לו את מדינות המזרח: הגברים המשופמים היושבים במשך שעות בבית הקפה, משחקים שש־בש (טאבלי ביוונית) ומשתעשעים באצבעותיהם באותה מחרוזת של חרוזים צהובים („קומבולואי"); הרבה משירי העם היווניים, המזכירים לנו את המוסיקה המזרחית, השירות והגנים, שבהרבה מכפרי יוון הם נראים כארמונותיהם של כפריים ערביים – ועוד ועוד. ואף־על־פי־כן, יוון היא מדינה אירופית מערבית, חיה ותוססת. המשחק בבית הקפה מתפתח, בדרך כלל, לוויכוח פוליטי ער, או אפילו קטטה פוליטית. יש במוסיקה היוונית יסודות מזרחיים, אך יש בה גם יסודות בלקניים, המזכירים את המוסיקה הרומנית, ההונגרית והצוענית – ויש בה דברים שאין בכל מוסיקה אחרת, המקנים לה את אופייה היווני המיוחד. אפילו לקפה היווני (שהתייר מתבקש להקפיד ולקרוא לו „קפה יווני", ולא – חס ושלום – „קפה תורכי"), עד כמה שמקורו בקפה התורכי (או הערבי), יש טעם משלו.

מאז ומעולם נקרע העולם היווני בין מזרח ומערב. ביוון נולדה התרבות האירופית, שאנו קוראים לה תרבות המערב: האפוס, הדראמה, השירה הלירית, ההיסטוריוגרפיה, הפילוסופיה, ורובם הגדול של מדעי הטבע והרוח (שרבים מהם – כגון פיסיקה, מתמטיקה, פילולוגיה או זואולוגיה – עדיין נקראים בשמותיהם היווניים העתיקים). אך בשעה שתרבות חדשה ומקורית זאת נדדה למערב – לרומא, לקיסרות הרומית המערבית, ודרכה אל מדינות אירופה ואמריקה של היום – „נגרר" העולם היווני מזרחה. באותה תקופה שאנו מכנים אותה „הקלאסית" בתולדות יוון – עד לאמצע המאה הרביעית לפני סה"נ – היתה יוון במצב של מלחמה מתמדת (לעתים „מלחמה קרה" ולעתים מלחמות של ממש) עם האויב ממזרח, הקיסרות הפרסית. כיבושיו של אלכסנדר הגדול שמו קץ למצב זה, והעולם היווני כלל, מכאן ואילך, את רובו הגדול של המזרח התיכון, שרבים מתושביו התייוונו כדי לשפר את מעמדם. מצב זה נמשך גם במאות השנים הראשונות של הקיסרות הביזאנטית, עד שבאו כיבושי הערבים והורידו את גלגלי ההיסטוריה לאחור. מכאן ואילך היתה הקיסרות הביזאנטית קו הגבול בין אירופה הנוצרית לבין העולם המוסלמי, ואין זה מקרה שהאפוס הביזאנטי הגדול, „דיגניס אקריטס", עוסק בחייו ופעלו של „איש הגבול" (וזוהי משמעות הכינוי „אקריטס"), הגיבור הביזאנטי המגן על גבולות ארצו מפני האויבים המוסלמים.

למעשה, נמצאה הקיסרות הביזאנטית, במשך מאות שנים, בין הפטיש והסדן. לא רק הערבים, הממלוכים והתורכים לטשו עיניהם אליה. גם הבולגרים, הסרבים, האלבנים, והעמים הקאתוליים של אירופה המערבית השתוקקו לכבוש את קונסטנטינופול „המוזהבת" ואת יוקרתה – ולעתים קרובות הצליחו. אחד מתפקידיו העיקריים של כל קיסר ביזאנטי היה „לתמרן" את אויביו ממזרח, ממערב ומצפון זה נגד זה ולהשתמש באחד מהם במלחמתו נגד השני. לעתים הגיעו הדברים אף לידי כך שהתורכים ממזרח הוזמנו להצטרף לצבא הביזאנטי במלחמתו נגד אויב נוצרי – או, להיפך, שהקיסר הביזאנטי היה נכון לוותר על כל ההבדלים התיאולוגיים בין הכנסיה היוונית האורתודוכסית לבין הכנסיה הקאתולית של רומא, ולקבל עליו את מרותו הרוחנית של האפיפיור, בתמורה על סיוע צבאי או כלכלי מארצות אירופה המערבית. אין זה מקרה שהדיפלומטיה (שאפילו שמה בא לה מיוונית של ימי הביניים) פותחה לראשונה כעיסוק מקצועי הכרוך לימוד ואימון בקונסטנטינופול.

בסופו של דבר – כפי שראינו באחד הפרקים הקודמים – נפלה הקיסרות הביזאנטית גם בידיהם של ה„לאטינים" מן המערב, נוסעי הצלב ויורשיהם ה„פרנקים" למיניהם, וגם בידי האויב המוסלמי ממזרח, הקיסרות העותומנית. בשני המקרים לא היה זה כיבוש בלבד. ה„פרנקים" התיישבו, עם משפחותיהם, במבצרים שהקימו לעצמם ברחבי יוון (והתייר מבקר בהם עד היום), כ„מעמד שליט". גם התורכים באו באלפיהם לשטחים שכבשו בעולם היווני, והמסגדים המצויים עד היום הזה בערים רבות ביוון יעידו על כך. יתר־על־כן, האי כרתים היה נתון לשלטון איטלקי כמה מאות שנים, ו„שבעת האיים" האיוניים היו תחת שלטון הרפובליקה של ונציה עד שבא נפוליאון וביטל את אותה רפובליקה. (ואפילו השם האיטלקי „קורפו" שדבק לאי היווני קרקירה מעיד על כך). ואילו במזרח – בחופיה המערביים של אסיה הקטנה, בקפריסין ובקונסטנטינופול עצמה, גרו היוונים לאחר הכיבוש התורכי בשכנות מתבדלת עם המוסלמים.

„סופרי ההשכלה" של העולם היווני, אותם „מחנכי העם" שבמאות הי"ז, הי"ח והי"ט, היו ברובם הגדול יוונים שהתגוררו בארצות המערב, ורבים מהם הסתפקו בהן. בספריהם ובפעולתם החינוכית (וכמה וכמה מהם חזרו לעולם היווני והקימו בו בתי ספר ובתי מדרש מפוארים, בתמיכתן של התפוצות היווניות באירופה), ניסו אנשים אלה להעניק לבני עמם את האידיאלים החדשים של אירופה של תקופת הרנסאנס ואחריה. הם ראו בכך לא יותר מפרעון חוב שכן, מה היא תרבות אירופה המערבית אם לא המשכה של תרבות יוון העתיקה, ומה היה הרנסאנס עצמו אם לא (במובנו המילולי של שם זה) „לידה מחדש" של אותה תרבות עתיקה?

כמה וכמה ממבשריה של עצמאות יוון ומלוחמי מלחמת השחרור ומנהיגי המדינה החדשה היו אנשים שגדלו על התרבות האירופית. כבר הזכרנו את קוראיס, חוקר הספרות הקלאסית, שהתגורר בצרפת והיה בן בית בתרבותה; את קפודיסטריה, יליד קורפו הוונציאנית, שמשפחתו זכתה בתואר אצולה מטעם הרפובליקה של ונציה, ובוגר אוניברסיטאות באיטליה, ידידו האישי של הצאר אלכסנדר הראשון ושר החוץ שלו, שדיבר יוונית עד סוף ימיו במבטא איטלקי, ושלט באיטלקית, צרפתית ורוסית יותר משלט ביוונית; ואת אלכסנדר איפסילנטי, קצין גבוה בצבא הרוסי הנסיך ברוסיה הצארית, שהרים לראשונה את נס המרד, עוד לפני פרוץ מלחמת השחרור היוונית. אנשים אלה, ורבים כמותם, שאפו לכך שיוון החדשה תהיה למדינה אירופית, מערבית ו„מתקדמת", ותטהר את עצמה (כפי שאותה לשון חדשה, קתרבוסה „טיהרה" את עצמה) מן ה„סייגים" שדבקו בה ב„ארבע מאות שנות עבדות".

סייעה בידם העובדה, שהמעצמות הגדולות – ובעיקר צרפת, בריטניה ורוסיה – הן שהפכו, לאחר שחרור יוון, ל„מעצמות החסות". אנו יודעים עתה שהן עשו זאת לא מאהבת מרדכי, אלא משנאת המן – הקיסרות העותומנית – ומתוך חרדה שמא, אם לא אתמוך אני במדינה החדשה, היא תהפוך ל„גרורה" של אחת המעצמות המתחרות. אך הסיוע, החסות – וה„פילהלנים" שבאו ליוון מכל ארצות אירופה ונטלו חלק במלחמת השחרור שלה – כל אלה הגיעו, ובלעדיהן, ייתכן מאוד שאותה מלחמת שחרור לעולם לא היתה משיגה את מטרתה. ואין לזלזל גם באותם עשרות „פילהלנים" שתמכו במדינה החדשה והעריצו אותה מרחוק – מדינאים, סופרים, אמנים, חוקרים ואנשי רוח בכל ארצות אירופה המערבית וברפובליקה החדשה שבצפון אמריקה.

ביחד עם הקמתה של המדינה החדשה, החל העולם הפוליטי היווני להתאגד במפלגות. אך במשך עשרות בשנים, היו אלה לא מפלגות פוליטיות כנהוג באירופה המערבית – ימין, שמאל, מרכז, ליברלים וכדומה – אלא המפלגה הפרו־רוסית, המפלגה הפרו־בריטית והמפלגה הפרו־צרפתית. המלך הראשון שבחרו בו מעצמות החסות ליוון, לאחר שנרצח הנשיא קפודיסטריה על־ידי מתנגדים פוליטיים, היה אותו הבוואריאני, והוא הביא אתו קבוצה גדולה של יועצים ואנשי חצר גרמנים. המלך השני, גיאורגיוס (הראשון) היה נסיך מבית המלוכה הדני, ומשפחתו מלכה ביוון עד לביטול המלוכה במשאל־עם בשנת 1974. אנשי עסקים, אנשי ניהול, מדע ומחקר באו ליוון מן המערב כדי לסייע בבניין ערים חדשות, בפיתוח הכלכלה והתעשיה ובהקמת האוניברסיטה של אתונה (שכמה מן הפרופסורים הראשונים שלה היו אירופים מערביים).

תהיינה אשר תהיינה ההשפעות השונות מן החוץ על חיי הפוליטיקה של יוון, הרי בחיי הרוח והתרבות אין ספק שגברה ההשפעה הצרפתית. אין זה רק משום שאבי הספרות היוונית החדשה חי ופעל בצרפת, או משום שהאידיאלים החדשים של המהפכה הצרפתית היו בין הגורמים העיקריים שהביאו למלחמת השחרור של יוון. משום מה – אולי אפילו „מסיבות שהשכל אינו מכירן", כביטויו של סופר צרפתי גדול – הרגישו אנשי הרוח והתרבות של יוון החדשה קירבה מיוחדת דווקא לחיי הרוח של צרפת. הצרפתית הפכה ל„שפת התרבות" של יוון, ולשפה הזרה הראשונה בבתי הספר. הספרות הצרפתית היתה לספרותו השניה של כל יווני משכיל, והרבה מן הספרות היוונית של המאה הקודמת ושל ראשית המאה הזאת נכתבה תחת השפעתה הברורה והגלויה של ספרות צרפת. אפילו צדדים רבים של החינוך היווני, של החוק והמשפט של יוון, ושל שיטת השלטון והממשל הציבורי, הושפעו מצרפת של המאה הי"ט. עוד היום, האופנה של פאריס היא „המלה האחרונה" באתונה, והתייר שהתרגל לאותו „חדר מקלחת" יווני, הנקרא גם ביוונית בשם הצרפתי „דוש", לא יתפלא אם יגלה שגם הוא מקורו בצרפת של המאה הקודמת.

בשנים האחרונות, ובעיקר מאז שנות השישים, הולכת השפעתן של הלשון והתרבות האמריקאית ודוחקת את רגליה של תרבות צרפת. בבתי הספר היווניים של היום יכולים התלמידים לבחור בין אנגלית לצרפתית, ונדמה לי שהרוב בוחר באנגלית (אם כי „המיעוט" הבוחר בצרפתית הוא עדיין מיעוט גדול). דוגמה אחת לשינוי זה היא חנויות הספרים בשפות זרות באתונה. בביקורי הראשון ביוון, בשנות החמישים, היו רוב הספרים בחנויות אלו בצרפתית. היום רובם באנגלית. גם השפעתה של הספרות האמריקאית על ספרות יוון של היום הולכת וגדלה.

אחד הגורמים העיקריים לשינוי זה הוא, ללא ספק, ירידת קרנה של צרפת (ככל המעצמות האירופיות) בזירה הפוליטית, ועלייתה של ארצות הברית, מאז מלחמת העולם השניה, כ„מעצמת העל" של העולם המערבי. אפילו השתלטותם של האמריקאים על כמה מאמצעי התקשורת של ימינו – תעשיית הסרטים, הטלוויזיה ומוסיקת הפופ, למשל – היא חלק מאותה „אמריקניזציה" של מדינות „העולם החופשי", שאינה פוסחת אפילו על בריטניה וצרפת עצמן, ושאנו בישראל יודעים היטב אותה ואת תוצאותיה.

אך לא פעם ולא פעמיים הרגישו היוונים את עצמם מבודדים בעולם האירופי, וחשו אפילו ש„ידידיהם" מן המערב בוגדים בהם. בתקופת מלחמת העולם השניה היו מנהיגיה העיקריים של המחתרת היוונית קומוניסטים או אנשי שמאל, ובריטניה שלחה יחידות צבא של „בעלות הברית" לסייע להם במלחמתם בכובש הגרמני. בשנים שלאחר מלחמת העולם, פנתה בריטניה עורף לאותם מנהיגים, שניסו עתה להפוך את ארצם למדינה סוציאליסטית או קומוניסטית, ותמכה במלך ובאנשי הימין, כדי לוודא שיוון תישאר חלק מן „העולם החופשי". תפקידה של בריטניה במשחק זה עדיין שנוי במחלוקת חריפה, ופרסומם של כמה ספרים, בעד ונגד, והפקתו של סרט „תעודי" – נגד – בטלוויזיה הבריטית בשנה האחרונה, העלו ויכוח זה שוב לכותרות. את האמת לא נדע, כנראה, עד שיתפרסמו כל המסמכים הסודיים. אך יש יוונים לא מעטים – ולא כולם קומוניסטים או אנשי שמאל – שעדיין מתמרמרים על אותה „פניית עורף" בריטית לחברים לנשק מתקופת הכיבוש.

גם „בעיית קפריסין" לא הוסיפה ליוקרתן של מעצמות המערב, ובעיקר של בריטניה, בעולם היווני. יש, והיו תמיד, יוונים המסתכלים על בעייה זאת במבט מפוכח וריאליסטי, ומבינים שאי־אפשר לפתור אותה על־ידי סיפוחו של כל האי ליוון. אך „האידיאה הגדולה" עדיין לא עברה מן העולם לחלוטין, ורבים הם היוונים הרואים בהקמתה של הרפובליקה העצמאית של קפריסין, ובהכרה הגוברת והולכת בין מדינות המערב בזכותם של התורכים בצפון קפריסין לעצמאות, מעשה של בגידה בידיד פוליטי, שהיה כאן ומתמיד מתומכיהן של „בעלות הברית".

גם ארצות־הברית אינה זוכה ל„עתונות טובה" ביוון. הקמתם והחזקתם של הבסיסים הצבאיים ביוון – ומה גם שבסיסים אלה הוקמו בשנות משטר הדיכוי של הקולונל פפדופולוס, והיקנו לו יוקרה פוליטית – נראות ליוונים רבים כאקט של „קולוניאליזם". אחד הסעיפים במצע הבחירות של פפנדריאו שהביאו להצלחתו היה ההבטחה לביטולם של בסיסים אלה. (כהרבה סעיפים במצע בחירות, לא קוימה הבטחה זאת). גם העובדה שהסיוע הצבאי והכלכלי שמעניקה ארה"ב לתורכיה, האויב המסורתי של יוון, עולה בהרבה על הסיוע האמריקאי ליוון אינה מסייעת להרמת קרנה של מעצמת־על זאת. לא רק פפנדריאו הסוציאליסט, אלא גם קודמו כראש הממשלה, קרמנליס, שהוא איש „הימין המתון", פתח רשת חדשה של יחסי ידידות עם ארצות הגוש המזרחי; ולא רק משום ששכנותיה של יוון מצפון הן מדינות קומוניסטיות, אלא גם מתוך טינה לאותה מעצמת־על של העולם המערבי, ש„השתמשה" ביוון ו„ניצלה" אותה לצרכיה, ואפילו העניקה הכרה ויוקרה למשטר הקולונלים. (סגן נשיא ארצות הברית, ספירו אגניו, שהוריו היו מהגרים מיוון, ביקר באתונה ביקור רשמי בשנת 1971, כאשר משטרו של פפדופולוס היה בשיאו).

אשר לגרמניה, לא רבים היו היוונים ששכחו לה את הכיבוש הזדוני במלחמת העולם השניה. באין [illegible] הגרמנים כמיטב יכולתם לשיפור היחסים. הם השקיעו כספים בקרנות כלכליות ביוון, פתחו ביוון מפעלים ובתי עסק, ופתחו את שעריהם לפועלים יוונים, שכמה מאות אלפים מהם עדיין עובדים במפעלים ובבתי החרושת בגרמניה. אך רוב בני הדור הבוגר, ובגלל המבוגרים שבהם, לא שכחו את שנות הכיבוש.

[illegible] על צרפת, היחסים המיוחדים עדיין קיימים. בפרט בתחום של אנשי ספרות ואמנות. הצרפתים היו, מאז המאה הי"ט, בין הראשונים שעסקו ברצינות בלשון, בספרות ובהיסטוריה של יוון החדשה. [illegible], תלמידיו ותלמידי תלמידיו הפכו את המחלקה ליוונית חדשה באותו „בית ספר ללשונות חיות של המזרח" לאחד המרכזים הגדולים של מחקר השפה היוונית החדשה ותולדותיה. אין שפה – חוץ מיוונית, כמובן – שהספרות המדעית בה העוסקת בתולדות יוון החדשה רחבה ומעמיקה כספרות הצרפתית המוקדשת לנושא זה, אם כי בדור האחרון באים פרסומים אנגליים ואמריקאיים ודוחקים את רגליה של הצרפתית. אין שפה שיש בה מספר כה רב של תרגומים מן הספרות היוונית החדשה. אין זה מקרה שאחד מגדולי הסופרים של יוון בדור האחרון, ניקוס קזנצאקיס, חי בשנותיו האחרונות בצרפת, וכל ספריו תורגמו לצרפתית זמן קצר לאחר שיצאו מתחת למכבש הדפוס. עד לפני כעשרים שנה, אי אפשר היה לאדם לעסוק ברצינות בשפה, בספרות ובהיסטוריה של יוון החדשה אם לא מסוגל היה לקרוא במקורות גדולות של ספרות משנית בצרפתית. גם היום, ידיעת צרפתית היא עדיין תנאי הכרחי לעיסוק המדעי ביוון החדשה ותרבותה.

היחסים עם תורכיה מעולם לא היו מן הטובים ביותר. במלחמת העולם הראשונה עמדה תורכיה לצידן של „מעצמות המרכז", גרמניה ואוסטריה, ואילו יוון הצטרפה, בעיצומה של המלחמה, ל„מעצמות הברית" – אנגליה וצרפת. „שואת אסיה הקטנה", ומעשה הבגידה של בריטניה וצרפת שסייע לה, לא חיממו את היחסים בין יוון לבין מדינות המערב, אך גרמו הרעה ניכרת (ומובנת) ביחסים בין יוון לתורכיה. „בעיית קפריסין" וכל הכרוך בה הביאה את יוון ותורכיה כמה פעמים בשנים האחרונות לסף המלחמה, ורק התערבותה של ארצות הברית, כדי „להציל" שתי מדינות שהן נכס אסטרטגי של „העולם החופשי", מנעה מלחמה זאת. עצם העובדה שעדיין יש יחסים דיפלומטיים בין יוון לתורכיה, ואפילו יחסי תיירות, מוכיחה שגבר את פכחותם הפוליטית של מנהיגים כקרמנליס ופפנדריאו.

יחסיה של יוון עם העולם הערבי הם עוד פרק משונה בתולדות יחסי החוץ של יוון. מצד אחד, שומרת יוון על קשריה עם מדינות ערב – עד להכרה רשמית באש"ף כבנציגות של „מדינה פלשתינית בגולה" ולהימנעות מהצבעה בפרלמנט האירופי נגד תמיכתה של סוריה במעשה הטרור בשדה התעופה של לרנקה. קשרים הדוקים אלה עם העולם הערבי מבוססים, במידה רבה, על גורמים כלכליים. יוון מנהלת קשרי מסחר הדוקים עם מדינות ערב, והן מהוות את אחד השווקים העיקריים לתעשייה היוונית ההולכת ומתפתחת. אך היתה ליחסים אלה סיבה חשובה: הקהילה היוונית באלכסנדריה במצרים, קהילה בעלת עבר מפואר, אחד ממרכזי התרבות של העולם היווני העתיק, ועד לשנות החמישים אחת הקהילות הגדולות והחשובות של העולם היווני החדש. מדיניותו המוצהרת של גמאל עבד אל־נאצר „לטהר" את מצרים מיסודות זרים פגעה גם בקהילה מפוארת זאת והרסה אותה כמעט לחלוטין. רבו אנשי הקהילה היוונית היגרו ליוון או לתפוצות היווניות השונות, ורוב מוסדות הקהילה המפוארים שוממים, מוזנחים – או שעברו לידיים זרות. גם היחסים עם אש"ף היו, בסופו של דבר, פרי „חיבוק דב", הואיל שיוון, [illegible], ואתונה עצמה, היו עדים לפעולות טרור מחרידות.

בעיקרו של דבר, תולדות יחסי החוץ של יוון מאז מלחמת השחרור שלה הן סידרה של אכזבות מ„בעלות ברית" במזרח ובמערב, שרק על כמה מהן סיפרתי בפרק זה. היווני הממוצע עדיין מתייחס לאכזבות אלו – ובעיקר ל„שואת אסיה הקטנה" – כמעשי בגידה, ומשקיף על מצבה של יוון בעולם הגדול כמו על מצבה של „עם לבדד ישכון". היווני הריאליסטי מכיר בכך, שזהו – כדבריו של המשורר הגדול קוסטיס פלמאס – „גורלם של העמים הקטנים", ולא רק של יוון. אך גם מצבה הגיאוגרפי של יוון מסייע להרגשת בדידות זאת. מזרחה – תורכיה, האויב המסורתי, שגרם „ארבע מאות שנות עבדות", ושעדיין יוון מסוכסכת אתו גם בעניין קפריסין וגם בסכסוכי גבול. מצפון – בולגריה, אחד האויבים המסורתיים של יוון, עוד מן התקופה הביזאנטית [illegible]; יוגוסלביה, [illegible] של יוון החדשה, אך מדינה קומוניסטית שסייעה פעיל לצד המורדים במלחמת האזרחים; אלבניה – עוד אויב מסורתי מהתקופה הביזאנטית והתורכית, ועוד מדינה קומוניסטית.

מדיניותם המוצהרת של הרוב הגדול של מנהיגיה הפוליטיים של יוון – [illegible] בשנים הקודמות ועד לקרמנליס ופפנדריאו בשנים האחרונות – היתה להפוך את יוון למדינת קידמה מערבית, לחלק בלתי־נפרד מאירופה המערבית. הצטרפותה של יוון לנאט"ו ולקהיליה האירופית היו שני צעדים מכריעים בכיוון זה, העולים בחשיבותם על כל נסיונות הפשרה וההידברות עם ארצות הגוש המזרחי. למרות הטינה לארה"ב, מבינים המדינאים של יוון בימינו – ברובם הגדול – שהאינטרסים של יוון עצמה הם לצד „העולם החופשי" ו„מעצמת העל" שלו, והתורגות־ביניים. אולי יש משהו סמלי בכך שראש הממשלה ונשיא המדינה בעבר, קונסטנטינוס קרמנליס, חי שנים רבות בצרפת, בשעה שראש הממשלה של היום, אנדריאס פפנדריאו, היגר לארה"ב בסוף שנות השלושים, חי בה (כפרופסור לכלכלה באוניברסיטה של קליפורניה) למעלה משנות דור, ואשתו היא אמריקאית.

אך עם כל אותה תלות מתמדת במדינות המערב, עדיין קיימים ביוון – ולא תמיד רק „מתחת לפני השטח" – אותם יסודות של הווי ותרבות מזרחיים, ששרדו בה עוד מימי התורכים. חלק גדול מהשרדותם של יסודות אלה נגרם, כנראה, על ידי אותו פער בין העשירים המופלגים לבין העניים המרודים. בשכונות העוני שבערים הגדולות, ובכפרים המבודדים, יש עדיין מידה רבה של חוסר תרבות, ואפילו פרימיטיביות. גם הממשלה וגם אמצעי התקשורת עושים ככל יכולתם לביעור הבערות בכל רחבי יוון – אך אין זו מלאכה קלה, בפרט במדינה העוברת סידרה של משברים כלכליים. ממשלתו הסוציאליסטית של פפנדריאו אף הגדילה לעשות, על־ידי פיתוחן של כמה מערי השדה והקמת מרכזי תרבות וביזור ברחבי המדינה. אך בסופו של דבר, מה רע בכמה יסודות מזרחיים בהווי ובחיי התרבות של מדינה כיוון, שבעיקרו של דבר היא מדינה אירופית מערבית לכל דבר, והיא כיום הם מיזוגם של כל אותם ניגודים שהיו חלק מן ההיסטוריה העשירה והמסובכת של העם היווני?

(מאמר שביעי בסידרה)

מגמתיות מועשרת

מאת טליה רפפורט

דוד ריב, גלריה „ארטיפקט", רחוב נחמני 43, ת"א.

מפת „הקו הירוק", שהשתרשה עמוקות בתודעתנו (הפוליטית־חברתית־תרבותית) של דוד ריב, עדיין מתפקדת בעבודותיו החדשות כמעין חותמת או תחימה בעלת משמעות רבה עבורו. את הצורה המוכרת הזו, שנחקקה היטב בהכרת כל מי שחי בארץ למעלה מ־20 שנה, ממשיך דוד ריב להנחית על קטעי המציאות המקומיים שהוא מצייר.

הפעם שותל ריב את הדגם הערבסקי, הכמעט דקוראטיבי של מפת „הקו הירוק" בין מראות עירוניים ונופים כפריים. הוא שוזר בין בניינים, גגות ואנטנות טלוויזיה, בין תורני הסירות במארינה התל־אביבית ולצד גושי המלונות לאורך קו החוף שלה. הצורה המפותלת החוזרת הזו שמייצגת את ישראל הקטנה והטובה של פעם, צומחת גם לצד שורות ירוקים, ואמנות של משתלות ונופים מפוספסים למחצה, המצטיירים מבעד לחלון פתוח ומופיעה גם בסטודיו של האמן בין הכלים המצויירים וכלי עבודתו, כך שהמודעות הפוליטית רודפת אותו באשר יילך.

במקרים אחדים המסר מאוד ישיר ובוטה. לדוגמה, כאשר מפת „הקו הירוק" מסומנת בקו מרוסק (קוים מרוסקים) בין סצינות הווי יומיומיות בכפרים ערביים, כולל מהומות רחוב ומעצרים. לעתים מצויירות סצינות כאלה בשחור־לבן [illegible]. השחור־לבן מגביר עוד יותר את המגנון הריאליסטי־אירוני־יבש ההופך אותו כמעט לכרזה פוליטית הוא גם מקרב אותו לאופי החזותי המוכר של צילומי עיתונות, ואפילו של כותרות עיתונים, שמציגים אירועים באופן חד וחלק ומוותרים על גוני הביניים, שבהם מורכבת רקמת חיים אמיתית.

בעבודה אחת משבץ דוד ריב ציור שחור־לבן ובו ג'יפ צבאי וחיילים שעוצרים ערבים ברחוב בתוך מסגרת סטטנית מאוד עם רגמי קישוט, דקלים ולבבות, שיוצרת רקע מזרחי קיטשי במודגש, המייצג את המציאות הלוקאלית שבתוכה מתרחשים אירועים מן הסוג המתואר. עבודה כזו שייכת לסוג המגמתי שאיפיין את יצירתו של דוד ריב ושלדעתי לקה בחלק מן המקרים בברורות יתרה על חשבון העניין הציורי. בתערוכה הנוכחית נראה לי, שתהליך התפתחותו של ריב מתחיל להתאזן מבחינת שיווי המשקל בין מסר פוליטי לשפה אמנותית. מפת „הקו הירוק" הפכה במקרים אחדים מסמל תעמולתי ישיר לדגם צורני בעל משמעות שמשתלב באופן נבון ומוצלח יותר בתוך מערך הציור ואינו מולבש על הקשרים שונים באופן שרירותי ומלאכותי. במקביל גם התעשרה הציוריות בחלק מן העבודות, כך שהתערוכה הזו, על פי הפרישה הרחבה והמגוונת שבה, יותר מעניינת, לדעתי, מתערוכות קודמות שהציג דוד ריב.

מניו־יורק לת"א דרך ואן־גוך

איריס אהרונסון, גלריה „סימני", רחוב פינסקר 27, ת"א.

איריס אהרונסון, אמנית מתחילה למדי, מציגה תערוכת יחיד ראשונה, שהיא כרטיס ביקור מבטיח למדי. לדבריה, אלו הן „עבודות על ניו־יורק, כשהיחס למציאות מתקיים דרך מסננת של זכרון ויזואלי ורגשי, הדמיון המופעל לעיתים על־ידי מציאות 'מיד שניה' (קולנוע, תצלומים, יצירות אמנות)". היא גם מציינת ש„לאור ולתנועה שלו יש לעיתים ישות עצמאית בתמונה". אלו הן תמונות גדולות, אפלות ואקספרסיוניסטיות, שיש בהן התרחשויות דרמאטיות הן מבחינה תוכנית־סיפורית והן מבחינה ציורית.

ניכר היטב שואן־גוך משמש לאיריס אהרונסון מקור השראה משמעותי. הדבר מתבטא ישירות בציור ראשו המיוסר של המתחדד בשתיים מן העבודות, אך גם באוירה הכבדה והרוחשת, במערבולות הסוחפות והכורכות נהרות אור שמצויירים בטכניקה של משיחות צבע קצרות ושבורות.

בציור בשם „תוזית" מופיע זוג (שמצוייר בקווקווים ירוקים־זרחניים קטועים) במחול עיגולים על רקע כהה, שבו צף ראשו הבוער וההפוך של ואן־גוך. גם בעבודה בשם „ואן־גוך ברכבת התחתית" נתגן דיוקנו הזהוב המעונה בתוך גשם דק של צבע לצד שלדי מבנים וכביש זורם. ב„מרתף" מצוי זוג כחול חבוק בתוך מערבולת לצד פאגל מצוייר נוסף בעל תנופה אלכסונית חריפה לעומק, שמזכירה את הפרספקטיבות ההלולות של ואן־גוך. בעבודה בשם „בתר בי" (כנראה בהשראת סרט בשם זה, שגם הוא אפל, כבד ורוחש) מופיעה דמות דימונית שחורה וסמורת שיער בפתח כניסה מקרטעת של מחול שדים ובתמונה נוספת, ללא כותרת, נרקמת דרמה סתומה ומסתורית באמצעות שלוש דמויות צבעוניות־זוהרות שנעו בחשכה לעבר קיר אדום זוהר.

זוהי תערוכה חזקה, המוכיחה גם מיומנות טכנית שניכרת בטיפולים רב־שכבתיים מגוונים וגם יכולת הבעה שמצליחה ליצור אקספרסיוניזם רב־כוח ועולם ציורי יחודי, על אף ההשפעות, שבמקרה זה הן מפרות ואינן בגדר חיקוי בלבד.

נאיביות מתוחכמת

מאיר פרנקו, גלריה „בהרשבי", רחוב בהרשבי 60, ת"א.

מאיר פרנקו מנו להתמודד בעבודותיו עם אחד הנושאים הבעייתיים ביותר בתחום האמנות – אלמנטים דקוראטיביים מובהקים שעל גבול הקיטש, כמו פיתוחים מוזהבים, פרחים, דוברבנים ומפיות תחרה.

במקרים אחדים הדברים נשארים סתמיים, אך ברוב המקרים התוצאה סימפאטית (נחמדה או הומוריסטית, מפתיעה ומקורית. בעבודה אחת לדוגמה, שלושה פרחים ארוכים כרוכים על רקע זהוב עז ומתחתית הגליון צצה חצי מפית תחרה כשמש העולה. במקרה אחר מופיעה מפית שלמה עטויה כמו על רקע שחור מבריק, שעלים שחורים מקששים פינה אחת שלו ובתחתיתו רשומה אימרה עממית משעשעת: „לעשיר אומרים – תתחדש. לעני שואלים – מי נתן לך את זה". בעבודה שלישית מצוייר שרפרף ארך־רגליים בעל פרופורציות מצחיקות על רקע כאפס פרחוני והתוצאה חיננית מאוד. פחות מוצלח, לטעמי, השימוש בארכאמבסיקה של פיתוחי רוקוקו מוזהבים מכתרה של ארון קודש, או משהו דומה.

אף שאין זו תערוכה „גדולה" או „חדשנית", יש בה אסתטיקה בלתי־שיגרתית ושילוב מיוחד במינו של סממנים עממיים־נאיביים עם תיחכום אמנותי.

בזמן ומעבר לזמן

(המשך מהעמוד הקודם)

נתלוו לאטימות אינטלקטואלית זאת, לא רק ריכוי־לתיאבון של עם אחר, אלא גם יומרה „חלוצית", לצד מורדי־לב שעוד יזכר בו, כאשר תייחס המחברת גם לבן־גוריון, אגב למנחם בגין, היא מוסיפה – מאיר כהנא.

★

כותב טורים אלה היה בין ראשוני המתיישבים בעמק־חפר (גם חולי הקדחת) ואולי מעניק לי הדבר זכות נוספת להביא את דברי המחברת על היומרות החלוציות של „גוש אמונים", בזו הלשון: „בעיניו (של איש „גוש אמונים" – ד.ב.) מסקלי האבנים מאדמת הגיתה בידיהם, הפועלים הרעבים של עמק חפר, חולי הקדחת שאינם עובדים, מגיני ישובי ומהחומה־ומגדל לפני היות צה"ל, והיום, מבזיזה מוסרית, עם הבאים לשבת בבתים מוכנים, על כבישים מוכנים, על אדמה מופקעת, בישוב שכבש ומסובסד ומוגן על־ידי עוצמת צה"ל". והיא מוסיפה בלעג, כי „אפשר, כמאמרו של רענן וייץ, לשים את כל החקלאות היהודית של הגדה על הגג של מגדל־שלום". אך החמור מכל – חרף מהיות כל ההתנחלות ביהודה, שומרון ועזה תלויה „תלות טוטאלית בקו הירוק" – הוא העדר כל חוסן חברתי בחוגי המתנחלים. ברורה על איש „גוש אמונים" אומרת המחברת: „אחרים, ולא הוא, עוסקים בתיקון החברה ובחינוך העם. אחרים, ולא הוא, מגשימים את משימת הדור הזה – בניית חברה מתוקנת. אחרים, ולא הוא, עוסקים באיחוד העם הקשה הזה, על־ידי הקניית ערכים דמוקראטיים ועליונות המשפט השווה לכל אדם".

★

ההיסטוריה הולכת ונשכחת – וגם משתכחת לתיאבון – לנגד עינינו. ניטול, למשל, את מנחם בגין, ראש ממשלתנו לשעבר, שלא חדל, בכל נאומיו, להעלות את אימת השואה – זו שהיא נחלת העבר, וזו המאיימת גם עלינו, אם לא נקדים את פני הרעה. בפנותה אל העבר, הבראה עתה קדום, ערב מלחמת העולם השניה, כותבת היא: „בשנות השלושים־ותשע וארבעים, השקיף בגין מרחוק על השואה – ואל השואה לא בא. הוא, נציב בית"ר, עזב את ורשה בעיצומה של המלחמה והגיע לווילנה שהיתה עדיין שקטה, בניגוד קטטי, בניגוד טוטאלי למנהיגי תנועות הנוער האחרים, למרדכי אנילביץ ולאנטק צוקרמן אשר חזרו לוארשה ופקדו על המרד. איש זה, נציב בית"ר, שנאם באומים והצביע להבות שיש להילחם בהיטלר, לא ראה עצמו חייב לחזור אל חניכיו ופקודיו, תשאר בארץ – עד שבאו הרוסים לאסרו".

בהמשך, בגין עומד בראש אצ"ל, בימי המאבק בארץ, אומרת עליו המחברת, כי „כאיש אצ"ל צעיר, בשנות השלושים להיוו, לא השתתף אף באחת מן הפעולות... ראש מחתרת שלא שמע שריקת כדור מימיו". אך אין זה הכל: נמסור עתה רשות הדיבור לדוד בן־גוריון (אין הדברים מופיעים בספרה של שולמית הראבן), והוא עשה זאת בשתי הזדמנויות. בראשונה, אמר הוא: „עלי לציין בצער שלא כל אלה שהיו נתבעים לעזור באירגון הצבא – נענו לתביעה, בהם רבים שמופיעים עתה כמעט כדואגים יחידים לצרכי הבטחון. אני קרוב לשר הבטחון הראשון ויודע הקשיים שהוא נתקל בהם אז. כאשר דרש אז שר הבטחון משחרר הבטחון המקצועיים, בימים אלה, להישאר בצבא ותת יד לאירגונו, היו שסירבו, ואחד מהם אמר: „בצבא זה לא אשרת". ואם הדמן אינני אישי למדי, באה המובאה השניה: „ב־15 במאי 1948 היינו עצמאיים ולא צריך היה איש להתחבא מפני השלטון המנדאטורי. אז החלה המלחמה נגדנו והפלישה נמשכה עד ל־7 בינואר 1949, בהפסקות שונות. אינני יודע, וגם לא התעניינתי, איפה היה מר בגין כל אותו זמן ומה עשה, אבל אני יודע איפה לא היה ומה לא עשה. הוא לא היה עם אלה שלחמו על חרות ישראל, על עצמאותנו ועל הצלתנו, ולא השתתף במערכה".

הוא הדין – להבדיל בהרבה הבדלות – ברב מאיר כהנא. עליו אומרת המחברת: „איש בור ופוחז, לא בא להשתתף בגופו באף אחת ממלחמות ישראל. „היותי צעיר", הוא מנסה להתנצל... אבל, בן כמה היה מאיר כהנא במלחמת יום הכיפורים, למשל, או בששת הימים? בהתשה? ואנחנו, לא היינו צעירים כולנו... הוא הגיע רק כשיכול היה, בחסות כל עוצמת צה"ל, לנפנף ברובה ברמאללה, המפחדת, המפורקת מנשק".

★

עד כאן – כל המוסכם בינינו. אך שולמית הראבן עוסקת, בקובץ מאמריה, גם בסוגיות ספרות ויצירתיות רוחנית. כן יש לה מה לומר על אש"ף, כפארטנר, הנראה כמעט פסול לעולם ועד, בעיניה, לכל מגע־ומשא לקראת שלום־לאמת בין הצדדים. אגע בקצרה – בקיצור קצר מדי – בשתי הסוגיות.

עם כל רגשי כבודי למחברת חשתי משהו מתנשא בגישה אל הקהל, צורך התרבות בעידננו. אוכל להקדיש לכך רק כמה הערות מקוטעות. אומרת היא, למשל, כמשפט לאקוני ודי דראסטי: „צריכת התרבות איננה תרבות". אפשר לדעת למי כותבת היא את שירתה, סיפוריה, מסותיה? מדוע חובב ספר, חובב מוסיקה – עם זו איננה אופנה אלא צורך, אפילו צרכני, אך אמיתי – איננו עושה אותו בן־תרבות? שנית, אומרת היא בהקשר אחר, ומבקש אני סליחה על קיצור קיצוני, הרומאנים, [illegible], לעתים גם רבי־מכר, אינם שייכים לתרבות המובנה שכן מספקים הם מידע, מעין אינפורמאציה לקורא, על אורחות־חיים השונים מחייהו. ואני, יש הבדל ניכר, לעתים עצום, בין רומאן אחד למשנהו, אך סימן ההיכר נראית לי קרובה יותר לאמת התרבותית והחברתית, באומרה שאדם בדיימינו קורא ספר, קורא רומאן, משום שאין הוא מסתפק בחיי־היום־יום, בעוגה הקטנה של סביבתו, הרומאנים מאפשרים לו „לחיות אלף חיים נוספים", אם לא בפועל הרי בדמיונו, ובגעגועיו. לי נראית גישה זאת תואמת יותר את יצרי הקורא.

טענה שנייה מעלה שולמית הראבן, בקשה כולה נגד יצירות אמנות המשתדלות לבטא את „רוח הזמן". הנה כותבת היא: „רוח הזמן" היא בעצם מושג פילוסופי וסוציולוגי שהספרות כלל אינה חייבת לחיות בו, ואולי צריכה אפילו לחרוג ממנו ככל האפשר... הספרות המתרחשת בין הכותב לבין הנייר, ואחר־כך בין הנייר לבין הקורא, אינה חייבת כהאדוה לרוח הזמן". אם היא אומרת „אינה חייבת", היא ודאי צודקת, אך השאלה היא: כלום יכולה היא להימלט מרוח הזמן שבו חי הסופר והמשורר, או המלחין והצייר? אשר לי, אינני מכיר אמן ש„נמלט" מתקופתו, אך מכיר אני אמנים דגולים שפרצו והעפילו מעבר לעידנם, והיו בשל כך אוניברסאליים. כלום טולסטוי איננו רוסי בכל רמ"ח אבריו, וכלום „מלחמה ושלום" איננו נחלת האנושות כולה? בזמן ומעבר לזמן זהו סימן־היכר לאמנות גדולה.

★

ועוד הערה אחרונה... על אש"ף, עליו אומרת המחברת, לטעמי, דברים שיש בהם משום אמת מוחלטת, אך גם קשום עמימות, כמו שאומרים בימינו. טוענת היא, ביחס לאירגון זה, בכל אטימותו ואכזריותו, ואף הרשעתו לזעקה עמו: „יש לאנשים אלה עניין למנוע מלהמריך את הסיכסוך עד אין קץ, מפני שהם מתפרנסים עליו, חזקה עליהם שידחו את רגע הסו"ם לשלום בכל שיוכלו, מאותה סיבה". בין „עד אין קץ" לבין „בכל שיוכלו" אין כבר הפיפה מלאה. אך במשפט אחר, עוד גדל הפער בין השלילה המוחלטת לבין השלילה המותנית. למשל: טוענת היא כי כבר מזמן הגיע השמאל הישראלי להכרה „שכל שיחה נוספת עם אש"ף היא ברכה לבטלה, עד אשר יקיימו לפחות תנאי מינימום". ברכה לבטלה – או תנאי מינימום? לדעתי, לא אמרה כאן ההיסטוריה, אפילו של אש"ף – וליתר דיוק – ולקים ממנו – את מלתה האחרונה. אך על־מה־ולמה נעסוק כאן בדיקדוקים, שאינם רוצים להיות דיקדוקי־עניות? מה שחשוב הוא... הספר עצמו. הוא דגם טוב, מהנה, מאלף, מעניין, מקורי, של פובליציסטיקה ברוחב ובעומק – תאווה לקורא.

שירה אחרת

(המשך מהעמוד הקודם)

מהפסגה ברמה האחת להפסגה ברמה האחרת, אך תוך כך נוצר דווקא עיצוי המבנה למופשט ממעלת הקונקרטי והפרדוקס נמס רק מכוח השיר: „...מגבן ביד את הרוח שהבאתי משם".

הפואטיקה של ברתנא אינה חסרה יסודות ושימושים פארודיים ברמיזות מכוונות לטקסטים מסויימים, אך בעיקר בולט בה הנסיון להתמודד עם הנושאים הקשים לעיצוב הספרותי, כדוגמת המופשטים והתהליכים הסובייקטיביים הנעולים. ה„אני מאמין" של המשורר בתחומים אלה מתנסח ב„השיר הרחוק" (48) שבו הוא מבחין בין „השיר הקרוב" שאינו מעניינו לבין „השיר שבא מרחוק". לטעמו „משק הכנפיים של השיר שבא מרחוק הוא משקאותה./ מן ידי ומעוף גם יחד" וקשה לזכות בו כאשר הראש כבר קרוב לעפר ו„איש העפר מוליד אבנים". התיאור של „השיר הבא מרחוק" מקפל איפוא את תמצית מחשבת הפואטיקה שאליה חותר ברתנא ואשר עליה הוא מתמודד ברבים משירי הספר.

שירים אחדים לדוגמה מבטאים, הלכה למעשה, את נאמנותו לעמדותיו בתחום הפואטיקה. בשיר „שיר איגון" (20) החושך מקים הכל בבהרה אחרת והאני נחשף למעין היפוך חושי: „בחשך הכל ברור וקל לראות", או שירו „כלב בכביש" (47) המעצב ברימוזים מפתיעים הלכי קשר ונפש מנקודת ראותו ותחושו של הכלב וכן בשיר „אוקטובר שטח הפקר" (43), המעצב נוף הארם, שבו מופיע ציור לשוני המפתיע ברעננותו – „הכבישים מלאים סתיו".

שירה באבקת כמו זו של ברתנא אינה יכולה בלעדי היסוד הפאסיבי שמושאיו מסומנים. אלה מרומזים ל„שועלים קטנים מחבלים במחשבת" („חיות", 45) (וכן ראה, כאמור, השיר „אל משוררי העיר"). תודעתו של המשורר למלאות ההוויה, ודווקא כדרך הראשית, מתייחדות גם בנגיעות אירוניות בראשי הזרם האקויסטנציאליסטי בספרות, כמו גנסין וממשיכי דרכו היום. טון כזה בא לידי ביטוי בשיר „ההליכה הזו הציורה" (44) שבו הדובר, במקום לעקוף את ההר, לוקח אותו הביתה. ברתנא יקשור את האירוניה על רוח גנסין לחזוב „גסות־הזיום" ולא יפסח על הפואטיקה של זך באירוניה על אירוניה, בזינוק לחם באלה בכלים שלהם. השיר „היא אישה יפה. הוא משורר" נותן לכך ביטוי מאלף. יתירה מזו, ברתנא עושה גם שימוש מודע באלוהות לזך ולעמיחי. בשיר הפותח את הספר מורגשות נגיעות פארודיות ב„מנוסה בנייניים" של עמיחי ובמקום אחר, ב„השיר שאי אפשר" מצויים הדים המתייחסים ל„שיר בוקרים" של זך.

בראש שירתו של ברתנא עומדת איפוא הקריאה לשירה אחרת, ליפעת השיר, לנגיעה בשורשי ההוויה ולאמירה שאין היקום מתמצה בשירים מתגושים היסודות האמנותיים והאידיאיים לאחדות אינטנסיבית מאוד, המתהפכת באופני התפיסה הראיה. כעליסה בארץ הפלאות, תוך חריגה מודעת מכללי המשחק של החשיבה הלוגית, לתקיות אחרת, ולהנוסית לאופקים החדשים של שירתו.

דפדוף ראשון
ספרים חדשים
מאת אבי טבא

סרט

מחלקה בווייטנאם / מאת דייל א. דיי לפי התסריט של אוליבר סטון / תרגם מאנגלית: חיים גבעתי / אור־עם, 206 עמ'.

[illegible] לפעמים נעים לעשות זאת בכיוון ההפוך. יש סרט, [illegible] האחריו מושיבים מישהו לכתוב רומן. כך קרה גם לסרט המפורסם על קורותיה של מחלקת חי"ר בווייטנאם. דם ואש ותימרות וכל זוועות המלחמה היו כחומר ביד של אוליבר סטון, שבילה 15 חודשים בדרום־וייטנאם אמיתי (וגם עשה בכל [illegible] כל מיני התסריטים [illegible], ומי שנותר מכך הנה לפניו [illegible] האויב האמיתי השוכן בתוך האדם עצמו".

שירה

השנה תעש צמח / שירי שפת קודש / מאת אד"ם הכהן / מוסד ביאליק – ספריית דורות / 268 עמ'.

אברהם דב הכהן לבנזון (1794 – 1878) נודע בחוצות תל־אביב, פשוטו כמשמעו (לאמור, כרחוב). הגיעה איפוא בהולם השעה להזכיר את תוארו „אבי כל משוררי שירי שפת קודש" שניתן לו עוד בחייו. לכך חברו שני מהדירים, מנוחה גלבוע ויהודה פרידלנדר, שקיבצו מבחר משיריו לאור. חמישה שיקולים: איכות פיוטית, אופייניות מבחינת השקפת התפיסה פיוטית, תהודה שהתעוררה בשעתה, יכולת לקרב אותו בן דורנו לעולמו של משורר, וזיקה להתפתחותה של תורת השיר במאה הקודמת. לאלה נוספו שני מאמרי מבוא משלהם, על „אמונה והגות ביצירתו הפיוטית של אד"ם הכהן" ועל „הפואטיקה של אד"ם הכהן" וכן הערות וציונים ביוגראפיים. האנתו נפטיר ב„השנה תעש צמח, / וזרות העיר מולדת; / זה בא זה מת וימת, / אך ארץ עד עומדת".

תולדות המדעים

הדמיון וההבדל

תוקנות שמים וארץ / מאת שמואל סמבורסקי / מוסד ביאליק / 235 עמ'.

מהדורה שנייה לספר שהוציא סמבורסקי בשנות החמישים ועניינו בקוסמוס של היוונים הקדמונים. „ספר זה", אומר המחבר במבוא למהדורה הראשונה, „אינו בא למצות את תולדות מדעי הטבע ביוון העתיקה... בחירת העניינים והטקסטים היא פרי הכרה... (של) הדמיון המפליא של דפוסי־מחשבת הראשונים לדפוסי־מחשבתנו בצירופי אנלוגיות ותבניות מדעיות... וההבדל התהומי שבין ראיית הראשונים, שתפסו את העולם כחטיבה אורגאנית חיה... ובין ראייתנו אנו, שהפכה את העולם למערכת מתמטית מופשטת". בין הנושאים הנידונים: מספר ומידה, עולם האטומים, מעשה בראשית, ראשית האסטרופיסיקה, וגבולותיו של מדע יוון. בין הדפים מובאות לרוב.

מוסד ביאליק • ירושלים
שבוע הספר העברי

ספרים חדשים

פראנץ רוזנצוויג
מבחר אגרות וקטעי יומן
ההדירה והוסיפה מבוא והערות רבקה הורביץ. אחרית דבר מאת נתן רוטנשטרייך. כב. 398 עמ' + 8 לוחות.

★

אד"ם הכהן
שירי שפת קודש (מבחר)
ההדירו והוסיפו מבוא והערות מנוחה גלבוע ויהודה פרידלנדר (ספריית דורות, מס' 57, 268 עמ'.

★

מיכה יוסף בן־גוריון (ברדיצ'בסקי)
שירה ולשון — מבחר מסות ורשימות
ההדיר והוסיף מבוא, הערות וביאורים עמנואל בן־גוריון (ספריית דורות, מס' 58, 192 עמ'

מהדורות חוזרות

שמואל סמבורסקי : המחשבה הפיסיקלית בהתהוותה – מן הפילוסופיה הקדם־סוקראטית ועד הפיסיקה של הקוואנטים (אנתולוגיה ; מהדורה שנייה, מתוקנת ומורחבת) (בסדרת ספרי מופת מספרות העולם)
שמואל סמבורסקי : תוקנות שמים וארץ – הקוסמוס של היוונים (הדפסה שנייה, מתוקנת)
א.א. אורבך : בעלי התוספות – תולדותיהם, חבוריהם, שיטתם (שני כרכים)
עמנואל קאנט : ביקורת התבונה המעשית (בסדרת ספרי מופת מספרות העולם)
עמנואל קאנט : ביקורת התבונה הטהורה (בסדרת ספרי מופת מספרות העולם)
י.מ. גרינץ : ספר יהודית
א. אורבך : מימזיס – התגלמות המציאות בספרות המערב (בסדרת ספרי מופת מספרות העולם)

ספרים שיצאו לאור בשנה האחרונה

ג.מ. תאקרי : יריד ההבלים (תרגמה מאנגלית והוסיפה מבוא והערות: אסתר כספי) (בסדרת ספרי מופת מספרות העולם)
מ.ע. פרידמן : ריבוי נשים בישראל (בשיתוף אוניברסיטת תל־אביב)
בנימין מזר : חפירות ותגליות (בשיתוף החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה)
עמיהוד גלעד : דרכה של תורת שפינוזה לשיטה פילוסופית
יוסף דן : ספר הישר (ספריית דורות, מס' 56)
פילון האלכסנדרוני : כתבים, כרך א' (בשיתוף האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים)
דן מירון ודן לאור (עורכים) : א.נ. גנסין – מחקרים ותעודות
בלהה ניצן : מגילת פשר חבקוק (בשיתוף אוניברסיטת תל־אביב)

המכון ע"ש דייוויס – האוניברסיטה העברית, ירושלים
מדינה, ממשל ויחסים בינלאומיים, חוברת מס' 26 (אביב תשמ"ז)

הספריה הציונית
מ. שרף : האבוקה הודלקה ברומניה – שמואל פינלס וראשית הציונות ברומניה

המרכז למורשת בן־גוריון
בנימין פינקוס : יהודי רוסיה וברית־המועצות – תולדות מיעוט לאומי

הוצאת א. רשף
אהרן מירסקי : ספר הגיא הקדוש (שירים)

להשיג בדוכני הספרים של מוסד ביאליק בשבוע הספר העברי, בחנויות הספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק, רח' ג'ורג' קינג 37, ת.ד. 92, ירושלים טל' 710554

קריירה
שרותי כח אדם

דרושות
מזכירות בכירות

דרושים:
איש מכירות
לעבודה בעלת אתגר
בתחום שיווק מערכות חיב"ם
נדרש ניסיון של שנתיים לפחות
במכירות ציוד ממוחשב ורקע
טכני הנדסי.

Cimatron קימטרון
CAD/CAM SYSTEMS מערכות חיב"ם

למחלקה הטכנית
בתל־אביב
דרושות/ים
מלחימות/ מחווטות/ מרכיבות

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל אביב • ירושלים • באר־שבע • רחובות • אשדוד

לקבוצת השמירה
סניף תל־אביב
דרושים
נציג/ות מכירות
לבתי עסק ומפעלים בגוש־דן

דרושים
מאבטחים
ליחידת אבטחה
בגוש דן 1,000 ש"ח נטו + נסיעות

גלדום
תעשיות טכנולוגיות בע"מ
לחברה העוסקת במוצרים עתירי טכנולוגיה
בכרמיאל דרושים:—
מהנדס/ת שיווק
קניין/ית אלקטרוניקה
מהנדס/ת הנדסאי/ת אמינות
מהנדס רכיבים
הנדסאי/ת בדו"ס

דרוש
מתורגמן רב לשוני
(עברית/ערבית/אנגלית)

יוּוֹן
שרותי כח אדם
טל. 03-728561,727284

שופר־סל
מפעיל מחשב
י.ב.מ./38

RAD data communications ltd
Join our International Marketing Team if you have:
* Formal education in Electronics
* Experience in Data Communications
* Fluent English

Advantages:
* Experience in International Sales and Marketing of High Tech Equipment
* Formal degree in Marketing/Business Administration
* Knowledge of French, German or Japanese.

5 days work week — full time
Please address all inquiries in writing to our Personnel Dept., 8 Hanechoshet St., Tel-Aviv 69710
All applications will be promptly replied to. Confidentiality Assured.

לידו
מהנדסי תהליך
לתכנון מערכות בקרה

למלון קרלטון ת"א
דרוש
* מחסנאי מזון ומשקאות
* תופר/ת
(חצי משרה – בקר)
* חדרניות
* פקידות קבלה
* טבחים
ברמת סר־שף
בדבר פרטים טלפון 03-201467.

לשוק ושרות
בעיקר לאזור הדרום
מהנדס/ הנדסאי כימיה
עד שנתיים נסיון
לחברה מובילה בארץ בתחום
טיפולי מים בתעשייה.
רשיון נהיגה ואנגלית – חובה.
ת.ד. 2025, חיפה

לחברה באזור התעשיה החדש
ראשון לציון, דרושה
מזכירה
אינטליגנטית, משכילה,
אחראית, בעלת יחסי אנוש
טובים והופעה מרשימה
(נסיון אינו הכרחי)
לקביעת ראיון להתקשר 03-9616327/8

דרושה
מזכירה
* בעלת נסיון וידע במזכירות
* יכולת לעבוד על מעבד תמלילים
* אפשרות לעבודה מעבר לשעות המקובלות
* רצוי ידע בביטוח חיים
נא לפנות לטלפון
03-624352
03-622046
לאלון

מנורה
חברה לבטוח בע"מ

למדיקל ספורט – מכון לבדיקות רפואיות וטיפולים
דרושים
רופאים/ות –
פיזיותרפיסט/ית
03-5461591

למשרד אדריכלים
דרושים:
אדריכל/ית
אדריכל/ית פנים
03-248070

דרושה
תופרת מקצועית
לשמלות ערב
אקסקלוסיביות
תנאים טובים

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981

למשרד הנסיעות רג'ואן
דרושה
פקידה מורשה
* ידע מוכח
* נסיון – לפחות 5 שנים
* למשרה מלאה – שעות מפוצלות
נא לפנות לטלפון: 03-242424

דרושים:
רוצה להשתכר מעל 3000 ש"ח לחודש
למערכת פרויקטים מיוחדים בשטח הפרסום וקידום המכירות
דרושים
בכל רחבי הארץ
מקדמי מכירות ורוכשי מודעות
תנאי העסקה מיוחדים הכוללים:
עמלות גבוהות, בונוסים, תמריצים,
נסיעות לחו"ל לבעלי רכב תשלום אחזקת
רכב בנוסף לכל.

לבית אופנה דרושה
סוכן מכירות מנוסה
לאזור הדרום וירושלים
03-827615

לשיבר קואופרטיב להובלות
דרוש
סיבאי מקצועי לרכב כבד.
שלוש שנות נסיון לפחות.
לפנות ליוסי הילברנר בטלפון 03-9610891-4.

לחברה תעשייתית גדולה בחיפה
דרוש
רואה חשבון מוסמך – לתפקיד
מנהל חשבונות ראשי
כישורים:
* נסיון מוכח של 4 שנים לפחות בתעשיה – בתפקידים בכירים;
* ידע ונסיון מעשי בעבודה עם מחשב במערכת רב־מטבעית;
* ידע ונסיון מעשי בהכנת דוחות כספיים כולל דוחות מאוחדים;
גיל: בין 27 – 35.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים, ונסיון וממליצים – עם מספר טלפון להתקשרות – לת.ד. 44432 חיפה (מיקוד 31444)
סודיות מלאה מובטחת

ש.שבח
שרותים בע"מ
לסניפנו בתל־אביב
דרושים
שומרים ומאבטחים
עד גיל 55.
עדיפות לבעלי נשק פרטי
ראיונות בימים א–ה
25.6 – 21.6
בין השעות 19.00–14.00
במשרדנו ברחוב ליברמן 9 תל־אביב טל: 232284

מלון נהר הירדן
חברת גני הדר
מפעלי תיירות בע"מ
דרושים/ות לנו בטבריה
טבחים מקצועיים
* סוג 4־3
* תנאי עבודה הוגנים למתאימים
* תנתן עזרה בדיור לטבחים מחוץ לאזור
# קונדיטורים
טלפון לקביעת ראיונות 06-790000 מחי כ"ץ
סודיות מובטחת

למחלקה הטכנית
בתל־אביב
דרושים/ות
מסגרים/רתכים
בעלי נסיון בתעשיה
יכולת קריאת שרטוט ותוכניות יתרון.

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל אביב • ירושלים • באר שבע • רחובות • אשדוד

משאבי אנוש
מיון והערכת מועמדים בע"מ
למפעל תעשייתי דינמי
באזור ירושלים
דרוש
מנהל ייצור
אחראי על ביצוע תכניות
הייצור, עמידה בדרישות טיב,
בלוחות זמנים מתוכננים
וניהול מנהלי עבודה.
משרה זו מתאימה:
1. למנהל ייצור בעל נסיון במפעל תעשייתי.
2. למהנדס תעשייה וניהול המעוניין להשתלב בניהול מפעל תעשייתי.
3. טכנאי בעל נסיון עשיר בניהול בתעשיה.
כל פניה תטופל בסודיות מוחלטת.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בצירוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 4410 ירושלים 91143.

למפעל בראשל"צ
מזכירה דינמית
לתפקיד מזכירת המפעל
שבוע עבודה מלא 08.00–16.00

למיפל בע"מ – מובילה בתחומה
מקימה ומגייסת
צוות מכיני ובודקי הזמנות למחסן תרופות
התפקיד מתאים לאנשים (בעיקר נשים) בשלים המחפשים בטחון, יחסי עבודה ושגרה, בעלי השכלה תיכונית, בגילאי 25–50.
תנאי התפקיד: גמישים, ניתן להתאים משרות מלאות וחלקיות לפי הצורך. שכר בסיסי נאות + תיגמול עבור איכות ביצוע.
לפנות בכתב יד לת.ד 2004 הרצליה

פקידה־כתבנית
– השכלה תיכונית
– נסיון קודם של 7 שנים בעבודות מזכירות
– הדפסה עברית־אנגלית
לפנות לטל: 03-252241 לאורנה

כתר KETER
החברה המובילה בתחום מוצרי פלסטיק
עם הרחבת מפעלנו בכרמיאל
דרושים לנו עובדים:
* חשמלאי תעשיה
* מכונאי אחזקה לתעשיה
* אלקטרונאי
* חרט
בפרטים נא לפנות למזכירות המפעל

מנהל כח אדם
מסור מודעתך ב דחף
ב דחף תקבל יותר
לפרטים נוספים:
תל־אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 יאיר צוברי
חיפה: 04-646333-4 אריה טל

NORTH HILLS ISRAEL LTD.
חברת נורת' הילס ישראל בע"מ הינה חברה־בת של NORTH HILLS ELECTRONICS INC.
ועוסקת בפיתוח, ייצור ושיווק ספקי כח צבאיים
למפעל החברה ביקנעם דרושים:
מנהל אבטחת איכות (Q.A.)
לתכנון הקמה וניהול מערך אבטחת האיכות של החברה.
* מהנדס בעל 5 שנות נסיון בניהול אבטחת איכות של מוצרי אלקטרוניקה צבאיים.
* ידע ונסיון מוכחים ביישום טכניקות הנדסת איכות, אמינות ובקרת איכות.
* שליטה באנגלית.
# מהנדסי מכונות
לזוור ספקי כח ממותגים צבאיים ולביצוע נתוחים טרמיים ודינמיים.
* 3 שנות נסיון.
* הכרת מפרטים ותקנים צבאיים לתנאי סביבה.
* ידע בהפעלת תכנות CAE/CAD.
* שליטה באנגלית.
# מהנדסי אלקטרוניקה והנדסאי אלקטרוניקה
לפיתוח ספקי כח ממותגים צבאיים.
* נסיון בתכנון אנלוגי.
* יכולת שליטה בפרוייקט באופן עצמאי.
* הכרת תקנים ומפרטים צבאיים ישימים.
* שליטה באנגלית.
# איש רכש
* 3 שנות נסיון ברכש רכיבים אלקטרוניים בארץ ובחו"ל.
* ידע ונסיון בהפעלת תכנות רכש.
* יכולת משא ומתן עצמאי עם ספקים בעברית ובאנגלית.
# מזכירת מכירות
* שליטה בעברית ובאנגלית כולל תכתובת.
* הדפסה עברית/אנגלית, רצוי במעבד תמלילים.
* נסיון בניהול משרד.
מועמדים בעלי אופי היובי מוזמנים לפנות בצרוף קורות חיים לחברה – נורת' הילס ישראל בע"מ, ת.ד. 1260, יקנעם עלית 20692.
מודעה זו מיועדת לנשים ולגברים.

אוו־גרד בע"מ
חב' לשמירה, אבטחת ושרותים
דרושים
שומרים
גילאי 22־60 לת"א והמרכז
תנאים טובים למתאימים
לראיונות לצלצל 03-771825
בשעות 9.00–16.00

לחברה גדולה
דרושים
מנהלי עבודה
עם ידע ונסיון
במדידות
לעבודות מים, ביוב,
ומערכות תת־קרקעיות
055-55168,
03-807734

digitronics
הנדסאי/ת אלקטרוניקה
אחראי/ת שירות לקוחות במפעל
דרישות התפקיד:
* 2–3 שנות נסיון במעבדה
* הכרת חומרה/תוכנה אינטל 8085
* ידע במעגלים אנלוגיים
* מגע עם לקוחות
6 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות טלפונית 052-559615
שווק ע"י digelec ברחבי העולם

לסטודיו לאופנה
דרושה
סרגנית מעולה
+ מכונה ביתית
(840)
טלפון: 03-423076
03-232282 גם בשבת

מהנדס
תעשיה וניהול
למשרד יעוץ
אפשרות למשרה
חלקית
ת.ד. 5731 הרצליה

עירית חולון
דרושים
1) באגף ההנדסה
מנהל מדור מים
כישורים: מהנדס אזרחי עם נסיון של לפחות 5 שנים ושליטה מלאה בשפה העברית.
2) מפעיל תחנת שאיבה לביוב
כישורים: חשמלאי מוסמך בעל ידע ונסיון בהפעלת משאבות ביוב.
3) באגף התברואה
סטודנטים
לעבודה בפינוי אשפה
תנאי שכר משופרים
המעונינים יפנו בכתב למחלקת כח אדם בצירוף קורות חיים, תעודות, המלצות ומספר טלפון עד 26.6.87

לחברת קו בערבה דרוש
מפעיל למחפר ג'י.סי.בי
מאזור המרכז למפעיל מוסמך. תנאים טובים.
משרד: 03-772447,
03-769459, ובבית
03-350171, 03-450315.

דרוש בחור
אחרי צבא
בעל רקע טכני לעבודה
קבועה בחברה למסחר.
03-5462193

דחפון
24 שעות
שרות מודעות טלפוני
של דחף
לבעלי כרטיסי אשראי
ויזה, ישראכרט, דיינרס
03-611001

هكذا من الأصل

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | ראשון בבוקר ב דבר

שרון

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

בגבעת-הרצליה של "אחוזה" הרצליה-צעירה, שכונת יוקרה חדשה. דירות 5' 6' חדרים מרפסת גג, מגורים מיוחדים לתקופה מוגבלת. לקבלת פרטים: 050-22214, משרד המכירות פתוח באתר בין השעות 10.00-14.00
(10047)

דירות למכירה 2-2½ חדרים

בבקריסבא 2 חדרים מציאה בשכונה
(7005) 03-473666

חולון-בת-ים

דירות למכירה

בהדר-יוסף ברחוב ... 5 חדרים ... 87,500 דולר ... "דסקר" טלפון:
(7152) 03-627811-822

ברמת-השרון ברחוב ביאליק דירות גג, ודירות 5 4 חדרים, בבנין חדש "אלום" 03-203341
(4609)

בפתח-תקוה 5' 4 חדרים מפוארים בבנין רב קומות בשלבי גמר. "קירית" בע"מ, 03-747044
(20049) 03-747054

ברמת-השרון 4½ יוקרתית ע"ו +מעלית בלעדי ל"יקיר" 03-242192
(19952)

דירות למכירה 1-1½ חדרים

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

במגדל דיזינגוף דירות לוקסוס 2' 3' 4 חדרים "ישראהום" 03-295303
(26968)

בפ"ת, 4 ק"ר שמונה קומות, דוד"ש +תוספות
(6690) 03-7512454

עכשיו הזמן לקנות דירת 4 חדרים יפהפיה לוקסוס מלאו: כניסה לשנתיים אנגלו-סכסון
(23361) 03-286181

ברמות-צהלה, 4, שקטה מרווחת $140,000 אנגלו-סכסון 03-424310
(23351) 422190

במגדל אשדר ארלוזורוב פינת דרך-חיפה דירות פאר 2, 3, 4 ו-5 חדרים סטנדרט גבוה בצפון ה"י
(6943) 03-245375

באזור דירות וילה 3, 4, חדרים להלקן חצר ולחלקן גג צמוד תנאי תשלום נוחים וסיוע גדול במיוחד
(10142) 03-245375

בגימל-שומרון דירות וילה 3, 4 חדרים לחלקם חצר ולחלקם גג צמוד תנאי תשלום נוחים וסיוע גדול במיוחד
(10106) 03-245375

בצפון קוטג' 4 בבית משותף בניה נפרדת 5520750, 447234
(16107)

"בלב-רוטשילד" (הבימה) דירות גג מפוארות נוף+ מעלית וחניה 03-449614 "ממון"
(6696)

בשיכון ל' דירות לאיכלוס מיידי 5 חדרים ותח' לוי"אשכול 40 לפרטים חברת "אביב"
(25059) 03-7512203

ברמת-אביב ג' בבנין חדש דירות בנות 4 חדרים כ-110 מ"ר איכלוס מיידי 03-245375
(10036)

בגני-שמש 4 חדרים +מרפסת 100 מ"ר בהזדמנות 052-540172 בשבת: 03-473666
(8087)

בצפון 3 חדרים חדשה במחיר מציאה 052-540172 ובשבת 03-473666
(8101)

בצפון! באזור בבניה דירות בבנין מפואר+ מעלית וחניה 03-496755
(11985)

דירות להשכרה

קבלנים מציעים

שיכון-דן קוטג' מפואר 250 בנוי+ גג 447234, 5520750
(16114)

באבן-יהודה קוטג' 6 חדרים +מרתף 230,000 דולר טל: 03-9241235
(16101)

בגני-שמש קוטג' 6 חדרים חדש בהזדמנות 052-540172 בשבת: 03-473666
(8106)

למכירה ברמות-צהלה, ברחוב מבוא-גיגר שותפות במגרש (1/4)+ תוכניות מאושרות לבנית קוטג' במבנה של 4 קוטג'ים. פרטים אצל החברה המבצעת: היימן ש.י.י. בע"מ, 03-494051 ובשעות 03-786415 המשרד 03-719730
(7175)

קוטג' מפואר 6 חדרים 280,000 בכפר-גנים בפתח-תקוה למסירה מיידית 03-905918, 03-9224384
(18522) 03-9234803

בגני-צהלה! בשיכון-דן וילה דו משפחתי בבניה 350 מ"ר קרקע "ביתן" 03-496755
(12681)

בנתניה למכירה בוטהי און מקלים באזור יוקרתי מפה לים. 3 חדרי שינה+ סלון ענק+ מטבח מהודר 3 חדרי שירותים 2 חדרי אמבטיה. גינה ברפסת עם השקיה אוטומטית +טלפון +מעליה 2 שטחי חניה למכוניות בלי מתווכים 053-22756 $170,000
(7758)

חוק הזרמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת מעמדו האישי או הורות, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

עסקים

חנויות

לחנויות מפעל לצמר דרושים בעלי חנויות או חנויות בשכ"ח במרכזי הערים 03-812657 (29251)

ביבנה חנות חדשה 45 מ"ר בשכונת בן־גוריון 052-540172 ובשבת 03-473666 (9227)

ביפו למכירה השכרה 70 מ"ר בשיכוני ישראל 052-540172 ובשבת 03-473666 (9215)

מבני תעשיה

ע.צ. בנין והשקעות מ־ציע: למכירה בחולון מבנים החל מ־250 מ.ר ועד 7500 מ"ר בשלבי ב־ניה ברחוב המרכבה וה־סדנא 03-5051803 03-886727, (10860)

בפתח־תקוה בסגולה בשכ"ח 200 מ"ר מבנה תעשיה +בת +טלפונים +חניה 03-9241235 (16095)

למכירה באזור בתעשיה חולון 210 מ"ר ק"ק+ טלפון+ גלריה+ בת 886727 ,5051803 (4080)

מגרשים

משרדים

מחסנים

אולמות

חיסול נגריה המכונות למכירה עבודה בית 03-358781 (19922) 03-496553

להברה ותיקה בתחום חומרי ניקוי וכימיקלים דרושים סוכנים עם ני־סיון לשיווק מוצרי החב־רה למוסדות, מפעלים ומוסכים, רצוי עם רכב מסחרי 03-5514714 (4256) 03-5517095

להשכרה אולם תצוגה 200 מ"ר (חזית 10 מטר) +מרתף 450 מ"ר +גלריה למשרדים 200 מ"ר +טלפונים +חניה והזזה ללקוחות. רח' ריב"ל 10 תל־אביב (ע"י התחנה המרכזית) רציניים יפנו: 03-627111-114 (25160)

"מיכרוס" ארציים וב־לאומיים לכל הענפים החוזר "מיכרוס" 20 שנה בדרך פ"ת 7 (14030) 03-612192

נציג חברה מאה"ב מח־פש ממציאי פטנטים וי־צואים המעוניינים בי־צוגם בחו"ל, (10851) 03-915650

הצעות עבודה

עובד אלומיניום מעולה בעל ניסיון 03-9344065 (25048) 03-912087

בגוש־דן סוכן/ת ביטוח חיים בראשית דרכו, ל־טיפול בתיק לקוחות קי־ים תנאים מצויינים ל־מועמד/ת המתאימים 16) 03-258321 קווים אוטומטיים), לגלילה מ־יום א'. (24752)

למפעל ציונקל צ.מ.ש. בקרני־שומרון דרושים עובדים לתעשיית הפולי־אסטר: א. עובד ייצור ב. מלגזן ג. איש אחזקה ד. מחסנאי. 5 ימי עבודה בשבוע. תנאים טובים למתאימים. 052-39442 (23465)

צבע טכסטיל עם ניסיון, למצבעת טכסטיל באזור תל־אביב ת.ד. 21550 תל־אביב (22962)

משוחררת צה"לגו לחב־רה בענף התיירות דרו־שה עובדת למחלקת הדרכוים 03-247291 (29468)

אחראי הדפסות מכסה במעגלים היברידים לע־בודה מיידית תנאים טו־בים "א.ת.ו" (29439) 03-203052-3

עובדים/ות ייצור לעבו־דה מיידית תנאים טובים 03-203052-3 "א.ת.ו" (29421)

מרכיב מכני לעבודה במפעל אלק' גדול בת"א 03-203052-3 "א.ת.ו" (29407)

עובדי בטחון /ראשי צו־ות לעבודת משמרות (חוזה ל־3 שנים) 03-203052-3 "א.ת.ו" (29381)

למפעל אלקטרוניקה גדול דרושות עובדות מיקרואלק' תנאים מצו־יינים "א.ת.ו" (29360) 03-203052-3

צעיר נמרץ מאיזור כפר־סבא לתפקיד אחראי ומעניין "א.כ.א." (29327) 03-287817

דירות גג

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

בהוד־השרון במשאבים פנטהאוז מפואר +מוסך+ השקעות גמיש במשוד (20670) 052-456327

לרשכרה בנוה־אמירים פנטהאוז משגע 300 מ"ר בעבודה (20110) 03-286334

ברמת־גן פנטהאוז גדול ומפואר נוף מרהיב שקט ומרכזי 03-7514616 לא בשבת (22087)

דירות למכירה 3-3½ חדרים

בנוה־ים בית דירות 3, ג'-4 חדרים בבית חדש מ־צופה אבן, תנאי תשלום נוחים מאוד ופיתוח גדול (10089) 03-245375

בראשל"צ בקרית־ראשון בבנין חדש בן 4 קומות דירות 3 חדרים מרווחות ספנגדרס גבוה ומעלית 2 דירות בקומה (10026) 03-245375

בנסי־ציונה 3 חדרים חד־שה בהזדמנות גם לזוג־איים 052-540172 ובש־בת (8113) 03-473666

דירות למכירה 2-2½ חדרים

דירות למכירה 4 חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

בבוזין בורח המעמן 3 דירה חדשה מקבלן, 4 חדרים, שירותים כפו־לים, חניה מגודרת, ק"ג +מעלית, חצי חווית אזור שקט, מחיר מפתיע (4856) 03-879719

מירידי בבתים בבית וגן 3½ מטבח אמריקאי 4 כ.א ק.ג 03-876267 מ־ (10914) 16.00

בגודרים המלה דירות 3, ג'ה חדרים בבית חדש מ־צופה אבן, תנאי תשלום נוחים מאוד ופיתוח גדול (10054) 03-245375

בראשל"צ, בנוי־אמור דירות יוקרה 5' 90,000 דולר, 5½ 100,000 דו־לר, 6' 150,000 דולר משה דיגול גינדי, הרצל 44, לכניסה מיידית בתשלומים נוחים (20417)

בראשל"צ, בנוי־אמור, 5 חדרים, ק"ה, 90,000 דולר, חדישה, (5988) 03-959577

דירות

וילות ובתים

בצהלה נוף 3½ 4 דירות 3½ 4 ר"ג בשסור רע גבוה תנאי תשלום נוחים 03-203341 (6604) 03-203341

בקרית־בן־גוריון בחולון בבית חדש מגומה אבן דירות 3 ו־3½ חדרים ידירות ממומן באזור תנ־אי תשלום נוחים (6907) 03-245375

בנאות־ים בבנין חדש מגמה אבן דירות 3½ 4 ו־4½ סטנדרט גבוה תנאי תשלום נוחים (6634) 03-203341

לבאי משרד השיכון: חברת "פלוס אמיליו בע"מ" בונה בבתים במסגרת תכנית הבנייה של משרד השיכון ומשרי בון דירות 3 ו־4 חדרים במחירים ותנאי תשלום נוחים. פרטים במשרד, בלפור 132 בת־ים 03-5519802 (23601) 03-992450

חוזרים לעתונות טובה דבר

هكذا من الأصل

מרכזנית חדקס מנוסה לעבודה מיידית "א.ב.א." 03-287817 (29328)

דרוש טרקטוריסט מנוסה בעבודות עפר לעבודה קבועה 03-5593483 מ־מוצאי שבת (25822)

למפעל טקסטיל גדול בירושלים דרושה מעצבת אופנה ראשית לחולצות ושמלות בקו ספורט־אלגנט רצוי נסיון קודם לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 27200 ירושלים!!! (16810)

לשרותי במה דרושים עובדים לתפעול ולאודיום 03-267903 (16807)

כתבנית בשפה העברית (שפת אם) +ידע באנגלית כולל הדפסה לעבודה מיידית/ תקופתית "חבר" בן־יהודה 100 ת"א טל' 03-221214 (10158)

מאבטחים חסונים מ־1.85 לארועים, למופעים, ועבודות מעניינות (9944) 03-441591

בחורות בעלות שליטה טובה באנגלית לעבודה זמנית במחסן לדברי אומנות באזור התעשיה בחולון (9807) 804473

למפעל טקסטיל גדול בירושלים דרוש/ה מבקר/ת טיב ואיכות בעל/ת נסיון בקונפקציה משרה מלאה * 5 ימים בשבוע נא לפנות בכתב לת.ד 27200 ירושלים! (7128)

למא תקשורת מקובצת בכל מבקרות טיב לבדיקה ויזואלית של מעגלים אלקטרוניים מורכבים תנאים מצויינים 5 ימי עבודה 03-9227928 (7075)

למא תקשורת מקובצת בכל מלחימות, מרכיבות/ מחווטות בעלות נסיון תנאים מצויינים 5 ימי עבודה 03-9227978 (7038)

לחברה קבלנית לעבודות אינסטלציה וצנרת ראשי צוותות ואינסטלטורים 03-349536, 03-712207 (6947)

מחסנאי/ מפ"ט לאחר שירות צבאי מלא בעל רשיון נהיגה אנגלית חובה גיל 22 - 27 בלבד תושב בני־ברק והסביבה "חבר" המחלקה הטכנית (6925) 221214

מכונאי אחזקה בעל נסיון מוכח בתעשיה ידע בהדראוליקה פנאומטיקה/ אוטומציה לעבודה באזור לוד" כפר־סבא" חולון "חבר" המחלקה הטכנית 03-221214 (6615)

מלחימה רצוי עם נסיון בכבלים חצי יום (4681) 03-660148

סטודנטים/ות לעבודות מלצרות בבתי מלון 03-237457 "המלונאי" (4335)

למפעל לתכשיטי כסף דרוש סוכן בעל רכב (4296) 581627

איש מכירות דינמי ודרוך לחב' שיווק גדולה באזור ר"ג בעתיים בני ברק 03-722113 נא להתקשר מיום ראשון. (4233)

אם את/ה צעיר/ה דינמי/ת תושב/ת פ"ת זה בשבילך! עבודה עם אתגר והרבה כסף התקשר/י עכשיו לאבי או קובי (4160) 03-902080

150 ש"ח ליום! לצעירים/ות ל.ד.ג. דיזנגוף 117 תל־אביב (3165)

צעיר חרוץ ואחראי, בעל רקע טכני, לעבודה הכוללת טיפול בלקוחות והכנת הזמנות בחברה בתל־אביב. ענין רב ושכר הולם. יהודה 03-295694, משרה 1/ (327) 825

למכון ישראל דיזינגוף 306 טלפון 03-441741 דרושים מראיינים לעבודה בשעות אחה"צ והערב, מאזורים תל־אביב וגוש־דן, בית חורון, נתניה, הרצליה, פתח־תקוה למנות כל יום בשעות 1300 - 10.00/ 15.30 - 18.00 (204)

מתקיני אנטנות לטלויזיה מנוסים בלבד +רשיון נהיגה 03-201051 (18097)

קבוץ בית־ידע מחפש אחות מוסמכת מגורים במקום 06-755220 ואו־ 06-755245 חה"צ (17095)

למפעל בענף הצייר דרוש איש תחזוקה למכונות ועבודה כללית. 03-807627 (10795) 03-804293

מלחימות מנוסות לחיווט והרכבת מעגלים מודפסים למפעל אלקטרוניקה בבני־ברק דרוש נסיון קודם של שנתיים לפחות 5 ימי עבודה בשבוע 03-784212 (10832)

1500 ש"ח מטו לחודש! משכורת קבועה לצעירים/ות "עידנים" הנגב 4 תחנה המרכזית. (10635)

מפעיל מכונות תעשיה עם ובלי נסיון +בלתי מקצועית בוגרי צה"ל (במשמרות) תנאים סוציאליים 03-297840 (10500)

מלחימות/ מחווטות/ מרכיבות רכיבים אלקטרוניים למעגלים מודפסים ידע ונסיון בעבודה לתקופה ממושכת מאיזור השרון 03-289597 (10242)

טכנאי שיניים דרוש למכון לבריאות השן תל־אביב 03-377836 (10085)

בוגרי בי"ס מקצועי יוצאי חיל אויר הימוש לעבודה במשמרות הסבה מקצועית במפעל תנאים טובים למתאימים (8041) 03-296846

דרושים מודד ועוזרי מודדים למשרד מדידות (23937) 03-414535

לחברה ארצית לקוסמטיקה דרושות דיילות יופי לכל רחבי הארץ (23912) 03-804894

לטיולי מדבר דרושים ג'יפים +נהגים, אוטובוס, מתווח, ממודל 1980 ומעלה, לפי שכר יומי 03-321808 (20352) 03-321491

52 ש"ח לשעה! "ניולי" דקנוי 9 ורמת־אביב ג' (20249)

עובדים כללים לרשתות השיווק לאזורים: כפר־סבא, הרצליה ת"א, רמת־אביב, חולון ובת־ים 03-286111 (20204)

מלחימות/ מחווטות ומרכיבות מעגלים לחברת אלקטרוניקה גדולה באזורים: חולון, פ"ת ובני־ברק 03-286111 (20167)

בוגרי 11 - 12 שנות לימוד יוכשרו כמפעילים וכמבקרי טיב לעבודה קבועה בתעשיה (משמרות) 03-286111 (20160)

דיילות נאות ומנוסות למוצרי קוסמטיקה לאזורים: ת"א, ר"ג והרצליה. (20119) 03-286111

מפעילי מתקנים כימיים בוגרי בי"ס מקצועי או קורס מפעילי מתקנים לעבודה קבועה באזור רחובות 03-286111 (20035)

למכון "שלח" דרושות מראיינות בסקרים רגילים/ טלפונים בשעות הערב 03-228982 (19972)

לחברת התקליטים סי.בי.אס דרוש/ה איש/אשת יחסי ציבור בעלת נסיון קודם וידע מרקטי בתחום הידע לבעלי השכלה תיכונית וידיעת השפה האנגלית. נא לפנות החל מיום א' לשרון טל 03-800191 (19885)

בוגרי בי"ס מקצועי במכניקה לעבודה קבועה בתעשיה במבואי אחוזה. (משמרות) (19887) 03-286111

פקידים/ות

קלדניות, מעבדות תמלילים מנוסות לעבודות מיידיות תנאים מצויינים 03-203052-3 "א.ו.ת" (29431)

מזכירה מנוסה עם ידיעה במעבד תמלילים לעבודה מיידית "א.ו.ת" (29405) 03-203052-3

מעבדת תמלילים א' ב עברית אנגלית לעבודה קבועה מיידית "א.ו.ת" (29404) 03-203052-3

מזכירה עברית+ אנגלית +הדפסה, מנוסה, לעבודה באיזור גוש־דן, "א.ו.ת" 03-203052-3 (29387)

קצין משוחרר/ עוזב קבע לניהול מסעדה בתל־אביב 232054 בערב (20129)

לרו"ח דרושה: מזכירה שליטה בעברית ואנגלית העבודה באזור צהלה. חמישה ימים מ־17.00 ־ 8.00. התפקיד מעניין, שכר הולם למתאימה מיום א' ל־483211 אורנה (10105)

כתבנית מנוסה +מעבד תמלילים באנגלית לחברת יבוא ויצוא 03-229135 לאילן/ לאשר (9979)

דרושה מזכירה כתבנית עם נסיון למשרה מלאה, (9813) 03-455278

למפעל בראשל"צ דרושה פקידת מכירות נמרצת לעבודה מ־09.00 ־ 17.00 לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים וניסיון קודם לת.ד 16080 ת"א "פקידת מכירות" (9794)

מזכירה כתבנית עם נסיון, מעל 26, למשרה מלאה ברמת־גן 03-777448 (9213)

למשרד הקירות תמורה ופקחות, ידע במחשב יתרון 03-324836 (8129)

לחברה קבלנית מקיראון מזכירה מעולה קלדנית והנהה"ש 03-349536 (6883) 03-712207

עיבוד תמלילים, כתבנות, מזכירות והנהה"ש תלמוד בבי"ס שגיא ברמת־גן 03-774931 (2997) 03-774212

פקידה עם נסיון בעבודה על מסוף אנגלית ברמה של שפת אם לתקופה ממושכת ליום מלא 5 ימי בשבוע באזור הרצליה שכר גבוה למתאימה ותנאים סוציאליים כחוק. פני אלינו כדאי לך "מנפאואר" בן־יהודה 12 ת"א א' ה 14.00 - 8.00 (10751) 03-298877

בוגרת תיכון נבונה, זריזה, דייקנית, ערנית לפרטים ונמרצה. לתפקיד פקידותי עם סכויי קידום בחברה גדולה. טלפון 03-228111 לאופיר. (10555)

לחברת יבוא יצוא מזון, דרושה מזכירה מנוסה: אנגלית עברית הדפסה וטלקס, לברמלה מיום א' מ־9.00 - 13.00 (19836) 03-630112-5

כתבנית אנגלית +טלקס שפת אם אנגלית לעבודה מיידית לפי שעות (10460) 03-297013

מחשבים

מזכירות מנוסות בעלות נסיון בהדפסה עברית/ אנגלית לאזור ת"א הרצליה ורבע־הלף להתקשר מיום א' 03-203423 (23950)

קלדנית מנוסה בלבד לעבודה מיידית לפי שעות 03-282258-7 (10840)

תמלילנית (מנוסה בלבד) לעבודה זמנית מיידית לפי שעות 03-295020 (7973)

איש/ אשת מכירות ותמיכה לתוכנת משרד מחשב על פ.ס. נסיון נדרש 03-498288 (20326)

מזכירה בכירה (אנגלית ברמה שפת אם) לחברה גדולה בראשל"צ (23933) 03-286111

כתבנית עברית ו/או אנגלית לעבודה מיידית לפי שעות 03-282257-8 (20361)

מזכירה לניהול משרד הדפסה עברית אנגלית (אנגלית ברמה גבוהה) לחברה גדולה בחולון וראשל"צ 03-286111 (20349)

קלדניות המנוסות במחשב לעבודה מיידית לפי שעות (20268) 03-282257-8

דרושה מזכירה כתבנית טובה ומנוסה בשפות עברית ואנגלית לתפקיד אחראי לפנות בכתב בצרוף קורות חיים וניסיון קודם בעבודה לת.ד. (20324) 1468 ת"א

מזכירה +הדפסה (יום עבודה מלא) לעבודה מעניינת ובעלת אתגר (20260) 03-296846

מזכירה בכירה לחברה אמריקאית בת"א הדפסה (עברית אנגלית) (20169) 03-286111

מזכירה עברית/ אנגלית לעבודה מעניינת ומגוונת תנאים טובים (20128) 03-296846

מזכירה לנהל משרד הדפסה אנגלית עברית (אנגלית ברמת שפת אם). לחברה גדולה בפ"ת 03-286111 (20076)

כתבנית עברית למשרה קבועה בת"א (תנאים טובים) 03-286111 (20055)

למשרד עו"ד דרושה מזכירה (5 ימים) בעלת נסיון במעבד תמלילים "WORDMILL" (19978) 03-452122

מורים וגננות

עוזרות ומטפלות

למעונות ויצ"ו דרושות מטפלות למנות: בהרצליה 052-557787, בהוד השרון 052-32040, בת"א נחלת יצחק 03-259529, ברמת אביב ג' 03-414825, בכפר־סבא ורעננה (9925) 052-56257

לבית אופנה דרושים תצנים למשרה מלאה, תנאים מצויינים 03-655588 (19902) 03-654275

טבחים - קונדיטורים

גזירה תפירה

תדמנית בעלת ידע ונסיון לתפקיד אחראי. תנאים בהתאם "תדמית" (8105) 03-722343

למפעל אופנה לייצוא בת"א דרושות תופרות אוברלוק אמרק עבודות יד ומתלמדות. למשרה רציפות וקבועה. תנאים מצויינים 03-835154 (6524)

תופרות מנוסות שעות גמישות תנאים מיוחדים. "תדמית" (6258) 03-722343

תופרות רצויות לבגדי נשים איכות לייצוא "ברמו אופנה" 03-663494 (4806)

לאופנת "אל מר" דרושה תדמנית מנוסה לשבוע מלא 03-658128 (4623)

תופרות בית לאוברלוק עזי מוזמים לסריקו מ־באים ולוקחים 831491 (20357)

ל"קידום" תופרות מנוסות לעבודה קבועה 5 ימים, כ־1000 ש"ח (20303) 03-222874

הנהלת השבונות

פקידת השבונות ליום מלא נסיון במחשב (16846) 03-7516144

לשרותי במה מנהלת חשבונות סוג 2 לחצי משרה 03-267903 (16798)

לרוקח מנהה"ש סוג 3+ נסיון בהכנת משכורות ובהכנת השבשבת 03-622547 ערב (4218)

פקידת הנהה"ש בעלת 5 שנות נסיון לחברה בוסטה בתל־אביב. העבודה עצמאית ומגוונת, באוירה נעימה. הדפסה עברית +נסיון בהנהה"ש. אפשרות ל־5 ימי עבודה בשבוע. דניאלה 907 משרד 03-297741 (391)

מנהה"ש סוג 3, נסיון 3 שנים בתעשיה +ידע במחשב 03-9238477-8-9 (10604)

טכנאים הנדסאים

טכנאי שרות למכונות צילום משככים בגוף אלקטרוניקה ידע באלקטרוניקה 03-332464 (10024) 03-337551

לחברת "השמירה" הטיבה האלקטרוניקה טכנאים/ הנדסאים להתקנה ושרות, למערכות אזעקה. ראש (2922) 03-707131-2

הנדסאי/ טכנאי מכונות מיזוג אויר אלקטרוניקה לעבודה מיידית נסיון בבקרות וחשמל תנאים טובים שכר טובים (23917) 03-289597

לחברה גדולה בתחום הדפוס אומנה דרוש/ה מנהל/ת מוצר בתחומים: הכנת תיקי מוצר, טיפול בלוח מוצר הכנה ובדיקה מדריכים להגש בישורים: טכנאי/ת "הנדסאי/ת (רצוי בוגר/ת שנקר) בקיא בטכסטיל ידע בהפעלת מחשב יתרון לה התקשר לטל 03-333410 (20153)

שרטוט וגרפיקה

גרפיקאי/ת בישוניז/ת ב' מיומן נסיון הכרוזי במערך פרסום תנאים טובים 03-294239 (10605)

עובדי דפוס

למעבדת אופסט בת"א מועמדים מתקדמים ומתחילים בערב (29473) 052-32373

דפס למכונות גלון אופסט עם בתנאים טובים (6967) 03-290942

לבית דפוס דרושים עוזר דפס, ומתלמדים לברכנות הדילבורג תנאים טובים למועמדים (376) 03-825023

דרוש דפס מעולה חצי גליון הידלברג +גרוה תנאים טובים למתאים (220) 03-834626

חשמל ואלקטרוניקה

לחברת אלקטרוניקה בת"א: 1. עובד/ת בונד 2. אלקטרונאי מנוסה בבדיקות ויזואליות תנאים טובים למתאימים 03-203052-3 "א.ו.ת" (29361)

לחברה לעבודות חשמל דרושים חשמלאים בעלי נסיון בעבודות חשמל תעשיה מבנים ובעלי רשיונות מעשי תוספת לעבודה באזור נתניה והצפון 33 לפנות ליהודה (9908) 03-614776

מכונאים/ מלחימות מרכיבות במעגלים מודפסים לעבודה במפעל באזור הרצליה. 5 ימי עבודה +ארוחות למתאימות תנאים מצויינים "חבר" המחלקה הטכנית 03-227189 (6869)

חשמלאי תעשייתי בעל תעודה מוסמך +ידע בבקרה ואוטומציה 06-335474 (14362)

דרושים חשמלאים בעלי נסיון בבנין ותעשיה 03-381015 ,384106 (9016)

חשמלאי מוסמך נסיון בתעשיה ״בנין לעבודה מיידית לתקופה ממושכת תנאים טובים למתאימים (22079) 03-297840

[illegible]

למפעל אלקטרוניקה דרושות מלחימות ומרכיבות. עדיף נסיון (19967) 03-498713-4

חשמלאי מוסמך לעבודה קבועה בחברה גדולה באזור ראשל״צ או ר״ג (19919) 03-286111

[illegible]

עובדי יהלומים

[illegible]

ספרים/יות

[illegible]

נגרים

[illegible]

נהגים

[illegible]

לטיולי השלושה דרושים נהגי אוטובוסים עם נסיון 052-81060 052-82991 (29281)

[illegible]

למאפיה לחם בבת-ים דרושים נהגים לחלוקה (7214) 03-5515846

[illegible]

נהג למבכל של קוטנז תעשייתי גדול, בעל נסיון כנהג של קטין בצבא או במבכל בשוק האחזי. רשיון ג׳ ותק. מגדים באזור השרון. שכר נאה למתאימים טובים. יהודה 03-295694, משרד (171) 908

[illegible]

מחסנאים

מחסנאים מנוסים בענף האלקטרוניקה לעבודה מיידית תנאים טובים ״א.ז.ת״ 03-203052-3 (29429)

לא.ז.ת. דרושים: 1. מחסנאים מנוסים 2. עובדי מחסן (29416) 03-203052-3

[illegible]

מחסנאי שבוי נסיון מרכז להברת מערכות מים בהרצליה פיתוח 052-555244, 052-555032 (6625)

[illegible]

להברת א.י.ק. שיווק הדלין דרוש מחסנאי (23901) 03-804894

[illegible]

מסגרים מנוסים לעבודה קבועה באזורים: ת״א, חולון, ראשל״צ. תנאי שכר טובים (19911) 03-286111

מוכרים/ות

[illegible]

לרשת חנויות ״מתגה״ דרושות מוכרות עם נסיון והמלצות בתל-אביב, רמת-אביב ונתניה תנאים מצוינים למתאימות (10175) 03-280091

[illegible]

סוכנים – מקדמי מכירות

[illegible]

איש שיווק בענף המצבר ... אצלנו אתה יכולה פנה לקביעת ראיון טל: (10124) 03-3333360

[illegible]

סוכני מכירות בעלי רכב עם נסיון למכירת מכונות צילום מסמכים 03-337551 03-332464 (9970)

[illegible]

לבלו-ג׳ינס סוכן מכירות+ רכב מסחרי 03-6222294 (8052)

[illegible]

להוזי סוכנים עצמאיים באזורים ... 03-792657 (3134)

[illegible]

למפעל מזון דרוש סוכן עצמאי רציני+ רכב מסחרי סגור לצפון הארץ. 03-9611125-6 (560)

[illegible]

מקדם מכירות לאיזור גושדן תל-אביב ... (10107) 03-297840

[illegible]

דוכשי מודעות מעולים לפרוייקט פרסומי גדול עמלות גבוהות 03-292793 03-293599 (20181)

דרוש איש מכירות דינמי בענף המזכבת תנאים טובים למתאימים (20161) 03-261088

סוכן/ מחלק גיל 25-30 נסיון ליבואן כלי בית ומתנות 03-812171 (20091)

לחברת פרסום צעירה ודינמית אנשי רכש בעלי נסיון לעבודה מרתקת ורווחית 03-622784 (20101)

לישראאוטו NITH-ZE, אנשי מכירות לממשבים דצגי רכב. משכורת +אחוזים (20027) 03-262934

[illegible]

לבזק: דרושות מקדמות מכירות ומוכנות מצוינות תנאים טובים ותמריצים למתאימות 03-889744 (19916)

[illegible]

מפעילי ציוד מכני

טרקטוריסט תעשייתי מ־טה למחסן חומרי בניין 03-912087 (25056) 03-9344065

[illegible]

מלון +רשיון נהיגה לעבודה גם במשמרות תנאים ושכר טובים (20336) 03-296846

פועלים/ות

פועלי ייצור לעבודה בחולון, ר״ג ופ״ת תנאי שכר מצוינים ״א.ז.ת״ (29423) 03-203052-3

[illegible]

עובדי נקיון

[illegible]

עובדי מתכת

[illegible]

ל״המדביק״ ״חידוש חלקי רכב, חדש+ נסיון (10194) 03-377744

[illegible]

למפעל חדש באיזור ת״א דרוש כרסם סי.אן.סי, למתאימים מיוחדים 03-9247002 ובערב 03-9233864 (4907) 03-357343

דרושים בוגרי בתי־ספר מקצועיים במגמת מתכת לתפקיד הדרכתי באזור יהודה. לפנות טלפונית 03-355976 (4746) 03-343461

[illegible]

שומרים

רוב הוראות שנת בתעסוקה תשמ״א 1981 [illegible]

[illegible]

בנסיונרים

[illegible]

שרותי אחיות

[illegible]

שליחים

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

עובדי מוסך

[illegible]

מכונאי רכב /מלגזות לעבודה מיידית תנאים טובים ״א.ז.ת״ (29376) 03-203052-3

[illegible]

מכונאי בנזין/ דיזל +נסיון תנאים ושכר טובים 03-297840 (10250)

למפעל חדש באזור תל-אביב דרוש לחצן ברמה גבוהה למתאים תנאים טובים ת.ד 39762 תל-אביב 61397 (17314)

[illegible]

כרסם קונבנציונלי +הפעלה סי.אן.סי וידע בתבנות לעבודה מיידית לתקופה ממושכת תנאים ושכר טובים 03-297840 (10154)

מסגר/ רתך בעל נסיון לתקופה זמנית/ ממושכת לפי שעות תנאים טובים 03-296846 (8030)

[illegible]

לסופר סקיודיסי דרושים מאבטחים בשעות הערב 03-5460302 (20265) 03-451628

ל״קידום״ חרש קונבנציונלי +כרסם C.N.C +לטש מתכת/ נירוסטה+ רתך ארגון למנוסים כ־2000 ש״ח (20328) 03-225545

חרט קונבנציונלי +נסיון לעבודה מיידית לפי שעות שכר גבוה. (20241) 03-296846

חרטי סי.אן.סי נסיון 5 שנים בעבודות העופרות לאזור חולון (שכר גבוה) 03-286111 (20228)

כוון כלים למכונות סי.אן.סי, נסיון בעבוד שבבי (השחזת כלים ידרון) לאזור רחובות (שכר גבוה) 03-286111 (20221)

רתכי ארגון מנוסים (בעלי רשיון לריתוך תעופתי) למפעל בשחוני (שכר גבוה מאוד) (20244) 03-286111

ל״קידום״ עובדי ייצור דרושים לעבודה קבועה כ־1100 ש״ח (20189) 03-222828

[illegible]

כרסמים מפעילי סי.אן.סי לעבודה קבועה בחולון (משמרות) (20121) 03-286111

[illegible]

מסגרים מנוסים (קוראי שרטוט) לעבודה קבועה באזורים: כפר-סבא, הרצליה, פ״ת וראשל״צ (20046) 03-286111

[illegible]

ל״המדביק״ חידוש חלקי רכב נהג שליט +רשיון וספה (19936) 03-377744

[illegible]

מסגר מנוסה בביפוף פח למפעלה ״AM) C.N.C PROMEC״ שכר גבוה 03-286111 (19904)

[illegible]

מסגר מכני מנוסה (ידע בקריאת שרטוט) רקע בכרסום, חריטה, לאיזור ראשל״צ ורחובות (19849) 03-286111

[illegible]

באר שבע הדרום

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

לחברה גדולה דרוש מהנדסי מסחר למחסן ומפעל בבאר-שבע. עדיפות לבעלי ידע טכני. לפנות לת.ד. 1468 ת״א (20236)

אילת

[illegible]

דירות

[illegible]

מכוניות

[illegible]

אאודי

[illegible]

אוסטין

[illegible]

אופל

[illegible]

נתניה

[illegible]

דירות

[illegible]

חברת אזורים מציעה בשכונת אזורים בנתניה דירות 3, 3½ חדרים לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים ומכירה חופשית. לפרטים: 03-745964 בימים א׳-ה׳ 10.00-13.00, 15.00-17.00 ויום ו׳ 10.00-13.00 (9969)

[illegible]

בנוה-פולג נתניה בבנין חדש מצופה אבן דירות מרווחות 3 ו־4 חדרים תנאי תשלום נוחים ופיתוח גדול 03-245375 (7015)

[illegible]

אשדוד

[illegible]

אוטוביאנקי

[illegible]

אינוצנטי

[illegible]

אלפא רומיאו

[illegible]

אמריקאיות

[illegible]

במחיר הזדמנותי ביואיק סנצ׳ורי 1979 +טסט בחודשה (14,000 דולר) (12067) 03-886993

[illegible]

80 ב״אל אוטומטי סוף 1983 מראשונה /חול 052-916620 (19662)

[illegible]

במחיר הזדמנותי שברולט מאליבו 4 (2500) צילנדר אוטומטית סוף 1981 +מזגן +הגה כח (10,800 דולר) (9721) 03-857621

[illegible]

ביואיק ריגל 1983 +אר לצמוביל קטלס 1982. 03-9640945 (19343) 03-846937

[illegible]

אנ.סי.יו

[illegible]

ב.מ.וו

[illegible]

ג׳יפים

[illegible]

דייהטסו

[illegible]

דלתא

[illegible]

וולבו

[illegible]

244 ג׳.אל אוטומטית 1980 2,000 +מזגן +מערכת ברסיות (4442) 03-594976

[illegible]

טלבוט

[illegible]

טנדרים

[illegible]

هكذا من الأصل

[illegible]

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר וב"דבר" ראשון בבוקר

דני

בהזדמנות 9 אוטומטי מצויינת 1984 1400 03-836430 (10094) 03-9616211

ביאט

פיז'ו

אופנועים וקטנועים

"דויים אופנועים" מוסך חלפים לכל דגמי שחוקי המשווקים בארץ הונדה, ימהה, קוואסקי, סוזוקי, מבחר אביזרים וציוד לרוכבים הגדול בישראל 03-372476 הגבעה 03-381940 (19140)

מאזדה 1984 2000 505 מעולה דיזל (19619) 03-228592

פורד

באמי הכי יפה בארץ ג'י ג'י חדש +טסט לשנה עם הרבה תוספות להתקשר לאלון 14.00 מ-03-904340 (19065)

פיאסטה 85 1100 +מזגן 15,000 ש"ח מעולה! 398219, בבית: 738121 (9840)

סיירה 1600 ראשונה, מיטלית מיוחדת +תוספות 397410 1985 (9417)

חוק הודעה שווה בעבודה, התשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על פי החוק.

סימקה-קרייזלר

פולקסווגן

מזגנים מקוריים למסחרית פולקסווגן החברה המובילה בישראל למיזוג אויר ברכב מסחרי. רח' קו רוזי עמל 50 פ"ת טל' 03-9221810 (8102) 03-9240181

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

G.S.A 83 יפהפיה לפנות לפלאס אשדוד 051-38538 055-24558 (17957)

חברת תאיה נע בע"מ נצרת מנועי סובארו 1600 במבצע 900 ש"ח כולל מע"מ 065-52024 (19283) 065-51227

סוזוקי

הנך על עצמך מפני כדורים וסכינים רכוש גופי זות ואפודי מגן, נחושתן 03-476177 (16796) 052-451222

למכירה פולקסווגן סדר נספורטר 1982 מנוע 2000 נתן לראות את הרכב ב"כנות" 055-74520 055-74294 (19744)

מרצדס

280 אס.אי 1984 מראשונה כל התוספות 03-9640941 (19090) 03-846937

סאאב

סובארו

טרנזיט 83 פרטי לאחר השכרה 15,000 ש"ח (17346) 052-448261

לקבוצים טנדר ג'י.אם.סי קייט 15 84 בחודש (19569) 051-882377

לנציה

מיני-מינור

מסחריות

מזגנים מקוריים למסחרית פולקסווגן מזגנים בלעדיים לפורד טרנזיט החברה המובילה בישראל למיזוג אויר ברכב מסחרי. רב-קו רח' עמל 50 ק-אריה פ"ת טל' 03-9221810 (8092) 03-9240181

הלוח הכללי

חוזרים לעתונות טובה
דבר

אמקור

לאמרון בע"מ הרצליה
דרושים:

טכנאי טלויזיה
בעלי נסיון וידע בטלויזיות צבעוניות,
הכשרה בטכנולוגיות חדשניות של שסי המורכב בשיטת MELF תינתן במפעל

טכנאי מכונות
לתיפעול וכוונון ציוד מגוון וליפוף כבישה וריתוך

מחסנאי טכני
בעל נסיון ימחסן רכיבים אלקטרוניים ואלקטרו מכניים

מסגרים
בעלי נסיון בבניית דגמים ומתקנים

עובדות ייצור
בעלות נסיון קודם בהלחמה חווט והרכבה

המפעל עובד 5 ימים בשבוע
לפנות בכתב יד למחלקת כח אדם ת.ד. 2850 ת"א מיקוד 61027 או אישית למפעל אמרון בע"מ איזור התעשיה הרצליה ב' טל' 052-557471

אוניברסיטת בר-אילן

אוניברסיטת בר-אילן מודיעה על משרות פנויות במרכז המחשבים כדלקמן:

1. מנתח מערכות מינהליות / ראש צוות
מכרז מס' 11/87
תאור התפקיד:
- סיוע למשתמש בהגדרת דרישות
- ניתוח ותכנון תת מערכות הקשורות למערכת מינהל הלמידים
- הכרת תיקי תכנות
- בדיקת תת המערכות, תיעוד והדרכת המשתמשים

כישורים נדרשים:
- נסיון מוכח של חמש שנים בניתוח מערכות מינהליות.
- הכרת סביבת עבודה הנשענת על מחשבי י.ב.מ
- הכרת בסיס הנתונים ADABAS ושפת התכנות NATURAL
- כישור והול ופקוח על צוות מתכנתים

2. מתכנת מדעי במחלקה לכימיה
מכרז מס' 12/87
תאור התפקיד:
- אחזקה ועדכון התוכנה במחלקה לכימיה
- תכנות מדעי וביצוע פרויקטי מחקר
- יעוץ והדרכה לחברי הסגל בנושא מחשבים

כישורים נדרשים:
- ידע נרחב בכימיה קואנטית רצוי לפחות תואר שני בכימיה או בפיזיקה
- ידע בתכנות מדעי, במיוחד בשפת FORTRAN
- רצוי ידע והכרה של תוכנות לגרפיקה

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות, המלצות ומספר המכרז אל: מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן 52100

דרוש/ה
טכנולוג/ית מזון בכיר/ה
בעל/ת ניסיון של מספר שנים בענף המזון (רצוי שמנים)
לפנות בכתב ל"סית-בית" בע"מ ת.ד. 147 פתח-תקוה

דיינר

דיינר קייטרינג
שרותי אירות והסעדה בע"מ
אנו מתרחבים
דרושים לנו:
1. ראשי צוותים לניהול אירועים בעלי נסיון + המלצות
2. נהגים, נהגי משאית בעלי רשיון ג'
3. עובדי נקיון
4. אנשי אחזקה מנוסים
5. מזכירה בעלת נסיון

מעוניינים יתקשרו לטלפון 052-574999 או 052-575759 לפר דוני וייס.

לחברת תקשורת ארצית
דרוש(ה)
מקדם(ת) מכירות
להפצת שרות חדשני
(רצוי בעל/ת רכב)
בדבר פרטים נא לפנות החל מיום א' בבוקר לטל' 03-630058

לחברה בינלאומית
דרושה להנהלה בתל-אביב
מזכירה מעולה

הגדרת התפקיד:
- ★ אחריות לתפעול שוטף של המשרד.
- ★ תאום וארגון ארמיניסטרטיבי.
- ★ קיום קשר עם גורמים בתוך החברה ומחוץ לה.
- ★ ניהול תכתובת באנגלית ובעברית.

הכישורים הנדרשים:
- ★ שליטה מלאה באנגלית ובעברית.
- ★ הדפסה מעולה בשתי השפות – חיונית.
- ★ יחסי אנוש טובים.
- ★ ניסיון בניהול משרד ועבודות מזכירות.

המועמדת המתאימה תפנה בכתב-יד בצירוף קורות חיים וניסיון בעבודה אל: ת.ד. 551 ת"א
סודיות מובטחת

אריסטורשמט
בית אופנה
דרושים
ליום עבודה מלא – רצוי
מודליסטית
בעלת נסיון רב ומוכח בטריקו
עוזר/ת לתדמתנית
עם נסיון
תופרת מודלים ראשונים
עם נסיון בטריקו ואריגים
לפנות, החל מיום א' טל. 03-217737

לבית אריגה בקרית שמונה
דרוש
טכנאי – בייסטר, רצוי במכונות "דורניר"
טל' 06-943304 (מאיר)

למשרד נסיעות
דרושים
1. פקיד/ת נסיעות מנוסה.
2. מקדמי מכירות
(אפשרי למשרה חלקית)
03-440287 03-5461529

למכון היצוא הישראלי
דרושים
מומחה שיווק (בינ"ל) בתחום התוכנה
הכישורים המתאימים:
1. השכלה אקדמאית בתחומי המחשב
2. רקע בשיווק
3. דובר אנגלית, שפות נוספות יתרון
4. נכונות לנסיעות לחו"ל

מומחה שיווק (בינ"ל) למוצרים טכנולוגיים
הכישורים המתאימים:
1. תואר ראשון בהנדסה
2. תואר שני בניהול עסקים
3. דובר אנגלית שפות נוספות יתרון
4. נסיון בשיווק
5. נכונות לנסיעות לחו"ל
6. העבודה בצפון הארץ

נא לפנות עם פרוט קורות חיים ומקצועיים למנהל שרות מומחי שיווק חו"ל מכון היצוא הישראלי רח' המרד 29 ת"א, 68125
נא לא להתקשר טלפונית

קבוץ דן מחפש
1. מורה לכתות יסוד,
להתקשר ללאה בטלפון ביום 06-953827 בערב 06-953963
2. מורה לחנוך מיוחד
להתקשר ביום לרבקה 06-953842 בערב 06-953964

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העברייינים צפויים לעונש על פי החוק.

דרושים
מסגרים
נא לפנות
03-651051
לאייל

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש·ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2,3 עם נסיון בעבודה.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לטל: 04-531162

גדות, תעשיות פטרוכימיה בע"מ
מפרץ חיפה
דרושים
מכשירנים
רצוי בשטח הפנאומטיקה ו/או אלקטרוניקה
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למנהל כח אדם, ת.ד. 1780 חיפה או טלפונית 04-724401

רז לבנין טל' 02-527822
דרוש בירושלים
הנדסאי או טכנאי בנין
להפצה והדרכה של שיטות בניה מתקדמות. עבודה מעניינת
טל' 02-531913 02-527822

גדות, תעשיות פטרוכימיה בע"מ
דרוש
הנדסאי/טכנאי כימיה
לעבודה במעבדת מחקר בירושלים
נא להתקשר טלפונית 02-666850

ביקוש רכב

בתי"ס לנהיגה

חלפי רכב משומשים

"יהושע" חלפים מ-שומשים קניות רכב ל-תיקון ולפירוק (4140) 03-370249

חברת תאוה בע"מ מגרת מנועים וחלקי חי-לוף לכל סוגי הרכב מב-צע מנועי סובארו 1600, 900 ש"ח כולל מע"מ. 065-52024 (19200) 065-51227

מציאות למכירה

מבצע! מכירות אלקטרוניות "פנסוניק" "שלט 415" "מע"ם" "אלמאגו", תל-אביב: דיזינגוף סנטר, ירושלים: סדר 1, כפר-סבא: מרכז אחוזה. להזמנות טלפוניות: 03-292261 (17404)

מקררים

וידאו טייפ

מערכות קול

מציאה!!! סטריאו בחלקים ומשולבים במחיר חיסול, ובתשלומים 03-615442 לא בשבת (29415)

מכונות כתיבה

חיות בית

כלי נגינה

הלוואות

הלוואות מיד אצלך ביד ל-עובדי בטחון, חינוך וש-בירים 052-543202 03-456565 03-346869 (24535)

הלוואות לשכירים עד 2000 דולר ת"א: 03-622042, 03-623277, חיפה: 03-623279 (10137) 04-535795

לבעלי/ות הכנסה קבועה הלוואות מהיום להיום 03-770326 (19975) 03-5740298

הלוואה ללא ריבית ש"ח 9,000 1,800 03-726526 03-725972 08-242959 08-222147 02-665774 (19140) 02-234845

רוצים לקנות

רהיטים

חקלאות

למכירה מנוע קטנת אינטר 782 משופץ במצב מעולה, מזרעת חיטה ג'ון דיר שנת 1979, מכסחת טרופי במצב טוב. להתקשר למרכז משק מפלסים בשעות העבודה 051-804233 (6951)

דרושה תמרה גננית בבמויות גדולות בת"א והרצליה למספר שעות משרד: 03-245923 (9939) 03-241194

זיבות גגות

מנעולים

ספורט

ספרים

בולים

פוליש ונקיון

אסטרולוגיה

אנטנות

עתיקות

ציוד תקשורת

ציוד בנין

ציפוי אמבטיות

צילום

קיט ונופש

בתי אבות

קרוואנים וגררים

טרקטורים

טלויזיות

בתי-כנסת

סירות

מזגני אויר

מכונות תפירה

מלגזות ושינוע

ריפוי והדיה

קוסמטיקה

אותיות דביקות

שעונים

בת זוג

בן זוג

הכרזות

שוק המציאות

באר שבע והדרום

מכוניות

לפרסם מדוע? דחוף ב דחוף תקבל יותר ובמחירי העיתון
ת"א דחוף מרכז – 622547
ת"א דחוף דיזנגוף – 239952
ת"א דחוף בן יהודה – 656120
ת"א דחוף אלנבי – רח' אלנבי 123, טל' 614433
חיפה דחוף – רח' הרצל 5, טל' 665333/4
ירושלים דחוף – רח' יפו 43, טל' 226335
דחפון שרות מודעות טלפוני טלפון 03-611001
ובעוד 50 סניפי דחוף בכל רחבי הארץ
לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחוף

هكذا من الأصل

בגנזכי גרמניה הנאצית. מחקר/שמשון ארד

הרייך השלישי ובעיית ארץ־ישראל

בין השנים 1933–1937 נקטו משרד החוץ הגרמני והקונסוליה הכללית של גרמניה בירושלים קו עקבי של עידוד המאמץ הציוני. יחסה של גרמניה הנאצית לשתי הצלעות האחרות במשולש הארץ־ישראלי – בריטניה והלאומיות הערבית – נדון בפירוט רב במחקרו של פרופסור פרנסיס ניקוסייה, חוקר היסטוריה המלמד באוניברסיטה בוורמונט, ארה"ב

מחקרו של פרנסיס ניקוסייה, פרופסור להיסטוריה, התפרסם בלונדון ב־1985 בספר ושמו „הרייך השלישי ובעיית ארץ־ישראל", אבל אלינו הגיע רק לאחרונה. החוקר צלל לגנזכי גרמניה הנאצית בשנות השלושים והציא מתחת ידיו (בהוצאת I.B. TAURIS) כרך מעניין השופך אור חדש על התקופה ועל הדימויים והזכרונות שנשארו מאותם הימים.

כדיניותה של גרמניה הנאצית בשנות השלושים נקבעה במידה מכרעת הן בהסתמך על התשתית האידאולוגית והן כתוצאה ממערכת ההתייחסות של היטלר וחבריו כלפי הציונות, היהדות וכלפי אנגליה, מערכת שנתגבשה בנאומיו ובכתיבתו של מנהיג המפלגה עוד בשנות העשרים, שנותיה הראשונות של התנועה הנאצית. היטלר קיבל את ההנחה שהתנועה הציונית היתה חלק מן הקנוניה היהודית הבין־לאומית. הוא האמין שהציונות חתרה לא רק למצוא מקום מקלט ליהודים נרדפים אלא שיעדה ותקוותה היו להקים בסיס כוח עצמאי, או בלשון אחרת, מדינה שממנה תוכל לנהל את המערכה נגד גרמניה. היטלר ראה בציונות מכשיר לשיבוש ולקעקוע תהליך ההתבוללות של היהודים בגרמניה. ההשלכות האופרטיביות של עמדות אידאולוגיות אלה נוסחו בפרטי פרטים, בעיקר בארבע השנים הראשונות של המשטר הנאצי. בתקופה שלאחר מכן נשתזרו יותר ויותר שיקולים הנובעים מן ההחלטה של היטלר לכבוש את צ'כוסלובקיה, ולאחר מכן – לצאת למלחמה נגד פולין, החלטה שגם לה היתה נגיעה לגורל היהודים וארץ־ישראל.

בשנים 33'–37' נסתמנה אחדות דעים כמעט שלמה במערכת השלטונית הנאצית לתמיכה בהגירת יהודי גרמניה לארץ־ישראל. משרד החוץ הגרמני, וכן הקונסוליה הכללית של גרמניה בירושלים, נקטו קו עקבי ובדור של עידוד המאמץ הציוני. משרד הפנים הגרמני ריכז את הטיפול בהגירה והפגין בכל אותן השנים יחס חיובי ליציאה מסודרת של יהודי גרמניה לארץ־ישראל. משרד הכלכלה והבנק הממלכתי היו מופקדים על ביצוע הסכם „העברה" שנראה בעיניהם מכשיר יעיל לעידוד הגירה רחבת ממדים של יהודים מגרמניה לארץ־ישראל. שירותי הבטחון והמשטרה שיתפו גם הם פעולה – הן עם שליחים של „החלוץ" והן עם נציגים רוויזיוניסטים – במגמה לעודד את הפעילות הציונית החלוצית. רשיונות שהייה לשליחים ולמדריכים ששוגרו מן הארץ הוענקו בדרך־כלל בלי קושי. הסכם „העברה" נועד בעיני הגורמים הכלכליים להיות צינור לפריצת החרם הכלכלי שהתנהל בעולם נגד גרמניה. באמצעות הסכם „העברה" הגיעו סחורות וציוד גרמני לא רק לארץ־ישראל אלא גם לארצות אחרות במזרח הקרוב. אין להבין מדברים אלה שבין השנים 1933 ל־1937 שררה אחווה וקידבה בין הסוכנות היהודית והתנועה הציונית לבין גרמניה הנאצית. אין גם לראות בצעדיה של גרמניה בעניין ההגירה וה„העברה" סימן לתמיכה ביעד הציוני להשיג רוב בארץ ולכונן בה מדינה יהודית. ההסתייגות של היטלר מהקמת מדינה יהודית – כאשר ועדת החקירה הבריטית בראשות לורד פיל המליצה על חלוקת הארץ למדינה יהודית ולמדינה ערבית המשותפת עם עבר־הירדן – נבעה מההתנגדות האידאולוגית הנזעגית לכך שיקום מרכז כוח יהודי שינהל מערכה בין־לאומית נגד גרמניה הנאצית.

יחסה של גרמניה הנאצית לשתי הצלעות האחרות במשולש הארץ־ישראלי, כלומר, לבריטניה וללאומיות הערבית נדון בפרוט רב במסמכים אותם חקר המחבר. מן המבואות שפרופסור ניקוסייה מצטט בספרו מתברר ללא כל ספק שבארבע השנים הראשונות לשלטונו ביקש היטלר להגיע להבנה עם אנגליה שמשמעותה היתה מתן ערבויות לאימפריה הבריטית תמורת הסכמה בריטית להתפשטות גרמנית במרכז אירופה ובמזרחה. באותה תקופה נזהר גם היטלר לא להביע תמיכה בתביעות איטליה נגד הבריטים. עד 1937 היה שיפור היחסים עם אנגליה עדיף על מערכת היחסים עם איטליה.

אשר למדיניותו כלפי הערבים, היא נגזרה באופן ברור מסולם העדיפויות שהציב היטלר בתכניותיו גם מהתפיסה הגזענית שהיתה לו. אחד הגילויים המעניינים ביותר בספר הם המסמכים המדווחים על נסיונות חוזרים ונשנים של הערבים להשיג סיוע דיפלומטי, בכסף ובנשק במאבקם נגד הציונות והבריטים. בתקופה שאנו דנים בה – מינואר 1933 עד סוף 1937 – נדחו כל הפניות הערביות, בנימוס, אבל בתוקף. הנחיותיו של שר החוץ הגרמני ושל מנכ"ל משרד החוץ וייצזקר (אביו של נשיא גרמניה הנוכחי) ושל גורמים אחרים – הבהירו חזור והבהר שהמאמץ הגרמני להגיע ליחסים טובים עם בריטניה עומד בראש דאגותיהם ולכן אין לעשות דבר שעלול להרגיז את הבריטים.

היינריך וולף, הקונסול הכללי הגרמני בירושלים עד 1935, *נחשב בעיני המחבר כפרו־ציוני* וכן יורשו בתפקיד, וילהלם דול, נקטו במגעיהם עם המנהיגים הפלשתינאים עמדה שאיכזבה את הערבים. המנהיגים הפלשתינאים ביקשו כסף ונשק. אך קיבלו תשובה שלילית. בראשית יוני 1934 ניסה האמיר עבדאללה (סבו של המלך חוסיין) לפגוש את וולף. הקונסול הכללי הגרמני התחמק מפגישה כזו מחשש שתעורר את חשדם של הבריטים. וולף הסכים בשלב מאוחר יותר לפגוש אחדים מעוזריו של עבדאללה. הם ביקשו תמיכה גרמנית במאבקם של ערביי ארץ־ישראל. בדיווחו תאר וולף את השיחה כדלהלן:

„כשמוצגות בפני משאלות כאלה אני מצהיר תמיד שלנוכח מצבה הכלכלי והפוליטי, אין גרמניה יכולה לדון באפשרות של סיוע חומרי – ובזה אני מתכוון לסיוע בכספים או בנשק – אבל בעניין פיתוחם הכלכלי של הערבים יש לגרמניה עניין רב, ויבוא היום – שהחירות שגרמניה חותרת להשיג לעצמה תהיה גם מנת חלקם של הערבים".

באותו דיווח חושף וולף את יחסו המזלזל לחולשת הערבים ולשחיתותם ודוחה כל רעיון של מתן סיוע להם. בקו מסתייג דומה נתקל האמיר הדרוזי ארסלן בביקורו בברלין בנובמבר 1934. הוא ביקש לראות את היטלר ונתקבל על־ידי אחד הפקידים הזוטרים. בשולי הדו"ח של אותו פקיד העיר שר החוץ הגרמני פון־נויראס את הסכמתו למדיניות המסתייגת ממתן סיוע גרמני. לשכת הקנצלר היטלר נתנה אישורה לקו זה. הכל מתועד בקפדנות הגרמנית המדהימה.

אף נסיונותיהם של גורמים פלשתינאים להקים בארץ מפלגה ערבית פרו־נאצית נתקלו בהתנגדותו של הקונסול הכללי וולף. משרד החוץ בברלין איסר התגודות זאת. השיקול העיקרי היה שדבר הקמת תנועה כזו יוודע במהרה בלונדון ובפאריס והתוצאות תהיינה בלתי רצויות לאינטרסים של גרמניה. וולף נצטווה גם למנוע מגעים בין נציגי המפלגה הנאצית בקרב תושביה הגרמנים של המושבות הגרמניות (שרונה, וילהלמה וכו') לבין הערבים. מרכז המפלגה הנאצית בברלין אסר על חבריו בין הגרמנים תושבי ארץ־ישראל לקבל למפלגה כאלה שאינם בני הגזע הגרמני.

באפריל 1936 פרצו כזכור מאורעות הדמים בארץ. הערבים הכריזו על שביתה כללית, והמופתי, שעמד בראש המרי הערבי, הבהיר שהשביתה ומעשי האלימות לא ייפסקו עד שבריטניה תשים קץ לעליה היהודית ותיענה לתביעות הערבים. כדאי לציין כאן את המספרים של העליה היהודית מגרמניה באותן השנים: ב־1930 הגיעו לארץ 4,944 יהודים, ב־1931 – 4,075 ואילו ב־1932 עלה המספר ל־9,553. בשנת 1933 באו יותר מ־30 אלף, ב־1934 – 42,356 וב־1935 הגיעו 61 אלף. הישוב היהודי בארץ שמנה 160 אלף ב־1929 גדל והגיע כמעט ל־400 אלף ב־1937.

בגרמניה נתקבלו צעדי המרי הערבי של שנת 1936 באדישות גמורה. דו"חות של השגרירות הבריטית בברלין מציינים שהעתונות הגרמנית מתחה פה ושם ביקורת על המדיניות הבריטית בעבר, אבל בלי לעודד את הרושם של תמיכה בעניין הערבי. שגריר גרמניה בבגדד, פריץ גרובה, דיווח על בקשות שהופנו אליו מצד קאוקג'י (קצין עיראקי לשעבר שפיקד אחר־כך על כנופיות ערביות) לקבלת נשק. שימומן על־ידי המופתי. בינואר *1937* ביקרו נציגי הועד הערבי העליון הפלשתינאי בעיראק וראו גם את השגריר הגרמני. תגובת גרובה היתה שלילית בשני המקרים ומברק שנשלח אליו ממשרד החוץ בברלין ב־5.1.37 אישר קו זה. „איננו יכולים להיות מעורבים בסכסוך הנוכחי", גרסה ברלין.

משנתפרסמו המלצות ועדת פיל שקראו לחלוקת הארץ נתחדשו הדיונים הפנימיים בתוך המערכת הפוליטית בגרמניה על המדיניות שיש לנקוט. הערבים מצדם עשו מאמצים בלתי נלאים לרתום את גרמניה הנאצית נגד תוכנית החלוקה. הסיפור הקשור במוסה אל־עלמי, מהבולטים במנהיגי הפלשתינאים הוא מאלף. (בן־גוריון ניהל אתו שיחות וידע להעריכו; לימים הקים אל־עלמי חווה ליד יריחו וחי בה עד שהלך לעולמו לפני שנים מספר).

אל־עלמי ביקר בגרמניה באוגוסט 1937, כלומר לאחר פרסום המלצות ועדת פיל. הביקור סודר, אגב, על־ידי הקונסול הכללי הגרמני בירושלים דול. מנכ"ל משרד החוץ הגרמני הביע הסתייגות מן הביקור הצפוי. בסופו של דבר פגש אל־עלמי בברלין את אחד מפקידי המשרד. אבל העדויות שנמצאו בגנזך הגרמני מצביעות על הרתיעה הגרמנית מפני עידוד הערבים במאבקם נגד תוכנית החלוקה. אף־על־פי־כן החלה העיתונות הנאצית בסוף קיץ 1937 בביקורת מרוסנת פחות ופחות כנגד הקמתה של מדינה יהודית.

הקונסול הכללי הגרמני בירושלים מסר בדיווחיו על התלהבותם של המופתי ומנהיגים ערביים אחרים מיחס בקורתי זה של העתונות הגרמנית. בשיחה עם סגן הקונסול הגרמני התאונן המופתי על כך שממשלות פולין ורומניה תומכות בהקמת מדינה יהודית. (השגרירות הגרמנית בבוקרשט דיווחה באותם הימים על אבובת ממשלת רומניה מהגבולות המוצעים למדינה היהודית בתוכנית „פיל". הרומנים קיוו למדינה גדולה יותר). במשרדיים של משרד החוץ הגרמני מצא המחבר תזכירים פנימיים הממליצים על פנייה דיפלומטית לממשלות פולין ורומניה להימנע מתמיכה בתוכנית החלוקה. אין כל מסמך המעיד שמנכ"ל משרד החוץ הגרמני אישר פניות אלה.

אחד הנושאים שהעסיקו את הממשלה הגרמנית באותן השנים היה גורל ה„העברה".

באביב 1937 שיגר משרד הכלכלה הגרמני למזרח התיכון, כולל לארץ־ישראל, שליח מיוחד, ווילמנס שמו, כדי לבדוק את כל הבעיות וההשלכות של הסכם ה„העברה". המחבר מעיד כי הקונסול הכללי הגרמני בירושלים ונציג המפלגה הנאצית שפעלו בקרב התושבים הגרמנים בארץ לא גילו התלהבות לנוכח שליחותו של ווילמנס. הטענה שהפנו לברלין היתה בדבר האהדה היתירה שהוא מגלה לציונות ועל כך שהוא מבלה את עיקר זמנו בישובים יהודיים ואפילו קיבל הזמנה לחוג את יום הולדתו של היטלר במסיבה שנערכה בתל־אביב. הדו"חות שהכין ווילמנס הפריכו הטענה שהסכם ה„העברה" פוגע ביחסם של הערבים לגרמניה: הוא ציין שערבים רבים ממשיכים למכור קרקעות ליהודים ולקנות סחורות מיהודים.

ב־29 ביולי 1937 נערכה במשרד החוץ הגרמני התייעצות בין־משרדית כדי לדון בעניין ארץ־ישראל. נציג משרד הפנים הגרמני טען שכל הולשה הנוגעת ל„העברה" עלולה לפגוע בהגירה היהודית מגרמניה לארץ־ישראל ויש לכן לשלול אותה. ההתייעצות נסתיימה, איפוא, בלי החלטה. התייעצויות נוספות התקיימו ב־21 וב־22 בספטמבר 1937. היה מי שעורר בהתייעצויות אלה את השאלה אם אמנם פסק היטלר שיש לרכז את כל היהודים היוצאים מגרמניה בארץ־ישראל.

נציג משרד הפנים הבהיר שהעיקר מבחינתו של היטלר הוא יציאת היהודים, אבל היה ברור שאין לעשות דבר שישבש יציאה זו לארץ־ישראל. עמדה נחרצת זו של היטלר חזרה והובעה שוב בינואר 1938.

מדיניות היטלר אמרה כן להגירת יהודים לארץ־ישראל, אבל לא להקמת מדינה יהודית. (פרט מעניין הראוי לציון, הוא שבקיץ ובסתיו 1937 ניסתה הממשלה הבריטית להשיג את תמיכת איטליה לתוכנית החלוקה).

אחד הסיפורים המעניינים בספר קשור בפייבל פולקס שהיה ככל הנראה איש ה„הגנה". כתב סוכנות הידיעות הגרמנית ד.נ.ב. בירושלים, פרנץ רייכרט, טען בדיווחו לברלין שפולקס היה מקור חשוב למידע בנושאים יהודיים ובנושאים ערביים. בפברואר 1937 ביקר פולקס בברלין והוצאות שהותו כוסו על־ידי שירותי הבטחון הגרמניים. פולקס טען שהוא פועל לעליה המונית של יהודים לארץ־ישראל ולהקמת מדינה יהודית. כן טען שהשקפותיו האנטי־בריטיות, אנטי־ערביות ואנטי־קומוניסטיות מבטאות את עמדת ה„הגנה". מן המסמכים עולה כי בשנת 1939 ואפילו לאחר שפרצה המלחמה שאפו עדיין שירותי הבטחון הגרמניים לעודד הגירה ליגלית ובלתי־ליגלית של יהודים לארץ־ישראל. בד בבד הולכת מדיניותו של היטלר בשאלת ארץ־ישראל להשתנות – להוציא את עניין ההגירה – עד שנגמלה אצלו ההחלטה לצאת למלחמה לאחר כשלון מאמציו להגיע להבנה עם אנגליה בעקבות שסעבו להסכם מינכן.

[illegible] המשקלים של החשש „מה יגידו האנגלים", [illegible] הרשת של פעילויות [illegible] פעילויות אלה [illegible] המלחמה אינן נושאו של הספר. עם פרוץ המלחמה פסקה הפעילות המדינית [illegible] ההשמדה שלהו בכישה.

חקר המסמכים הגרמניים מגלה דברים שלא היו נהירים לפני כן, ולכן ספר זה ראוי לעיון לא רק מצד חוקרי העבר.

צלב קרס על חומת שער ציון בירושלים. רחשי לב הערבים ב־1936

תגליות קרויאנקר / דני רובינשטיין

קידום מכירות ירושלמי

קרויאנקר הוא אמן של איורים ושרטוטים ובעל מקצוע בשיחזור אתרים שאנו חולפים על פניהם מבלי להבחין בהם. הוא מוכר לנו עולם ירושלמי קסום ומלא יופי של אבן ועץ וברזל

אנשי פרסום, שיווק וקידום מכירות רודפים אחרי כולנו מכל עבר. הסיפור מוכר בכל עולם הצרכנות המודרנית. אתה הולך ברחוב ורואה חלון ראווה יפה ובו, נניח, סודר או נעליים או כל מוצר אחר, והם נראים נהדר, יוצא מן הכלל. בעצם הכל נראה יפהפה, תאווה לעיניים. כשהוא מעוצב בשידור פרסומת, במודעה בעתון ובכל מבצע פרסום ומכירות. הבעיה מתחילה כאשר אתה מביא הביתה את מה שקנית. רק אז, כאשר אתה מוציא את הסודר המשגע מהשקית מתחילים הפקפוקים. מה, זה מה שקניתי? הרי בחלון הראווה נראו הצבעים אחרים והצורה נראתה אחרת. למה במודעת הפרסום ובחנות הוא נראה משגע וכאן, על הספה בחדר השינה הוא כל כך עלוב וטפשי? איזה אדיוט אני שקניתי את הזבל הזה.

מעולם לא הצטערתי על שרכשתי את ספריו של האדריכל הירושלמי דוד קרויאנקר (שניים מארבעת ספריו קיבלתי במתנה), ואף על פי כן אני לא עוסק מלהזהר בכך שקרויאנקר הוא איש מכירות מופלא. הוא מוכר לנו ירושלים יפה כל כך ומעוצבת כל כך ונאה עד שקשה להאמין. אתה רואה את מאות הצילומים, האיורים, השרטוטים והמפות שעשה האדריכל קרויאנקר בספריו וזוהי מלאכת מחשבת של יופי ואסתטיקה. אחר כך אתה יוצא לרחוב ורואה זוהמה ואבק ומבנים מתפוררים. ואתה מחפש את הכרכוב הנהדר שראית בספר, את משקוף החלון, את סורג המרפסת, את הסיתות האמנותי של פינת הבית. בספר הם מדהימים ומרתקים ובמציאות הם מתגמדים ולפעמים אפילו די עלובים.

לפני זמן מה עברתי במושבה הגרמנית בירושלים ועמדתי שעה קלה לפני אחד מבתי הטמפלרים המתוארים אצל קרויאנקר. הצצתי לגינה לחפש מעברה חלון מסוגנן ואיזו שהיא כתובת מוזנחת ושחוקה שזכרתי מהספר. ועד שמצאתי אותם ראיתי בינתיים שאנשים בתחנת האוטובוס הסמוכה מתבוננים בי בחשד. עוד רגע היו מזמינים משטרה, מה האיש מציץ שם בגינה? לך תסביר להם שאני מחפש יופי ואסתטיקה שהלכו לי לאיבוד בדרך מעמודי הספר אל הבית שברחוב.

אני כותב את הדברים דווקא לשבחו של דוד קרויאנקר שפרסם עד כה שלושה ספרים שכותרתם „אדריכלות בירושלים". הראשון שבהם יצא כבר לפני 5 שנים ועניינו שכונות ובנייני ציבור יהודיים מחוץ לחומות שנבנו בין השנים 1860 ל־1914 (הוצאת „דומינו" ירושלים). השני עוסק בבנייה ערבית מחוץ לחומות, הפרק המרתק בו עוסק בבתים בשכונת טלביה (הוצאת „כתר"). השלישי, שיצא לפני שבועות אחדים עוסק בבנייה האירופית־נוצרית (גם כן בהוצאת „כתר" ומכון ירושלים לחקר ישראל), והוא לדעתי המלא מבין השלושה, שכן גם הטקסט המלווה אותו עשיר ומעניין. הספר הרביעי של קרויאנקר מוקדש ל„פתחים בירושלים" (הוצאת „זמורה ביתן") וגם הוא יצא רק לאחרונה. קרויאנקר מכין עוד שלושה כרכים בסידרה והם יעסקו בבנייה בירושלים בתקופת המנדט הבריטי, הבנייה אחרי שנת 1948 והאחרון שיעסוק באדריכלות בתוך העיר העתיקה.

השבחים מגיעים לקרויאנקר מפני שיש לו עין בוחנת ורגישה היודעת למצוא ולגלות את היופי המסתתר מאחרי הגדרות ומתחת לתריסי הפלסטיק, את העיצוב האסתטי שניתנו לסורג הגינה המוסתר על ידי פחי־האשפה ואת המשקוף המסוגנן שהדביקו עליו שלט פרסומת. קרויאנקר הוא אמן של איורים ושרטוטים ובעל מקצוע בשיחזור אתרים מתפוררים שאנחנו חולפים על פניהם מבלי להבחין בהם. הוא מוכר לנו עולם ירושלמי קסום ומלא יופי של אבן ועץ וברזל. עשר פעמים ביום אני יכול לעבור במושבה הגרמנית, בטלביה, ליד מגרש הרוסים ובכל פינה אחרת בירושלים, שנים על שנים ביקרתי במתנה „שנלר" שם היה משרד הקישור של יחידת המילואים שלי, ואף פעם לא שמתי לב לאופי המיוחד של המבנים, לסגנון, לעיצוב הקשתות, הקימורים, המגדלים, עד שבאו ספריו של קרויאנקר וכמו גילו אותם. הספרים הללו הופכים את האדריכל הירושלמי למקדם המכירות הטוב ביותר של העיר.

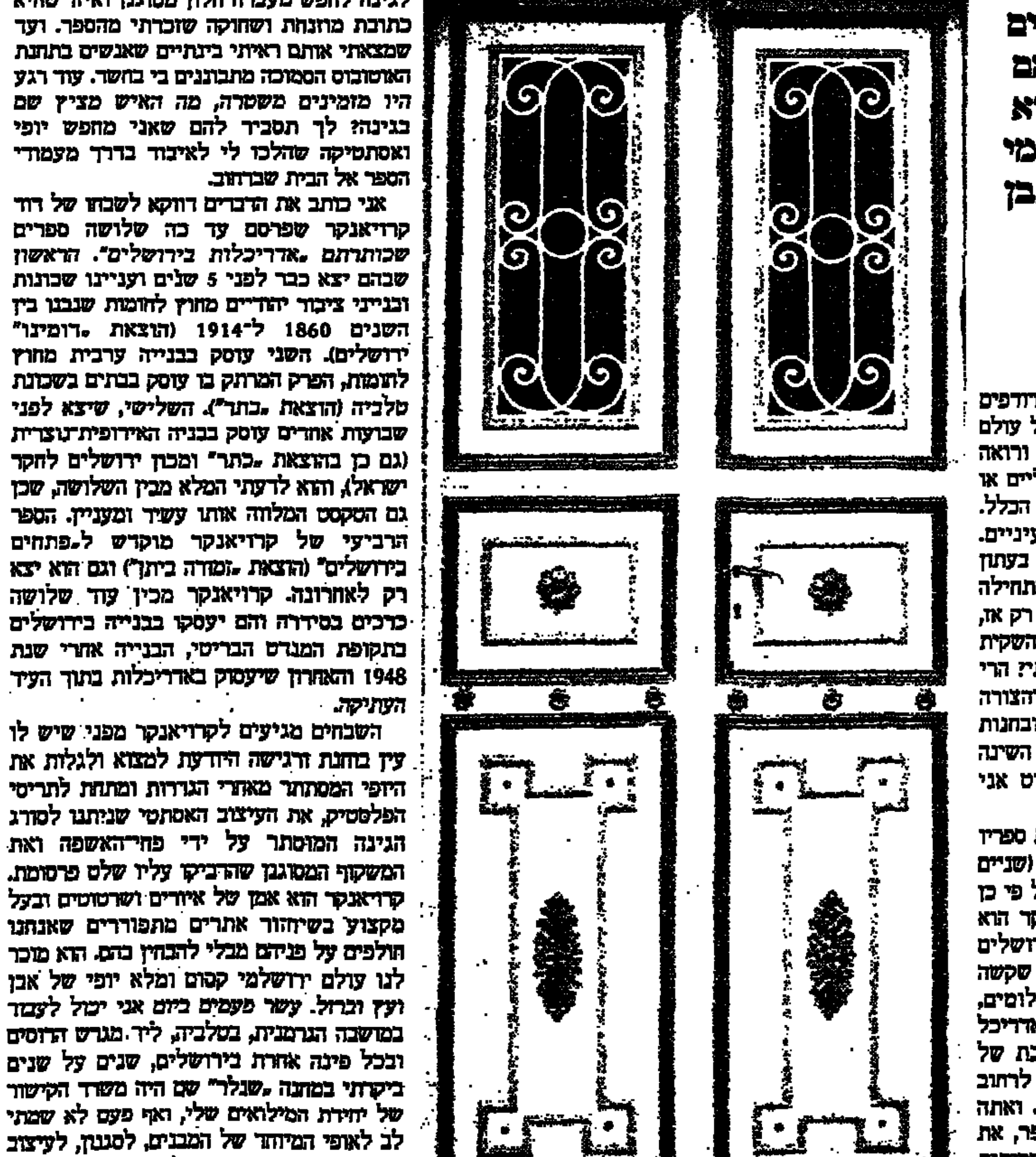

סיפורה של קוקה קולה / אירים קלקא

כמה מתוק הוא טעם החיים

כמו במרבית מוצרי הקוסמטיקה כך גם במקרה של קוקה־קולה – השיווק והפרסום אחראים, במידה רבה, להצלחה. בספרו* טוען תומס אוליבר כי החברה שגתה בהערכת המשקה שלה

במקום נידח אחד בנפאל, הרחק מכל סממן מובהק של ציוויליזציה מערבית, נתקלתי פעם בכתובת הענק, "Coke is it", ובתרגום חפשי: קוקה־קולה הוא „הדבר". כתובת זו קיפלה מסר מורכב, שחצה יבשות וקבע עובדות כלכליות נחרצות. הכתובת רמזה על סגנון חיים, על הנאות, ובמידה מסויימת על האפשרות להיות שיק. את המסר הזה קונים מדי יום בב־150 מדינות בעולם.

בנפאל ניתן לקנות את „המשקה האמיתי", אך לא כן בהודו. הודו איננה מעונינת שחברת הענק תעשה רווחים על חשבונה, והביקוש לקולה הביל לתחרות עזה בין חברות שכולן מייצרות משקה מגלגל ומתקתק. המשקה הזה יקר בהשוואה לתחליפיו, שהנפוץ שבהם הוא מים קרים – מצרך חשוב במדינה שבה שורצים במיליונים מיקרואורגניזמים במבחר נרחב. בארצות מתפתחות רבות מהווה הקולה לסוגיו סמל סטטוס, ממש כמו במערב, והפרסומות טורחות להדגיש כי צרכניו יודעים היטב מהו טעם החיים.

בהשתלטות הגלובאלית של משקה אחד יש משהו כמעט בלתי מתקבל על הדעת. הלא כל עם וטעמו (או טעמיו) עימו. ובכל מקום ישנן עדיפויות מובהקות למשקאות מסויימים, ובכל זאת הצליח משקה אחד לחצות גבולות ולהכות מתחרים מקומיים. מה יש בו, אם כך, במשקה הזה, שמצליח להכות שורש בכל־כך הרבה מקומות? מלכתחילה היתה הקוקה־קולה מעין תרכובת של תמרים שכללה קוקאין, מים, גאז, וכמובן, הרבה סוכר – בסך־הכל תרכובת סינתטית לא מזינה, ובהחלט בלתי בריאה כשהיא בכמויות גדולות. הקוקאין התוסף לתרכובת בשלב מאוחר יותר. הגירסה הדיאטטית של המשקה היא חדשה לגמרי, תוצר של שנות השמונים. כמו במרבית מוצרי הקוסמטיקה כך גם במקרה של הקוקה־קולה, את ההצלחה הביאו במידה רבה השיווק והפירסום, וזה ההסבר המקובל להפיכתו של משקה לסמל של אמריקה דינמית ותוססת, תרתי משמע.

את הסיפור הטוען לכתר „הסיפור האמיתי", על משקל הסיסמה „המשקה האמיתי" (this is the real thing) מגולל העתונאי תומס אוליבר, בספר חדש שתורגם לעברית וראה אור לאחרונה בספריית „מעריב". העילה לספר משמשת השתלשלות שהובילה את קברניטי חברת קוקה־קולה להחליט כי יש לשנות את הנוסחה המקורית של תמצית המשקה, החלטה שנבעה מהסחף במעמדה של החברה בשוק המשקאות הקלים. במה שנוגע למספר התיבות לשנה או מחזור המכירות השנתי היה מצבה של חברת קוקה־קולה שפיר בהחלט, אך על רקע השגשוג של שוק המשקאות הקלים מצאה את עצמה החברה, לכל אורך שנות השבעים, עם פלח שוק שהלך והצטמק, ומוזר לציין, אם בטעמים עסקינן, שרוב מאוהדיו המושבעים של המשקה העדיפו את המשקה מתוצרת פפסי – המתחרה העיקרית לקוקה־קולה. זאת גילו מדעני חברת קוקה־קולה בניסויים שבהם נתבקשו הנחקרים להצביע על הטעם שהעדיפו, כאשר על המשקה לא צויין שם החברה המייצרת. כאשר משקאות הוגשו ללא תוויות, העדיפו הטועמים את הפפסי. אך כאשר הוצג המשקה באריזתו המקורית שינו הנשאלים את טעמם. משמע, בין צרכני הקוקה־קולה היה שיעור גבוה של „קוני תוויות", ציבור שעליו החברה לא היתה מעוניינת להתבסס.

גאוותה העצמית של חברת קוקה־קולה, טוען תומס אוליבר, לא הרשתה לה להתפשר עם מוצר שאינו הטוב במוצרים. קברניטי החברה רצו לגלות את הנוסחה שתענה להיכו המשתנה של האמריקאי הממוצע, שהוא צרכן מנוסה של משקאות קלים. לשם כך היתה מוכנה החברה להקריב הכל, אפילו את היקר לה מכל – הנוסחה הסודית.

כאשר יצאה חברת קוקה־קולה בהכרזה כי הכניסה שינויים בהרכב המשקה, וכי הקוקה־קולה הישן ייצא ממחזור המכירות, זכתה לתגובה עוינת. „מה יהיה אם הנוסחה החדשה תיכשל?" שאלו עיתונאים שוב ושוב. „איננו יכולים להיכשל", השיבו אנשי החברה, „הצרכן בחר בטעם הזה". הניסויים הראו שטעם המשקה החדש הועדף על־ידי הנחקרים יותר מכל טעם אחר של קולה. אלא שהצרכן היה הרבה יותר מתוחכם ולא היה מוכן שיגזלו ממנו את המשקה הסמלי שלו. מחאת הצרכנים היתה חסרת תקדים: רבים אצו לרכוש תיבות רבות של קוקה־קולה ישן, לפני שיתייבשו הברזים. הם הציפו את חברת קוקה־קולה במכתבים וטענו כי בגדה בהם. תגובות אלו עוררו חשש שהצרכנים יחרימו את החברה ויגרמו התמוטטות רבתי של „הדבר האמיתי".

זהו בעצם תמצית הסיפור שהוביל את חברת קוקה־קולה לסגת מהחלטתה ולהשיב לאמריקאים את המשקה הישן והטוב. הקוקה־קולה המקורי זכה, לאחר התלבטויות מרובות, לשם חדש: „קוקה קולה קלאסיק", וכיום משווקת החברה את שתי הגרסאות. הקולה החדש הוא מתוק קצת יותר, פחות גאז, וקצת פחות ממה שמכונה בפי כימאי הטעם „בשיכה".

מחאת הצרכנים היתה חסרת תקדים. רבים אצו לרכוש תיבות של קוקה־קולה ישן לפני שיתייבשו הברזים

לאחר הטעות המהירה החזרה האשימו רבים את החברה בתעלול מסחרי שנועד לפרסם מגן חדש של קוקה־קולה, אך אוליבר טוען בספרו, כי אנשי החברה, לא כולם אמריקאים מבטן ומלידה, הפתיעו מערכם של הסנטימנטים שרחש האמריקאי למשקה שלו. חברת קוקה־קולה, הוא מסכם, שגתה בהערכת המשקה שלה עצמה, אך הלכה עד הסוף עם דרישות צרכניה.

ועכשיו, אולי יוכל מישהו לומר לנו איזה קולה אנחנו שותים?

* קוקה־קולה – „הסיפור האמיתי" מאת תומס אוליבר, ספריית מעריב, 1987.